

Kjære kunde,

Det gleder oss at du har valgt en bobil fra **HYMER**, og vi takker for den tillit du dermed viser vårt selskap.

Denne bruksanvisningen hjelper deg til å bli kjent med og bruke din bobilen. **Les og følg sikkerhetsanvisningene i kapittel 2.**

Henvend deg ved behov til en av våre **HYMER**-servicestasjoner. Disse verkstedene har medarbeidere som kjenner ditt kjøretøy og som står til disposisjon for deg. Vår oversikt over **HYMER**-servicestasjonene i Europa oppdateres regelmessig. Nyeste utgave får du hos vår kundeserviceavdeling eller din **HYMER**-forhandler.

I tillegg til bruksanvisningen gir vi deg også

- **en servicemappe med all informasjon om inspeksjonsintervaller og tetthetskontroller,**
- **separate bruksanvisninger for basiskjøretøyet og de ulike innebygde apparatene.**

Du vil sikkert ha mye glede av bobilen din. Vi ønsker deg god tur.

Du finner **HYMER GmbH & Co. KG** på Internett også, adressen er: <http://www.hymer.com>

Ditt **HYMER GmbH & Co. KG**

Følg alltid bruks- og betjeningsanvisningen fra chassisets produsent.

Begrepene som er brukt for vektangivelsene i denne bruksanvisningen er forklart i detalj en gang til på slutten av bruksanvisningen (juridiske merknader til vektrelaterte opplysninger). På hjemmesiden vår under "Vektinformasjon" på www.hymer.com/de/en/weight-information finner du mer informasjon om vektangivelser

Sjekkliste før igangsetting av kjøretøyet	7		
1 Innledning.....	9		
1.1 Generelt	10		
1.2 Miljøvernanvisninger.....	10		
2 Sikkerhet.....	13		
2.1 Brannvern	13		
2.1.1 Hvordan unngå brannfare.....	13		
2.1.2 Brannslukking	13		
2.1.3 Ved brann	13		
2.2 Generelt	13		
2.3 Trafikksikkerhet	14		
2.4 Kobling av tilhenger	16		
2.5 Gassanlegg	16		
2.5.1 Generelle råd.....	16		
2.5.2 Gassflasker.....	17		
2.6 Elektrisk anlegg	18		
2.7 Vannanlegg	18		
3 Før kjøring	19		
3.1 Første igangsetting.....	19		
3.2 Tilleggslast.....	19		
3.2.1 Begrep	20		
3.2.2 Beregning av tilleggslast.....	23		
3.2.3 Lastsikring og lastfordeling	25		
3.2.4 Taklast	29		
3.2.5 Bakre lasteluke / bakre oppbevaringsrom.....	31		
3.3 Sykkelstativ.....	33		
3.4 Kobling av tilhenger	34		
3.5 Tilhengerkobling	34		
3.6 Stigtrinn.....	35		
3.6.1 Stigtrinn.....	35		
3.6.2 Stigtrinn førerdør	36		
3.7 Elektrisk oppvarmbar frontrute	36		
3.8 Multimedia-System (Mercedes).....	37		
3.9 TV-anlegg	37		
3.10 Alarmanlegg Thitronik WiPro III.....	37		
3.11 Vaskbeskyttelse.....	39		
3.12 Gassregulator	39		
3.13 Kjettinger.....	40		
3.14 Produsent-service for innebygde original-apparater og original-deler	40		
3.15 Trafikksikkerhet	40		
4 Under kjøring.....	43		
4.1 Kjøring	43		
4.2 Nedbruddshjelp ved kjøretøYTEKniske problemer	44		
4.3 Kjørehastighet	45		
4.4 Luftfjæring.....	45		
4.5 Bremseser	46		
4.6 Sikkerhetsbelter	46		
4.6.1 Generelt	46		
4.6.2 Riktig feste av sikkerhetsbeltet.....	47		
4.6.3 Sikkerhetsbeltepanel	47		
4.7 Barnesikringssystemer	47		
4.7.1 Isofix festesystem for barnesete.....	50		
4.8 Førersete og passasjerete.....	51		
4.9 Setevarme	52		
4.10 Nakkestøtter (sittebenk)	53		
4.11 Setesokkel	54		
4.12 Ekstrasete.....	56		
4.13 Sitteplassforordning.....	57		
4.14 Elektrisk vindusheis	57		
4.15 Elektrisk justerbar og oppvarmet ytterspeil	58		
4.16 Blendingsfoldegardiner for fører- og passasjervindu.....	58		
4.17 Forheng for førervindu, frontrute og passasjervindu.....	58		
4.18 Ryggekamera	59		
4.19 Motorlokk.....	59		
4.20 Påfylling av spylevæske	60		
4.21 Kontrollere oljenivå	60		
4.22 Fylle på drivstoff	61		
4.23 Ad-Blue®	62		
4.24 Slepning.....	62		
5 Oppstilling av bobilen	63		
5.1 Håndbremse	63		
5.2 Stigtrinn	63		
5.3 Oppkjøringsklosser.....	63		
5.4 Støttekloss.....	63		
5.5 Belysing for bakre område	64		
5.6 Støtter.....	64		
5.6.1 Generelle råd.....	64		
5.6.2 Støttebein	65		
5.7 Hydrauliske støttebein	66		
5.8 230 V-tilkobling	69		
5.9 Kjøleskap.....	69		
5.10 Markise	70		
6 Å bo i bobil	73		
6.1 Dører	73		
6.1.1 Sentrallås.....	73		
6.1.2 Boenhetsdør, utvendig	74		
6.1.3 Boenhetsdør, innvendig	74		
6.1.4 Førerdør, utvendig.....	75		
6.1.5 Førerdør, innvendig.....	75		
6.1.6 Garasjeport med sentrallås	76		
6.1.7 Myggnetting til boenhetsdør, uttrekkbart.....	77		
6.2 Utvendige luker.....	78		
6.2.1 Klaffelås, ellipseformet	78		
6.3 Lufting.....	79		
6.4 Vinduer	79		
6.4.1 Passasjervindu	80		
6.4.2 Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing	81		
6.4.3 Taklukevindu med dreiearmer.....	83		

6.4.4	Blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi	84	8	Elektrisk anlegg	131
6.4.5	Blendingsfoldegardiner for fører- og passasjervindu.....	85	8.1	Generelle sikkerhetsanvisninger	131
6.4.6	Blendingsfoldegardin for frontrute, fører- og passasjervindu.....	85	8.2	Begrep	131
6.5	Taklucker	86	8.3	Bluetooth-tilkobling	132
6.5.1	Sveivetakluke (KLAKU)	87	8.4	12 V-spenning	133
6.5.2	Vippe-takluke	88	8.4.1	USB-stikkontakter.....	133
6.5.3	Takluke med sveiveløfting	89	8.4.2	Startbatteri	134
6.5.4	Takluke med vifte	91	8.4.3	Boenhets-batteri (HYMER-Smart-Battery-System).....	134
6.6	Dreie seter	92	8.4.4	Energistatus til boenhets-batteri.....	138
6.7	Oppbevaringsrom	93	8.4.5	Senere montering av en vekselretter.....	139
6.7.1	Gulvoppbevaringsrom	93	8.5	Strømsentral (EBL 402).....	140
6.8	Multifunktions-Buffer	94	8.6	Panel (LT 94).....	143
6.9	Sikkerhetsbeltepanel	95	8.6.1	Koble inn/ut 12 V-forsyning	143
6.10	Bord	96	8.6.2	Indikere batterispenning	144
6.10.1	Hevebord med opplåsingsknapp	96	8.6.3	Visning av tankens fyllenivå	145
6.10.2	Bord med uttrekkbar bordplate.....	97	8.6.4	Alarmer	145
6.10.3	Bord med søylebordben	98	8.7	7"-panel	146
6.10.4	Anhengsbord med delbar støtteben	99	8.8	HYMER Connect-app.....	147
6.10.5	Innfellbart bord i kjøkkenbenken	100	8.9	System Control Unit (SCU)	147
6.11	TV-anlegg	101	8.10	Vekselretter (MSI 1812T)	149
6.11.1	Satellittanlegg med automatisk antenneposisjonering (Oyster)	103	8.11	230 V-spenning	152
6.12	Belysning	104	8.11.1	230 V-tilkobling (CEE-stikkontakt).....	152
6.12.1	Lys i førerhus.....	104	8.11.2	Kople til 230 V-forsyning	153
6.12.2	Lamper med to koblingstrinn	105	8.12	Solaranlegg	155
6.13	Senger	105	8.13	Sikringer	156
6.13.1	Nedfellbar seng, mekanisk betjent	105	8.13.1	12 V-sikringer	156
6.13.2	Bakre seng (med flatskjerm som tilleggsutstyr)	107	8.13.2	Monteringssteder sikringer	156
6.13.3	Nedfellbar seng, elektrisk betjent	108	8.13.3	230 V-sikring	160
6.13.4	Dobbelt seng bak, kan justeres mekanisk i høyden.....	110	9	Innebygde apparater.....	161
6.13.5	Skjerm/sengehest.....	112	9.1	Generelt.....	161
6.13.6	Utvidelse, bakre seng	113	9.2	Varmeanlegg og varmtvannsbereder	161
6.13.7	Liggeflateforlenger enkelt seng (XXL-senk) bak.....	115	9.2.1	Riktig oppvarming.....	162
6.13.8	Konvertering L-sittegruppe og enkeltsete til ekstraseng	115	9.2.2	Gass-varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder med digitalt kontrollpanel CP plus	163
6.13.9	Konvertering langsgående benk og enkeltsete til ekstraseng	116	9.2.3	Varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder Truma Combi D med digital betjeningsdel CP plus.....	170
7	Gassanlegg	119	9.2.4	Varmtvanns-varmeanlegg og varmtvannsbereder Alde	176
7.1	Generelle råd.....	119	9.2.5	Varmtvanns-varmeanlegg bakre lasteluke	183
7.2	Gassflasker.....	120	9.2.6	Veggpipe	184
7.3	Gassavstengeventiler	121	9.3	Klimaanlegg Truma Aventa	185
7.4	Ekstern gasstilkobling.....	122	9.3.1	Betjening og visning på apparatet	186
7.5	Gasskaputtrekk.....	123	9.4	Kokeplass	188
7.6	Gasskap	124	9.4.1	Gasskomfyr	188
7.7	Gasstrykk-kontrollsystem DuoControl CS	125	9.4.2	Komfyr med gassgrill og gass-stekeovn (tilleggsutstyr).....	190
7.8	Gassfilter	128	9.5	Kjøleskap.....	193
7.9	Å bytte gassflaske	129			

9.5.1	Kjøleskapets luftegitter (tilleggsutstyr)	194	11.10	Stell ved bruk av kjøretøyet om vinteren	225
9.5.2	Theford serie N3000 E/A	195	11.11	Lagring	225
9.5.3	Kjøleskapdør-lås	197	11.11.1	Midlertidig lagring	225
10	Sanitæranlegg	199	11.11.2	Anbefaling ved lengre stillstans for bobiler (Mercedes-Benz)	225
10.1	Vannforsyning, generelt	199	11.11.3	Lagring generelt / vinterlagring	225
10.2	Vannanlegg	200	11.11.4	Aktiver hvilemodusen til kjøretøyet	229
10.2.1	Vanntank	200	11.11.5	Igangsetting av kjøretøyet etter midlertidig lagring eller etter overvintring	229
10.2.2	Påfylling av vannanlegget	201	11.12	Parker kjøretøyet	230
10.2.3	Etterfyll med vann	202	12	Kundeservice og vedlikehold	231
10.2.4	Redusere vannmengden for kjøring	203	12.1	Service- og distribusjonspartnere	231
10.2.5	Tappe vann (dreihåndtak for sikkerhetsavløp)	203	12.2	Lovlige kontroller	231
10.2.6	Tømme vannanlegg	204	12.3	Inspeksjonsarbeider	232
10.3	Vannfilter (valgfritt)	205	12.4	Vedlikeholdsarbeid	232
10.4	Spillvannstank	205	12.5	Smør bakakselen	232
10.5	Bad	207	12.6	Bytte gassfilterets filterpute	233
10.6	Toalett	208	12.7	Varmtvanns-varmeanlegg Alde	233
10.6.1	Svingbart toalett	208	12.7.1	Skifte ut varmevæske	233
10.6.2	Toalett med fast benk	209	12.7.2	Kontroll av væsknivået	234
10.6.3	Tøm toalett-kassetten	210	12.7.3	Etterfylling av varmevæske	234
10.6.4	Elektrisk ventilasjonssystem	211	12.7.4	Utlufting av varmeanlegget	235
10.6.5	Vinterdrift	211	12.8	Kokeplass/stekeovn/kjøleskap	235
10.6.6	Midlertidig lagring	212	12.8.1	Kjøleskap	235
10.7	Monteringssteder	212	12.9	Skifte vindusviskerblad	236
11	Stell	213	12.10	Utskiftning av lyspærer, utvendig	237
11.1	Generelt	213	12.10.1	Belysning front	238
11.2	Utvendig stell	213	12.10.2	Belysning bak	241
11.2.1	Vaske med høytrykksspyler	213	12.10.3	Belysning side	242
11.2.2	Vaske kjøretøyet	214	12.10.4	Lyspæretyper for utelys	243
11.2.3	Vindusruter av akrylglass	214	12.11	Belysning i boenheten	244
11.2.4	Deler i glassfiberforsterket plast (GRP)	215	12.12	Luftfjæring	244
11.2.5	Undergulv	215	12.13	Elektrisk ventilasjonssystem	244
11.2.6	Motorrom	215	12.14	Reservedeler	245
11.2.7	Vindusspyleranlegg og vindusvisker	216	12.15	Typeskilt kjøretøy	246
11.2.8	Klimaanlegg	217	12.16	Typeskilt Chassis	246
11.2.9	Stigtrinn	217	12.17	Varsel- og henvisningsklistremerker	247
11.3	Innvendig stell	218	12.18	Reservenøkkel	247
11.4	Veggbelegg, innvendig (Renolit)	219	13	Hjul og dekk	249
11.5	Kjøkkeninnredning	219	13.1	Generelt	249
11.5.1	Generelle vedlikeholdsanvisninger	219	13.2	Dekkutvalg	250
11.5.2	Kjøleskap	220	13.3	Betegnelser på dekket	250
11.6	Overflater i rustfritt stål	220	13.4	Håndtering av dekkene	251
11.7	Puter	221	13.5	Reservehjul	251
11.8	Vannanlegg	222	13.6	Nødsett	251
11.8.1	Rengjør vanntanken	222	13.7	Hjulbytte	252
11.8.2	Rengjøre vannledninger	223	13.7.1	Generelle råd	252
11.8.3	Desinfisere vannanlegget	224	13.7.2	Tiltrekningsmoment	253
11.8.4	Rengjør spillvannstanken	224	13.7.3	Bytte hjul	253
11.9	Takluke med vifte	224	13.7.4	Bytte hjul med alufelger	254
			13.8	Dekktrykk	255

14	Feillokalisering.....	257	14.12	Karosseri	267
14.1	Bremseanlegg	257	15	Tilleggsutstyr	269
14.2	Luftfjæring.....	257	15.1	Vekt og tilleggsutstyr	269
14.3	Takluke	257	16	Tekniske data	271
14.4	Elektrisk anlegg	258	16.1	Tekniske data	271
14.5	Vekselretter	260	16.2	Dimensjoner og tillatt antall personer	271
14.6	Gassanlegg	260	17	Merknader for service-partnere	273
14.7	Kokeplass	260	18	Juridisk informasjon om vektrelatert informasjon	275
14.8	Varmeanlegg/varmtvannsbereder	261	Stikkord	279	
14.8.1	Varmtvannsbereder for varmeanlegg med digitalt kontrollpanel CP plus.....	261			
14.8.2	Varmeanlegg/varmtvannsbereder Alde.....	263			
14.9	Klimaanlegg.....	263			
14.10	Kjøleskap.....	264			
14.10.1	Generelt.....	264			
14.11	Vannforsyning.....	265			

Før kjøretøyet tas i bruk første gang, må du legge merke til følgende anvisninger:

- ▶ Trekk til hjulmuttere/hjulskruer etter 50 km.
- ▶ Les bruksanvisningen for å unngå skader på personer og utstyr.

Før hver igangsetting av kjøretøyet, må du legge merke til følgende anvisninger:

- ▶ **Kontroller trykket i dekkene.**
Se avsnittet Dekktrykk.
- ▶ **Last kjøretøyet riktig. Ta hensyn til teknisk tillatt totalvekt.**
Se avsnittet Last.
- ▶ **Lad batteriene helt opp før hver tur.**
Se avsnittene Starterbatteri og Boenhets-batteri.
- ▶ **Ved utetemperaturer under 0 °C må kjøretøyet varmes opp før vannanlegget fylles.**
Se avsnittet Vannforsyning/Påfylling av vanntanken.
- ▶ **Gassflasker skal bare transporteres godt sikret i gasskapene.**
- ▶ **De automatiske luftesystemet må ikke tildekkes.**
Se avsnittene Takluker og Lufthing.
- ▶ **Før det fylles drivstoff skal de gassdrevne innebygde apparatene slås av.**

Følg følgende anvisninger ved frostfare:

- ▶ **Varm alltid opp kjøretøyet hvis det er fare for frost.**
Se avsnittet Varmeanlegg.
- ▶ **Når kjøretøyet ikke benyttes ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Slik unngår man frostskaader på innebygde apparater i kjøretøyet.**
Se avsnittet Tømming av vannanlegget.

Vennligst les bruksanvisningen før første start!

Bruksanvisningen skal alltid ligge i kjøretøyet. Sørg for at alle brukere gjøres kjent med sikkerhetsbestemmelsene.

- ▶ Fare for personskader dersom dette tegnet ignoreres.

- ▶ Fare for skader på eller i kjøretøyet dersom dette tegnet ignoreres.

- ▶ Dette tegnet viser til anbefalinger eller spesielle forhold.

- ▶ Dette tegnet viser til miljøvennlig opptreden.

Denne bruksanvisningen inneholder avsnitt hvor modellavhengig utstyr eller tilleggsutstyr er beskrevet. Disse avsnittene er ikke spesielt merket. Det kan hende at ditt kjøretøy ikke er utstyrt med dette tilleggsutstyret. Utstyret i kjøretøyet kan derfor avvike fra enkelte bilder og beskrivelser.

På den annen side kan ditt kjøretøy være utstyrt med mer tilleggsutstyr, som ikke er beskrevet i denne bruksanvisningen.

Tilleggsutstyret beskrives når du trenger en forklaring.

Se de separat vedlagte bruksanvisningene.

- ▶ Angivelsene "høyre", "venstre", "foran", "bak" refererer alltid til kjøretøyet sett i kjøreretningen.
- ▶ Alle mål- og vektangivelser er "circa"-verdier.

Oppstår det skader på kjøretøyet som følge av at anvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes, bortfaller garantiansvaret.

Våre kjøretøyer utvikles stadig videre. Vi ber om forståelse for at vi tar forbehold om endringer vedr. form, utstyr og teknikk. Av denne grunn kan det ikke stilles krav overfor produsenten på bakgrunn av bruksanvisningen. Bruksanvisningen beskriver det utstyr som var kjent og i bruk på trykkingstidspunktet.

Opptrykk, oversettelse og kopiering er ikke tillatt uten skriftlig tillatelse fra produsenten.

1.1 Generelt

Kjøretøyet er konstruert på grunnlag av nyeste tekniske standard og anerkjente sikkerhetstekniske regler. Likevel kan personer eller kjøretøyet bli skadet hvis sikkerhetsanvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes.

Før første igangsetting, sørg for at kjøretøyet er utrustet med lovlig påkrevet utstyr (f.eks. førstehjelpsskrin, refleksvest, varseltrekant osv.). Ved utenlandsreiser må de gjeldende regler for utrustningen overholdes.

Kjøretøyet må kun brukes i teknisk feilfri tilstand. Følg bruksanvisningen.

Feil som kan redusere passasjerenes og kjøretøyets sikkerhet, må straks repareres av fagfolk. For å unngå ytterligere skader må brukeren overhold sin plikt til å redusere skadeomfanget når det foreligger feil.

Bremse- og gassanlegget til kjøretøyet må kun kontrolleres og repareres av et autorisert fagverksted.

Forandringer på karosseriet må kun utføres med tillatelse fra produsenten.

Kjøretøyet er bare beregnet til transport av personer. Det kan kun tas med bagasje og tilbehør inntil teknisk tillatt totalvekt.

Overhold de foreskrevde kontroll- og inspeksjonsfrister som produsenten har fastsatt.

1.2 Miljøvernansvisninger

- ▷ Vis hensyn til naturen.
- ▷ Prinsipielt gjelder følgende: Spillvann og avfall må ikke etterlates i renne- steiner eller i naturen.
- ▷ Samle spillvann om bord kun i spillvannstanken eller i nødstilfeller i eg- nede beholdere som er beregnet til dette.
- ▷ Tøm spillvannstanken og toalett-kassetten bare på anvist tømme- stasjon på campingplasser eller parkeringsplasser for bobiler. Følg lokale og kommunale anvisninger eller informer deg om videre deponerings- stasjoner.
- ▷ Tøm spillvannstanken så ofte som mulig, selv om spillvannstanken ikke er helt full (hygiene).
Når det er mulig bør man spyle spillvannstanken og evt. avløpsled- ningen med rent vann ved hver tømning.
- ▷ La aldri toalett-kassetten bli for full. Tøm toalett-kassetten umiddelbart og senest når fyllenivåmåler lyser.
- ▷ Også på tur bør man kildesortere; glass, hermetikk, plastikk og våt søp- pel. Forhør deg om deponeringsmulighetene der du befinner deg. Tøm ikke søppelet ditt i søppelkassene på parkeringsplasser.
- ▷ Tøm avfallsbeholderne så ofte som mulig i containere som er beregnet til dette. På denne måten unngår man lukt og problematisk oppsamling av søppel om bord.

- ▷ Ikke la motoren gå unødig på tomgang. En kald motor frigjør miljøskadelige stoffer når den går på tomgang. Motorens driftstemperatur oppnås raskest under kjøring.
- ▷ Bruk små doser av miljøvennlige og biologisk nedbrytbare kjemikalier til toalettet.
- ▷ Under lengre opphold i byer og kommuner bør du oppsøke de spesielle parkeringsplassene for bobiler. Lokale myndigheter gir informasjon om parkeringsmuligheter.
- ▷ Sørg for at oppstillingsplassen er ren når du forlater den.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du viktige sikkerhetsanvisninger. Sikkerhetsanvisningene beskytter personer og eiendeler.

2.1 Brannvern

2.1.1 Hvordan unngå brannfare

- ▶ Etterlat aldri barn alene i kjøretøyet.
- ▶ Hold brennbare materialer borte fra varme- og kokeapparater.
- ▶ Bruk aldri bærbare varme- eller kokeapparater.
- ▶ Kun autoriserte fagfolk skal endre det elektriske anlegget, gassanlegget eller innbyggingsapparatene.

2.1.2 Brannslukking

- ▶ Vennligst informer deg om de lands- og stedsspesifikke kravene til brannslukking som gjelder der du oppholder deg, og sørg for å ha det nødvendige utstyret tilgjengelig.

2.1.3 Ved brann

- ▶ Evakuer alle passasjerer.
- ▶ Slå av strømmen og koble kjøretøyet fra strømmettet.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken.
- ▶ Slå alarm og varsle brannvesenet.
- ▶ Slukk ilden, dersom dette er mulig uten fare.

- ▷ Gjør deg kjent med hvor nødutgangene befinner seg og hvordan de betjenes.
- ▷ Hold rømningsveiene frie.
- ▷ Les bruksanvisningen for brannslukkingsapparatet.

2.2 Generelt

- ▶ Ikke fest gjenstander til dobbeltgulvet i kjøretøyet. Ikke bor hull i dobbeltgulvet eller utfør andre operasjoner. Slike tiltak endrer kjøretøyets statikk og kan utgjøre fare for sikkerheten. Ved overtredelse er garantikrav ugyldige.
- ▶ Oksygenet i luften inne i kjøretøyet forbrukes av passasjerenes pusting og ved bruk av gassdrevne innebygde apparater. Derfor må den brukte luften stadig skiftes ut. Derfor er det montert inn luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem, takhettevifter eller gulvifter). Luftesystemet må ikke blokkeres eller dekkes til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høynet CO₂-konsentrasjon.

- ▶ Stuerom og bakre lasteluke må ikke brukes som soveplass eller oppholdsplass for mennesker eller dyr. Disse rommene er ikke mekanisk ventilert. Det er en kvelningsfare på grunn av surstoffmangel og oppvarmingsluft.
- ▶ Ta hensyn til dørenes høyde.

- ▷ For de innebygde apparatene (varmeanlegg, kokeplass, kjøleskap osv.) og for basiskjøretøyet (motor, bremses osv.) gjelder de respektive driftsinstruksjoner/bruksanvisninger. Disse må følges.
- ▷ Montering av tilbehør eller spesialutstyr kan forandre kjøretøyets dimensjoner, vekt og kjøreforhold. Deler må i enkelte tilfeller føres inn i vognkortet.
- ▷ Bruk kun felger og dekk som er tilpasset kjøretøyet. Se vognkortet for informasjon om tillatte dimensjoner på felger og dekk, eller spør hos autoriserte forhandlere og servicestasjoner.
- ▷ Dra alltid håndbremsen på ved parkering av kjøretøyet.
- ▷ Hvis teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet overskrider 4 t, må det ved parkering i stigninger eller hellinger brukes en støttekloss. Støtteklossen er standardutstyr for kjøretøyer med totalvekt på over 4 t.

- ▷ Steng alle dører, utvendige luker og vinduer når kjøretøyet forlates.
- ▷ Rettslig påkrevet utrustning (f.eks. førstehjelpsskrin, refleksevest, varsel trekant, osv.) må alltid være med. Ved utenlandsreiser gjelder de tilsvarende reglene i oppholdslandet.
- ▷ Kjøretøyet skal bare brukes i veitrafikk når føreren av kjøretøyet har gyldig førerkort for kjøretøyklassen.
- ▷ Ved salg av kjøretøyet må ny eier få den komplette bruksanvisningen for kjøretøyet og de innebygde apparatene.

2.3 Trafikksikkerhet

- ▶ Før start må det kontrolleres at signal- og lysanlegg, styring og bremsesystem fungerer.
- ▶ Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremse- og gassanlegg kontrolleres på fagverksted.
- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Før avreise må den nedfellbare sengen sikres.
- ▶ Før avreise skal blindinggardiner ved frontruten og på fører-/passasjersiden trekkes opp og låses.
- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres. Under kjøring skal de dreibare setene være låst i kjøreretningen.
- ▶ Før avreise må alle bevegelige deler og alle løse gjenstander lagres trygt.
- ▶ Før avreise må fjernsynsapparatet sikres.
- ▶ Før avreise skal du fjerne den løse vaskbeskyttelsen (hvis tilgjengelig) og oppbevare den sikkert i kjøkkenbenken eller i klesskapet.

- ▶ Under kjøring må passasjerene kun sitte på de foreskrevne sitteplassene (se kapittel 4). Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- ▶ Det er påbudt å bruke sikkerhetsbelte.
- ▶ Barn under 13 år som er kortere enn 150 cm skal sikres med et egnet og lovlig barnesikringssystem under kjøring.
- ▶ Plasser barnesikringssystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette. Vi anbefaler på det sterkeste å installere barnesikringssystemer fortrinnsvis i den andre seteraden.
- ▶ Bruk aldri bakovervendte barnesikringssystemer på et sete med aktivert kollisjonspute foran. Dette kan føre til død eller at barn blir alvorlig skadet.
- ▶ Basiskjøretøyet er et nyttekjøretøy (liten lastebil). Kjøremåten må tilpasses dette.
- ▶ I underkjøringer, tunneler eller liknende må du være oppmerksom på totalhøyden til kjøretøyet (inkludert taklast).
- ▶ Fjern snø og is fra taket før start.
- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 13.8).
- ▶ Ikke bruk varmeanlegget på bensinstasjoner. Eksplosjonsfare!
- ▶ Ikke bruk varmeanlegget i lukkede rom. Kvelningsfare!

- ▷ Fordel lasten jevnt i kjøretøyet før avreise (se kapittel 3).
- ▷ Ved lasting av kjøretøyet og ved senere lasting av f.eks. bagasje eller proviant, skal det tas hensyn til teknisk tillatt totalvekt og teknisk tillatt totalvekt på akslene (se vognkortet).
- ▷ Før avreise må alle innvendige dører, skillevegger som kan endres, skuffer og klaffer lukkes og eventuelt sikres. Fest sikringen på kjøleskapsdør.
- ▷ Før du starter kjøringen må du lukke vinduer og takluker.
- ▷ Steng og lås samtlige utvendige luker og klaffelåser før avreise.
- ▷ Før avreise må de eksterne støttene fjernes, og de innebygde støttene på kjøretøyet kjøres inn.
- ▷ Plasser antennen i parkeringsstilling før du begynner å kjøre.
- ▷ Under den første turen og etter hvert dekkskifte skal hjulskruene/hjulmutrene ettertrekkes etter 50 km. Senere skal de også kontrolleres regelmessig. Tiltrekningsmoment se kapittel 13.
- ▷ Dekkene må ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden (se kapittel 13).
- ▷ Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem. Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.

2.4 Kobling av tilhenger

- ▶ Vær forsiktig ved til- og frakobling av tilhenger. Risiko for ulykker og personskader!
- ▶ Ved til- og frakobling av tilhenger må ingen personer oppholde seg mellom bobilen og tilhengeren.

2.5 Gassanlegg

2.5.1 Generelle råd

- ▶ Operatøren av gassanlegget er ansvarlig for å gjennomføre regelmessige kontroller, og for å overholde vedlikeholdsintervallene.
- ▶ Hvis ingen DuoControl-kontrollsystem med kollisjonssensor er installert: Før avreise, når kjøretøyet forlates eller når gassapparatene ikke brukes, må alle gass-stengeventiler og hovedventilen på gassflasken stenges av.
Hvis det er montert et DuoControl-kontrollsystem med kollisjonssensor, kan gassavstengeventilene og hovedventilen være åpne under kjøring.
- ▶ Under tanking, på ferjer eller i garasje må alle gassdrevne apparater være slått av (avhengig av utstyret: varmeanlegg, kokeplass, stekeovn, grill, kjøleskap). Eksplosjonsfare!
- ▶ Dersom et apparat drives med gass, skal det ikke være i drift i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Gassanlegget må vedlikeholdes, repareres eller endres kun av et autorisert fagverksted.
- ▶ Før igangsetting skal gassanlegget alltid kontrolleres på autorisert fagverksted, i samsvar med de nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- ▶ Gasstrykkregulatoren, gasslangene og avgassrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren og gasslangene skal byttes ut i samsvar med tidsfristene som er fastlagt nasjonalt (senest etter 10 år). Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.
- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingsspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Kun tiltenkte apparater skal kobles til den innvendige tilkoblingsstussen. Ikke bruk apparatet utenfor kjøretøyet hvis det er koblet til en innvendig tilkoblingsstuss.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Det er forbudt å lage mat under kjøring.
- ▶ Gassdrevne komfyrer og bakeovner må ikke brukes som varmeapparat.

- ▶ Benyttes flere gassapparater, må hvert gasapparat ha en egen gassavstengeventil. Når enkelte gassapparater ikke er i bruk, skal de respektive gassavstengeventilene stenges.
- ▶ Tennsikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.
- ▶ De installerte gassapparatene er kun konstruert for drift med propan- eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.
- ▶ Propangass beholder sin gassform til -42 °C, butangass derimot bare til 0 °C. Ved lavere temperaturer forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.
- ▶ På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gassskapet et rom som er åpent mot utsiden. Det automatiske luftesystemet som er montert som standard må aldri tildekkes eller blokkeres. Ellers kan ikke gass som strømmer ut bli ledet ut.
- ▶ Gassskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Sørg for at uvedkommende ikke har adgang til gassskapet. Lås tilgangen for å sørge for dette.
- ▶ Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- ▶ Koble kun til gassdrevne apparater som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.
- ▶ Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- ▶ Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

2.5.2 Gassflasker

- ▶ Fulle eller tomme gassflasker utenfor kjøretøyet skal kun håndteres når hovedventilen er lukket, og med beskyttelseshette på.
- ▶ Gassflasker skal kun oppbevares i gassskapet.
- ▶ Sett gassflaskene loddrett i gassskapet.
- ▶ Surr fast gassflaskene slik at de ikke kan dreies eller vippes.
- ▶ Koble gasslangen spenningsfritt til gassflasken.
- ▶ Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken før du fjerner gasstrykkregulatoren eller gasslangen fra gassflasken.
- ▶ Avhengig av kobling, skru av gasslangen for hånd eller med spesialnøkkel og skru tilbake på gassflasken. Skruforbindelsen på gassflasken er som regel venstregjenget. Ikke trekk for hardt til.
- ▶ Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bobilene. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.

- ▶ Ved temperaturer under 5 °C, brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) for gasstrykkregulator.
- ▶ Bruk kun gassflasker på 11 kg eller 5 kg. (Gassflaskestørrelser kan variere fra land til land.)
- ▶ Bruk kortest mulige slanger for eksterne gassflasker (maks. 150 cm).
- ▶ Blokker aldri luftåpningene i bunnen under gassflaskene.

2.6 Elektrisk anlegg

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Før det utføres arbeid på det elektriske anlegget må alle apparater og lamper slås av, batteriet kobles fra og kjøretøyets strømforsyning fra strømmettet kobles fra.
- ▶ Bruk kun originalsikringer med angitte verdier.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.

2.7 Vannanlegg

- ▶ Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Sørg derfor for at vannledningene og vanntanken rengjøres grundig hver gang før du tar i bruk kjøretøyet. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.
- ▶ Hvis kjøretøyets vannanlegg er ute av bruk i mer enn en uke, må det desinfiseres før det tas i bruk igjen (se avsnittet 11.8.3).

- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du viktige opplysninger om hva du skal passe på og hva du må gjøre før start.

På slutten av kapitlet finner du en sjekklister hvor de viktigste punktene er sammenfattet en gang til.

3.1 Første igangsetting

- ▷ Under den første turen og etter hvert dekkskifte skal hjulskruene/hjultutrene ettertrekkes etter 50 km. Senere skal de også kontrolleres regelmessig. Tiltrekningsmoment se kapittel 13.

Et nøkkelsett med nøkler til basiskjøretøyet og til karosseriet leveres sammen med bobilen.

Sørg for å ha en reservenøkkel utenfor kjøretøyet. Noter samtlige nøkkelnummer. Ved tap kan våre autoriserte forhandlere og verksteder hjelpe deg videre.

Nærmere opplysninger i kapittel 12.

Ved første igangsetting eller etter en lengre uten drift, må det elektriske anlegget settes i gang på følgende måte:

- Slå på sikringene eller (hvis sikringene er blitt trukket ut) sett inn sikringene.
- Slå på batteri-skillerbryteren.
- Slå på 12 V-forsyning.

- ▷ 12 V-forsyningen må bare slås på i kjøretøy **uten** SCU (System Control Unit). På kjøretøy **med** SCU aktiveres 12 V-forsyningen automatisk.
- ▷ Kjøretøyet er ikke klart til bruk før du har utført ovennevnte tiltak.

3.2 Tilleggslast

- ▶ Hvis kjøretøyets eller akslenes totalvekt overskrides, kan dette f.eks. føre til at styresystemets reaksjonsevne reduseres (endret kjøreadferd), at dekkene overbelastes og dermed til at det foreligger økt risiko for at dekkene eksploderer, eller til at bremsestrekningen øker. Dette fører til fare for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du setter deg selv og andre trafikanter i fare.
Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▶ Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjøreklar tilstand, hhv. vekten inkludert tilleggsutstyr fra fabrikk (faktisk kjøretøyvekt), men ikke kjøretøyets vekt med last (se avsnittet 3.2.1). For din egen sikkerhet anbefaler vi å veie det fullastede kjøretøyet (med alle gjenstander som skal tas med på reisen og med alle personer) på en offentlig vekt før turen starter.
- ▶ Tilpass hastigheten til lasten. For høy last øker bremsestrekningen.

- ▷ Teknisk tillatt totalvekt som er angitt i vognkortet og teknisk tillatt totalvekt på akselen må ikke overskrides under lasting av bagasje.
- ▷ Innebygd tilbehør og tilleggsutstyr reduserer muligheten for ytterligere belastning.
- ▷ Ved lasting må man påse at tyngdepunktet til lasten er direkte på kjøretøyets kjøregulvet. Ellers kan kjøretøyets kjøreegenskaper forandres.

- ▷ Hvis kjøretøyet overskrider produsentens angitte teknisk tillatte totalvekt under praktisk kjøring, truer rettslige konsekvenser, f.eks. bot eller tap av forsikring.

3.2.1 Begrep

- ▷ Innen teknikken har begrepet "masse" i mellomtiden avløst begrepet "vekt". I generell språkbruk er det imidlertid mest vanlig å bruke begrepet "vekt". For at det skal være lettere å forstå, blir derfor i de følgende avsnittene begrepet "masse" kun brukt i faste formuleringer.

Teknisk tillatt totalvekt

Teknisk tillatt totalvekt er en verdi som produsenten har fastlagt og som kjøretøyet av sikkerhetsgrunner heller aldri må overskride i belastet (f.eks. 3500 kg) tilstand. Opplysninger om teknisk tillatt totalvekt på den modellen du velger, finner du i godkjenning dokumentene og på produsentens typegodkjenningsskilt som er anbrakt på kjøretøyet.

1	2	3	4	5	6
XXXXXX					
XXXXXX					
		Hymer GmbH & Co.KG			
		e1*2007/46*1944*			
		Stufe 3			
		W1V9100401N0XXXXX			
		4430		KG	
		5880		KG	
		1- 2100		KG	
		2- 2430		KG	
		3- -		KG	
EHG00591					
				10 9 8 7	

- 1 Kjøretøytype
- 2 Fortløpende serienummer
- 3 Produsent
- 4 Godkjenning for kjøretøytype
- 5 Påbygg
- 6 Chassisnummer
- 7 Teknisk tillatt totalvekt
- 8 Tillatt total tilhengerlast (ved alternativet tilhengerkobling)
- 9 Teknisk tillatt totalvekt på 1. aksel
- 10 Teknisk tillatt totalvekt på 2. aksel

Bilde 1 Typegodkjenningsskilt

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er den **faktiske kjøretøyvekten** og **tilleggslasten**.

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er oppgitt av produsenten i vognkortet.

Faktisk kjøretøyvekt

Den faktiske kjøretøyvekten er vekten til kjøretøyet i kjøreklar tilstand pluss vekten til eventuelt tilleggsutstyr.

Vekt i kjøreklar tilstand

Vekten i kjøreklar tilstand er vekten til det kjøreklare standardkjøretøyet (uten tilleggsutstyr fra fabrikk).

Vekten i kjøreklar tilstand utgjøres av:

- Tomvekt (massen til det tomme kjøretøyet) med innmontert standardutstyr fra fabrikk (uten tilleggsutstyr fra fabrikk)
- Vekten til sjåføren
- Vekten til grunnutstyret
- Påfylt smørefett, oljer og kjølevæsker

- Opptil 100 % fylt ferskvannstank
- Opptil 100 % fylt aluminiumsgassflaske
- Opptil 90 % fylt drivstofftank

Som vekt for sjåføren blir det alltid beregnet 75 kg, uavhengig av den virkelige vekten til sjåføren.

Grunnutstyret omfatter alt utstyr og væsker som er nødvendig for sikker og forskriftsmessig bruk av kjøretøyet. Vekten til grunnutstyret består av:

- Et fylt ferskvannsystem
- Et fylt varmeanlegg
- Forsyningsledningene for 230 V-forsyningen
- Et fylt toalettspyleanlegg
- Innbyggingssett for ekstrabatteri, når det er ekstrabatteri er mulig

Spillvannstanken og toalett-kassetten er tomme.

Eksempel på beregning av grunnutstyr

Vanntank med 20 l (under kjøringen)	20 kg
Gassflasker (11 kg _{gass} + 14 kg _{flaske})	+ 25 kg
Varmtvannsbereder på 12 l	+ 12 kg
230 V-forsyningsledning	+ 4 kg
Innbyggingssett ekstrabatteri	+ 20 kg
Sum	= 81 kg

Vekten i kjøreklar tilstand og den faktiske kjøretøyvekten er oppgitt av produsenten i vognkortet.

Gjenværende lastemulighet

For å beregne gjenværende lastemulighet er det viktig at du kjenner kjøretøyets faktiske vektverdi. Derfor undersøker vi det ferdige kjøretøyets faktiske vekt først ved produksjonsslutt. Dette omfatter vekten i kjøreklar tilstand pluss vekten på alt tilleggsutstyr og tilbehør som ble bestilt og montert på fabrikken.

Utfra denne faktiske vektverdien kan du beregne gjenværende lastemulighet for bagasje eller annet tilbehør.

Eksempel:

Teknisk tillatt totalvekt	- Faktisk vektverdi	- Passasjervekten	= Gjenværende lastemulighet
3500 kg	- 3000 kg	- 225 kg (3 x 75 kg)	= 275 kg

- ▷ Vær oppmerksom på at i fabrikkens beregning av gjenværende lastemulighet er det anslått en standardvekt for sjåfør (inkludert i faktisk vektverdi) og passasjervekt på 75 kg pr. sete. Avvikende kroppsvekt kan virke inn på kjøretøyets faktiske gjenværende lastemulighet.
- ▷ Kjøretøyets faktiske vektverdi kan senere også variere ubetydelig på grunn av værforholdene, f.eks. gjennom opptak eller reduksjon av fuktighet. All annen senere endring på kjøretøyet, f.eks. på grunn av ettermontering av tilbehør hos handelspartner eller andre påbygg/ombygginger, påvirker kjøretøyets meddelte faktiske vektverdi og følgelig også gjenværende lastemulighet. Ansvar for å forhindre at teknisk tillatt totalvekt overskrides ligger hos handelspartneren fra kjøretøyet hentes fra fabrikk og til det leveres til deg. Når handelspartneren har levert kjøretøyet til deg, er dette ditt ansvar. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▷ Kjøretøyets faktiske vektverdi som vi fastslo ved fabrikk og følgelig resterende lastemulighet meddeler vi til handelspartneren i samband med fremleggelse av faktura. Han er forpliktet til å gi denne opplysningen videre til deg. Hvis dette ikke er skjedd, kan du ta kontakt med din handelspartner og be om opplysningene. Bilene våre oppfyller alle krav i henhold til lovbestemmelser og standarder og blir regelmessig vedlikeholdt, inspisert og kalibrert. Likevel er det teknisk ikke mulig å unngå ubetydelige toleranser. I tillegg kan vekten på kjøretøyet variere noe på grunn av værforhold og f.eks. opptak og avgivelse av fuktighet. Derfor kan kjøretøyets faktiske vekt avvike noen få kilo fra den meddelte faktiske vekten.

Tilleggslasten består av:

- Konvensjonell belastning
- Tilleggsutstyr
- Personlig utstyr

- ▷ Kjøretøyets tilleggslast kan økes idet den faktiske vekten reduseres. Til dette er det eksempelvis tillatt å tømme væskebeholderne eller å ta ut gassflaskene.

Forklaringer til de enkelte bestanddelene i tilleggslast finner du i den følgende teksten.

Konvensjonell belastning

Konvensjonell belastning er vekten som er beregnet for passasjerene og oppgitt av produsenten.

Konvensjonell belastning betyr: For hver sitteplass som produsenten har beregnet, blir det beregnet 75 kg, uavhengig av hvor mye passasjerene egentlig veier. Førersetet er allerede inkludert i vekten i kjøreklar tilstand og skal ikke regnes med.

Antall sitteplasser oppgis i vognkortet av produsenten.

Tilleggsutstyr

Tilleggsutstyr omfatter alt utstyr som ikke er inkludert i standardutstyret og som er montert til kjøretøyet under produsentens ansvar.

- Tilhengerkobling
- Sykkel- eller motorsykkelstativ
- Satellittanlegg

Vektangivelsene for forskjellig tilleggsutstyr finner du i kapittel 15 eller du kan få dem hos produsenten.

Personlig utstyr Personlig utstyr omfatter alle gjenstander som er tatt med i kjøretøyet og som ikke er inkludert i den konvensjonelle belastningen eller tilleggsutstyret. Personlig utstyr er for eksempel:

- Matvarer
- Servise
- Fjernsynsapparat
- Radio
- Klær
- Sengetøy
- Leker
- Bøker
- Toalettsaker

Dessuten regnes følgende som personlig utstyr, uavhengig av hvor det er plassert:

- Dyr
- Sykler
- Båter
- Surfebrett
- Sportsutstyr

For personlig utstyr må produsenten planlegge en minstevekt etter gjeldende bestemmelsepunkt i en minstevekt som kan regnes ut etter følgende formel:

Formel Minstevekt M (kg) = $10 \times N + 10 \times L$

Forklaring N = maks. antall personer inklusive fører iht. til produsentens opplysninger
 L = Kjørtøyets totale lengde i meter

3.2.2 Beregning av tilleggslast

- ▶ Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand må aldri overskrides!
- ▶ Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjøreklar tilstand, evt. vekten inkludert tilleggsutstyr fra fabrikk (faktisk vekt), men ikke kjøretøyets vekt med last (se avsnittet 3.2.1). For din egen sikkerhet anbefaler vi å veie det fullastede kjøretøyet (med alle gjenstander som skal tas med på reisen og med alle personer) på en offentlig vekt før turen starter.

Tilleggslasten (se avsnittet 3.2.1) er vektforskjellen mellom

- teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og
- den faktiske kjøretøyvekten.

**Eksempel på beregning
av tilleggslast**

	Beregnet vekt i kg	Beregning
Teknisk tillatt totalvekt iht. vognkortet	3500	
Faktisk kjøretøyvekt inklusive standardutstyr iht. vognkortet	- 3070	
Fremgår som tillatt last	430	
Totalverdi på 10 kg per meter kjøretøylengde (i eksempelet: 7,00 m)	- 70	
Konvensjonell belastning, f.eks. 3 personer à 75 kg	- 225	
Tilleggsutstyr og tilbehør	- 40	
Utgjør til personlig nyttebelastning	= 95	

Nyttelasten beregnes på grunnlag av forordningen (EU) nr. 1230/2012.

Beregningen av tilleggslasten ut fra differansen mellom teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og den faktiske kjøretøyvekten som er angitt av produsenten, er imidlertid kun en teoretisk verdi.

Kun når kjøretøyet veies på en offentlig vekt med fylte tanker (drivstoff og vann), fylte gassflasker og komplett tilleggsutstyr (og tilbehør), kan den virkelige tilleggslasten registreres.

Gå fram på følgende måte:

- Kjør først kjøretøyet opp på vekten med bare framhjulene og vei.
- Deretter kjører du kjøretøyet opp på vekten med bare bakhjulene og veier.

De enkelte verdiene angir det momentane aksellastene. Disse er viktige for riktig belastning av kjøretøyet (se avsnittet 3.2.3). Summen av verdiene gir den momentane vekten av kjøretøyet.

Differansen mellom teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og den veide vekten til kjøretøyet gir den virkelige tilleggslasten.

Ut fra dette kan man igjen bestemme hvilken vekt som blir igjen til personlig utstyr:

- Registrer vekten til personene som er med og trekk den fra verdien for den virkelige tilleggslasten.

Resultatet er vekten som virkelig kan lastes på det personlige utstyret.

3.2.3 Lastsikring og lastfordeling

- ▶ Av sikkerhetsmessige grunner må teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand ikke overskrides.
- ▶ Fordel lasten jevnt på venstre og høyre side av kjøretøyet.
- ▶ Fordel lasten jevnt på begge akslingene. Vær oppmerksom på den teknisk tillatte totalvekten på akselen, som er angitt i kjøretøydokumentene. Overhold i tillegg dekkenes tillatte bæreevne (se kapittel 13).
- ▶ Tunge laster bak bakakslingen kan avlaste framakslingen på grunn av vektarmprinsippet ($\frac{t}{\sigma} \frac{1}{\sigma}$). Det gjelder spesielt ved langt utspring på bakstativet, når det transporteres en motorsykkel på stativ bak eller når bakre oppbevaringsrom er tungt lastet. Avlastningen av fremre akse har negativ virkning på kjøreegenskapene spesielt på biler med forhjulsdrift.
- ▶ Plasser alle gjenstander slik at de ikke sklir.
- ▶ Tyngre gjenstander (fortelt, hermetikkbokser o. l.) plasseres i nærheten av akslingene. For oppbevaring av tunge gjenstander er fremfor alt de nedre oppbevaringsrommene, hvis dører ikke lar seg åpne i kjøretningen, spesielt godt egnet.
- ▶ Lettere gjenstander (tøy) plasseres i takscape.
- ▶ Fordel gjenstander (last) jevnt i rom og skap.
- ▶ Sykkelstativet må kun lastes med sykler.

- ▷ Belast skuffene kun med maksimalt 15 kg.
- ▷ Vær oppmerksom på maksimal belastning for takscape. Maksimal belastning per lineær meter takscape er 10 kg. Ved lastning, ta hensyn til den respektive lengden på takscape og beregne maksimal belastning deretter.
Eksempel på et 0,5 m langt takscape:
10 kg maksimal belastning per lineær meter x 0,5 m lengde på oppbevaringsrommet = 5 kg belastning mulig.

- ▷ Følg alltid maksimalt tillatt last i hekkgarasje eller bagasjerom. Angitt maksimalt tillatt last av hekkgarasjen eller bagasjerommet kan påvirkes av hvilket annet spesialutstyr som velges, som f.eks. tilhengerkoblinger eller rammeforlengelser. Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen må ikke i noe tilfelle overskrides. Særlig når lasten anbringes i hekk eller du laster tungt utstyr eller utstyr som lastes tungt (som f.eks. motorsykkelstativer eller sykkelstativer), skal aksellasten kontrolleres og overholdes. Vær derfor oppmerksom på at maksimal last ev. ikke må utnyttes helt hvis teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på akselen i så fall ville overskrides.
- ▷ Mer informasjon om riktig lastning finner du i avsnittene "Teknisk tillatt totalvekt" (side 20) og "Teknisk tillatt totalvekt på akselen (aksellast)" (side 27).

Store oppbevaringsrom har også plass til store gjenstander. Akseltrykket på for- og bakakselen blir dermed overskredet under visse omstendigheter.

De enkelte akslene må imidlertid aldri overbelastes. Derfor er det viktig med hvilken avstand fra akslingene lasten blir plassert.

Ta hensyn til følgende merknader når du skal laste kjøretøyet for å sikre trygg kjøring:

- Bagasje og andre gjenstander som medføres i kjøretøyet må fordeles jevnt mellom kjøretøyets venstre og høyre side.
- Tunge eller store gjenstander bør helst ligge ned mot bunnen i rommene som er beregnet på lagring og nær akselen samt være sikret mot forskyvninger.
- Lette og andre gjenstander kan oppbevares i skapene og oppbevaringsrommene.
- Pass alltid på at dørene og lukene på skapene og oppbevaringsrommene er sikret på forsvarlig måte.
- Bruk kun egnede festesystemer til sikring mot forskyvning. Kontroller alle festemidler en gang til før reisen begynner.

- ▶ Ujevn lastning påvirker kjøreadferden negativt. Spesielt vil for stor hekklast gjøre at forakselen får mindre belastning (vektstangprinsippet) og traksjonskraften reduseres. Dette gjør styresystemets reaksjonsevne dårligere (endret kjøreadferd) og overbelaster dekkene som risikerer å eksplodere. Dette øker faren for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du og andre trafikanter settes i fare. Når lasten er jevnt fordelt på hele kjøretøyet, blir kjøreadferden optimal under hele reisen.

- ▷ Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen må ikke overskrides. Særlig hvis lasten anbringes i hekk eller du laster tungt utstyr eller utstyr som lastes tungt (som f.eks. motorsykelstativer eller sykkelstativer), skal aksellasten kontrolleres og overholdes. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på aksel, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▷ For enkelte modeller har produsenten av ettermonteringene fastsatt en maksimal lastgrense for skap, skuffer eller andre oppbevaringsrom. Den finner du på etiketten som ble limt på på stedet og skal alltid følges. Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen skal ikke i noe tilfelle overskrides. Vær derfor oppmerksom på at angitt maksimal last ev. ikke kan utnyttes helt hvis teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på akselen i så fall ville overskrides.
- ▷ Mer informasjon om riktig lastning finner du i avsnittene "Teknisk tillatt totalvekt" (side 20), "Teknisk tillatt totalvekt på aksel (aksellast)" (side 27) og "Bakre lasteluke/bakre oppbevaringsrom" (side 31).

For å fordele lasten riktig trenger man en vekt, et målebånd, en kalkulator og litt tid.

Ved hjelp av to enkle formler kan man beregne hvordan vekten av lasten virker på akslingene:

Formler $A \times G : R =$ Vekt på bakakslingen
 Vekt på bakakslingen – G = Vekt på framakslingen

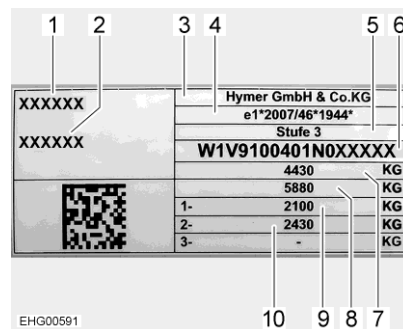
Forklaring A = Avstand mellom oppbevaringsrom og framaksling i cm
 G = Vekt til lasten i oppbevaringsrommet i kg
 R = Kjøretøyets hjulavstand (avstand mellom akslingene) i cm

- ▷ Mål avstandene utenfor kjøretøyet vannrett fra midten av framhjulet til midten av oppbevaringsrommet eller til midten av bakhjulet.

Teknisk tillatt totalvekt på aksel (aksellast)

Teknisk tillatt totalvekt på aksel eller akselgruppe (heretter kalt aksellast) betegner den tillatte kjøretøy- og akselspesifikke belastningen som overføres fra hjulene på en aksel eller akselgruppe og til veibanen. Aksellast er en verdi som produsenten har fastlagt og som kjøretøyet av sikkerhetsgrunner aldri må overskride i lastet tilstand. Opplysninger om aksellasten på ditt kjøretøy finner du i godkjenningsskjemaene og på produsentens typegodkjenningsskilt som er anbrakt på kjøretøyet.

- 1 Kjøretøytype
- 2 Fortløpende serienummer
- 3 Produsent
- 4 Godkjenning for kjøretøytype
- 5 Påbygg
- 6 Chassisnummer
- 7 Teknisk tillatt totalvekt
- 8 Tillatt total tilhengerlast (ved alternativet tilhengerkobling)
- 9 Teknisk tillatt totalvekt på 1. aksel
- 10 Teknisk tillatt totalvekt på 2. aksel

Bilde 2 Typegodkjenningsskilt

▶ Ved overskridelse av teknisk tillatt totalvekt på aksel kan kjøretøyet bli skadet (f.eks. på grunn av brudd i aksel eller eksplosjon i et dekk) og påvirke kjøreadferden betydelig. Dette fører til fare for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du setter deg selv og andre trafikanter i fare. Derfor anbefaler vi å veie det endelig lastede kjøretøyet inkludert alle passasjerene før reisen starter, slik at det er garantert at aksellast og teknisk tillatt totalvekt overholdes. I slike tilfeller kan kjøretøyet veies/kontrolleres på offentlige vekter eller hos enkelte handelspartnere.

- ▷ Vær oppmerksom på at aksellasten på de ulike akslene eller akselgruppene kan avvike fra hverandre. Les derfor nøye angivelsene om dette i godkjenningsskjemaene.
- ▷ Hvis kjøretøyet overskrider produsentens angitte teknisk tillatte totalvekt på akselen under praktisk kjøring, truer rettslige konsekvenser, f.eks. bot eller tap av forsikring.
- ▷ Det er mulig at chassisprodusenten for ditt kjøretøy angir en lav belastning på forakselen for å oppnå optimal kjøreadferd. Ta derfor alltid hensyn til angivelsene om dette i bruksanvisningen fra chassisprodusenten.
- ▷ Mer informasjon om riktig lastning finner du i avsnittene "Lastsikring og lastfordeling" (side 25) og "Bakre lasteluke/bakre oppbevaringsrom" (side 31).

- Beregne aksellast:*
- Multipliser avstanden mellom oppbevaringsrommet og framakslingen (A) med vekten til lasten i oppbevaringsrommet (G) og del resultatet med hjulavstanden (R). Derav får man vekten som lasten i oppbevaringsrommet belaster bakakslingen med. Noter denne vekten og oppbevaringsrommet.
 - I neste trinn trekker man vekten i oppbevaringsrommet (G) fra vekten som nettopp er utregnet. Hvis det blir en **positiv** verdi (eksempel 1), betyr det at framakslingen blir **avlastet** med denne summen. Hvis det blir en **negativ** verdi (eksempel 2), betyr det at framakselen blir **belastet**. Noter denne verdien.
 - På denne måten beregnes alle oppbevaringsrommene i kjøretøyet.
 - Som et siste trinn beregnes alle vektene til bakaksellasten som er beregnet for bakakselen og alle vektene for framaksellasten som er beregnet for framakselen, eller man trekker fra disse.
Hvordan bakaksellast og framaksellast beregnes, er beskrevet i avsnittet 3.2.2.

Når den beregnede verdien overskrider den tillatte aksellasten, må lasten plasseres annerledes.

Når bakakselen blir avlastet for sterkt, reduseres dekkenes festevevne til kjørebanelen (traksjon), spesielt på kjøretøy med framhjulsdrift. Også i dette tilfellet må lasten plasseres annerledes.

Eksempel på beregning

		Eksempel 1	Eksempel 2
Avstand til framakslingen	A	(A1) 450 (cm)	(A2) 250 (cm)
Vekt i oppbevaringsrommet	G	x 100 (kg)	x 50 (kg)
Kjøretøyets hjulavstand	R	÷ 325 (cm)	÷ 325 (cm)
Belastning på bakakslingen (må regnes til aksellasten)		138,5 (kg)	38,5 (kg)
Vekt i oppbevaringsrommet		- 100 (kg)	- 50 (kg)
Avlastning på framakslingen (trekkes fra aksellasten)		38,5 (kg)	
Belastning av framakslingen (må regnes til aksellasten)			-11,5 (kg)

Økning og reduksjon av nyttelasten

Hvis nyttelasten økes, økes som regel også kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt, teknisk tillatt totalvekt på aksel og dermed også betinget gjenværende lastemulighet for bagasje, campingutstyr osv., fordi chassiset da er endret.

Hvis nyttelasten reduseres, i motsetning til hvis den økes, reduseres som regel også kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt, teknisk tillatt totalvekt på aksel og dermed også betinget gjenværende lastemulighet for bagasje, campingutstyr osv. Som regel fører ikke dette til endring på chassiset.

- ▷ På grunn av endret teknisk tillatt totalvekt kan økning eller reduksjon av nyttelasten ha innflytelse på tillatt antall seter, chassiset og aksellasten. Hvis du har spørsmål om dette, kan du gjerne be om råd hos en ansvarlig teknisk kontrollinstans.
- ▷ Økning eller reduksjon av nyttelasten kan medføre at andre lovbestemmelser må tas hensyn til som et resultat av kjøretøyets nye teknisk tillatte totalvekt. Dette gjelder spesielt for de lovsatte kravene som stilles i vegtrafikkloven, i loven om registrering av kjøretøyer samt i skatte- og forsikringstekniske bestemmelser. Økning av teknisk tillatt totalvekt til mer enn 3500 kg kan f.eks. påvirke førerkortklassen eller føre til at andre hastighetsgrenser eller gjennomkjørings- samt forbikjøringsforbud gjelder. Dette kan også ha betydning for kravene om betaling av bompenger på grunn av den nye teknisk tillatte totalvekten. Derfor bør du informere deg om gjeldende lovverk i forbindelse med kjøretøyets nye teknisk tillatte totalvekt, og innhente råd hos tilsvarende instanser. Vær oppmerksom på at nasjonale regler i et land du vil reise til og de landene som du reiser gjennom for å komme dit, kan avvike fra reglene i ditt hjemland.
- ▷ Mer informasjon om gjenværende lastemulighet finner du i avsnittet "Gjenværende lastemulighet" (side 21).

3.2.4 Taklast

- ▶ Det er kun tillatt å gå på taket når det er montert takreling og trinnflate. Bruk stigen bak når du klatrer opp på taket.
- ▶ Vær forsiktig når du går opp i stigen. Sklifare når stigen er fuktig eller isete.
- ▶ Vær forsiktig når du går på taket. Sklifare når taket er fuktig eller isete.
- ▶ Ikke belast taket for mye. Med økende taklast blir kjøreegenskapene og bremseegenskapene dårligere.

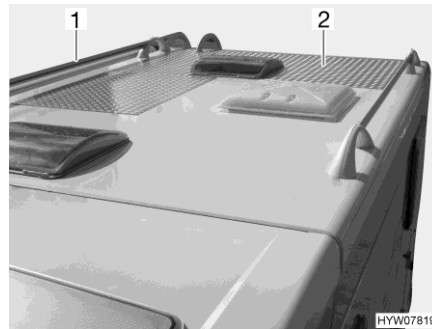

- ▷ Hvis kjøretøyet er utstyrt med takreling, kan man feste lastestativ for taklast på takrelingen (f.eks. surfebrett, gummibåt eller lettere kanoer). Spesielle bæresystemer fås som tilbehør. Autoriserte forhandlere eller servicestasjoner hjelper deg gjerne.
- ▷ Maksimalt tillatt taklast er 75 kg.
- ▷ Hvis det finnes en trinnflate, må du bare trå på trinnflaten som er beregnet for det.
- ▷ Taklasten må festes på en sikker måte med strammeseler. Bruk ikke festebånd av gummi.
- ▷ Kontroller kjøretøyets totalhøyde etter pålastet takrail.

- ▷ Fest en lapp med totalhøyden godt synlig i førehuset. Så trenger du ikke å beregne totalhøyden hver gang du vil kjøre under en bro eller en gjennomkjøring.

Takreling og trinnflate

- 1 Takreling
- 2 Trinnflate

Bilde 3 Takreling og trinnflate

Hvis kjøretøyet er utstyrt med takreling (Bilde 3,1), er det alt etter utstyrsnivå også montert en trinnflate (Bilde 3,2) på taket. I så fall må du bare trå på trinnflaten på taket.

Stige bak

- 1 Lås stige bak
- 2 Låsesylinder
- 3 Fast del av stige bak
- 4 Stige bak
- 5 Sikringsbøyle

Bilde 4 Lås (stige bak)

Slå ned:

- Stikk nøkkelen inn i låsesylinderen (Bilde 4,2) på låsen til stigen bak (Bilde 4,1) og drei en kvart omdreining til nøkkelen står loddrett.
- Hold den sammenfoldbare delen av stigen bak (Bilde 4,4) fast og sving ut sikringsbøylen (Bilde 4,5).
- Trekk ut nøkkelen og fold stigen bak nedover.

Slå oppover:

- Fold stigen bak oppover og hold den fast.
- Stikk nøkkelen inn i låsesylinderen (Bilde 4,2) til låsen på stigen bak (Bilde 4,1).
- Sving sikringsbøylen (Bilde 4,5) innover rundt røret til den faste delen på stigen bak (Bilde 4,3).
- Drei nøkkelen en kvart omdreining til nøkkelen står vannrett.
- Kontroller låsen til stige bak: Trekk lett i stigen bak.

3.2.5 Bakre lasteluke / bakre oppbevaringsrom

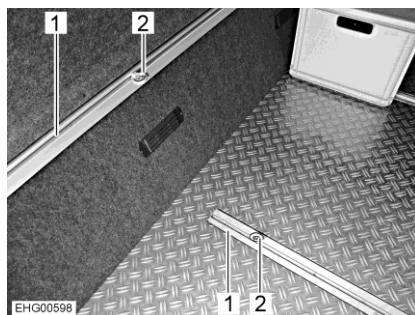
- ▶ Ta hensyn til tillatt totalvekt på akslene og teknisk tillatt totalvekt ved lasting av bakre lasteluke og bakre oppbevaringsrom.
- ▶ Den maksimalt tillatte belastningen for den bakre lasteluken og oppbevaringsrommet er 350 kg. Hvis det er montert en tilhengerkobling eller et motorsykelstativ på kjøretøyet, er tillatt belastning 450 kg. Ikke overskrid den teknisk tillatte totalvekten på bakakselen.
- ▶ Ujevn lasting eller overlast påvirker kjøreadferden negativt. Spesielt vil for stor hekklast gjøre at forakselen får mindre belastning (vektstangprinsippet) og traksjonskraften reduseres. Dette gjør styresystemets reaksjonsevne dårligere (endret kjøreadferd) og overbelaster dekkene som risikerer å eksplodere. Dette fører til fare for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du setter deg selv og andre trafikanter i fare. Når lasten er jevnt fordelt på hele kjøretøyet, blir kjøreadferden optimal under hele reisen. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på aksel, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▶ Maksimalt tillatt utvendig belastning av bakvegg/bakdeksel må ikke overskrides. Det er kun tillatt med utstyrskomponenter som er godkjent av produsenten (f.eks. bestemte sykkelstativ).
- ▶ Ved transport av kjøretøyer som fylles med bensin, diesel, gass eller andre brennbare stoffer, må det sikres at tanken på det kjøretøyet som transporteres, er fullstendig tømt. Ved transport av elsykler anbefaler vi dessuten at du fjerner batteriet og oppbevarer det på et trygt sted før turen begynner.
- ▶ Hekkgarasjer og bagasjerom er fra fabrikken ikke ment som sove- eller oppholdsrom for personer eller dyr. Disse rommene er ikke utstyrt med ventilasjonsanlegg fra fabrikken. Det er fare for kvelning grunnet oksygenmangel.

- ▷ Vær oppmerksom på at det på bakdører/bakdekselet kun er tillatt med utstyrskomponenter (f.eks. oppbevaringsnett) som er montert av produsenten.
- ▷ Vær oppmerksom på at den maksimalt tillatte lasten for de fabrikkmonterte oppbevaringsnettene er 5 kg.
- ▷ Avhengig av kjøretøyutrustning, er det montert festeskiner med festemaljer i den bakre lasteluken hhv. det bakre lasterommet. Fest alltid lasten på festeøyene. For sikker strammesele eller evt. festenet, må man aldri bruke festebånd av gummi.
- ▷ Før man fester lasten, må man alltid kontrollere at festemaljene i festeskinnene sitter godt. Hvis festemaljen ikke er festet godt i festeskinnen, kan lasten begynne å gli og løsne ved brå styrebevegelser eller ved bremsing.
- ▷ Fordel lasten jevnt. Altfor tunge lastepunkter skader gulvbelegget.
- ▷ Bruk holdesystemet som selges hos forhandleren når sykler medbringes i bakre lasteluke.
- ▷ Det skal ikke bores i kjøretøygulvet. Det skal ikke skrues inn skruer i kjøretøygulvet.

Følg disse anvisningene når du laster bagasjerom og hekkgarasjer for å sikre sikker kjøring:

- Bagasje og andre gjenstander som lastes i bagasjerom og hekkgarasjer, må være jevnt fordelt i samsvar med avsnittet "Lastsikring og lastfordeling" (side 25).
- Samtlige gjenstander som lastes i hekkgarasjer og bagasjerom må være riktig festet og sikret med egnede festesystemer til de festepunktene som fabrikken har beregnet for dette.
- Før turen skal det sikres at hekkgarasjen / bagasjerommet er lukket og stengt forsvarlig.

- 1 Festeskinne
- 2 Festemalje

Bilde 5 Festemaljer (bakre lasteluke)

Forskyve festemaljer:

- Drei festemaljen (Bilde 5,2) en halv omdreining mot urviseren. Festemaljen (Bilde 6) lar seg nå forskyve.

Bilde 6 Festemalje (forskyvbar)

Bilde 7 Festemalje (klemt)

- Skyv festemaljen i festeskinnen (Bilde 5,1) til ønsket posisjon.
- Drei festemaljen en halv omdreining med urviseren. Festemaljen (Bilde 7) sitter igjen fast i festeskinnen.
- Kontroller at festemaljen sitter som den skal.

- ▷ Følg alltid maksimalt tillatt last i hekkgarasje eller bagasjerom. Angitt maksimalt tillatt last av hekkgarasjen eller bagasjerommet kan påvirkes av hvilket annet spesialutstyr som velges, som f.eks. tilhengerkoblinger eller rammeforlengelser. Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen må ikke i noe tilfelle overskrides. Særlig når lasten anbringes i hekk eller du laster tungt utstyr eller utstyr som lastes tungt (som f.eks. motorsykelstativer eller sykkelstativer), skal aksellasten kontrolleres og overholdes. Vær derfor oppmerksom på at maksimal last ev. ikke må utnyttes helt hvis teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på akselen i så fall ville overskrides.
- ▷ Mer informasjon om riktig lasting finner du i avsnittene "Teknisk tillatt totalvekt" (side 20), "Teknisk tillatt totalvekt på akse (aksellast)" (side 27) samt "Lastsikring og lastfordeling" (side 25).

3.3 Sykkelstativ

- ▶ Ta hensyn til tillatt totalvekt på akslene og teknisk tillatt totalvekt ved lasting av sykkelstativ.
- ▶ En total bredde på 2,55 m må ikke overskrides. Still inn festene for syklene tilsvarende. Hvis festet eller syklene stikker ut til siden eller bak, må dette merkes på forskriftsmessig måte.
- ▶ Sykkelstativet må kun lastes med sykler.
- ▶ Ikke transporter mer enn tillatt antall sykler for sykkelstativet (maks. 50 kg).
- ▶ Kontroller at syklene er godt festet til sykkelstativet etter 10 km kjøring, og deretter ved hver stans.
- ▶ Bruk ikke sykkelstativet som bagasjebærer eller stige.

- ▷ Nummerskiltet og baklysene må ikke tildekkes.
- ▷ Ikke kjør med utfelt sykkelstativ dersom det er tomt.
- ▷ Før hver avreise skal det sjekkes om:
 Sykkelstativet - uten sykler - er slått riktig sammen?
 Syklene er festet godt til stativet med beltene?

Å laste sykler på sykkelstativet

Ta hensyn til tyngdepunktet ved lasting på sykkelstativet. Syklens tyngdepunkt må ligge helt inntil kjøretøyets bakvegg. Begynn alltid lastingen av sykkelstativet innerst.

Slik laster du sykkelstativet riktig:

- Slå ned sykkelstativet.
- Den tyngste sykkelen står inntil bakveggen.
- De lettere syklene står i midten eller ytterst på stativet.
- Fest henholdsvis framhjulet og bakhjulet på sykkelen med holdebøylene som finnes på sykkelstativet.
- I tillegg fester du den ytterste sykkelen på holdebøylen eller holdearmen.

Lastes sykkelstativet bare med én sykkel, skal den plasseres helt inntil bakveggen.

3.4 Kobling av tilhenger

- ▶ Vær forsiktig ved til- og frakobling av tilhenger. Risiko for ulykker og personskader!
- ▶ Ved til- og frakobling av tilhenger må ingen personer oppholde seg mellom bobilen og tilhengeren.
- ▶ Legg merke til tillatt akseltrykk for støtte- og bakaksel. Støttelast og bakakseltrykk må ikke overskrides. Følg verdiene til støttelasten og bakakseltrykket som finnes i vognkortet og i tilhengerpapirene.

- ▷ Tilhenger med kollisjonsbremse: Tilhengeren må ikke kobles til eller fra når bremsen er aktivert.
- ▷ Tilhengerkobling med avtagbar kulehals: Ved feilmontering av kulehalsen kan tilhengeren rykkes løs. Følg bruksanvisningen til tilhengerkoblingen.

- ▷ Den maksimalt tillatte støttelast for kjøretøyet er på 100 kg.

3.5 Tilhengerkobling

- ▶ Ved montering av tilhengerkobling finner du maks. støttelast og teknisk tillatt tilhengerlast i vognkortet.
- ▶ Etter 1000 driftstimer trekkes festeskruene til tilhengerkoblingen til.

- ▷ Sykkelstativ og tilhengerkobling må ikke brukes samtidig.

- ▷ La din autoriserte forhandler eller din autoriserte servicestasjon montere tilleggsutstyr. De vil også ta hånd om alle formaliteter for deg.
- ▷ Følg bruksanvisningen til produsenten.

Bilde 8 Tilhengerkobling (avtagbar)

3.6 Stigtrinn

- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Stå ikke i svingradiusen til stigtrinnene når de trekkes inn og skyves ut.
- ▶ Trå på stigtrinnet først når det er skjøvet helt ut. Fare for personskade!
- ▶ For å unngå sklifare, skal stigtrinnet rengjøres ved behov (snø, is, søle ...), før du trår på det.
- ▶ Man må aldri løfte eller senke personer med stigtrinnene.
- ▶ Etter kaldstart på motoren kan det vare noen sekunder før varselsignalet går, avhengig av kjøretøyet.
- ▶ Den maksimalt tillatte belastningen på stigtrinnet iht. bruksanvisningen til produsenten må følges.

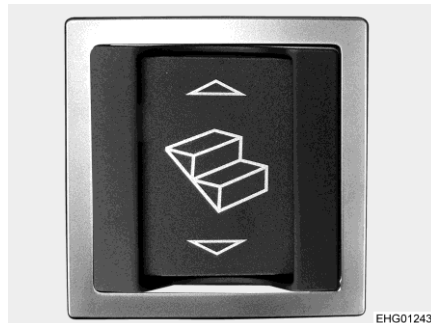

- ▷ Stigtrinnenes dreielager og ledd må ikke smøres med fett eller olje (se kapittel 11).

3.6.1 Stigtrinn

Det elektriske stigtrinnet gjør det enklere å gå inn og ut av kjøretøyet gjennom boenhetsdøren.

Avhengig av modellen er bryterpanelet utstyrt med vippebryterne i dashbordet eller på siden av førerdøren.

Bilde 9 Vippebryter for stigtrinn (inngangsområde)

Bilde 10 Vippebryter for stigtrinn (bryterpanel)

- ▷ Vippebryteren i inngangsområdet (Bilde 9) har en ekstra ramme for å beskytte mot utilsiktet betjening.

Trekke in:

- Trykk vippebryteren opp i inngangsområdet (Bilde 9) eller trykk på vippebryteren (Bilde 10) på bryterpanelet i førerhuset.

Skyve ut:

- Trykk vippebryteren ned i inngangsområdet (Bilde 9).

Når motoren går og stigtrinnene er skjøvet ut, hører du et varselsignal. Varselsignalet stopper, når stigtrinnet trekkes inn.

3.6.2 Stigtrinn førerdør

Det automatiske stigtrinnet for førerdøren gjør det enklere å gå inn og ut gjennom førerdøren.

- Skyve ut:* ■ Åpne førerdøren. Stigtrinnet skyves ut automatisk.
- Trekke in:* ■ Lukk førerdøren. Stigtrinnet trekkes inn automatisk.

3.7 Elektrisk oppvarmbar frontrute

- ▷ Frontruten varmes opp kun når motoren er i gang.
- ▷ Halvsidene til frontruten varmes opp av hver en varmetråd. Når en varmetråd svikter, blir den andre halvsiden av frontruten fortsatt varmet opp.

Frontruteoppvarmingen brukes til avfukting av frontruten ved duggdannelse og til avriming ved isdannelse.

Avhengig av modellen er bryterpanelet utstyrt med vippebryterne i dashbordet eller på siden av førerdøren.

Bilde 11 Vippebryter (varme i frontruten)

- For å slå på:* ■ Trykk på nedre halvdel av vippebryteren (Bilde 11). Den røde LED-en i vippebryteren lyser.

- ▷ For å beskytte batteriet slår frontruteoppvarmingen seg automatisk av etter ca. 18 minutter. Den røde LED-en i vippebryteren slukkes.

- For å slå av:* ■ Trykk på øvre halvdel av vippebryteren (Bilde 11). Den røde LED-en i vippebryteren slukkes.

3.8 Multimedia-System (Mercedes)

Med Multimedia-System tilhører det en DSP-boks der setekonsollen til passasjeret er installert. DSP-boksen inneholder prosessoren til Sound-programmeringen.

- ▷ Ikke åpne DSP-boksen! Kun et autorisert fagverksted kan åpne DSP-boksen.

- ▷ Hvis du bytter til en Bluetooth-tilkoblet mobilenhet mens lyden spilles av på Multimedia-Systemet, vil avspillingsavbrudd være ca. 2 minutter.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

3.9 TV-anlegg

- ▶ Før avreise settes flatskjermen og skjermholderen tilbake i utgangsstilling og sikres.
- ▶ Før hver avreise skal du kontrollere at antennen er plassert i parkeringsstilling. Fare for ulykker!

- ▷ Du finner mer informasjon om plassering av flatskjermen i kapittel 6.

3.10 Alarmanlegg Thitronik WiPro III

- ▶ Følg den korte bruksanvisningen og bruksanvisningen fra produsenten av alarmanlegget.

WiPro III alarmanlegg er et trådløst alarmsystem spesielt utviklet for fritidskjøretøy som varsler ved innbrudd.

Betjening skjer ved hjelp av den medfølgende Thitronik radiohåndsenderen (alternativt med kjøretøyets radionøkkel) og/eller Thitronik-appen.

Som ekstrautstyr kan en gassføler og "Pro-finder"-funksjonen ettermonteres av forhandleren. Gassføleren varsler ved en kritisk gasskonsentrasjon i luften i rommet. "Pro-finder" lar deg sende en nød-SMS til forhåndsdefinerte telefonnumre.

Styring av alarmanlegget

	Kjøretøyets radionøkkel	Radiohåndsender
Betingelse	Bare når førerhusdørene er lukket	Med lukkede og åpne førerhusdører
Aktivere alarmfunksjon	Låseknapp	Hvilken som helst knapp
Reaksjon	<ul style="list-style-type: none"> • Kjøretøyets blinklys blinker 1 til 2 ganger, avhengig av type kjøretøy. • Intern pipelyd lyder 1 gang. • Status-LED begynner å blinke. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kjøretøyets blinklys blinker 1 gang. • Intern pipelyd lyder 1 gang, avhengig av knapp. • Status-LED begynner å blinke.
Deaktivere alarmfunksjon	Opplåsingsknapp	Hvilken som helst knapp
Reaksjon	<ul style="list-style-type: none"> • Kjøretøyets blinklys blinker 1 til 2 ganger, avhengig av type kjøretøy. • Intern pipelyd lyder 2 gang. • Status-LED blinker ikke lenger. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kjøretøyets blinklys blinker 2 gang. • Intern pipelyd lyder 2 gang, avhengig av knapp. • Status-LED blinker ikke lenger.

**Innbruddsalarm/
gasskonsentrasjon**

Hvis de radiomagnetiske kontaktene på dørene, vinduene og klaffene registrerer et forsøk på innbrudd, eller hvis gassfølerene (valgfritt) registrerer en kritisk gasskonsentrasjon, høres den integrerte sirenen og kjøretøyhornet (ikke alle typer kjøretøy) i 30 sekunder. I tillegg blinker kjøretøyets blinklys og status-LED i 180 sekunder.

Etter slutten på alarmsyklusen og en alarmpause på ca. 30 sekunder, aktiveres alarmen igjen. Hvis en kritisk gasskonsentrasjon fortsetter å være årsak til alarmen, vil blinklysene og Status-LED blinke til gasskonsentrasjonen har nådd et ikke-kritisk nivå.

Panikkalarm

I en truende situasjon kan panikkalarmfunksjonen brukes til å tiltrekke seg oppmerksomhet. Panikkalarmen aktiverer sirene, blinklys og horn, avhengig av type kjøretøy. Hvis en valgfri "Pro-finder" er tilkoblet, sendes en nød-SMS med den sist kjente posisjonen til alle forhåndsdefinerte telefonnumre. Panikkalarmen kan utløses med både aktivert og deaktivert system.

Aktivere: ■ Trykk samtidig på begge knappene på radiohåndsenderen.

Deaktivere: ■ Trykk på hvilken som helst knapp på radiohåndsenderen.

- ▷ Thitronik-appen er tilgjengelig gratis fra App Store og Google Play. Vilkår for bruk, se www.thitronik.de.
- ▷ Ytterligere informasjon (f. eks. om bytte av senderbatterier) finnes i produsentens dokumentasjon.
- ▷ Se produsentens nettsted: www.thitronik.de

- ▷ Apparatet må ikke kastes i husholdningsavfallet. Kommunale innsamlingssteder har egnede avfallsbeholdere for elektroniske apparater.

3.11 Vaskbeskyttelse

- ▶ Når vaskbeskyttelsen er ordentlig festet: Steng vaskbeskyttelsen.
- ▶ Når vaskbeskyttelsen kan fjernes: Fjern vaskbeskyttelsen fra vasken og lasser den trygt.

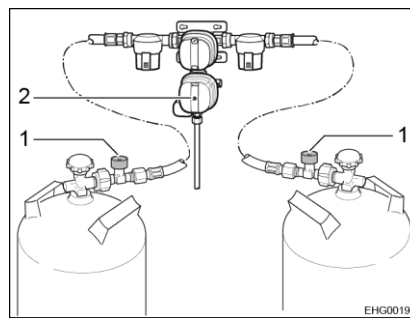
3.12 Gassregulator

- ▶ Drift av gassdrevne apparater under kjøring er bare tillatt hvis gassanlegget er utstyrt for dette. Slangebruddsikringen og kollisjonssensoren forhindrer gasslekkasje i tilfelle en ulykke ville skje.

Avhengig av utstyr, kan det være forskjellige gassregulatorer montert i kjøretøyet.

Hvis en annen gassregulator enn de som er oppført under er montert i kjøretøyet, må hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen stenges under kjøring.

- 1 Slangebruddsikring
- 2 Kollisjonssensor

Bilde 12 Gassregulator (DuoControl CS)

Gassregulator med kollisjonssensor og slangebruddsikring

Når det er en gassregulator med kollisjonssensor (Bilde 12,2) og slangebruddsikring (Bilde 12,1) fastmontert i kjøretøyet:

Hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Varmeanlegg" kan forbli åpne under kjøring. Gassdrevne apparater kan være påslått under kjøring.

Gassregulatoren kan variere i utføring (vertikal eller horisontal), og kan være forskjellig i detaljene.

- ▶ Ved usikkerhet kan informasjon fås hos autoriserte forhandlere eller servicestasjoner.

3.13 Kjettinger

- ▷ Monter kjettinger kun når avstanden mellom dekkene og kjøretøyets karosseri er minimum 50 mm.
- ▷ Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem. Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.
- ▷ Følg monteringsanvisninger fra kjettingprodusenten.
- ▷ Legg ikke kjettinger på alufelger.

Bruk av kjettinger er underlagt bestemmelsene i de enkelte landene.

- Legg alltid kjettinger på drivhjulene.
- Sjekk kjettingenes spenning etter noen få meters kjøring.

3.14 Produsent-service for innebygde original-apparater og original-deler

Kontroller før kjøring om det tilbys produsent-service for innebygde original-apparater og original-deler i mållandet (Original Equipment Manufacturer (OEM) Service).

3.15 Trafikksikkerhet

- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 13.8).
- ▶ Delene kan utsettes for ugunstige forhold (storm, is, vibrasjoner osv.) og krever nøye inspeksjon til tross for grundig konstruksjon og produksjon. Sjekk derfor at delene sitter ordentlig med jevne mellomrom samt før lange reiser.

Bruk sjekklisten før hver avreise:

Nr.	Kontroll	Kontrollert
Servicepartner		
1	Service- og distribusjonspartnere notert (se avsnittet 12.1)	

Basiskjøretøy

2	Alle bilpapirer om bord	
3	Dekk og lufttrykk i dekk i god stand	
4	Sjekk at kjøretøysbelysning, bremse- og baklys virker	
5	Oljenivået i motor, gir og servostyringen er kontrollert	
6	Kjølevæske og væske for vindusvisker-spyleanlegget fylt opp	
7	Bremsene fungerer	
8	Bremsene reagerer jevnt/regelmessig	
9	Kjøretøyet holder sporet under bremsing	

Boenhet utvendig

10	Markise kjørt helt inn	
11	Sjekk at det ikke er snø og is på taket (om vinteren)	
12	Utvendige tilkoblinger frakoblet og ledninger lagret	
13	Eksterne støtter fjernet	
14	Innebygde støttebein kjørt inn og festet	
15	Støtteklossene fjernet og stuert bort	
16	Trekk inn stigtrinn (varselsignal)	
17	Utvendige luker lukket og låst	
18	Bakre boenhetsdør er lukket	
19	Kjøretøyets totalhøyde med pålastet takrail målt og notert. Totalhøyden skal oppbevares godt synlig i førerhuset	

Boenhet innvendig

20	Vinduer og takluker lukket og låst	
21	Fjernsynsapparat sikret	
22	Fest eller sikre alle løse gjenstander	
23	Valgfritt sminkespeil tatt av og plassert sikkert i en skuffe	
24	Tøm åpne hyller etc.	
25	Løse vaskbeskyttelsen (hvis tilgjengelig) sikkert lagret	
26	Sikre kjøleskapdøren	
27	Kjøleskap satt på 12 V-drift	
28	Alle skuffer og klaffer lukket	
29	Sikre stuedører og skyvedører	
30	Nedfellbar seng sikret i kjøreposisjon	
31	Barneseter kun montert på seter som er tillat for dette	
32	Svingsetelås for fører sete og passasjer sete i lås	
33	Blendingsgardiner i førerhuset åpnet og sikret	
34	Satelittanlegget er utkoblet	

	Nr.	Kontroll	Kontrollert
Gassanlegg	35	Fest gassflaskene i gassskapet slik at de ikke kan skli	
	36	Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen	
	37	Steng gassflaskens hovedventil og gassavstengeventilen ▷ Hvis det er montert et DuoControl-kontrollsystem med kollisjonssensor, kan gassavstengeventilene og hovedventilen være åpne under kjøring.	
Elektrisk anlegg	38	Kontroller batterispenning/batterikapasitet (i %) av startbatteriet og boenhets-batteriet (se kapittel 8). Hvis batterispenningen/batterikapasiteten vises på panelet, må det respektive batteriet lades. Se anvisningene i kapittel 8 ▷ Start reisen med fullt ladet start- og boenhets-batteri.	

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende kjøring av bobilen.

4.1 Kjøring

- ▶ Basiskjøretøyet er et nyttekjøretøy (liten lastebil). Kjøremåten må tilpasses dette.
- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Når du starter motoren på kjøretøyet, kan varselsignaler høres, f.eks. varselsignalet "Stigtrinn kjørt ut". Under visse forhold (kaldstart om vinteren) kan det etter at kjøretøymotoren er startet vare inntil 15 sekunder til varselsignalet høres.
- ▶ Det er montert sikkerhetsbelte ved alle kjøretøyets godkjente sitteplasser. Under kjøring må man alltid bruke sikkerhetsbelte.
- ▶ Sikkerhetsbeltet må være festet under hele turen.
- ▶ Passasjerene må bli sittende på de fastlagte plassene.
- ▶ Dørlåsen må ikke åpnes.
- ▶ Unngå rykkete bremsing.
- ▶ Ved bruk av navigasjonsutstyr, må kjøremålet bare endres når kjøretøyet står i ro. Sving inn på en parkeringsplass eller et trygt stoppested når du ønsker å endre kjøremål.
- ▶ Under bruk av monitoren til navigasjonsutstyret må man ikke spille DVD-er under kjøring.

- ▷ Kjør langsomt på dårlige veier.
- ▷ Kjør særlig forsiktig ved innkjøring på ferger, ved ujevnheter i veien og ved rygging. Større kjøretøy kan begynne å slingre på grunn av det relativt lange overhendet, under dårlige kjøreforhold kan de subbe i bakken. Det kan føre til at undergulvet eller delene som er montert på det, f.eks. et motorsykelstativ, blir skadet.

- ▷ Produsenten påtar seg intet ansvar for ulykker eller skader som oppstår som følge av at disse punktene ikke er overholdt.
- ▷ Sikkerhetsforanstaltningene som er oppført i kapittel 2 må overholdes.

4.2 Nedbruddshjelp ved kjøretøytekniske problemer

- ▶ I nødstilfeller, ring det nasjonale nødnummeret eller bruk Mercedes-Benz nødanropssystemet (SOS-knappen, se bruksanvisningen til basiskjøretøy).

Mercedes-Benz kundesenter er tilgjengelig for nedbruddshjelp og forespørser om basiskjøretøyet. Samtalen til Mercedes-Benz kundesenter etableres i kjøretøyet via kommunikasjonsmodulen "me connect".

- ▷ Bare bruk knappen for nedbruddsanrop hvis det oppstår tekniske problemer med basiskjøretøyet. Forespørser om kjøretøyets boenhet kan ikke besvares.

Monteringssted

Avhengig av modellen er knappen for nedbruddsanrop installert i midtkonsollen eller i overstyringsenheten.

Bilde 13 Knapp for nedbruddsanrop (Midtkonsoll)

Bilde 14 Knapp for nedbruddsanrop (Takkonsoll)

- Anrop:**
- Trykk på knappen (Bilde 13 hhv. Bilde 14) for nedbruddsanrop. Anrop til Mercedes-Benz kundesenter utløses.

Multifunksjonsdisplayet viser melding om at tilkoblingen blir opprettet. Lydutgangen blir dempet. Kjøretøyets data overføres, noe som kan ta noen sekunder. Deretter svarer en ansatt hos Mercedes-Benz kundesenter.

- ▷ I noen land ber en taletekst om bekreftelse av overføring av kjøretøyets data. Etter bekreftelsen overføres kjøretøyets data.

Avslutte anrop:

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

4.3 Kjørehastighet

- ▶ Kjøretøyet er utstyrt med en kraftig motor. Dermed har man tilstrekkelig reserve i tunge trafikksituasjoner. Denne høye ytelsen muliggjør høy slutthastighet og krever kjøreferdigheter over gjennomsnittet.
- ▶ Kjøretøyet har en stor angrepsflate for vind. Det er spesielt farlig hvis det oppstår plutselig sidevind.
- ▶ Ujevn eller ensidig lasting forandrer kjøreegenskapene.
- ▶ På ukjente veier kan det være vanskelig veiforhold og det kan oppstå overraskende trafikksituasjoner. Tilpass derfor kjørehastigheten til den aktuelle trafikksituasjonen og omgivelsene forøvrig.
- ▶ Følg nasjonale regler for fartsgrenser.

4.4 Luftfjæring

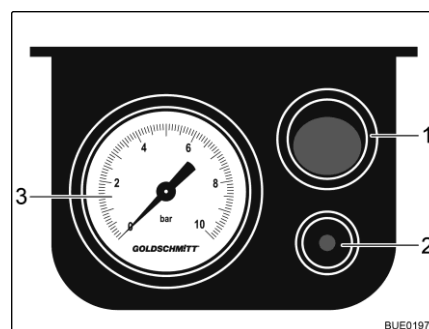
- ▶ Pass på at folk ikke er under kjøretøyet eller mellom hjulene når kjøretøyet senkes.

- ▷ Ikke overbelast kjøretøyet (ikke overskride akseltrykk og maksimal tillatt masse).
- ▷ Pass på at kjøretøyet senkes fritt selv etter at det har stått stille over lengre tid.
- ▷ Før du begynner å kjøre på manometeret, kontroller systemtrykket. Systemtrykket må ligge i et område på mellom 1 til 6 bar. Hvis det er nødvendig, øk eller senk trykket.
- ▷ Ved bruk av kjettinger: Kontroller at det er nok ledig plass til kjettingene.

1-krets-system

I tillegg til standardutstyret til kjøretøyet med stålfelgen, er to belg monteret på bakakselen. Dette gjør at kjøretøyet kan heves med flere centimeter.

- 1 På/av-knapp
- 2 Lufteventil
- 3 Manometer

Bilde 15 Elektrisk betjeningsdel

Heve kjøretøyet:

- Trykk på på/av-knappen (Bilde 15,1) på den elektriske betjeningsdelen. Fyll systemet med en ekstern kompressor via en ventil (venstre til venstre førersekonsollen).

Senke kjøretøyet:

- Frigi trykket. Trykk deretter på lufteventilen (Bilde 15,2) til den elektriske betjeningsdelen.

- ▷ Fordel lasten jevnt på bælgen, ellers kan spenningen bygge opp i karosseriet. Spenningen kan føre til feil ved åpning og stening av dørere og klaffer.
- ▷ Følg også bruksanvisningen til produsenten.

4.5 Bremseser

- ▶ Defekter ved bremseanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.

Ved hver kjørestart

Kontroller med prøvebremsing ved hver kjørestart:

- Fungerer bremsene?
- Reagerer bremsene jevnt?
- Holder kjøretøyet sporet under bremsing?

4.6 Sikkerhetsbelter

4.6.1 Generelt

Kjøretøyet er utstyrt med sikkerhetsbelter i boenheten på sitteplassene hvor det er påbudt med sikkerhetsbelte. De nasjonale forskriftene gjelder for bruk av sikkerhetsbeltet.

- ▶ Før avreise må man feste sikkerhetsbeltene og man må ha dem festet under hele kjøreturen.
- ▶ Sikkerhetsbeltene må ikke skades eller klemmes. Defekte sikkerhetsbelter byttes ut på et autorisert fagverksted.
- ▶ Beltefestene, innrullingsautomatikken og beltelåsene må ikke endres.
- ▶ Hvert sikkerhetsbelte må kun brukes av en person.
- ▶ Ikke spenn fast gjenstander sammen med personer.
- ▶ Sikkerhetsbeltene er ikke beregnet for personer på under 150 cm. I slike tilfeller må det brukes ytterligere festeanordninger. Se kontrollsertifikatet.
- ▶ Plasser barnesikringssystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette. Vi anbefaler på det sterkeste å installere barnesikringssystemer fortrinnsvis i den andre seteraden.
- ▶ Skift ut sikkerhetsbeltene etter ulykke.
- ▶ Under kjøring må ryggstøet til setet ikke være lent for langt bakover. Ellers fungerer ikke sikkerhetsbeltet som det skal lenger.

4.6.2 Riktig feste av sikkerhetsbeltet

- ▶ Sikkerhetsbeltet må ikke vris. Sikkerhetsbeltet skal ligge jevnt inntil kroppen.
- ▶ Sitt riktig i setet når du fester sikkerhetsbeltet.

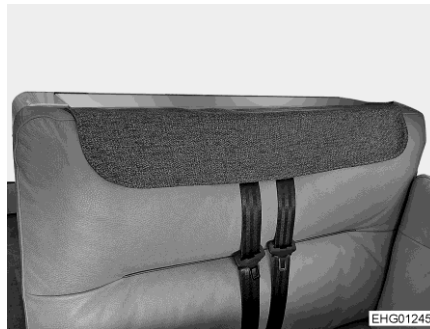
Sikkerhetsbeltet er riktig festet når hoftbeltet under magen går over hoftbenet. Skulderbeltet må gå over brystet og skulderen (ikke halsen). Beltet må dessuten alltid sitte stramt på kroppen. Ta av klær med tykt fôr før turen begynner.

4.6.3 Sikkerhetsbeltepanel

- ▶ Hvis sittebenken brukes under kjøring: Bruk sittebenk uten nakkestøtte!

Når nakkestøttene er fjernet fra ryggputen på sittebenken og sikkerhetsbeltepanelet (Bilde 16) er montert (se avsnittet 6.9): Fjern sikkerhetsbeltepanelet før kjøringen og sett på nakkestøttene igjen før avreise.

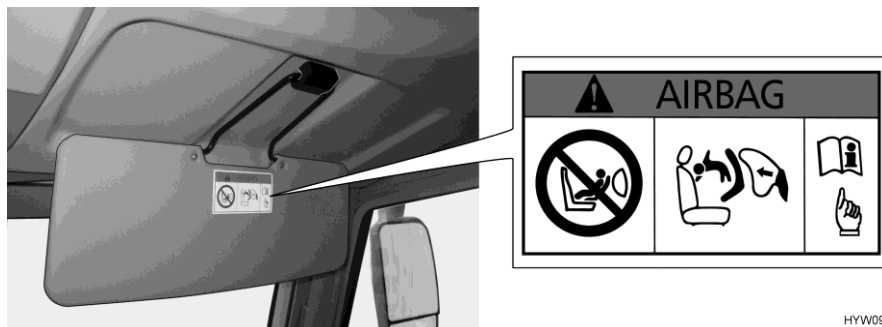

Bilde 16 Sikkerhetsbeltepanelet montert

4.7 Barnesikringssystemer

- ▶ Barn under 13 år som er kortere enn 150 cm skal sikres med et egnet og lovlig barnesikringssystem under kjøring.
- ▶ Under kjøring må man spenne fast barna og passe på at de er fastspent under turen.
- ▶ Når det er montert passasjer-kollisjonspute i kjøretøyet, må man ikke bruke barnesikringssystemer som vender bakover på passasjeret ("Reboard-systemer"). Følg advarslene som finnes i kjøretøyet.
- ▶ Plasser barnesikringssystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette. Når den fremre kollisjonsputen på passasjeret foran er aktivert, kan bare forovervendte barnesikringssystemer, brukes på passasjeret foran.
- ▶ Bruk aldri bakovervendte barnesikringssystemer på et sete med aktivert kollisjonspute foran. Dette kan føre til død eller at barn blir alvorlig skadet.

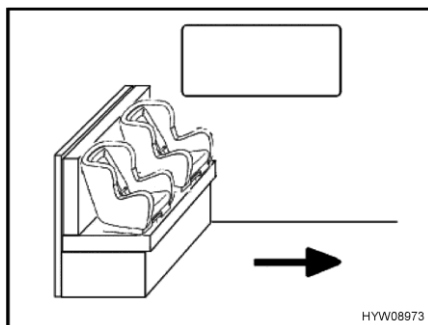
HYW09354

Bilde 17 Advarelsystem for barnesikringssystem (solskjerm for passasjer)

Ikke bruk bakovervendte barnesikringssystemer på passasjeret

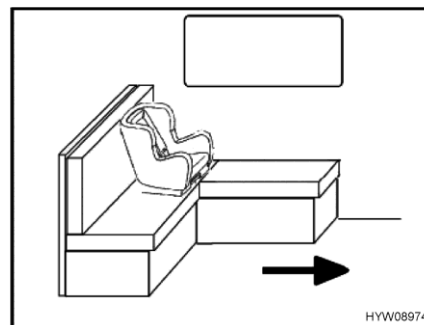
Passasjeret er utstyrt med en kollisjonspute. Når denne kollisjonsputen er aktivert, skal ingen bakovervendte barnesikringssystemer brukes på passasjeret. I en ulykke vil kollisjonsputen som utløses resultere i alvorlig skade eller død for barnet. På solskjerm er det plassert en advarsel (Bilde 17) som informerer om denne faren.

Kollisjonsputen på passasjeret kan deaktiveres, informasjon om dette finner du i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

HYW08973

Bilde 18 Barneseter på sittebenken

HYW08974

Bilde 19 Barnesete på L-sittebenken

Pilen i Bilde 18 og Bilde 19 angir kjøretretningen.

På sittebenken (Bilde 18) tillates kun barneseter når bordet er fjernet og lagret på trygt vis. Maksimalt 2 barneseter kan settes inn.

På L-sittebenken (Bilde 19) er det kun tillatt med et barnesete ved vinduet. Ryggputen på sideveggen må fjernes når et barnesete benyttes. Når bordet står festet, skal bordplaten skyves mot midten av kjøretøyet og låses.

Barnesikringssystemene er inndelt i fem klasser:

Klasse	Kroppsvekt	Ca. alder
0	Inntil 10 kg	Inntil 9 måneder
0+	Inntil 13 kg	Inntil 18 måneder
I	9 kg til 18 kg	9 måneder til 4 år
II	15 kg til 25 kg	3 år til 7 ½ år
III	22 kg til 36 kg	6 år til 12 år

Følgende tabell viser hvilke barnesikringssystemer som kan brukes på hvilke sitteplasser.

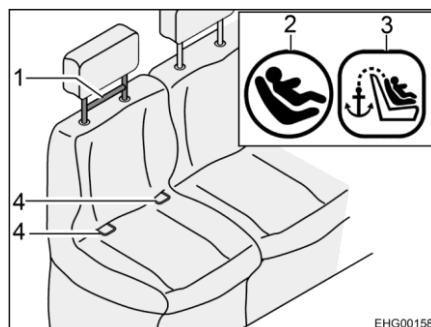
Seter	Aldersgrupper			
	< 10 kg (0-9 måneders)	< 13 kg (0-24 måneders)	9-18 kg (9-48 måneders)	15-36 kg (4-12 år)
Passasjer sete foran	X	X	UF	UF
Andre seterekke (enkeltsete, se- tesokkel mot kjø- reretningen)	X	X	X	X
Tredje seterekke (ved 3-punkts- seler, variant L-sittegruppe)	U ^{**})	U ^{**})	U	U
Tredje seterekke (ved 3-punkts- seler, variant sit- tegruppe med av- takbart bord)	U ^{***})	U ^{***})	U	U

Betydning av merkingen:

U:	Passer for sikringssystemer, av kategorien "universal", som er tillatt brukt for denne vektclassen
UF:	Egnet for fremoverrettede sikringssystemer, av kategorien "universal", som er tillatt brukt for denne vektclassen
X:	Sete er uegnet for barn i denne aldersgruppen
*):	Kun ved deaktivert kollisjonspute
**):	Kun sitteplass ved vinduet
***):	Kun når bordet er fjernet

4.7.1 Isofix festesystem for barnesete

Monteringssted Isofix-festesystemet er montert på sittebenken på gangsiden og vindussiden.

Bilde 20 Sete med Isofix

- 1 Top-Tether
- 2 Isofix-symbol
- 3 Top-Tether-symbol
- 4 Holdebøyle

Bilde 21 Feste med Isofix

- 5 Top-Tether-belte
- 6 Festekrok
- 7 Barnesete
- 8 Sperrearm

- ▶ Kun barneseter som er egnet og ment for Isofix-festesystemer med Top-Tether, må festes på Isofix-festesystemer!
- ▶ Følg sikkerhetsanvisningene og monteringsanvisningen til produsenten av barnesetet!

Bilseter som egner seg for Isofix er utstyrt med Isofix-symbolet (Bilde 20,2). Plasseringen til Top-Tether er tilsvarende markert med et symbol (Bilde 20,3).

- Montering:*
- La sperrearmene (Bilde 21,8) gå i lås i holdebøylen (Bilde 20,4). En markant klikkelyd må være hørbar i den forbindelse.
 - Foreta et kraftig rykk for å kontrollere at barnesetet (Bilde 21,7) sitter godt fast.
 - Før Top-Tether-beltet (Bilde 21,5) over nakkestøtten til bilsetet.
 - Festekroken (Bilde 21,6) hektes på Top-Tether (Bilde 20,1).

Demontering foretas i omvendt rekkefølge.

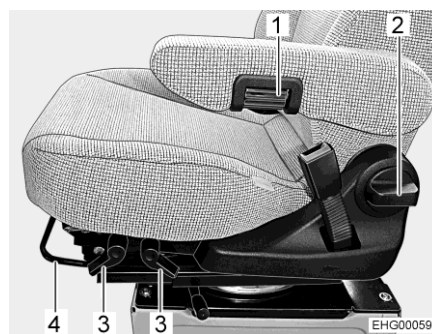
4.8 Førersetete og passasjersetete

- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres.
- ▶ Under kjøring må alle seter være festet i kjøreretningen. De må ikke snus.
- ▶ Snu alltid setene slik at setet vender mot midten av kjøretøyet og ikke mot ytterveggen.

Det følgende beskriver hvordan du stiller inn førersetete og passasjersetete foran på I-modeller.

Innstillingen av førersetete og passasjersetete i T-modeller er beskrevet i bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

- 1 Riflet hjul (justering av armlene)
- 2 Håndtak (justering av ryggstøtte)
- 3 Stang (justering av setehelling)
- 4 Bøyle (justering av lengderetning)

Bilde 22 Setejustering (Aguti GIS-Liner)

Kjøreposisjon

- Still begge armlenene oppover.
- Skyv setet bakover eller til midtstilling.
- Drei setet innover i kjøreretningen og lås det.

- ▷ Dreieing av setene når kjøretøyet står i ro er beskrevet i kapittel 6.

Avstand til pedalene

Still inn førersetete slik at føreren kan trå pedalene helt ned uten vanskeligheter.

- Trekk bøylene (Bilde 22,4) opp.
- Skyv setet framover eller bakover.
- Slipp bøylene. Setet må gå hørbart i inngrep.

Setehelling

Still setets helling inn slik at lårene hviler på seteflaten uten noe trykk.

- Trekk den respektive stangen (Bilde 22,3) opp.
- Plasser seteflaten i ønsket hellingsposisjon ved å belaste eller avlaste.
- Slipp stangen. Seteflaten må gå hørbart i inngrep.

Setehøyde

- Trekk stangen bak på høyre setete eller trykk ned.

Ryggstø Hellingen på førerasetets ryggstø stilles inn slik at rattet kan holdes med armene i lett vinkel.

- Drei håndtaket (Bilde 22,2).
- Plasser ryggstøet i ønsket hellingsposisjon ved å belaste eller avlaste.
- Slipp håndtaket. Ryggstøet må gå hørbart i inngrep.

Armlene Armlenene kan høydejusteres trinnløst.

- Sving armlenet litt opp slik at det blir enklere å håndtere.
- Drei det riflede hjulet (Bilde 22,1) for finjustering. Avhengig av hvilken retning hjulet dreies, heller armlenet seg oppover eller nedover.
- Sving armlenet ned og kontroller posisjonen.

4.9 Setevarme

Avhengig av modell og funksjoner, kan fører- og passasjersele på forsiden oppvarmes. Bryteren på setevarmeren er festet til siden av setet.

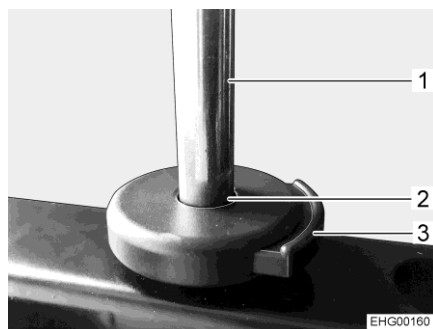

Bilde 23 Bryter for setevarme

- ▷ Setevarmen arbeider kun når motoren går.

4.10 Nakkestøtter (sittebenk)

- 1 Stang
- 2 Festeordning
- 3 Opplåsingsknapp

Bilde 24 Opplåsingsknapp
(nakkestøtte)

Før avreise må nakkestøtten innstilles slik at bakhodet støttes omtrent på høyde med ørene.

Sette inn nakkestøtter:

- Fjern trekket fra setet.
- Sett stangen (Bilde 24,1) på nakkestøtten inn i festeanordningene (Bilde 24,2).
- Skyv nakkestøtten ned til den går i inngrep for første gang.
- Trykk på opplåsingsknappen (Bilde 24,3) og skyv nakkestøtten videre til ønsket posisjon.

Innstille nakkestøtten:

- Trykk på opplåsingsknappen (Bilde 24,3).
- Trekk nakkestøtten oppover eller trykk den nedover til den smetter inn i den ønskede låste stillingen.

Demonter nakkestøtten:

- Trykk på opplåsingsknappen (Bilde 24,3).
- Trekk nakkestøtten oppover.

Lagringsplass

Nakkestøttene oppbevares i den bakre sengen.

Hvis kjøretøyet er utstyrt med enkeltseger, er nakkestøttene oppbevart i klesskapet under høyre seng (sett i kjøreretningen).

Hvis kjøretøyet er utstyrt med en dobbeltseng, er nakkestøttene oppbevart i klesskapet til høyre bak (sett i kjøreretningen).

4.11 Setesokkel

- ▶ Setet skal bare benyttes mot kjøreretningen.

Avhengig av modell og utstyr kan det monteres et ekstrasete under sittebenken som kan settes inn.

Setesokkelen er utstyrt med hoftebelte.

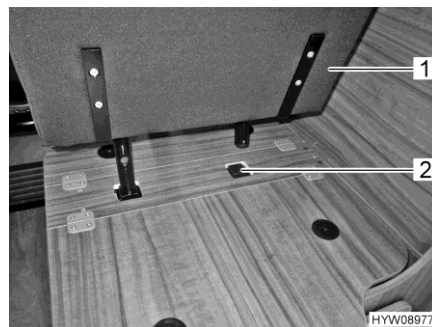
Bilde 25 Sittebenk med sittepute

Bilde 26 Oppbevaringsrom under sittebenken

Montering av setesokkel:

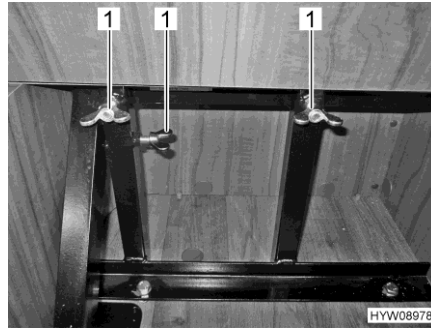
- Fjern sitteputen (Bilde 25).

Bilde 27 Holder for setesokkel

- 1 Setesokkel
- 2 Festeordning

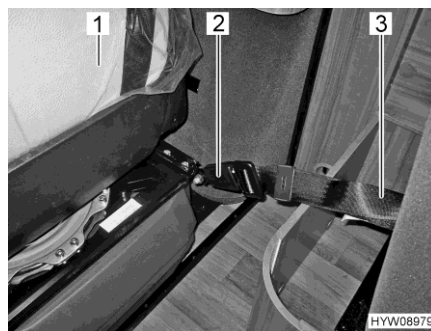
- Setesokkelen (Bilde 27,1) settes inn i holderen (Bilde 27,2).
- Slå opp den halvdelen av sittebenkens lokk som kan foldes oppover, for å få tilgang til vingemutrene på staget.

1 Vingemutter

Bilde 28 Vingemuttere for sikringen

- Setesokkelen sikres med vingemuttre (Bilde 28,1).

1 Passasjersete (bakside)
2 Beltelås
3 Sikkerhetssele

Bilde 29 Beltelås for setesokkel

- Sikkerhetssele (Bilde 29,3) på setets bakside sikres i beltelåsen (Bilde 29,2) på baksiden av passasjerselet (Bilde 29,1).

Bilde 30 Setesokkel utslått

- Seteflaten slås ned (Bilde 30).

- ▷ Hvis kjøretøyet er utstyrt med en nedfellbar seng, må du trykke på setesokkelen før du senker den nedfellbare sengen.

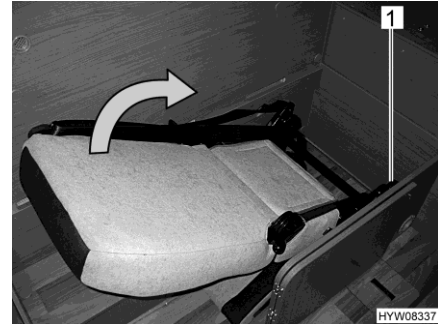
4.12 Ekstrasete

Avhengig av modell og utstyr er det plassert sammenleggbare ekstrasete for kjøring i oppbevaringsrommet under sittebenken.

Ekstrasetet er montert i kjøreretningen, og er utstyrt med et trepunktssikkerhetsbelte. Ved behov kan ekstrasetet demonteres helt.

Bilde 31 Ekstrasete slått sammen

Bilde 32 Ekstrasete utslått

Slå opp ekstrasete:

- Åpne oppbevaringsrommet.
- Trykk inn stangen (Bilde 31,1) og hold den inne. Slå ryggstøtet helt forover.
- Trykk inn stangen (Bilde 32,1) og hold den inne.
- Slå det oppslåtte ryggstøtet helt bakover. Ryggstøtet må gå hørbart i inn-grep. Ekstrasetet med sikkerhetsbeltet er klart til bruk.

Bilde 33 Ekstrasete klart til bruk

Demontere ekstrasete:

- Løft seteflaten.
- Løsne fire stjernegrepsskruer.
- Løsne krokene fra de fire slisseåpningene.
- Ta ut setet.

Ekstrasetet monteres i omvendt rekkefølge.

4.13 Sitteplassforordning

- ▶ Under kjøring må passasjerene kun sitte på de godkjente sitteplassene. Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- ▶ Under kjøring er det forbudt å sitte på de langsgående benkene.
- ▶ Det er påbudt å bruke sikkerhetsbelte.

Sitteplasser som kan brukes under kjøring er utstyrt med sikkerhetsbelte.

4.14 Elektrisk vindusheis

- ▶ Ukontrollert stenging av vinduet kan forårsake klemmeulykker.
- ▶ Trekk nøkkelen ut av låsen selv om du bare forlater bilen for en kort stund. Barn kan komme til å trykke på vindusåpneren og dermed skade seg på vinduet.

Førerhusdøren er utstyrt med en elektrisk vindusheis. Vippebryteren (Bilde 34) til den elektriske vindusheisen er installert i den venstre førerhusdøren.

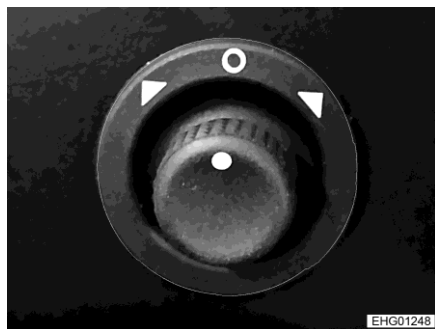
Bilde 34 Vippebryter (elektrisk vindusheis i førerdøren)

4.15 Elektrisk justerbar og oppvarmet ytterspeil

- ▷ Hovedspeilet i det todelte ytterspeilet kan justeres og varmes opp elektrisk.

Kjøretøyet er utstyrt med to elektrisk justerbare og oppvarmbare sidespeil. Bryterne for speiljustering og speiloppvarming er installert i dashbordet.

Bilde 35 Bryter (elektrisk justerbare ytterspeil)

Bilde 36 Vippebryter (speiloppvarming)

- Justere:*
- Velg speilet du ønsker å justere. Drei dreiebryteren (Bilde 35) mot venstre eller høyre.
 - Juster speilet ved å vippe dreiebryteren (Bilde 35) i ønsket retning.

- Slå på varmeanlegg:*
- Trykk på vippebryteren (Bilde 36) nede. Den røde kontrollampen i vippebryteren viser at funksjonen er aktivert.

- Slå av varmeanlegg:*
- Trykk på vippebryteren (Bilde 36) oppe. Den røde kontrollampen i vippebryteren slukker.

4.16 Blendingsfoldegardiner for fører- og passasjervindu

- ▶ Blendingsfoldegardinene for fører- og passasjervindu skal være trukket opp, blokkert og sikret under kjøring.

- Sikre:*
- Skyv blendingsfoldegardinene for sidevinduene forsiktig helt tilbake.
 - Sikre blendingsfoldegardinene.

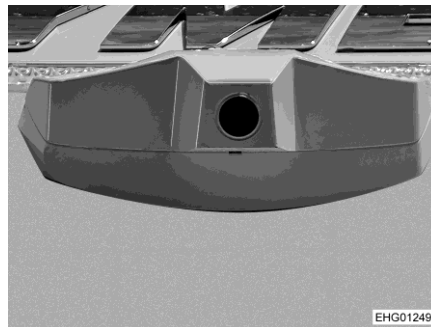
4.17 Forheng for førervindu, frontrute og passasjervindu

- ▶ Under kjøring må forhengene være åpne og sikret.

- Sikre:*
- Skyv tilbake forhengene og sikres med sløyfer og trykknapper.

4.18 Ryggekamera

Bilde 37 Kameraenhet

Kjøretøyet er utstyrt med et ryggekamera. Ryggekameraet er montert i en kameraenhet (Bilde 37) øverst på baksiden av kjøretøyet.

Når du setter i revers, slås ryggekameraet automatisk på og tar opp nærområdet bak kjøretøyet. Bildet fra kameraet sendes inn i multimediesystemet og vises på skjermen i førerhuset.

Ved foroverkjøring vises ikke noe kamerabilde.

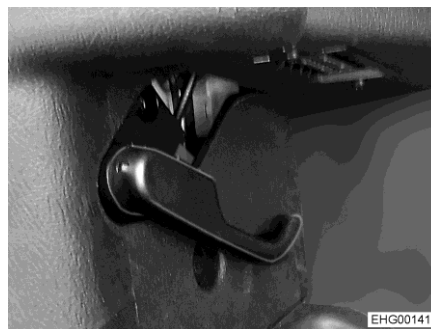

- ▷ Hvis bakdekselet er åpen i sterkt sollys, kan kameraenheten bli overopphetet. Ryggekameraet slås da midlertidig av til det er tilstrekkelig avkjølt.

4.19 Motorlokk

- ▶ Fare for skader i motorrommet når motorlokket er åpent.
- ▶ Motoren kan fortsatt være varm selv om den har vært avslått lenge. Fare for at man kan brenne seg!
- ▶ Det må ikke utføres arbeid i motorrommet mens motoren går.
- ▶ Motorlokket må være lukket og låst under kjøring. Kontroller at låsen er gått i lås etter lukking. Trekk da i motorlokket.

Bilde 38 Låsespaken motorlokk

Bilde 39 Riktig håndtaksposisjon for åpning av motorlokket

- For å åpne:*
- Trekk låsespaken (Bilde 38) til venstre under dashbord. Motorlokket er låst opp.
 - Ta tak i midt under kanten til motorlokkets øvre og nedre kant med begge hender (Bilde 39).

- Trekk motorlokk til venstre (i kjøreretningen) (Bilde 39).
- Sving motorlokket oppover.

For å stenge:

- Sving motorlokket nedover. Klikklåsen klikker hørbart på plass.
- Kontroller at motorlokket er ordentlig låst. Dra motorlokket oppover.

- ▷ På kjøretøy med start/stopp-automatikk forhindrer en endebryter i låsen til motorlokket, at vindusviskeren kan starte mens motorlokket er åpent. Motorlokket kan ellers bli skadet.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

4.20 Påfylling av spylevæske

Bilde 40 Påfyllingsstuss (spylevæsketank)

- Frigjør og åpne motorlokket.
- Ta lokket av påfyllingsstussen (Bilde 40) til spylevæsketanken.
- Fyll spylevæsken langsomt på.
- Trykk lokket på spylevæsketankens påfyllingsstuss (Bilde 40).
- Lukk motorlokket.

4.21 Kontrollere oljenivå

- ▷ Oljenivået måles via kombiinstrumentet.

4.22 Fylle på drivstoff

- ▶ Under drivstoffpåfylling må alle apparater med gassdrift være slått av (avhengig av utstyret: varmelegger, kokeplass, stekeovn, grill, kjøleskap). Eksplosjonsfare!
- ▶ Dekslene for påfyllingsstussene for drivstoff og for drikkevann-påfyllingsstussene er svært like. Før man fyller tanken skal merkingen kontrolleres.

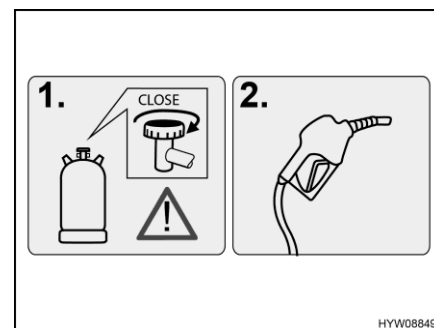

- ▷ Påfyllingsstussen for drivstoff er merket med teksten "Diesel".

Tankens drivstoffpåfyllingsstuss befinner seg på utsiden, foran på venstre side.

Bilde 41 Påfyllingsstuss for drivstoff

Bilde 42 Advarsel (påfyllingsstuss for drivstoff)

- For å åpne:*
- Sving luken (Bilde 41) opp.
 - Stikk nøkkelen inn i låsesylinderen (Bilde 41) og vri mot urviseren.
 - Fjern dekslet.
- For å stenge:*
- Sett dekslet på påfyllingsstussen for drivstoff.
 - Drei nøkkelen med urviseren.
 - Trekk ut nøkkelen.
 - Sjekk at dekslet sitter godt fast på påfyllingsstussen for drivstoff.
 - Lukk og trykk på luken.

4.23 Ad-Blue®

- ▷ Informasjon og merknader om Ad-Blue® finnes i bruksanvisning til basis-kjøretøyet.

**Moneringssted
Ad-Blue®-tank**

Ad-Blue®-tanken er montert i motorrommet foran til høyre.

4.24 Sleping

- ▶ For å unngå kjøretøyskader på grunn av feil sleping, følg instruksjonene i bruksanvisningen til basiskjøretøyet før sleping.
- ▶ Hvis ikke tenningsøkkelen kan vriss i tenningslåsen, skal ikke kjøretøyet slepes. Styringssystemet er låst.
- ▶ Hvis motoren ikke kjører på et kjøretøy med forhjulsdrift med automatgir: Skyv kjøretøyet forsiktig i maksimalt 15 meter. I tilfelle av nedbrudd må slike kjøretøyer bare fraktes på en tilhenger eller transporter.

- ▷ Når motoren ikke går eller spenningen er forstyrret, fungerer ikke servostøtten for styre- og bremsesystemene. For å styre og å bremse kreves stor fysisk styrke.

Kjøretøysprodusenten anbefaler å frakte kjøretøyet på en transporter eller tilhenger. Hvis kjøretøyet skal slepes, bruk en slepestag. Slepestangen må være godkjent for kjøretøyets vekt.

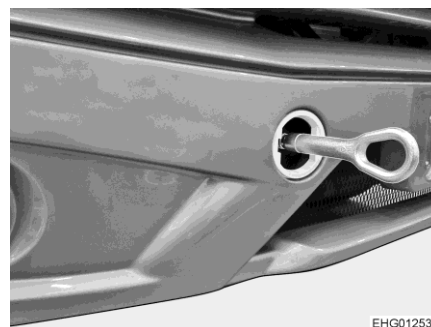

- ▷ De nasjonale forskriftene gjelder ved sleping.

Festet for slepeøyet befinner seg bak et deksel på støtstangen foran på høyre side.

Bilde 43 Deksel (opptak for slepeøyet)

Bilde 44 Slepeøye (montert)

Montere slepeøye:

- Åpne dekslet (Bilde 43) med en skrutrekker.
- Ved integrerte kjøretøy: Monter slepeøyeforlengelsen.
- Monter slepeøyet (Bilde 44) i henhold til anvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende oppstilling av kjøretøyet i campingdrift.

5.1 Håndbremse

Dra alltid håndbremsen på ved parkering av kjøretøyet.

5.2 Stigtrinn

- ▷ Hvis stigtrippet blir belastet før det kjørt helt ut, kan mekanismen bli skadet. Stigtrippet må derfor først brukes, når det er kjørt helt ut.

- ▷ Hvis stigtrippet kjøres ut, mens motoren fortsatt går, lyder et varselsignal.

5.3 Oppkjøringsklosser

- ▷ Oppkjøringsklosser følger ikke med i leveringen. Tilbehørsforretninger tilbyr forskjellige modeller.

Oppkjøringsklosser utjevner høydeforskjellen ved stigninger og ujevne flater, slik at kjøretøyet kan parkeres vannrett.

5.4 Støttekloss

Ved parkering av kjøretøyet i stigninger eller hellinger må det brukes en støttekloss.

Hvis teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet overskrider 4 t, må det ved parkering i stigninger eller hellinger brukes en støttekloss. Støtteklossen er standardutstyr for kjøretøyer med totalvekt på over 4 t.

5.5 Belysing for bakre område

På enkelte modeller er kjøretøyet utstyrt med en belysing for bakre område, avhengig av utstyret.

Bilde 45 Vippebryter (belysing for bakre område)

Slå på belysing for bakre område:

- Trykk vippebryteren (Bilde 45) ned. Belysningen for det bakre området er slått på.

- ▷ Belysningen for det bakre området kan bare slås på når kjøretøymotoren er avslått. Hvis belysningen for det bakre området er på og kjøretøymotoren startes, slukner LED-belysningen. Hvis kjøretøymotoren slås av, slår belysningen for det bakre området seg på igjen (såfremt vippebryteren er slått ned).

5.6 Støtter

5.6.1 Generelle råd

- ▷ De innebygde støttene må ikke brukes til jekk. Støttene bidrar til å stabilisere kjøretøyet mot bakakselens innfjæring når det er stanset.
- ▷ Ved oppstilling av kjøretøyet, påse at ingen av støttene belastes mer enn de andre.
- ▷ Før start må støttene skrus helt opp til anslag, kjøres helt inn og sikres.

- ▷ Er underlaget mykt eller ustabil, bør det legges en stor plate under støttene for å forhindre at de synker ned i bakken.
- ▷ Sett kjøretøyet slik at det står mest mulig vannrett. Ellers kan ikke vannet renne riktig ut av dusjkaret.

5.6.2 Støttebein

- ▶ Støttebeina må ikke brukes som jekk for arbeid under kjøretøyet (f.eks. hjulbytte eller vedlikeholdsarbeid).
- ▶ Ingen må legge seg under kjøretøyet når det er løftet.

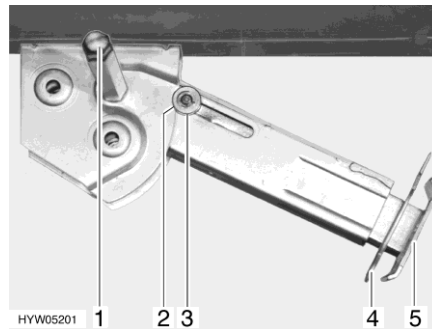
- ▷ Trekk til håndbremsen før støttebeina kjøres ut.

- ▷ Alt etter modell har sekskanten et ledd. Ved bruk av dette blir det enklere å bruke pipenøkkelen.

For å kunne opprettholde en feilfri funksjon, må rørene i støttebeina rengjøres regelmessig og smøres med fett.

Avhengig av modellen kan støttebeina justeres i lengden.

- 1 Sekskant
- 2 Utsparing
- 3 Styreskive
- 4 Splint
- 5 Støttebeinforlengelse

Bilde 46 Støttebein

- Skyve ut:**
- Sett pipenøkkelen på sekskanten (Bilde 46,1) og vri til støttebeinet står loddrett ned.
 - Trekk splinten (Bilde 46,4) ut av støttebeinforlengeren (Bilde 46,5).
 - Dra støttebeinforlengeren ut til ønsket lengde.
 - Stikk splinten inn i støttebeinforlengeren igjen.
 - Skru på sekskanten til støttebeinet står støtt på bakken og kjøretøyet står vannrett.

- Trekke in:**
- Sett pipenøkkelen på sekskanten (Bilde 46,1) og vri til støttebeinet ikke lenger berører bakken.
 - Trekk splinten (Bilde 46,4) ut av støttebeinforlengeren (Bilde 46,5).
 - Skyv støttebeinforlengeren (Bilde 46,5) helt inn og stikk splinten (Bilde 46,4) inn i hullet i støttebeinforlengeren.
 - Bruk pipenøkkelen til å vri på sekskanten (Bilde 46,1) til støttebeinet er svingt opp og styreskiven (Bilde 46,3) er ført helt inn i utsparingen (Bilde 46,2).

- ▷ Pass på før avreise: Er alle støttebein kjørt helt inn, alle støttebeinforlengere helt innskjøvet og sikret med splinten?

5.7 Hydrauliske støttebein

- ▶ Kjøretøyet skal ikke løftes fullstendig fra bakken. Dersom ingen av hjulene, fremfor alt hjulene som bremses, har bakkekontakt lenger, kan det oppstå ustabile og farlige situasjoner.
- ▶ Ved drift av hydrauliske støttebein skal det påses at ingen personer utsettes for fare, og at inn-/utkjøringsområdet til støttebeina er fritt.
- ▶ Støttebeina må ikke brukes som jekk for arbeid under kjøretøyet (f.eks. hjulbytte eller vedlikeholdsarbeid).
- ▶ Ingen må legge seg under kjøretøyet når det er løftet.
- ▶ Før avreise kontrolleres at alle støttebein er kjørt helt inn.
- ▶ Følg sikkerhetsanvisningene og informasjonen i produsentens bruksanvisning som leveres separat.

- ▷ Før bruk av hydrauliske støttebein skal kjøretøyet sikres mot uønskede bevegelser.

- ▷ Er underlaget mykt eller ustabil, bør det legges en stor plate under støttebeinene for å forhindre at de synker ned i bakken.
- ▷ Dersom et av støttebeina ikke ligger på bakken etter den automatiske justeringen, kan kjøretøyet vibrere når personer beveger seg på innsiden, til tross for at justeringen er korrekt. I et slikt tilfelle skal det aktuelle paret med støttebein kjøres inn og ut igjen.
- ▷ Mens den automatiske justeringen pågår skal ingen bevege seg i kjøretøyet.
- ▷ Det er mulig å starte motoren når støttebeina er kjørt ut. Men det er ikke mulig å kjøre avsted. Etter motorstart kjøres støttebeina automatisk inn igjen. Et akustisk signal lyder når støttebeina er kjørt inn helt.
- ▷ For sikker og riktig håndtering av støttebeinene, følg sikkerhets- og bruksanvisningen i produsentens separate bruksanvisning.

Driftsbetingelser

Før støttebeinene kan forlenges, må følgende forhold observeres:

- Hvis lydenheter er i bruk i kjøretøyet: Slå av lydenheter slik at de akustiske signalene fra støttebein-systemet kan høres.
- Parker kjøretøyet sikkert.
- For kjøretøy med automatgir: Legg inn gir P.
For kjøretøy med manuell girkasse: Sett kjøretøyet på tomgang.
- Trekk til håndbremsen.
- Slå på varselblinkanlegget.

Du vil høre en varsellyd. Det hydrauliske støttebein-systemet er klart til bruk.

Driftsalternativer

Støttebein-systemet kan betjenes via den medfølgende Bluetooth-håndbetjeningsdel eller via HLC® Smart App på en smarttelefon.

Hvis støttebein-systemet ikke gjenkjenner håndbetjeningsdelen eller smarttelefonen via Bluetooth, oppretter du en tilkobling som følger:

- Kontroller at de ovennevnte driftsbetingelser er sikret.
- Sett inn et gir. Du vil høre en varsellyd.

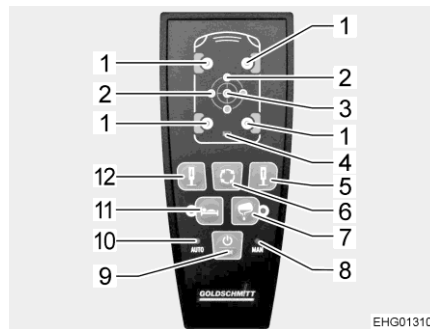
- Par håndbetjeningsdelen eller smarttelefonen med støttebein-systemet innen 5 sekunder.
- For kjøretøy med automatgir: Legg inn gir P.
For kjøretøy med manuell girkasse: Sett kjøretøyet på tomgang.

Driftsmåter Det hydrauliske støttebein-anlegget har to driftsmåter:

- Manuell drift
- Automatisk drift (alltid aktivert etter innkobling)

I automatisk drift blir kjøretøyet automatisk justert slik at det står vannrett på langs og på tvers.

Begge driftsmåter styres via betjeningsdelen.

Bilde 47 Betjeningsdel (hydrauliske støttebein)

<p>1 LED "Støttebein"
Blinker gult → støttebein kjøres
Rød → støttebein helt ute
Grønn → manuelt valg av støttebein</p> <p>2 LED "Lengde-/tverrakse"
Av → akse i orden
På → posisjon for høy</p> <p>3 LED "0-posisjon"
Grønn → 0-posisjon nådd
Blinker rødt → kjøretøyet står skjevt</p> <p>4 LED "Batteristatus"
Blinker rødt → bytt batteri</p> <p>5 Knapp "Støttebein innkjøring"</p> <p>6 Knapp "Bytt støttebeinpar"</p> | <p>7 Knapp "Spesialposisjon tømning av tank"
Blinker gult → kjører til spesialposisjon
Gul → posisjon nådd</p> <p>8 LED "Manuell drift"
Grønn → manuell drift
Blinker rødt → feil</p> <p>9 Knapp "På/Av/Modus"
Lenge → på/av
Kort → bytt modus</p> <p>10 LED "Automatisk drift"
Grønn → automatisk drift
Blinker rødt → feil</p> <p>11 Knapp "Spesialposisjon soving"
Blinker gult → kjører til spesialposisjon
Gul → posisjon nådd</p> <p>12 Knapp "Kjør ut støttebein"</p> |
|--|--|

Dersom et kjøretøy blir for skjevt, blinker LED-en "0-posisjon" (Bilde 47,3) rødt. Velg en mer egnet plassering, eller foreta manuell betjening av støttebein på egen risiko.

Dersom en fordypning i bakken fører til at et støttebein når sin maksimale lengde ved utkjøring, blinker LED-ene "Manuell drift" (Bilde 47,8) og "Automatisk drift" (Bilde 47,10) rødt. I et slikt tilfelle skal støttebeina kjøres inn, og egnet middel legges under det aktuelle støttebeinet, så gjentas prosedyren.

Innkobling/utkobling:

- Trykk på knappen "På/Av/Modus" (Bilde 47,9) i mer enn 1 sekund. Etter innkobling lyder et varselsignal og LED-en "Automatisk drift" (Bilde 47,10) lyser.

Ved manglende anvendelse vil støttebein-anlegget slå seg av på egen hånd etter 5 minutter.

- Endring av driftsmåte:*
- Trykk kort på knappen "På/Av/Modus" (Bilde 47,9). Bytte driftsmåte mellom manuell drift og automatisk drift. Den respektive LED-en (Bilde 47,8 eller Bilde 47,10) lyser.
- Stans hver bevegelse:*
- Trykk på knappen "På/Av/Modus" (Bilde 47,9).
- Utkjøring av støttebein i automatisk drift:*
- Slå på tenningen.
 - Trykk på knappen "Støttebein utkjøring" (Bilde 47,12). Justeringsprosedyren utføres på egen hånd. LED-ene "Støttebein" (Bilde 47,1) blinker gult så lenge støttebeina er i bevegelse. En fullført nivelleringsoperasjon bekreftes av en egen lyd, og LED-ene "Støttebein" (Bilde 47,1) slukker.
- Trekke in støttebein i automatisk drift:*
- Slå på tenningen.
 - Trykk på knappen "Støttebein innkjøring" (Bilde 47,5). Støttebeina kjøres helt inn. LED-ene "Støttebein" (Bilde 47,1) blinker gult så lenge støttebeina er i bevegelse. En fullført innkjøring bekreftes av en egen lyd, og LED-ene "Støttebein" (Bilde 47,1) slukker.
- Manuell drift av støttebein:*
- Trykk kort på knappen "På/Av/Modus" (Bilde 47,9) under automatisk drift. LED-en "Manuell drift" (Bilde 47,8) lyser.
 - Legg merke til LED-ene "Lengde-/tverrakse" (Bilde 47,2). En lysende LED angir at kjøretøyet er for høyt på denne siden.
 - Trykk på knappen Bytt støttebeinpar (Bilde 47,6) så ofte det trengs inntil ønsket par av støttebein er valgt. De respektive LED-ene "Støttebein" (Bilde 47,1) lyser.
 - Trykk på knappen "Støttebein innkjøring" (Bilde 47,5) eller knappen "Støttebein utkjøring" (Bilde 47,12) til ønsket posisjon er nådd.
 - Trykk på knappen "Bytt støttebeinpar" (Bilde 47,6) på nytt til ønsket par av støttebein er valgt. Fortsett prosedyren inntil kjøretøyet er justert. Kjøretøyet er justert når LED-en "0-posisjon" (Bilde 47,3) lyser grønt.
 - Det sikkerstilles at alle støttebein har bakkekontakt.
- Ytterligere funksjoner**
- For andre funksjoner som f.eks. "Sove"-modus, "Tømming av tank"-modus eller kalibrering, se produsentens bruksanvisning.

Elektrisk nødbetjening (valgfritt)

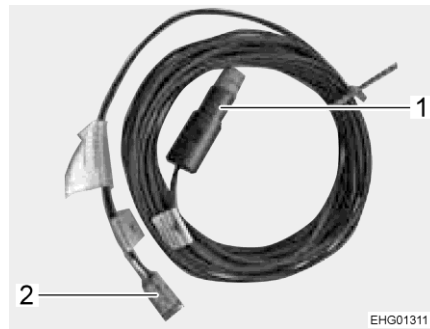
- ▶ Det er forbudt å oppholde seg under kjøretøyet uten tilstrekkelig sikring av løftet last (livsfare).
- ▶ Innsetting av nødsenkepluggen i sigaretteneren utløser en umiddelbar senking av kjøretøyet. Brukeren skal til enhver tid sørge for at ingen personer, dyr eller gjenstander er i fare eller skades.
- ▶ Hold hendene unna området hvor en kan bli fastklemt.
- ▶ Følg sikkerhetsanvisningene og informasjonen i produsentens bruksanvisning som leveres separat.

For elektrisk nødbetjening er det installert en ekstra adapterblokk på fabrikk, denne kan brukes til å betjene støttebeina.

En nødstyringskabel med nødsenkeplugg sørger for strømforsyningen til adapterblokken. Nødsenkepluggen settes inn i sigaretteneren om nødvendig.

**Moneringssted
nødstyringskabel med
nødsenkeplugg**

Nødstyringskabelen med nødsenkepluggen er installert i gulvrommet mellom boenhetsdøren og sittegruppen og er tilgjengelig via et servicedeksel.

- 1 Nødsenkeplugg
- 2 Pluggforbindelse (tilkobling på ekstra adapterblokk)

Bilde 48 Nødstyringskabel

- Forsikre deg om at kjøretøyet kan senkes trygt.
- Sett inn nødsenkepluggen (Bilde 48,1) i kjøretøyets sigarettenner. Kjøretøyet senkes.

▷ I noen kjøretøy er sigaretteneren kun aktiv etter at tenningen er slått på.

- Etter at kjøretøyet er senket, skyv støttebeina opp til stopp. Bruk et kuben (brekkjern eller lignende) til dette.

▷ Hvis kjøretøyet er utstyrt med luftfjæring, kan du trykke inn støttebeina ved å senke luftfjæringen.

- Når alle støttebeina er trukket inn, trekker du ut nødsenkepluggen (Bilde 48,1) fra sigaretteneren.

5.8 230 V-tilkobling

Kjøretøyet kan tilkobles en 230 V-forsyning (se kapittel 8).

5.9 Kjølenskap

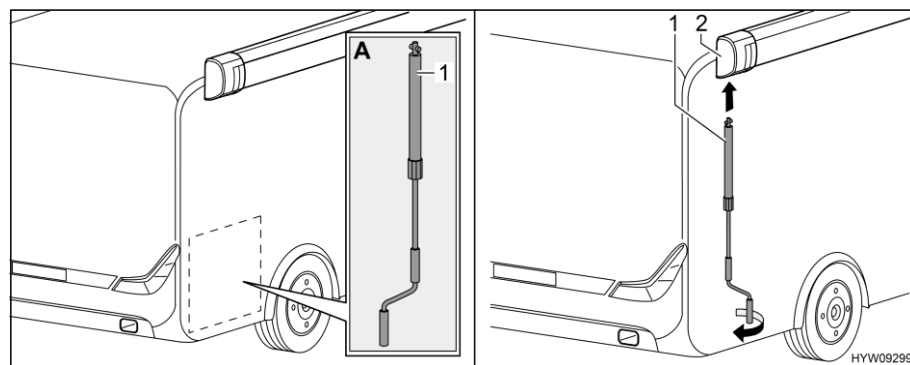
- ▶ Når kjøleskapet er stilt på 12 V-drift, bruker det hele tiden strøm. Koble derfor om til gassdrift når kjøretøyets motor **ikke** går og kjøretøyet **ikke** er koblet til 230 V-forsyningen.

På apparater med automatisk energivalgssystem fungerer 12 V-drift av kjøleskapet i automatisk drift kun når kjøretøyets motor er i gang. Når kjøretøyets motor er stoppet, koblet det automatiske valget av energi kjøleskapet over til 230 V-drift eller gassdrift.

5.10 Markise

- ▷ Når støttebenene ikke er satt opp, kjøres markisen ut maks. 1 m.
- ▷ Når det er kraftig vind, mye regn eller sne, kjøres markisen inn.
- ▷ Når det er litt regn, forkortes ett av støttebenene, slik at vannet kan renne av.
- ▷ Ved lett vind eller regn skal markisen strammes med tau på begge sider.
- ▷ Kjør inn markisen kun når duken er tørr. Hvis markisen må kjøres inn med våt duk: Kjør ut markisen igjen så fort som mulig for å få tørket duken.
- ▷ Fjern løv og smuss fra markisen før den kjøres inn.

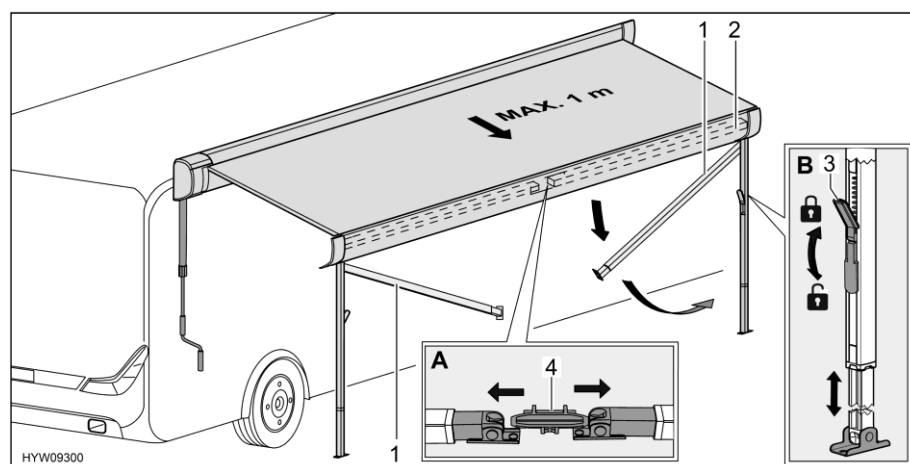

Bilde 49 Montere sveiv

- 1 Sveiv
- 2 Bajonettfeste

Kjøre ut markise:

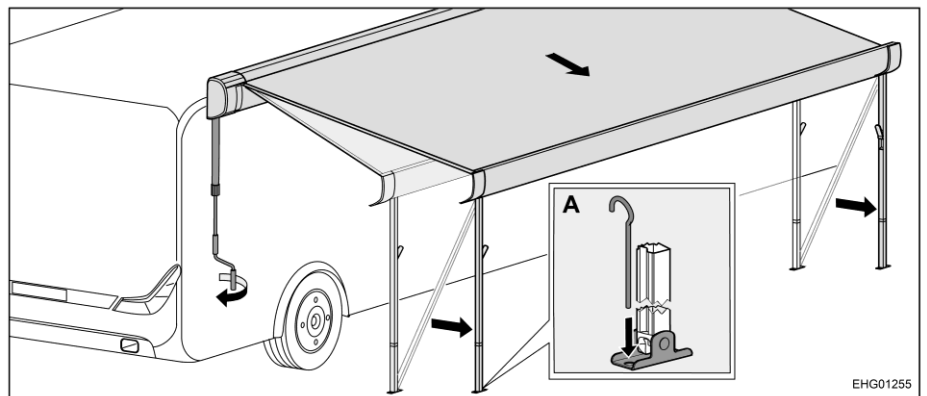
- Ta sveiv (Bilde 49,1) ut av bakre lasteluke (Bilde 49,A).
- Sett sveiv inn i bajonettfestet (Bilde 49,2) til markisen.
- Drei sveiven mot urviseren, helt til markisen er trukket ut maks. 1 m.

Bilde 50 Forberede støttebenene

- 1 Støtteben
- 2 Frontlist
- 3 Lås
- 4 Festeordning

- Løsne støtteben (Bilde 50,1) fra festeanordning (Bilde 50,4) i frontlisten (Bilde 50,2). Til dette trykkes støttebenene lett ut til siden (Bilde 50,A).
- Folde ut støttebenene.
- Løsne låsen (Bilde 50,3) til støttebenene. For å gjøre dette, folder du låsehåndtaket nedover.
- Trekk ut den nederste delen av støttebenene til ønsket lengde (Bilde 50,B).
- Sette opp støttebenene.
- Steng låsen (Bilde 50,3) til støttebenene. For å gjøre dette, folder du låsehåndtaket oppover.

Bilde 51 Sett markisen i endeposisjon

- Kjør markisen helt ut med sveiven. Når du gjør dette, må du repositionere støttebenene flere ganger.
 - Stille inn støttebenene til endelig høyde.
 - Trekk av sveiven og legg den i den bakre lasteluken.
 - Fest støttebenene med teltplogger i underlaget (Bilde 51,A).
- Kjøre inn markise:*
- Hvis det finnes, fjern strammetau og teltplogger.
 - Sett sveiven i bajonettfestet til markisen og drei med urviseren, frem til markisen er kjørt inn til ca. 1 m.
 - Om nødvendig, rengjør støttebenene.
 - Åpne låsen på støttebenene. For å gjøre dette, vrir du låsehåndtaket nedover.
 - Skyv inn den nedre delen av støttebenene fullstendig.
 - Fold begge støttebenene etter hverandre oppover i frontlisten og la de gå i lås. Til dette trykkes støttebenene lett ut til siden.
 - Drei sveiven videre til markisen er kjørt inn fullstendig.
 - Trekk sveiven ut av bajonettfestet og pakk den bort.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende det å bo i kjøretøyet.

6.1 Dører

- ▶ Dørene skal være lukket under kjøring.

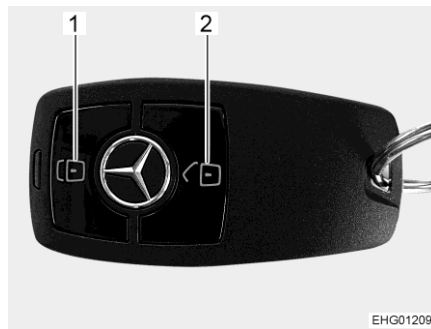

- ▷ Ved å låse dørene kan du forhindre at de åpner seg av seg selv, f.eks. ved uhell.
- ▷ Låste dører hindrer også uvedkommende i å trenge inn, f.eks. ved lyskryss. I nødsituasjoner gjør låste dører det vanskelig for hjelpemennska-per å ta seg inn i bilen.
- ▷ Lås alltid dørene når du forlater kjøretøyet.

6.1.1 Sentrallås

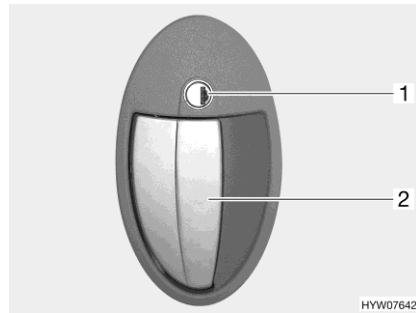
- ▷ Sentrallåsen låser førerdøren, boenhetsdøren og høyre og venstre garasjeport på karosseriet. Utvendige luker (unntatt gasskapdeksel og toalettdeksel) overvåkes.
- ▷ Hvis en av dørene, garasjeportene eller de utvendige lukene (unntatt gasskapdeksel og toalettdeksel) er åpen, kan sentrallåsen ikke låses.
- ▷ Når motoren startes, vises åpne dører og åpne oppbevaringsrom og service-luker som fører inn i bilens indre (unntatt gasskapdeksel og toalettdeksel) på kombiinstrumentet.

- 1 Knapp for "Lås"
- 2 Knapp for "Lås opp"

Bilde 52 Fjernkontroll (sentrallås)

6.1.2 Boenhetsdør, utvendig

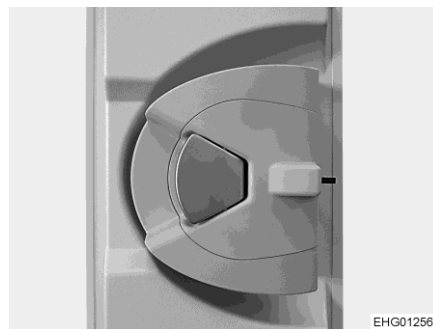

- 1 Låsesylinder
- 2 Dørhåndtak

Bilde 53 Dørlås (boenhetsdør, utvendig)

- For å åpne:*
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 53,1) og drei den med urviseren til dørlåsen åpnes.
 - Vri nøkkelen tilbake til midtstilling og dra den ut.
 - Dra i dørhåndtaket (Bilde 53,2). Døren er åpen.
- For å låse:*
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 53,1) og drei den mot urviseren til dørlåsen stenges.
 - Vri nøkkelen tilbake til midtstilling og dra den ut.

6.1.3 Boenhetsdør, innvendig

Bilde 54 Dørlås (boenhetsdør innvendig)

- For å åpne:*
- Når dørlåsen er låst: Dra én gang i dørhåndtaket (Bilde 54). Døren er låst opp.
 - Dra i dørhåndtaket. Døren er åpen.
- For å låse:*
- Trykk på dørhåndtaket (Bilde 54).

6.1.4 Førerdør, utvendig

Bilde 55 Dørlås (førerdør utvendig)

- For å åpne:*
- Stikk nøkkelen i låsesylindere (Bilde 55) og vri til dørlåsen åpnes.
 - Vri nøkkelen tilbake til midtstilling og dra den ut.
 - Dra i dørhåndtaket (Bilde 55). Døren er åpen.
- For å låse:*
- Stikk nøkkelen i låsesylindere (Bilde 55) og vri til dørlåsen låses.
 - Vri nøkkelen tilbake til midtstilling og dra den ut.

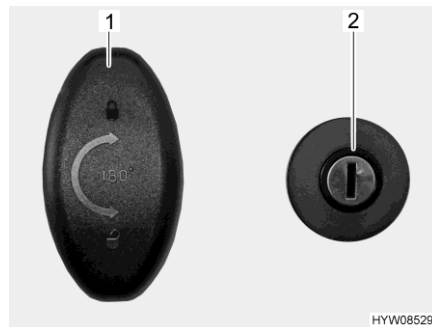
6.1.5 Førerdør, innvendig

Bilde 56 Dørlås (førerdør innvendig)

- For å åpne:*
- Dra i håndtaket (Bilde 56). Dørlåsen låses opp eller åpnes.
- For å låse:*
- Trykk på håndtaket (Bilde 56). Dørlåsen låses.

6.1.6 Garasjeport med sentrallås

- 1 Låsehåndtak
- 2 Låsesylinder

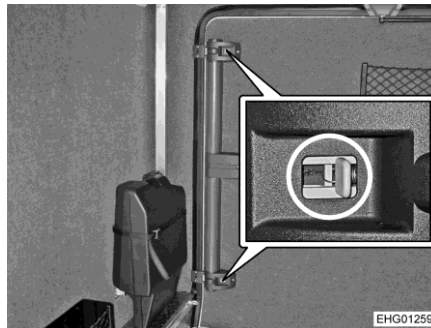
Bilde 57 Dørlås (garasjeport)

- For å åpne:*
- Stikk nøkkelen inn i låsesylindren (Bilde 57,2) og vri med urviseren. Sentrallåsen er låst opp.
 - Drei låsehåndtaket (Bilde 57,1) en halv omdreining med urviseren og åpne garasjeporten.

- For å låse:*
- Lukk garasjeporten.
 - Drei låsehåndtaket (Bilde 57,1) en halv omdreining mot urviseren.
 - Stikk nøkkelen inn i låsesylindren (Bilde 57,2) og vri mot urviseren. Sentrallåsen er låst.

Nødopplåsing

Garasjeporten kan alltid åpnes fra innsiden via nødopplåsing. Dette gjelder også når garasjeporten er blitt låst med nøkkelen eller via sentrallåsen.

Bilde 58 Garasjeport (nødopplåsing fra innsiden)

- Låse opp:*
- Trykk den grå skyveren (Bilde 58) på den øvre og nedre låsen i retning midten av døren.
 - Åpne garasjeporten ved å trykke den utover.

6.1.7 Myggnetting til boenhetsdør, uttrekkbart

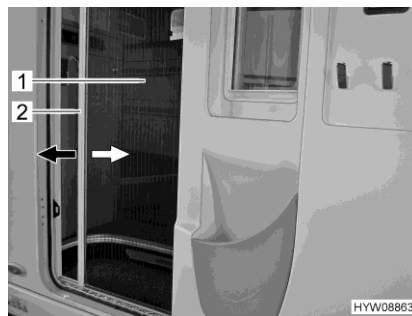
- ▷ Åpne myggnettingen helt, før boenhetsdøren lukkes.
- ▷ Hold listen med begge hender ved lukking og åpning. Dette reduserer risikoen for at myggnettingen går i klem i føringene (Bilde 59).
- ▷ Ikke trykk på nettingområdet ved åpning og lukking av myggnettingen.
- ▷ Hold hunder og katter borte fra myggnettingen.
- ▷ Før kjøretøyet forlates må alltid myggnettingen føres fullstendig tilbake i dørfestet.

- ▷ Produsenten overtar intet ansvar, når skaden på enheten kan føres tilbake til påvirkning av tredjepart eller er selvforskyldt.

Bilde 59 Myggnetting (nedre føring)

- 1 Myggnetting
- 2 List

Bilde 60 Myggnetting (boenhetsdør)

- For å stenge:*
- Ta tak i listen (Bilde 60,2) med begge hender og trekk myggnettingen (Bilde 60,1) jevnt ut av dørfestet.
 - Skyv myggnettingen frem til anslaget på den motsatte siden.
- For å åpne:*
- Ta tak i listen (Bilde 60,2) med begge hender og skyv myggnettingen (Bilde 60,1) med lett trykk tilbake i dørfestet.

6.2 Utvendige luker

- ▷ Steng og lås samtlige utvendige luker og klaffelåser før avreise.
- ▷ For å åpne eller lukke utvendige luker må alle lås på den utvendige lukken åpnes eller stenges.
- ▷ Ikke ta tak i den utvendige lukken til gasskapet ved det nedre dekselet.

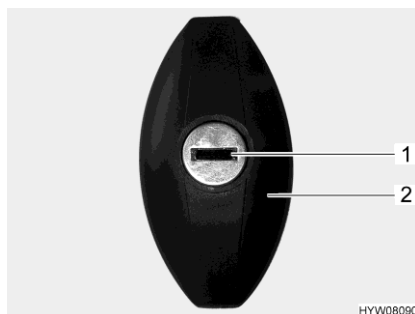
- ▷ Steng alle utvendige luker når du forlater kjøretøyet.

De utvendige lukene som er montert på kjøretøyet er utstyrt med enhetlige låsesylindre. Derfor kan alle låser åpnes med samme nøkkel.

6.2.1 Klaffelås, ellipseformet

- ▷ Det kan trenge vann inn i den åpne klaffelåsen når det regner. Steng derfor låsehåndtaket.

- 1 Låsesylinder
- 2 Låsehåndtak

Bilde 61 Klaffelås

- For å åpne:*
- Stikk nøkkelen inn i låsesylinderen (Bilde 61,1) og drei den en halv omdreining mot urviseren. Låsehåndtaket (Bilde 61,2) spretter ut.
 - Trekk ut nøkkelen.
 - Drei låsehåndtaket en halv omdreining mot urviseren. Klaffelåsen er åpnet.
- For å stenge:*
- Steng igjen den utvendige lukken.
 - Drei låsehåndtaket en halv omdreining med urviseren. Klaffelåsen er nå stengt, men ikke låst.
 - Stikk nøkkelen i låsesylinderen.
 - Press inn låsehåndtaket med isatt nøkkel og drei nøkkelen en halv omdreining med urviseren. Låsehåndtaket forblir låst.
 - Trekk ut nøkkelen.

6.3 Lufting

- ▶ Oksygenet i luften inne i kjøretøyet forbrukes av passasjerenes pusting og ved bruk av gassdrevne innebygde apparater. Luften som forbrukes må hele tiden skiftes ut. Derfor er det montert luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem). Det automatiske luftesystemet må ikke blokkeres eller dekkes til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høyt CO₂-konsentrasjon.

- ▷ Under enkelte værforhold kan det dannes kondens på metallgjenstander (f.eks. gulv-understellforskruinger) til tross for tilstrekkelig ventilasjon.
- ▷ Det kan også trekke ved skjøter og kanter (f.eks. ved takluker, stikkontakter, påfyllingsstusser, luker osv.).

Kondens

Sørg for stadig tilførsel av frisk luft ved hyppig og målrettet lufting. Kun slik unngår man at det dannes seg kondens i kaldt vær, med påfølgende dannelse av jordslag. Når varmeeffekt, luftfordeling og lufting er tilpasset hverandre, oppnår man et behagelig boklima i den kalde årstiden. For å forhindre gjennomtrekk, stenges luftdysene på dashbordet og luftspredningen i bobilen stilles på resirkulering.

Ved lengre lagring bør kjøretøyet luftes godt med jevne mellomrom, særlig om sommeren, på grunn av stillestående, varm luft. Her skal ikke bare innvendige rom, men også rom som er tilgjengelige utenfra, luftes. Når kjøretøyet er parkert i et lukket rom (f.eks. en garasje), skal også oppstillingsplassen luftes. Hvis det oppstår kondens, kan det føre til dannelse av jordslag.

6.4 Vinduer

- ▷ Vinduene er utstyrt med blendingsgardiner eller blendingsfoldegardiner og insektnettsjalusier eller sammenleggbare insektnett. Når låsen frigjøres, spretter insektnettsjalusien og blendingsgardinen automatisk tilbake i utgangsposisjonen. For ikke å skade trekkmekanikken, anbefales det å holde blendingsgardinen/insektnettsjalusiene fast og langsomt føre dem tilbake til utgangsposisjonen. Blendingsfoldegardinen og den foldbare myggnettingen er laget av tynt vevet stoff. For at blendingsfoldegardinen eller myggnettingen ikke skal bli skadet, føres blendingsfoldegardinen og myggnettingen forsiktig tilbake til utgangsstillingen etter håndtaket.
- ▷ Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtretthet.
- ▷ Ta tak i rullgardinens avslutningslist i midten når du åpner og lukker den. Hvis du ikke tar tak i midten av avslutningslisten, kan det hende at rullegardinen blir klemt og skadd.
- ▷ Når blendingsgardinen eller blendingsfoldegardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen og vinduet. Vinduet kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen bare 2/3 ved sterkt sollys. Dessuten skal vinduet settes i posisjon "langvarig lufting".

- ▷ Steng vinduene før kjøring.
- ▷ Hold vinduene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.

- ▷ Steng alltid vinduene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ På innsiden av akrylglas-dobbeltvinduet kan det ved store temperaturforskjeller eller ekstreme værforhold dannes litt kondens. Vinduet er konstruert slik at kondens kan fordampe når uttemperaturen stiger. Det er ingen fare for skader på akrylglas-dobbeltvinduet på grunn av kondens.
- ▷ Når putetrekkene utsettes for sollys, falmer de etter hvert. Hvis temperaturen samtidig stiger i kjøretøyet, påskyndes fargeendringen. Derfor anbefaler vi at man lukker blendingsgardinene på vinduene ved sterkt sollys. Påse at det ikke oppstår noen varmeakkumulering når vinduene blendes.

6.4.1 Passasjervindu

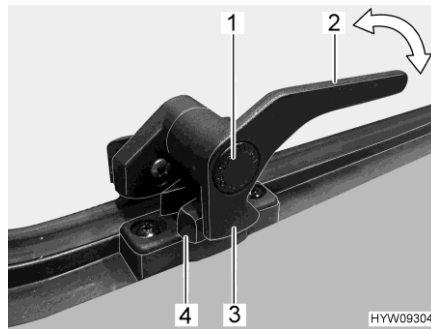
Bilde 62 Håndtak for å åpne passasjervinduet

- For å åpne:*
- Vipp ut håndtaket (Bilde 62).
 - Skyv eller trekk vindushalvdelen framover til ønsket stilling.
- For å stenge:*
- Lukk vinduet til anslag og la håndtaket smette i lås.

6.4.2 Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing

- ▷ Åpne vinduet helt for å frigjøre vindushaken. Frigjøres den ikke, og vinduet lukkes likevel, er det fare for at vinduet kan sprekke på grunn av sterkt mottrykk.
- ▷ Påse at vinduet med åpning utover ikke forvris når det åpnes. Åpne og lukke vinduet jevnt.
- ▷ Låsehåndtaket er utstyrt med en sikringsknapp. Trykk på sikringsknappen for hver betjening av låsehåndtaket.

- 1 Sikringsknapp
- 2 Låsehåndtak
- 3 Låsetappe
- 4 Vinduslåsing

Bilde 63 Låsehåndtak (stilling "lukket")

For å åpne:

- Trykk inn sikringsknappen (Bilde 63,1) og hold den inne.
- Drei låsehåndtaket (Bilde 63,2) en kvart omdreining mot midten av vinduet.

- 1 Armer med automatisk låsing

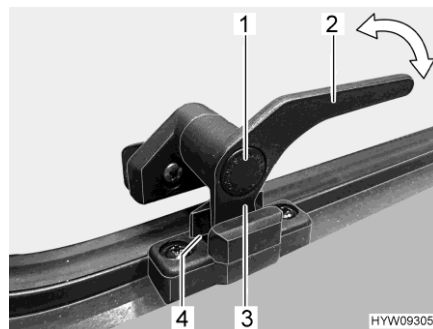
Bilde 64 Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing

- Åpne vinduet med åpning utover til ønsket stilling. Armen (Bilde 64,1) låses automatisk.

Vinduet med åpning utover blir stående i ønsket posisjon.

For å stenge:

- Åpne vinduet så mye at haken frigjøres.
- Lukk vinduet.
- Trykk inn sikringsknappen (Bilde 63,1) og hold den inne.
- Drei låsehåndtaket (Bilde 63,2) en kvart omdreining mot vindusrammen. Låsetappen (Bilde 63,3) på låsehåndtaket ligger helt på innsiden av vinduslåsen (Bilde 63,4).

- 1 Sikringsknapp
- 2 Låsehåndtak
- 3 Låsetappe
- 4 Vinduslåsing

Bilde 65 Låsehåndtak (stilling "langvarig lufting")

Langvarig lufting

Med låsehåndtaket kan vinduet stilles i to ulike posisjoner:

- I stilling "langvarig lufting" (Bilde 65)
- I stilling "lukket" (Bilde 63)

For å stille vindu med åpning utover i posisjon for "langvarig lufting":

- Trykk inn sikringsknappen (Bilde 65,1) og hold den inne.
- Drei låsehåndtaket (Bilde 65,2) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- Skyv vinduet litt utover.
- Vri låsehåndtaket tilbake igjen. Låsetappen (Bilde 65,3) på låsehåndtaket må gripe inn i utsparingen i vinduslåsen (Bilde 65,4).
- Slipp sikringsknappen (Bilde 65,1).
- Kontroller at sikringsknappen ikke er trykket inn, men at låsehåndtaket er sikret.

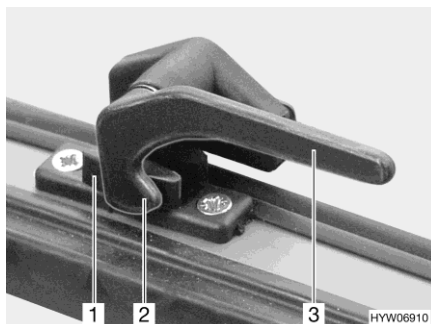
Vinduet med åpning utover skal under kjøring ikke stå i stillingen "langvarig lufting".

Ved regn kan det komme vann inn i boenheten hvis vinduet med åpning utover står i stillingen "langvarig lufting". Derfor bør vinduet stenges helt.

6.4.3 Taklukevindu med dreiearm

- ▷ Påse at ruten ikke forvrís når taklukevinduet åpnes utover. Åpne og lukke taklukevinduet jevnt.

- 1 Vinduslåsing
- 2 Låsetappe
- 3 Låsehåndtak

Bilde 66 Låsehåndtak (stilling "lukket")

- For å åpne:*
- Drei alle låsehåndtakene (Bilde 66,3) en kvart omdreining mot midten av vinduet.

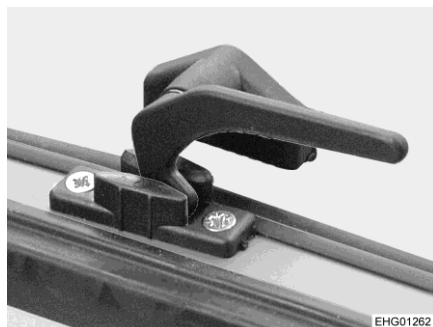
- 1 Riflet knapp

Bilde 67 Dreiearm (taklukevindu)

- Åpne taklukevinduet til ønsket posisjon og fest det med den riflete knappen (Bilde 67,1).

Taklukevinduet blir stående i ønsket posisjon.

- For å stenge:*
- Skru på den riflete knappen (Bilde 67,1) helt til haken frigjøres.
 - Lukk taklukevinduet.
 - Drei alle låsehåndtakene (Bilde 66,3) en kvart omdreining mot vindusrammen. Låsetappen (Bilde 66,2) ligger da på innsiden av vinduslåsen (Bilde 66,1).

Bilde 68 Låsehåndtak (stilling "langvarig lufting")

Langvarig lufting

Taklukevinduet kan stilles i 2 forskjellige posisjoner med låsehåndtakene:

- I stilling "langvarig lufting" (Bilde 68)
- I stilling "lukket" (Bilde 66)

For å stille taklukevindu i posisjon for "langvarig lufting":

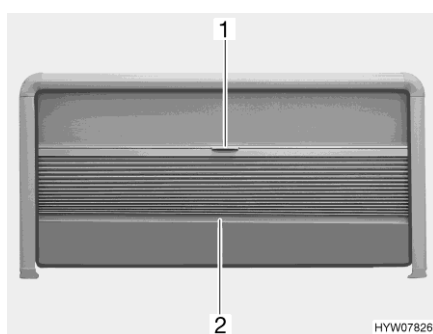
- Vri alle låsehåndtakene (Bilde 68) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- Skyv taklukevinduet litt utover.
- Vri alle låsehåndtakene tilbake igjen. Skyv så låsetappen inn i utsparringen i vinduslåsen.

Taklukevinduet skal under kjøring ikke stå i stillingen "langvarig lufting".

Ved regn kan det komme vann inn i boenheten hvis taklukevinduet står i stillingen "langvarig lufting". Derfor bør taklukevinduet stenges helt.

6.4.4 Blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi

Vinduene er utstyrt med blendingsfoldegardiner og insektnettsjalusier. Blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi er forbundet med hverandre.

- 1 Håndtak
- 2 Avslutningslist

Bilde 69 Blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi (vindu med åpning utover)

Blendingsfoldegardin

Blendingsfoldegardinen er i øvre vindusramme.

For å stenge:

- Ta tak i blendingsfoldegardinen midt på avslutningslisten (Bilde 69,2) og trekk forsiktig nedover.

For å åpne:

- Hold avslutningslisten (Bilde 69,2) til blendingsfoldegardinen på midten og skyv blendingsfoldegardinen forsiktig oppover.

Insektnettsjalusi Insektnettsjalusien er i øvre vindusramme.

- For å stenge:*
- Trekk ned insektnettsjalusien på håndtaket (Bilde 69,1).
 - Forskyv insektnettsjalusien trinnløst.

Når insektnettsjalusien ikke trekkes helt ned, kan blendingsfoldegardinen trekkes til enden av vindusrammen på siden.

- For å åpne:*
- Trekk insektnettsjalusien helt opp på håndtaket (Bilde 69,1).

6.4.5 Blendingsfoldegardiner for fører- og passasjervindu

- For å stenge:*
- Løsne holdestroppen til blendingsfoldegardinen.
 - Stram til blendingsfoldegardinen forsiktig til magnetlåsen holder blendingsfoldegardinen lukket.

- For å åpne:*
- Trekk eller skyv blendingsfoldegardinen forsiktig tilbake.
 - Sikre blendingsfoldegardinen med holdestropper.

6.4.6 Blendingsfoldegardin for frontrute, fører- og passasjervindu

Bilde 70 Låsehåndtak (passasjervindu)

Bilde 71 Blendingsfoldegardin (passasjervindu)

- For å stenge:*
- Trykk sammen låsehåndtakene (Bilde 70) og hold dem sammen.
 - Stram til blendingsfoldegardin forsiktig på motsatt side til magnetlåsen holder blendingsfoldegardin (Bilde 71) lukket.

- For å åpne:*
- Trykk sammen låsehåndtakene (Bilde 70) og hold dem sammen.
 - Trykk forsiktig på låsehåndtaket til blendingsfoldegardinen.
 - Løsne låsehåndtaket. Låsen må inngå.

6.5 Takluker

Avhengig av modellen har kjøretøyet takluker med automatisk luftesystem. Når det er montert en takluke uten automatisk luftesystem, skjer den automatiske luftingen via det automatiske luftesystemets soppformete takluker.

- ▶ Ventilasjonsåpningene i det automatiske luftesystemet skal alltid holdes åpne. Luftesystemet må aldri dekkes til, f.eks. med en vintermatte eller blokkeres. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv.

- ▷ Taklukene er utstyrt med blendingsgardiner eller blendingsfoldegardiner og insektnettsjalusier. Når låsen frigjøres, spretter insektnettsjalusien og blendingsgardinen automatisk tilbake i utgangsposisjonen. For ikke å skade trekkmekanikken, anbefales det å holde blendingsgardinen/insektnettsjalousiene fast og langsomt føre dem tilbake til utgangsposisjonen.
- ▷ Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtretthet.
- ▷ Nå blendingsgardinen hhv. blendingsfoldegardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen og takluken. Takluken kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen bare 2/3 ved sterkt sollys. Åpne takluken litt eller sett den i luftstilling.
- ▷ Hold taklukene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.
- ▷ Tråkk ikke på taklukene.
- ▷ Steng taklukene før kjøring.
- ▷ Kontroller at taklukene er stengt før avreise.

- ▷ Steng alltid taklukene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ Når putetrekkene utsettes for sollys, falmer de etter hvert. Hvis temperaturen samtidig stiger i kjøretøyet, påskyndes fargeendringen. Derfor anbefaler vi at man lukker blendingsgardinene på taklukene 2/3 ved sterkt sollys når kjøretøyet står i ro.

6.5.1 Sveivetakluke (KLAKU)

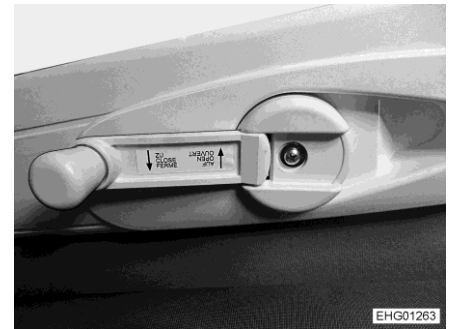

- ▶ Følg sikkerhetsanvisningene og informasjonen i produsentens bruksanvisning som leveres separat.

Takluken er utstyrt med plisségardin (for å mørkne) og myggnetting. Med den integrerte sveiven kan takluken åpnes på den ene siden for lufting.

Bilde 72 Takluke (lukket)

Bilde 73 Sveiv

Åpne takluke:

- Fold ut sveiven (Bilde 73) og vri den med urviseren til takluken er i ønsket posisjon.
- Fold sammen sveiven.

- ▷ Drei kun sveiven til du kjenner en liten motstand. Da er den maksimale åpningsvinkelen på takluken nådd.

Stenge takluken:

- Fold ut sveiven (Bilde 73) og vri den mot urviseren til takluken er lukket.
- Fold sammen sveiven.

Bilde 74 Takluke (plisségardin lukket)

*Åpne/lukke
blendingsgardin:*

- Ta tak i det forsenkede grepet i håndtaket på plisségardin og trekk den til ønsket posisjon.

Åpne/stenge myggnetting:

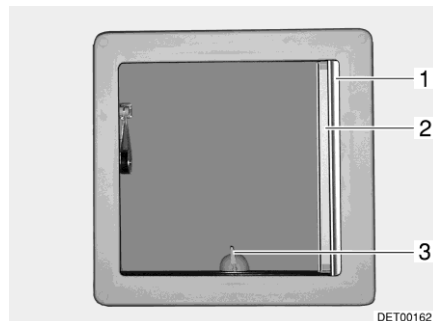
- Ta tak i det forsenkede grepet i håndtaket på myggnettingen og trekk den til ønsket posisjon.

- ▷ Plisségardin og myggnetting kan justeres trinnløst uavhengig av hverandre.

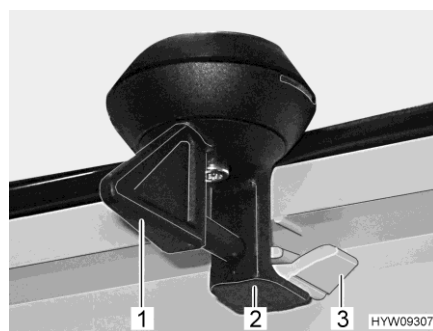
6.5.2 Vippe-takluke

Vippe-takluken kan åpnes en vei. Den kan stilles i tre skråstillinger og en luftstilling.

- 1 Blendingfoldegardin
- 2 Insektnettsjalusi
- 3 Løftearm

Bilde 75 Vippe-takluke

- 1 Løftearm
- 2 Lås
- 3 Haspe

Bilde 76 Lås (vippe-takluke)

- Åpne:**
- Drei løftearmen (Bilde 75,3 hhv. Bilde 76,1) en kvart omdreining.
 - Dra i løftearmen og trykk vippe-takluken opp.

- For å stenge:**
- Dra i løftearmen og trekk vippe-takluken ned.
 - Drei løftearmen en kvart omdreining. Låsen (Bilde 76,2) må gli inn i den nedre haspen (Bilde 76,3).

- 1 Løftearm
- 2 Lås
- 3 Utsparing

Bilde 77 Lås (luftstilling)

- Låse i luftstilling:**
- Dra i løftearmen og trekk vippe-takluken ned.
 - Drei løftearmen (Bilde 77,1) en kvart omdreining. Låsen (Bilde 77,2) må gli inn i den øvre utsparingen (Bilde 77,3).

- ▷ Ved regn kan vannet komme inn i boenheten hvis vippe-takluken står i luftstilling. Lukk derfor vippe-takluken helt.

Blendingsfoldegardin

Blendingsfoldegardinen kan stå i hvilken som helst ønsket posisjon både når vippe-takluken er åpen og når den er stengt.

For å stenge:

- Trekk blendingsfoldegardinen (Bilde 75,1) ut og slipp den i ønsket posisjon. Blendingsfoldegardinen blir stående i denne høyden.

For å åpne:

- Ta tak i håndtaket og skyv blendingsfoldegardinen sakte til utgangsstilling.

Insektnettsjalusi

- ▷ Insektnettsjalusien kan bli skadet hvis den lukkes når vippe-takluken er lukket. Lukk derfor bare insektnettsjalusien når vippe-takluken er åpen.

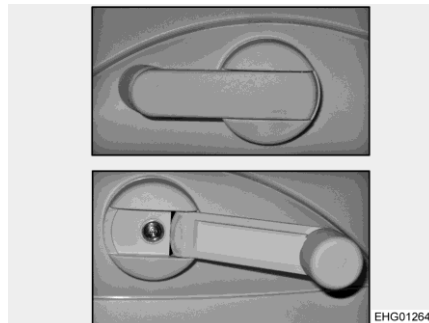
For å stenge:

- Trekk insektnettsjalusien (Bilde 75,2) ut til den knepper i lås på motsatt side.

For å åpne:

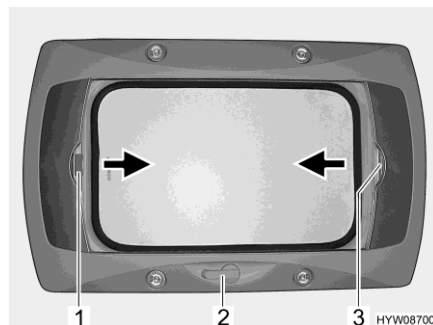
- Trykk insektnettsjalusiens stang forsiktig opp. Hakene slipper taket.
- Før insektnettsjalusien forsiktig tilbake til utgangsstilling.

6.5.3 Takluke med sveiveløfting

Bilde 78 Hånd sveiv

Takluken med sveiveløfting kan åpnes med hånd sveiven. For åpning og lukking vippes hånd sveiven opp (Bilde 78, nede). I hvilestilling er hånd sveiven vippet inn (Bilde 78, oppe).

- 1 Håndtak, insektnettsjalusi
- 2 Håndsveiv
- 3 Håndtak, blendingsfoldegardin

Bilde 79 Takluke med sveiveløfting

For å åpne: ■ Vri håndsveiven (Bilde 79,2) til det kjennes motstand.

For å stenge: ■ Vri håndsveiven til takluken med sveiveløfting er stengt. Deretter kan takluken med sveiveløfting låses ved å vri håndtaket to til tre ganger til.
 ■ Kontrollere låsing. Dette gjøres ved å trykke med hånden mot akrylglas-set.

Blendingsfoldegardin

Blendingsfoldegardinen kan om ønskelig lukkes. Når blendingsfoldegardinen er låst til insektnettsjalusien, følger insektnettsjalousien med ved lukking av blendingsfoldegardinen.

For å stenge: ■ Trekk blendingsfoldegardinen etter håndtaket (Bilde 79,3) i pilens retning og slipp i ønsket stilling. Blendingsfoldegardinen blir stående i denne høyden.

For å åpne: ■ Ta tak i håndtaket og skyv blendingsfoldegardinen sakte til utgangsstilling.

Insektnettsjalusi

Når insektnettsjalousien er låst til blendingsfoldegardinen, vil blendingsfoldegardinen følge med når man lukker insektnettsjalousien.

For å stenge: ■ Trekk håndtaket på insektnettsjalousien (Bilde 79,1) i pilens retning over til håndtaket på blendingsfoldegardinen (Bilde 79,3) på motsatt side og la det kneppe inn.

For å åpne: ■ Trykk håndtaket på insektnettsjalousien (Bilde 79,1) bakover og oppover og heng insektnettsjalousien på blendingsfoldegardinen (Bilde 79,3).
 ■ Ta tak i håndtaket og før insektnettsjalousien forsiktig tilbake.

6.5.4 Takluke med vifte

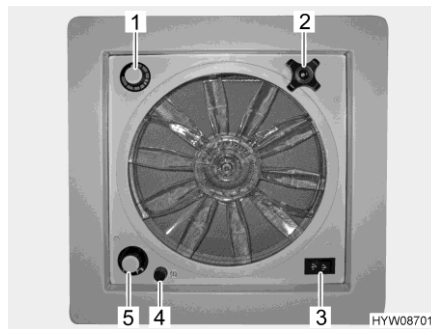
- ▶ Slå ikke på viften uten myggnett. Ikke grip inn i viften når den kjører. Koble fra strømforsyningen før rengjøring.

- ▷ En sikring 4 A (Bilde 80,4) beskytter viftemotoren mot overbelastning. Hvis det har oppstått en overbelastning: Først finne og utbedre årsaken (f.eks. forurensning av viften), og skift deretter sikringen.

- ▷ Når takluken er lukket, slås viften av med en kontaktbryter. Viften kjører kun når takluken er åpnet noen centimeter.
- ▷ For å oppnå en optimal virkning fra viften: Lukk alle andre takluker og åpne minst ett vindu.
- ▷ Følg også bruksanvisningen til produsenten.

- 1 Termostat
- 2 Dreiehåndtak
- 3 Vippebryter
- 4 Deksel (sikring)
- 5 Dreiebryter

Bilde 80 Takluke med vifte

- Åpne takluke:* ■ Drei dreiehåndtaket (Bilde 80,2) til den ønskede åpningsvinkelen er nådd.

- Stenge takluke:* ■ Drei dreiehåndtaket til takluken er stengt.

- Ventilasjon/lufting:* ■ Sett vippebryteren (Bilde 80,3) til "Lufting" (luftstrøm fra utsiden til innsiden), eller "Ventilasjon" (luftstrøm fra innsiden til utsiden).

- Slå av viften:* ■ Sett vippebryteren (Bilde 80,3) i midtstilling.

- Still inn viftehastigheten:* ■ Still dreiebryteren (Bilde 80,5) på ønsket trinn:
 0 = av
 1 = langsom
 2 = middels
 3 = rask

- Still inn temperatur:* ■ Drei termostaten (Bilde 80,1) til anslaget i retning "blå".
 ■ Når ønsket temperatur er nådd: Drei termostaten i retning "rød" til viften slås av. Når temperaturen stiger igjen, vil viften slås på igjen.

- Skift sikring:* ■ Vri det svarte dekselet (Bilde 80,4) en kvart omdreining mot urviseren.
 ■ Trekk dekselet forsiktig ned. Sikringen befinner seg på baksiden av dekselet.

- Sjekk om tråden i sikringen er revet.
- Forsiktig bytte sikringen, om nødvendig. Type og merkeytelse for den nye sikringen må passe med den originale sikringen.
- Sett på dekselet med sikringen.
- Vri dekselet fast med en kvart omdreining med urviseren.

6.6 Dreie seter

- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres. Under kjøring skal de dreibare setene være låst i kjøreretningen.
- ▶ Snu alltid setene slik at setet vender mot midten av kjøretøyet og ikke mot ytterveggen.

- ▷ Innstilling av seteposisjon og av armlenene er beskrevet i kapittel 4. Stangen til å dreie setet med er plassert ved siden av setet.

Bilde 81 Stang til å rotere setet

- Dreie:*
- Still begge armlenene på fører sete/passasjer sete oppover.
 - Skyv fører setet/passasjer setet bakover eller til midtstilling.
 - Skyv stangen (Bilde 81) for å rotere setet framover. Setet frigjøres.

6.7 Oppbevaringsrom

- ▶ Overhold sikkerhetsanvisningene (klistremerker) som angir når et rom ikke er tillatt brukt som oppbevaringsrom (f.eks. gassflaskekassen eller rom i nærheten av elektriske ledninger).
- ▶ Overhold den teknisk tillatte totalvekten på fram-/bakakselen og den teknisk tillatte totalvekten (se avsnittet 3.2.3).
- ▶ Det må det ikke oppbevares væsker som avgir helseskadelige gasser i boligrommet.
- ▶ Lukk væskebeholdere tett og sikre de slik at de ikke sklir og faller ned.
- ▶ Tunge gjenstander må alltid oppbevares i gulvområdet og sikres mot å skli. Lettere gjenstander kan også oppbevares trygt på høyereleggende steder.

- ▶ Ikke oppbevar fuktige klær i skap eller oppbevaringsrom.

- ▶ Ved pakking bør det tas hensyn til, hvor lett tilgjengelige de ulike gjenstandene skal være og hvor ofte de brukes.

I kjøretøyet foreligger følgende oppbevaringsmuligheter:

- Dobbeltgulvområde (tilgjengelig fra innsiden og utsiden)
- Bakre lasteluke
- Oppbevaringskasser
- Veggskap
- Oppbevaringsmuligheter i våtrommet

6.7.1 Gulvoppbevaringsrom

- ▶ Gulvoppbevaringsrom har maksimalbelastning på 40 kg.

- ▶ Avhengig av utstyret må først et gulvteppesegment legges til siden, for at for gulvoppbevaringsrom skal være tilgjengelige.

Flaten under gulvet er inndelt i flere gulvoppbevaringsrom.

Disse gulvoppbevaringsrommene er tilgjengelige fra boenheten via service-deksler. Plasseringen av gulvoppbevaringsrommene er modellavhengig.

Bilde 82 Servicedeksel (håndtak senket)

Bilde 83 Servicedeksel (håndtak svingt ut)

For å åpne:

- Legg evt. teppegulvsegment til siden.
- Trykk ned håndtakplaten (Bilde 82) i servicedekselet på den ene siden. Håndtaket (Bilde 83) vippest opp.
- Ta av servicedekselet oppover.

- ▶ Lukk igjen servicedekselet så snart som mulig og forsøk håndtaket. Det består ellers snublefare på grunn av det åpne gulvoppbevaringsrommet eller det utstående håndtaket.
- ▶ Ikke brett teppegulvsegmenter.
- ▶ Ikke la teppegulvsegmenter ligge i rommet. Snublefare!

For å stenge:

- Servicedekselet settes inn i rammen på gulvet.
- Sving håndtaket nedover.

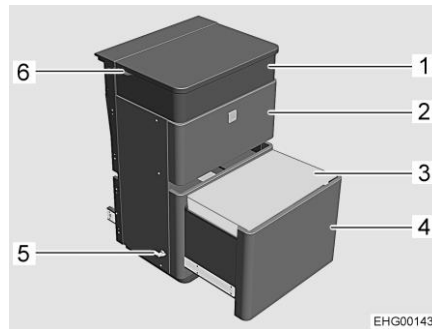
6.8 Multifunktions-Bufferet

- ▷ Sikker uttrekk (Bilde 84,4) med lås (Bilde 84,5) mot utilsiktet tilbaketrekking eller forlengelse.
- ▷ Belast (Bilde 84,4) uttrekket med maks. 80 kg.

I stedet for den høyre sittebenken kan kjøretøyet være utstyrt med et multifunktions-bufferet. Bruksmulighetene til multifunktions-bufferets:

- Opplading av multimediaenheter
- Lagring av gjenstander, sko etc.
- Fotstøtte
- Oppstigningshjelp for den nedfellbare sengen
- Ekstrasete

- 1 Multimediakupé med to USB-stikkontakter og to 230 V-stikkontakter
- 2 Skuff
- 3 Puter
- 4 Uttrekk med oppbevaringsrom og innsetningsdeksel
- 5 Lås
- 6 Kabelutgang for multimedia-apparater

Bilde 84 Multifunktions-Buffer

Bruk som ekstrasete/fotstøtte

Uttrekket (Bilde 84,4) kan sammen med puten (Bilde 84,3) brukes som ekstrasete eller som fotstøtte.

Når uttrekket er forlenget: Sikre uttrekket med lås (Bilde 84,5).

Bruk oppstigningshjelp

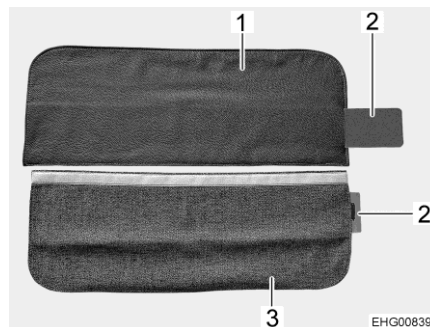
Uttrekket (Bilde 84,4) kan brukes som oppstigningshjelp for den nedfellbare sengen. Maksimal belastning for dette formålet må ikke overskride 80 kg.

Når uttrekket er forlenget: Sikre uttrekket med lås (Bilde 84,5).

6.9 Sikkerhetsbeltepanel

Når kjøretøyet er parkert, kan nakkestøttene fjernes fra ryggputen på setesetet for mer komfortabel sitteplass. Åpningene for nakkestøttene og utskjæringen for sikkerhetsbeltene kan da dekkers med et sikkerhetsbeltepanel (Bilde 86).

Sikkerhetsbeltepanelet er laget av skinn (Bilde 85,1) eller av stoff (Bilde 85,3).

- 1 Sikkerhetsbeltepanel (versjon av skinn)
- 2 Metallforsterkning
- 3 Sikkerhetsbeltepanel (versjon av stoff)

Bilde 85 Sikkerhetsbeltepanel

Montere sikkerhetsbeltepanel:

- Ta av begge nakkestøttene.
- Skyv metallforsterkningen (Bilde 85,2) helt inn i folden på sikkerhetsbeltepanelet (Bilde 85,1 eller Bilde 85,3).

Bilde 86 Sikkerhetsbeltepanelet montert

- Monter sikkerhetsbeltepanelet over uttaket for sikkerhetsbeltet (Bilde 86).

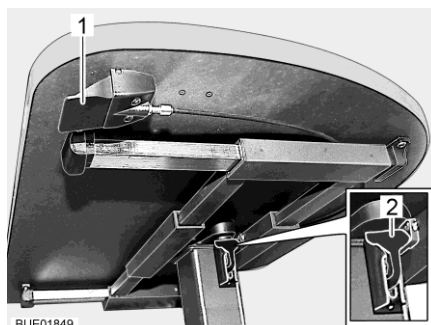
6.10 Bord

6.10.1 Hevebord med opplåsingsknapp

- ▷ Den senkede bordplaten skal belastes etter at putene er lagt riktig på bordplaten (se avsnittet 6.13.9). Ellers kan bordet bli skadet.

Bordplaten kan flyttes i lengde- og i tverretningen. Man kan bruke løfte-mekanismen til å senke bordet – i tillegg kan det brukes som sengebase.

- 1 Opplåsingsknapp
- 2 Låsehåndtak

Bilde 87 Hevebord med opplåsingsknapp

Forskyve bordplate:

- Trekk eller trykk ned låsehåndtaket (Bilde 87,2).
- Skyv bordplaten til ønsket posisjon.
- Trykk låsehåndtaket (Bilde 87,2) oppover.

Innstilling av bordhøyde:

- Trykk inn opplåsingsknappen (Bilde 87,1) og hold den inne. Bordplaten går av seg selv opp til stopp.
- Trykk bordplaten ned til ønsket posisjon. Trykk midt på bordplaten.
- Slipp opplåsingsknappen (Bilde 87,1). Bordplaten blir stående i den valgte stillingen.

Ominnredning til sengebase:

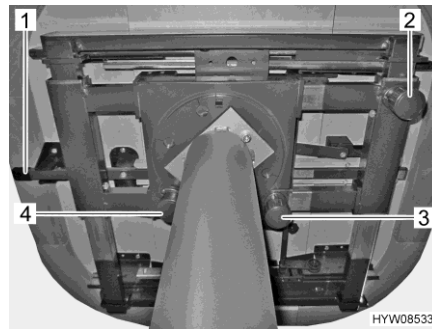
- Trykk inn opplåsingsknappen (Bilde 87,1) og hold den inne.
- Trykk bordplaten helt ned. Trykk midt på bordplaten.
- Slipp opplåsingsknappen (Bilde 87,1). Bordplaten blir stående i den nederste stillingen.

6.10.2 Bord med uttrekkbar bordplate

- ▷ Hvis føreriset skyves helt bakover, kan bordet og føreriset kollidere. Forstørr, flytt eller snu bordplaten forsiktig når føreriset er i bakerste låseposisjon.

Bordplaten kan flyttes i lengde- og i tverretningen samt dreies. Bordplaten kan forlenges med hjelp av et integrert midtstykke.

- 1 Opplåsing
- 2 Knapp (forskyve bordplate i lengderetningen)
- 3 Knapp (forskyve bordplate på tvers)
- 4 Knapp (dreie bordplate)

Bilde 88 Justeringsmuligheter på bordet

Forskyve i lengderetningen:

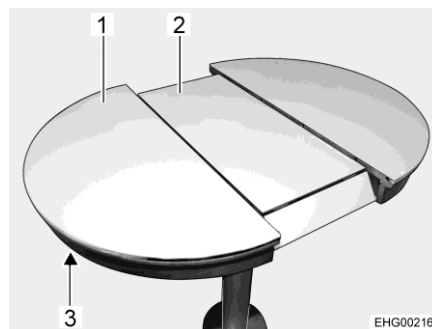
- Trekk knappen (Bilde 88,3) nedover og hold den.
- Skyv bordplaten til ønsket posisjon.
- Slipp knappen.

Forskyve på tvers:

- Trekk knappen (Bilde 88,2) nedover og hold den.
- Skyv bordplaten til ønsket posisjon.
- Slipp knappen.

Dreie:

- Trekk knappen (Bilde 88,4) til låsen ned.
- Drei bordplaten til ønsket posisjon.
- Sving bordplaten lett fram og tilbake til den smetter inn i låsen.

- 1 Bordplate
- 2 Mellomstykke
- 3 Opplåsing

Bilde 89 Forlenge bordplaten

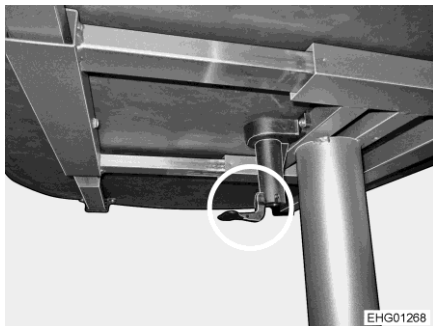
Forlenge bordplaten:

- Trykk låsen (Bilde 88,1 og Bilde 89,3) oppover.
- Trekk i bordplaten (Bilde 89,1) til mellomstykket (Bilde 89,2) kommer opp og er i bordplatehøyde.
- Skyv sammen bordplaten fra begge sider, til bordplateflaten er lukket.

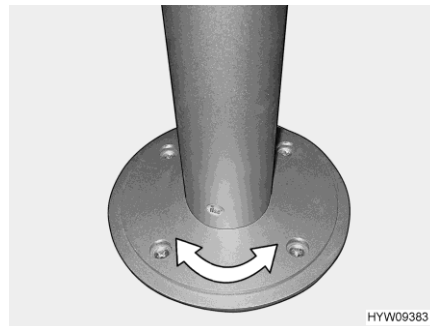
- Forkorte bordplaten:*
- Trykk låsen (Bilde 89,3) oppover.
 - Trekk i bordplaten (Bilde 89,1) til midtstykket (Bilde 89,2) er fritt.
 - Skyv sammen bordplaten fra begge sidene langsomt, midtstykket senkes automatisk.
 - Skyv sammen bordplaten fra begge sider fortsatt, til bordplateflaten er lukket.

6.10.3 Bord med søylebordben

Bordplaten kan flyttes og dreies i lengde- og i tverretningen. Ominnredning til sengebase er ikke mulig.

Bilde 90 Stang for forskyving av bordplate

Bilde 91 Søylebordben (kan dreies)

- Forskyve bordplate:*
- Trekk eller trykk ned stangen (Bilde 90).
 - Skyv bordplaten til ønsket posisjon.
 - Trykk stangen oppover igjen.

- Dreie bordplaten:*
- Drei bordplaten til ønsket stilling. For å gjøre dette, må man bruke litt kraft, siden bordplaten dreier seg mot friksjonsmotstanden på søylebordbenet (Bilde 91).

6.10.4 Anhengsbord med delbar støtteben

- ▷ Maksimalt godkjent belastning av den ekstra bordplaten som er svingt ut er 3 kg.

- 1 Bordplateforlengelse
- 2 Knapp (låsing)
- 3 Nedre holdestang
- 4 Støtteben (nedre del)
- 5 Støtteben (øvre del)
- 6 Bordplate

Bilde 92 Anhengsbord med delbar støtteben

Bordflaten kan utvides ved å svinge ut en ekstra bordplate.

- Utvide:*
- Trekk knappen (Bilde 92,2) på låsen nedover og sving ut bordplateforlengelsen (Bilde 92,1).

- Forminske:*
- Sving bordplateforlengelsen (Bilde 92,1) under bordplaten (Bilde 92,6) til du hører at låsen går i lås.

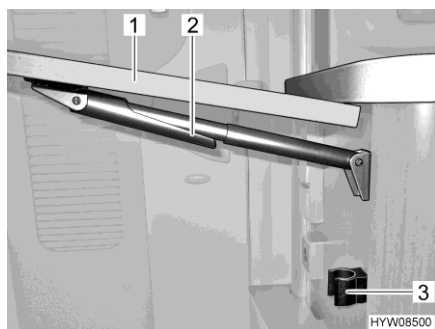
Anhengsbord kan takket være det delbare støttebenet brukes som sengebase.

- Gjør om til en sengebase:*
- Løft bordplaten (Bilde 92,6) ca. 45° foran.
 - Trekk den nedre delen av støttebenet (Bilde 92,4) ned og legg til side.
 - Ta bordplaten ut av den øvre holdelisen.
 - Heng inn bordplaten i 45°-vinkel med holderne inn i den nedre holdestangen (Bilde 92,3) og sett den på gulvet med den øvre delen av støttebenet (Bilde 92,5).

6.10.5 Innfellbart bord i kjøkkenbenken

- ▷ Det innfellbare bordet i kjøkkenbenken er bare beregnet for lett belastning (f.eks. for kjøkkenredskaper). Store, tunge gjenstander må ikke plasseres på det innfellbare bordet i kjøkkenbenken.
- ▷ Ikke sett skjøre gjenstander eller gjenstander som er fylt med væske, på bordplaten. Hvis bordplaten løftes lett opp når man ved uhell kommer borti bordet, kan bordet foldes sammen ved uhell.
- ▷ Innfellbart bord i kjøkkenbenken skal belastes med maks 5 kg.

- 1 Bordplate
- 2 Feste
- 3 Festeanordning

Bilde 93 Innfellbart bord i kjøkkenbenken

For å få større arbeidsflate på kjøkkenet, kan et innfellbart bord på siden av kjøkkenbenken felles opp.

Sette innfellbart bord i kjøkkenbenken i arbeidsstilling:

- Grip bordplaten (Bilde 93,1) nede og løsne den fra låseposisjonen ved å trekke lett i platen.
- Sving bordplaten oppover til den festes til teleskopholderen. Slipp bordplaten.

Sette innfellbart bord i kjøkkenbenken i kjørestilling:

- Ta tak i ytterkanten av bordplaten (Bilde 93,1) og løft den litt oppover. Bruk den andre hånden til å trekke ned festet (Bilde 93,2) på teleskopholderen.
- Sving ned bordplaten (Bilde 93,1) inntil teleskopholderen går i inngrep i festeanordningen (Bilde 93,3).

6.11 TV-anlegg

- ▶ Før avreise settes flatskjermen og skjermholderen tilbake i utgangsstilling og sikres.

- ▷ Ved utførelse med **HYMER** Smart-Multimedia-System: Hvis det benyttes et fjernsynsapparat i forbindelse med tilleggsutstyret "**HYMER** Smart-Multimedia-System", må fjernsynsapparatet inneholde følgende data, for å sikre en feilfri funksjon:
 - Fjernsynsapparatets inngangsstrøm i stand-by < 0,5 W
 - Fjernsynsapparatets inngangsstrøm ved drift ≥ 15 W (maks. 30 W)
 - Hodetelefonutgang (3,5-mm-jack-inngang) på fjernsynsapparatet må ha en spenning på 1,2 V_{SS} ved en tredjedel av den maksimale lydstyrket

- ▷ Avhengig av versjon er forskjellige fjernsynsapparater og svingarmer installert. Denne avsnittet viser de tilgjengelige versjonene.

Flatskjerm, integrerte

Flatskjermen sikres sidelengs med en styreskinne (Bilde 94,1).

- 1 Styreskinne
- 2 Opplåsingsknapp

Bilde 94 Flatskjerm

Flatskjermens plassering:

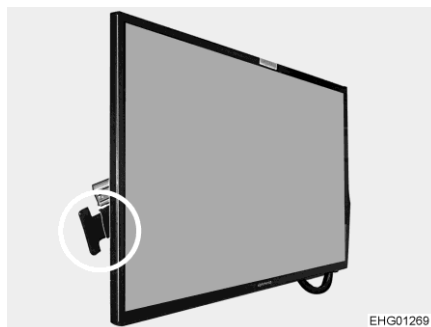
- Trykk på opplåsingsknappen (Bilde 94,2).
- Dra flatskjerm med styreskinne (Bilde 94,1) i ønsket posisjon.
- Ta tak i flatskjermen i øvre og nedre kant og still inn ønsket helling.

Sette flatskjermen i utgangsposisjon:

- Ta tak i flatskjermen i øvre og nedre kant og redd den ut.
- Skyv tilbake flatskjermen til den går i sidelengs stilling i styreskinnen (Bilde 94,1).

Flatskjermen, kan skyves til sidene

Flatskjermen kan flyttes sidelengs på en skinne.

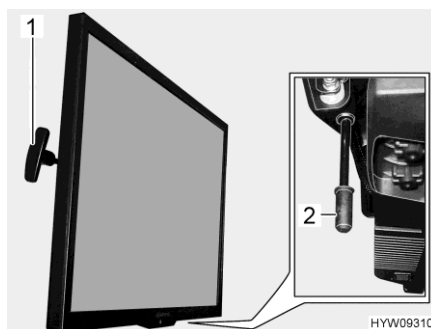
Bilde 95 Håndtak for å låse opp flatskjermen

Skyve flatskjerm:

- Trykk håndtaket (Bilde 95) i retning av flatskjermen og hold det inne. Flatskjermen er låst opp.
- Skyv flatskjermen i ønsket posisjon.
- Slipp håndtaket. Flatskjermen er låst.

Flatskjerm, kan skyves

Flatskjermen kan flyttes opp og ned eller sidelengs.

Bilde 96 Flatskjerm

- 1 Håndtak (høydeinnstilling opplåsing)
- 2 Håndtak (sideinnstilling opplåsing)

Juster flatskjermhøyden:

- Dra i håndtaket (Bilde 96,1) og hold det. Flatskjermen er låst opp.
- Skyv flatskjermen ned i ønsket posisjon.
- Slipp håndtaket. Flatskjermen er låst.

Skyv flatskjermen til sidene:

- Trekk ned håndtaket (Bilde 96,2) og hold det. Flatskjermen er låst opp.
- Skyv flatskjermen i ønsket posisjon.
- Slipp håndtaket. Flatskjermen er låst.

6.11.1 Satellittanlegg med automatisk antenneposisjonering (Oyster)

- ▶ Før hver avreise skal du kontrollere at antennen er plassert i parkeringsstilling. Fare for ulykker!

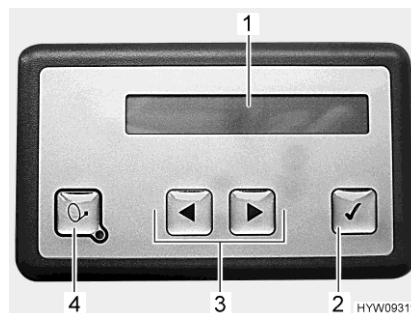

- ▷ Ved innkobling av tenningen kjører antennen selvstendig inn i løpet av kort tid og går så i lås. Føreren må likevel kontrollere at antennen er i forskriftsmessig posisjon før kjøring.
- ▷ Kjør inn satellittantennen ved sterk vind eller storm.
- ▷ Kjøretøy med satellittantenne må ikke vaskes i børstevasker, vasker eller med høytrykksspyler.

- ▷ Kjøretøyet må stå i ro mens satellittsøket pågår. Ikke gå rundt i kjøretøyet.
- ▷ Sørg for "fri sikt i retning syd". Sett fra Europa står alle satellitter omtrent til syd.
- ▷ Satellittmottak er kun mulig når antennen er rettet direkte mot den ønskede satellitten, og sikten ikke er sperret av hindringer.
- ▷ Satellittanlegget kan innstilles på betjeningsdelen. Se hertil bruksanvisningen til produsenten.
- ▷ Når oppstillingsstedet stilles inn ved hjelp av listen over land, går satellittsøket raskere.

Satellittantennen posisjoneres automatisk på en forhåndsinnstilt satellitt, når mottakssystemet befinner seg innenfor rekkevidden til denne satellitten. Drift av satellittanlegget er ikke mulig når tenningen er slått på.

- 1 Belyst display
- 2 Knapp OK
- 3 Frem/tilbake-knapp
- 4 På/av-knapp

Bilde 97 Betjeningsdel (satellittanlegg)

Monteringssted for betjeningsdel

Betjeningsdelen er montert i et veggskap over sittegruppen.

Det belyste displayet viser informasjonen for den aktuelle driftstilstanden til satellittanlegget. For å spare batteriet, slukker belysningen etter en viss tid.

Innkobling, oppstilling og posisjonering:

- Slå på mottakeren. Satellittantennen retter seg opp automatisk etter oppstart av mottakeren (inntil 90 sekunder).
- Alternativ: Trykk på/av-knappen på betjeningsdelen.

- ▷ Satellittanlegget starter søket med det sist innstilte oppstillingsstedet. Når oppstillingsstedet til kjøretøyet er endret, startes det helautomatiske satellittsøket. Når satellitten er funnet, kommer automatisk den valgte TV-kanalen opp.

Utkobling, innkjøring:

- Slå av mottakeren. Satellittanlegget går inn i hviletilstand. Alt etter innstilling forblir satellittantennen utkjørt eller kjøres inn.
- Alternativ: Trykk på/av-knappen på betjeningsdelen. Satellittantennen kjører inn.

Stoppe satellittantennen:

- Trykk på OK-knappen. Bevegelsen til satellittantennen stoppes omgående.

Velge og endre innstillinger:

- Trykk på frem- eller tilbakeknappen, frem til ønsket meny punkt vises.
- Trykk på OK-knappen. Menypunktet aktiveres.
- Trykk på frem- eller tilbakeknappen, for å endre innstillinger.
- Trykk OK-knappen, for å lagre innstillinger.
- Trykk på/av-knappen, for å forlate meny punkt uten å lagre.

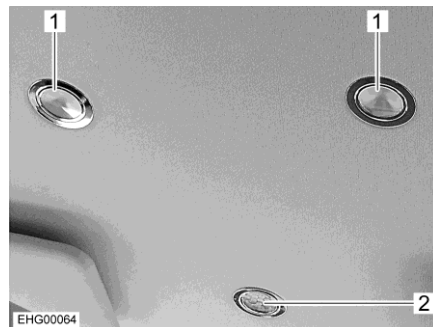

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

6.12 Belysning

6.12.1 Lys i førerhus

Lysene til førerhuset er anbrakt på undersiden av den nedfellbare sengen.

- 1 Leselampe
- 2 Innvendig lys

Bilde 98 Lys (førerhus)

Det innvendige lyset (Bilde 98,2) slår seg på automatisk ved opplåsing eller når en av kjøretøyets dører åpnes.

Det innvendige lyset (Bilde 98,2) slukker automatisk noen sekunder etter låsing av alle dørene eller ved låsing av kjøretøyet eller etter innkobling av tenningen.

Slå på/av lampen:

- Berør kanten på leselampen (Bilde 98,1). Leselampen er slått på.
- Berør kanten på leselampen på nytt. Leselampen er slått av.

6.12.2 Lamper med to koblingstrinn

Bilde 99 Lampe med bryter

- Slå på/av skumringslys:* ■ Berør bryteren (Bilde 99) kort. Bryteren lyser som skumringslys.
- For å slå på:* ■ Berør bryteren kort på nytt. Lampen er slått på.
- For å slå av:* ■ Berør bryteren kort på nytt. Lampen er slått av.
- Dimmer:* ■ Berør bryteren lenger.

6.13 Senger

6.13.1 Nedfellbar seng, mekanisk betjent

- ▶ Belast den nedfellbare sengen med maks. 200 kg.
- ▶ Den nedfellbare sengen må ikke brukes til oppbevaring av bagasje. Når sengen ikke er i bruk, må kun sengetøy (maks. 8 kg) for to personer oppbevares der.
- ▶ Før avreise må du sørge for at den nedfellbare sengen er låst i øvre posisjon.
- ▶ Bruk kun den nedfellbare sengen når sikkerhetsnettene er spent opp.
- ▶ La aldri små barn ligge i den nedfellbare sengen uten oppsyn.
- ▶ Pass særlig på at små barn under 6 år ikke faller ut av den nedfellbare sengen.
- ▶ Bruk egnede, separate barnesenger eller reisebarnesenger til barn.
- ▶ Sett stigen under madrassen under kjøring.

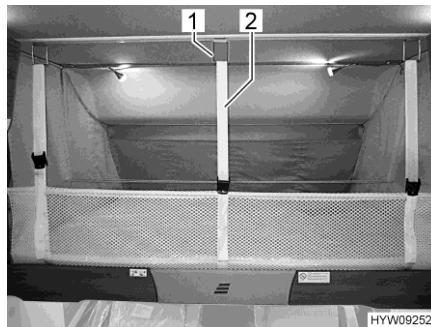
- ▷ Ikke bruk armlenene på setene i førerhuset som oppstigningshjelp.
- ▷ Den nedfellbare sengen må kunne lukkes uten bruk av stor kraft. Gjenstander på nedfellbare sengen kan føre til at sengens mekanisme spennes på en side og fører til skade.

Bilde 100 Sikkerhetssele

Åpne nedfellbar seng:

- Nedre høydejusterbart ratt.
- Still fører- og passasjerstolene i kjøreretningen, blokker dem, skyv dem bakover og slå ryggstøtene helt framover.
- Trekk opp blendingsgardinen i førerhuset.
- Løsne sikkerhetssele (Bilde 100).
- Trekk den nedfellbare sengen ned med begge hender til den stopper.
- Kontroller at den nedfellbare sengen står i nedre endeposisjon og at den ikke ligger på hindringer som nakkestøtter, puter eller liknende.

- 1 Krok
- 2 Sikkerhetssele

Bilde 101 Sikkerhetsnett (nedfellbar seng)

Låse nedfellbar seng:

- Slå av leselampene i taket.
- Løsne sikkerhetssele (Bilde 101,2) og legg sikkerhetsnettet under madrassen.
- Trekk den nedfellbare sengen opp med begge hender til den stopper.
- Låse sikkerhetssele (Bilde 100). Du må passe på at smekklåsen klikker på plass.

Sikkerhetsnett

Sikkerhetsnettet med sikkerhetssele ligger under madrassen i den nedfellbare sengen. Spenn sikkerhetsnettet fast først når personene befinner seg i den nedfellbare sengen.

Feste:

- Fest sikkerhetssele (Bilde 101,2) i krokene (Bilde 101,1) i taket.

Stige Avhengig av modell og utstyr, kan den nedfellbar sengen kun klatres opp i via den vedlagte stigen, over den langsgående benken eller over det utfoldede sparket på buffet. Før du går ned, sørg for at stigen fortsatt sitter fast.

- 1 Bøyle
- 2 Innramming av seng

Bilde 102 Stige (nedfellbar seng)

Feste:

- Stigen festes med to bøylere (Bilde 102,1) i sengekanten (Bilde 102,2) på den nedfellbare sengen. Når du henger stigen over kanten, må du passe på at bøylerne sitter i de indre festene. Dette sørger for at stigen ikke kan bevege seg sideveien.

Sette bort:

- Hekt av stigen (Bilde 102).
- Plasser stigen trygt under madrassen.

6.13.2 Bakre seng (med flatskjerm som tilleggsutstyr)

▷ Ved oppfelling av madrassen eller sengebunnen til den bakre sengen kan flatskjermen utsettes for støt og skades.

Bilde 103 Flatskjerm over den bakre sengen

- Lås opp flatskjermen og sett den tilbake i utgangsposisjon.
- Vipp madrassen eller sengebunnen forsiktig opp.

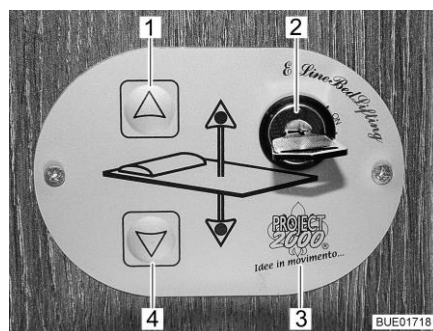
6.13.3 Nedfellbar seng, elektrisk betjent

- ▶ Før kjøring skal den nedfellbare sengen settes i øvre stilling.
- ▶ Belast den nedfellbare sengen med maks. 200 kg.
- ▶ Hold ikke mellom sengen og sideveggen ved senking eller løfting. Klemfare!
- ▶ Sengen må kun senkes eller heves når ingen personer befinner seg i den nedfellbare sengen.
- ▶ Hvis stikkontakten er installert i den nedfellbare senge, og apparatet er tilkoblet der: Koble apparatet fra før den nedfellbare sengen senkes.
- ▶ Sengen må kun senkes når senkeområdet er fritt.
- ▶ Senk kun den nedfellbare sengen så langt at den ikke hviler på hindringer som nakkestøtter, puter eller lignende. Hvis mulig, fjern slike hindringer før senking.
- ▶ Ved hengig på hengeskap, hvor kjøreakselen på den nedfellbare sengen er installert, må du kontrollere at drivakslen forblir fri. Drivakslen må kunne bevege seg fritt.
- ▶ Ikke la barn leke med den nedfellbare sengen.
- ▶ Hold nøkkelen til betjeningsdelen utilgjengelig for barn.
- ▶ Bruk kun den nedfellbare sengen når sikkerhetsnettet er spent opp.
- ▶ Bruk egnede, separate barnesenger eller reisebarnesenger til barn.
- ▶ La aldri små barn ligge i den nedfellbare sengen uten oppsyn.
- ▶ Pass særlig på at små barn under 6 år ikke faller ut av den nedfellbare sengen.
- ▶ Når stikkontakten er montert: Koble fra setesokkelen før den nedfellbare sengen senkes.

- ▷ Før avreise må den nedfellbare sengen være i den øvre stillingen. Store gjenstander eller sengetøy skal ikke lagres på den nedfellbare sengen, slik at den nedfellbare sengen ikke stoppes fra å bevege seg til den øvre stillingen.

- 1 Piltaster
- 2 Nøkkelbryter
- 3 Betjeningsdel
- 4 Piltaster

Bilde 104 Betjeningsdel

Betjeningsdel

Den nedfellbare sengen kan senkes og heves med piltastene (Bilde 104,1 og 4) på betjeningsdelen (Bilde 104,3). Med nøkkelbryter (Bilde 104,2) kan betjeningsdelen sikret mot uautorisert bruk.

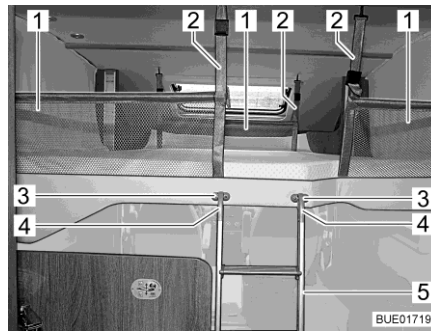
Høyden til den nedfellbare sengen kan justeres trinnløst.

Senke ned nedfellbar seng:

- Fjern hindringer i forlengelsesområdet til den nedfellbare sengen: Skyv setene fremover og snu de om, om nødvendig, fjern eller brett putene. Trekk ut alle stikkontaktene.
- Slå på lampen under den nedfellbare sengen.
- Vri nøkkelen i nøkkelbryter (Bilde 104,2) 90° med urviseren til On-stilling. Betjeningsdel (Bilde 104,3) er aktivert.
- Trykk på piltasten (Bilde 104,4) og hold den inne til den nedfellbare sengen er kjørt til ønsket stilling.
- Kontroller at den nedfellbare sengen ikke ligger på hindringer som nakkestøtter, puter eller liknende.

Hev den nedfellbare sengen:

- Slå av leselysene i den nedfellbare sengen.
- Trykk på piltasten (Bilde 104,1) og hold den inne til den nedfellbare sengen er kjørt til den øvre endestillingen.
- Pass på at det ikke er befinnere seg noen gjenstander mellom taket og den nedfellbare sengen.

- 1 Sikkerhetsnett
- 2 Sikkerhetssele
- 3 Festeordning
- 4 Bøyle
- 5 Stige

Bilde 105 Nedfellbar seng med spent sikkerhetsnett

Bilde 106 Senk den nedfellbare sengen helt (modellavhengig)

Sikkerhetsnett

Sikkerhetsnettene (Bilde 105,1) med sikkerhetssele (Bilde 105,2) ligger under madrassen i den nedfellbare sengen. Spenn sikkerhetsnettene fast først når personene befinner seg i den nedfellbare sengen.

- ▷ Når den nedfellbare sengen er senket til under 1 m (Bilde 106), kan ikke sikkerhetsnettets spenne seg mer.

Feste:

- Fest sikkerhetssele (Bilde 105,2) i krokene i taket.

Stige Hvis den nedfellbare sengen er hevet mer enn 1 m, skal man kun klatre opp i den nedfellbare sengen med den medfølgende stigen.

Feste: ■ Heng bøylen (Bilde 105,4) til stigen (Bilde 105,5) i festeanordningen (Bilde 105,3).

Sette bort: ■ Stigen (Bilde 105,5) henges på festeanordningen (Bilde 105,3).
■ Lagre stigen på et sikkert sted.

Nøddrift Hvis den nedfellbare sengen ikke kan flyttes elektrisk, må du først kontrollere motorens sikringen 25 A (ved strømsentralen) og sikringen 2 A for kontrollen (F3, ved siden av strømsentralen). Hvis sikringene er i orden, og den nedfellbare sengen fortsatt ikke kan bevege seg, kan den betjenes manuelt med en sveiv.

▷ Avhengig av modellen er den nedfellbare sengen montert bak et deksel eller i en vegg enhet.

- Hvis det er til stede, fjern dekselet for å få tilgang til sveiven.
- Hvis motoren er installert i veggskapet: Åpne det venstre hengeskapet.
- Fjern madrassen fra den nedfellbare sengen og senk lasten på eventuelle monterte stueskapet så langt som mulig.
- Sett inn den vedlagte sveiven eller unbrakonøkkel inn i beholderen på motoren.
- Vri sveiv- eller unbrakonøkkel manuelt til den nedfellbare sengen har nådd den øvre parkeringsposisjonen.
- Ta kontakt med kundeservice.

6.13.4 Dobbeltseng bak, kan justeres mekanisk i høyden

▶ Senk sengen til sin laveste posisjon for å sove.

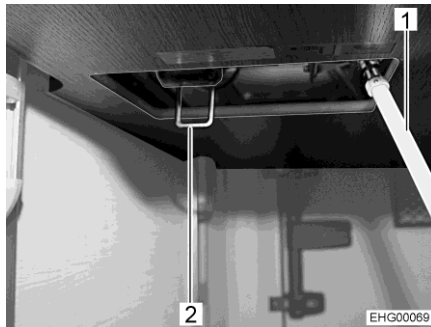
▷ Før du bruker sengen, må du kontrollere at stangen (Bilde 108, 2) er i lukket stilling (horisontal).

Sengen kan heves ved hjelp av en sveiv i bakre lasteluke.

Før avreise kan sengen bli hevet. Dette øker lagringsplassen under sengen.

Bilde 107 Dobbeltseng (eksempel)

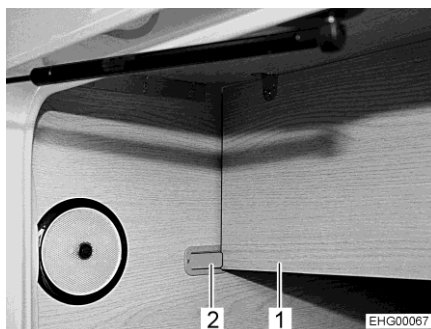
- 1 Sveiv
- 2 Stang

Bilde 108 Sveiv i bakre lasteluke

- Sett sveiven (Bilde 108,1) på stiften på stasjonen.
- Sving stang (Bilde 108,2) ned i en senket stilling.
- For å heve sengen: Drei sveiven (Bilde 108,1) med urviseren.
- For å senke sengen: Drei sveiven (Bilde 108,1) mot urviseren.
- Sving stang (Bilde 108,2) ned i en horisontal stilling.
- Ta av sveiven og lagre den.

Sammenleggbart deksel

Når sengen er hevet til toppposisjonen, er det mulig å bruke det sammenleggbare dekslet til den bakre lasteluken.

- 1 Deksel
- 2 Låseknapp

Bilde 109 Deksel (lukket)

1 Stang

Bilde 110 Deksel (åpen)

- Åpne deksel:*
- Trykk på låsen (Bilde 109,2) og brett dekslet (Bilde 109,1) oppover.
 - Sikre dekslet med stangen (Bilde 110,1).

- Stenk dekslet:*
- Trekk stangen (Bilde 110,1) til siden og brett dekslet under.
 - Sikre dekslet med låsen (Bilde 109,2).

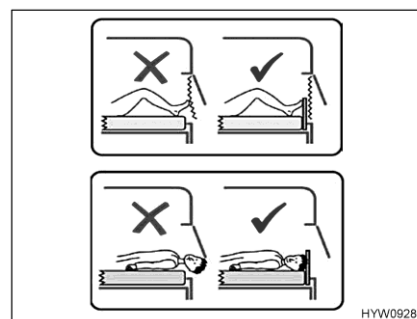
6.13.5 Skjerm/sengehest

Kjøretøy med enkeltenger eller tvrsenger bak, der sengene er plassert i vindushøyde, har vedlagt en skjerm som kan plugges inn.

Skjermen beskytter blendingsgardinene i liggeområdet mot vesentlig skade. Dessuten fungerer skjermen som sengehest ved åpnet vindu.

Bilde 111 Skjerm/sengehest

Bilde 112 Informasjon om skjerm

- Bruk av skjerm:*
- Plugg inn skjerm (Bilde 111) foran vinduet mellom madrass og vindusramme. Klemmevirkningen fra madrassen holder skjermen i posisjon foran vindusrammen.
 - Når sengen ikke er i bruk (eller før avreise) oppbevares skjermen under madrassen.

6.13.6 Utvidelse, bakre seng

- ▷ Maksimal belastning på den lange hyllen (Bilde 114) er 80 kg.
- ▷ Bruk den lange hyllen kun med ekstraputer på toppen.
- ▷ Følg anvisningene på etikettene.

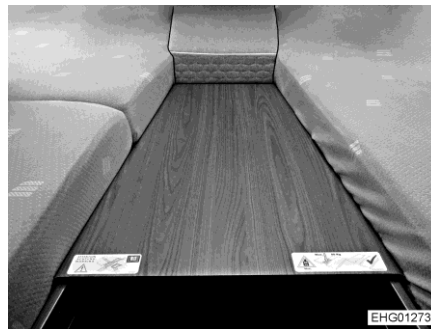
De to enkeltsengene bak kan bygges om til en sammenhengende liggeflate.

- 1 Kort hylle
- 2 Klaff

Bilde 113 Kort hylle (på hodeenden)

- Øk liggeflaten:
- Fjern den korte hyllen (Bilde 113,1).

Bilde 114 Lang hylle (opphengt)

- Heng den lange hyllen (Bilde 114) på kanten til enkeltsengene.
- Legg ekstraputen på hyllen.

- 1 Klaff
- 2 Deksel

Bilde 115 Stigtrinn (lukket)

Legg sammen stigen:

- Åpne klaffen (Bilde 115,1 og Bilde 113,2).
- Ta av dekselet (Bilde 115,2).

- 1 Trinn stige
- 2 Smal klaff

Bilde 116 Stigtrinn (åpnet)

- Trekk den smale klaffen (Bilde 116,2) fremover.
- Sving foten av stigen (Bilde 116,1).

- 1 Stang

Bilde 117 Stigen (legg sammen)

- Fell ut stengene (Bilde 117,1) helt og legg dem på bakken.

- ▷ Avhengig av utstyret finnes det et sikkerhetsnett. Hvis det finnes et sikkerhetsnett, skal også dette brukes.

6.13.7 Liggeflateforlenger enkelt seng (XXL-senk) bak

Liggeflaten til den høyre enkelt sengen kan forlenges.

Bilde 118 Liggeflateforlenger med ekstrapute

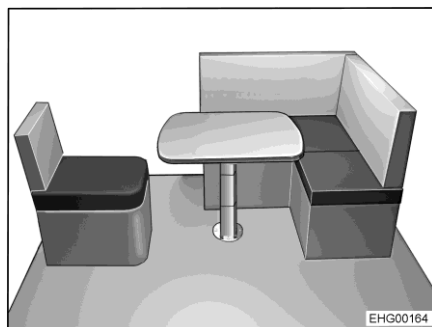
- Plasser ekstraputen (Bilde 118) på hyllen over den halvhøye klesskapet.

6.13.8 Konvertering L-sittegruppe og enkeltsete til ekstrasing

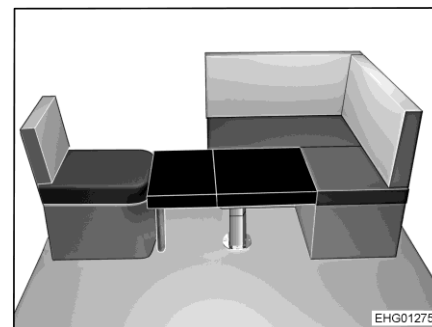

- ▷ Den senkede bordplaten skal belastes etter at putene er lagt riktig på bordplaten. Ellers kan bordet bli skadet.

L-sittegruppen kan monteres sammen med det sideliggende enkeltsetet og det skyvbare hevebordet til en ekstrasing. For å lage liggeflater er det nødvendig med to ekstraputer. Det kreves også en ekstrasing som er utstyrt med en utfellbar fotstøtte og en brakett.

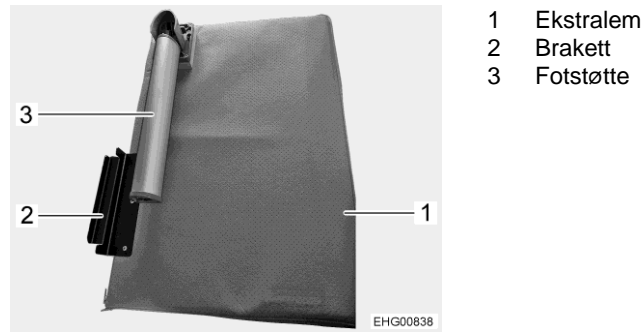
Bilde 119 Før ominnredning

Bilde 120 Etter ominnredning

Bygg opp ekstrasingen:

- Den skyvbare hevebord kan skyves slik at bordplaten kan senkes.
- Bygg om det skyvbare hevebordet til sengebase (se avsnittet 6.10.1).
- Demonter sittepute til enkeltsete.

Bilde 121 Ekstralem

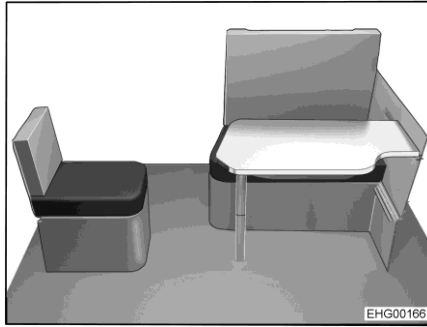
- Fell ut fotstøtten (Bilde 121,3) på ekstralemmen (Bilde 121,1).
- Fest braketten (Bilde 121,2) til ekstralemmen på enkeltsetet.
- Legg ekstraputene på bordplaten.
- Sett sitteputen til enkeltsetet på igjen.

6.13.9 Konvertering langsgående benk og enkeltsete til ekstrasing

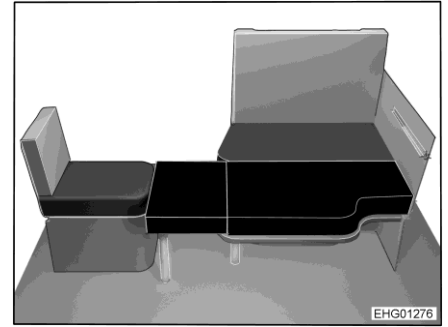

- ▷ Den konverterte bordplaten skal belastes etter at putene er lagt riktig på bordplaten. Ellers kan bordet bli skadet.

Den langsgående benken kan monteres sammen med det sideliggende enkeltsete og den senkede bordplaten til anhengsbordet til en ekstralem. For å lage liggeflater er det nødvendig med to ekstraputer. Det kreves også en ekstralem som er utstyrt med en utfellbar fotstøtte og en brakett.

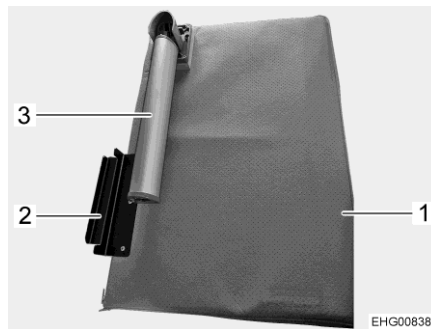
Bilde 122 Før ominnredning

Bilde 123 Etter ominnredning

Bygg opp ekstralemen:

- Konvertert anhengsbordet til sengebase (se avsnittet 6.10.4).
- Demonter sittepute til enkeltsete.

- 1 Ekstralem
- 2 Brakett
- 3 Fotstøtte

Bilde 124 Ekstralem

- Fell ut fotstøtten (Bilde 124,3) på ekstralemmen (Bilde 124,1).
- Fest braketten (Bilde 124,2) til ekstralemmen på enkeltsetet.
- Legg ekstraputene på bordplaten.
- Sett sitteputen til enkeltsetet på igjen.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om gassanlegget i kjøretøyet.

Betjeningen av de gassdrevne apparatene i kjøretøyet er beskrevet i kapittel 9.

7.1 Generelle råd

- ▶ Operatøren av gassanlegget er ansvarlig for å gjennomføre regelmessige kontroller, og for å overholde vedlikeholdsintervallene.
- ▶ Hvis ingen DuoControl-kontrollsystem med kollisjonssensor er installert: Før avreise, når kjøretøyet forlates eller når gassapparatene ikke brukes, må alle gass-stengeventiler og hovedventilen på gassflasken stenges av.
Hvis det er montert et DuoControl-kontrollsystem med kollisjonssensor, kan gassavstengeventilene og hovedventilen være åpne under kjøring.
- ▶ Under tanking, på ferjer eller i garasje må alle gassdrevne apparater være slått av (avhengig av utstyret: varmeanlegg, kokeplass, stekeovn, grill, kjøleskap). Eksplosjonsfare!
- ▶ Dersom et apparat drives med gass, skal det ikke være i drift i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Gassanlegget må vedlikeholdes, repareres eller endres kun av et autorisert fagverksted.
- ▶ Før igangsetting skal gassanlegget alltid kontrolleres på autorisert fagverksted, i samsvar med de nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- ▶ Gasstrykkregulatoren, gasslangene og avgassrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren og gasslangene skal byttes ut i samsvar med tidsfristene som er fastlagt nasjonalt (senest etter 10 år). Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.
- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingsspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Kun tiltenkte apparater skal kobles til den innvendige tilkoblingsstussen. Ikke bruk apparatet utenfor kjøretøyet hvis det er koblet til en innvendig tilkoblingsstuss.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Det er forbudt å lage mat under kjøring.
- ▶ Gassdrevne komfyrer og bakeovner må ikke brukes som varmeapparat.
- ▶ Benyttes flere gassapparater, må hvert gasapparat ha en egen gassavstengeventil. Når enkelte gassapparater ikke er i bruk, skal de respektive gassavstengeventilene stenges.

- ▶ Tennsikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.
- ▶ De installerte gassapparatene er kun konstruert for drift med propan- eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.
- ▶ Propangass beholder sin gassform til -42 °C, butangass derimot bare til 0 °C. Ved lavere temperaturer forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.
- ▶ På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gasskapet et rom som er åpent mot utsiden. Det automatiske luftesystemet som er montert som standard må aldri tildekkes eller blokkeres. Ellers kan ikke gass som strømmer ut bli ledet ut.
- ▶ Gasskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Sørg for at uvedkommende ikke har adgang til gasskapet. Lås tilgangen for å sørge for dette.
- ▶ Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- ▶ Koble kun til gassdrevne apparater som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.
- ▶ Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- ▶ Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

7.2 Gassflasker

- ▶ Fulle eller tomme gassflasker utenfor kjøretøyet skal kun håndteres når hovedventilen er lukket, og med beskyttelseshette på.
- ▶ Gassflasker skal kun oppbevares i gasskapet.
- ▶ Sett gassflaskene loddrett i gasskapet.
- ▶ Surr fast gassflaskene slik at de ikke kan dreies eller vippes.
- ▶ Koble gasslangen spenningsfritt til gassflasken.
- ▶ Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken før du fjerner gasstrykkregulatoren eller gasslangen fra gassflasken.
- ▶ Avhengig av kobling, skru av gasslangen for hånd eller med spesialnøkkel og skru tilbake på gassflasken. Skruforbindelsen på gassflasken er som regel venstregjennet. Ikke trekk for hardt til.
- ▶ Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bobilene. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.
- ▶ Ved temperaturer under 5 °C, brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) for gasstrykkregulator.

- ▶ Bruk kun gassflasker på 11 kg eller 5 kg. (Gassflaskestørrelser kan variere fra land til land.)
- ▶ Bruk kortest mulige slanger for eksterne gassflasker (maks. 150 cm).
- ▶ Blokker aldri luftåpningene i bunnen under gassflaskene.

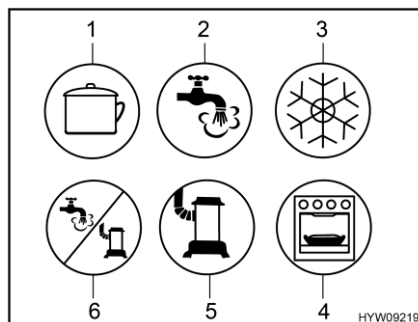

- ▷ På enkelte modeller er gasskapet plassert rett ved boenhetsdøren. På disse modellene må du kun åpne gasskapet når boenhetsdøren er lukket. Fare for skader.

- ▷ Skruforbindelser på gassflaskene har som regel venstregjenger.
- ▷ For gassdrevne apparater må gasstrykket reduseres til 30 mbar.
- ▷ Koble en ujusterbar gasstrykkregulator med sikkerhetsventil direkte på flaskeventilen.
- ▷ Gasstrykkregulatoren reduserer gasstrykket i gassflasken til gassapparatets driftstrykk.
- ▷ For påfylling og tilkobling av gassflasker i Europa fører tilbehørsforretninger passende euro-påfyllingssett hhv. euro-flaskesett.
- ▷ Ytterligere informasjon fås hos forhandlere eller servicestasjoner.

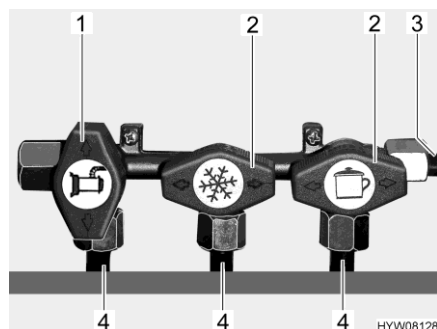
7.3 Gassavstengeventiler

- 1 Kokeplass
- 2 Varmtvann
- 3 Kjøleskap
- 4 Stekeovn/grill
- 5 Varmeanlegg
- 6 Varmtvann/varmeanlegg

Bilde 125 Mulige symboler på gassavstengeventilene

I kjøretøyet er det en gassavstengeventil (Bilde 125) for hvert gassapparat. Gassavstengeventilene befinner seg under kokeplassen.

- 1 Gassavstengeventil åpnet
- 2 Gassavstengeventil stengt
- 3 Gasstilførselsledningen
- 4 Ledning til gassapparatet

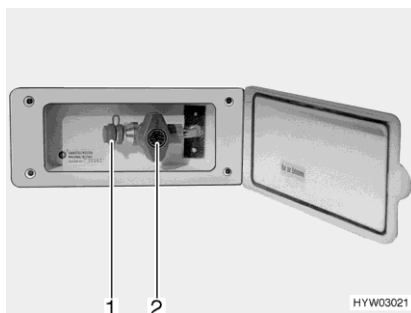
Bilde 126 Posisjon gassavstengeventiler (eksempel)

- For å åpne:*
- Still gassavstengeventilen til det respektive gassapparatet parallelt (Bilde 126,1) mot ledningen (Bilde 126,4) som fører til gassapparatet.
- For å stenge:*
- Still gassavstengeventilen til det respektive gassapparatet på tvers (Bilde 126,2) mot ledningen (Bilde 126,4) som fører til gassapparatet.

7.4 Ekstern gasstilkobling

- ▶ Dersom den eksterne gasstilkoblingen ikke brukes, skal gassavstengeventilen alltid stenges.
- ▶ Det må kun kobles gassapparater med passende adaptere til ekstern gasstilkoblingen.
- ▶ Kople kun til eksterne gassapparater som er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.
- ▶ Etter tilkoblingen og når gassavstengeventilen er åpnet, må det påses at det ikke siver ut gass fra koblingspunktet. Er den eksterne gasstilkoblingen ikke tett, strømmer gass ut. Steng straks gassavstengeventilen og gassflaskens hovedventil. Den eksterne gasstilkoblingen må kontrolleres på autorisert fagverksted.
- ▶ Under tilkobling av et eksternt gassapparat må det påses at det ikke er noen tennkilder i nærheten av den eksterne gasstilkoblingen.
- ▶ Bare koble et gassapparat til den eksterne gasstilkoblingen. Ikke bruk den eksterne gasstilkoblingen som mateledning (tilkobling av en ekstra gassflaske).
- ▶ Ikke bruk den eksterne gasstilkoblingen til påfylling av gassflaskene. Ta hensyn til klistremerket på den eksterne gasstilkoblingen.

- 1 Tilkoblingspunkt
- 2 Gassavstengeventil

Bilde 127 Ekstern gasstilkobling
(gassavstengeventiler stengt)

Avhengig av modellen befinner den eksterne gasstilkoblingen seg bak eller på venstre hhv. høyre side av bilen.

- Koble til det eksterne gassapparatet på tilkoblingspunktet (Bilde 127,1).
- Åpne gassavstengeventilen (Bilde 127,2).

7.5 Gasskaputtrekk

For å gjøre det enklere å skifte gassflasker er gassflaskene og DuoControl-omkoblingsanlegget plassert i et uttrekkbart gasskap.

Bilde 128 Gasskaputtrekk

Bilde 129 Knapp med sperrelås

Trekke ut gasskapet:

- Åpne luken (Bilde 128) til gasskapet.
- Trekk knappen (Bilde 129) opp. Gasskaputtrekket utløses.
- Trekk ut gasskaputtrekket (Bilde 128) til knappen låses igjen. Gasskaputtrekket er nå låst i denne posisjonen.

Skifte gassflaske:

- Skift gassflasken som beskrevet i avsnitt 7.9.

Bilde 130 Gasskaputtrekk i posisjon for utskifting

Skyve inn gasskapet:

- Trekk knappen (Bilde 129) opp. Gasskaputtrekket utløses.
- Skyv gasskaputtrekket (Bilde 130) inn til knappen låses igjen.
- Lukk luken.

7.6 Gasskap

- ▷ Ikke ta tak i den utvendige luken til gasskapet ved det nedre dekselet (Bilde 131, 1). Ta tak i den utvendige luken sidelengs for å åpne og lukke den.

Bilde 131 Gasskap (uvendig luke åpent)

1 Deksel, utvendig luke gasskap

7.7 Gasstrykk-kontrollsystem DuoControl CS

- ▷ Kontrollsystemet og slangene må skiftes ut senest 10 år etter produksjonsdatoen. Brukeren er ansvarlig for dette.
- ▷ Følg også bruksanvisningen til produsenten.

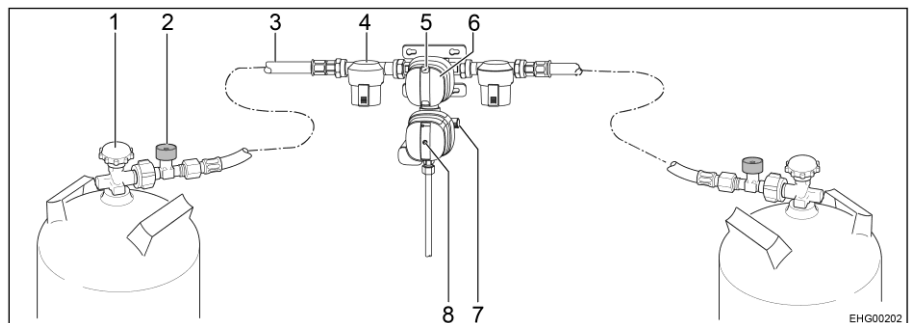
DuoControl CS er et sikkerhetssystem for gasstrykkregulering med automatisk omkobling, beregnet på gassanlegg med to flasker og med kollisjons-sensor. DuoControl-kontrollsystemet kobler automatisk om gasstilførselen fra driftsflasken til reserveflasken når driftsflasken er tom eller ikke er driftsklar lenger. På denne måten kan gassforbrukerne fortsatt være i drift. DuoControl-kontrollsystemet er egnet for alle kommersielle gassflasker med flytende gass (propan/butan) med et trykk på 0,7 til 16 bar.

DuoControl-kontrollsystemet garanterer et konstant gasstrykk for gassapparatene, uavhengig av typen gassflasker.

Ved ulykker avbrytes gasstilførselen automatisk av kollisjonssensoren i DuoControl-kontrollsystemet.

Gassflaskene er tilkoblet med høytrykkslanger. En slangebruddsikring forhindrer gasslekkasje hvis det oppstår skade på slangene.

Bruk av gassdrevne enheter under kjøring er tillatt i hele Europa, når kjøretøyet er utstyrt med et gasstrykk-kontrollsystem med kollisjonssensor og høytrykkslanger med slangebruddsikring.

Bilde 132 Sikkerhetsgasstrykk-kontrollsystem DuoControl CS

- 1 Hovedventil
- 2 Slangebruddsikring
- 3 Høytrykkslange
- 4 Gassfilter
- 5 Statusindikering – driftsflaske/reserveflaske (grønn/rød)
- 6 Dreiebryter for omkobling av driftsflaske/reserveflaske
- 7 Skruhettestilkobling
- 8 Nullstillingsknapp for kollisjonssensoren (gul)

Anleggets oppbygging

DuoControl-kontrollsystemet består av en omkoblingsventil og en kollisjonssensor. DuoControl-kontrollsystemet er montert mellom høytrykkslangene (Bilde 132,3) med slangebruddsikring (Bilde 132,2). Med dreiebryteren (Bilde 132,6) på omkoblingsventilen kan du bestemme hvilken gassflaske som skal brukes som driftsflaske, og hvilken som skal brukes som reserveflaske.

Statusen på gassforsyningen vises i sevinduet (Bilde 132,5):

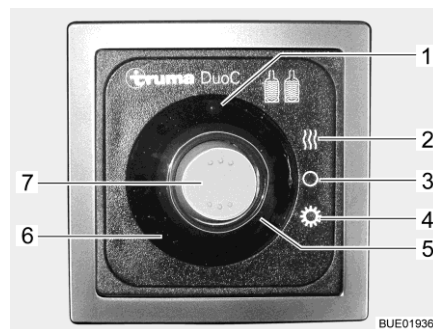
- Grønn: Driftsflaske
- Rød: Reserveflaske.

Bruk av kun én gassflaske er tillatt, men da må den åpne tilkoblingen tildekkes med et bilddeksel.

- Kollisjonssensor** Kollisjonssensoren stenger av gasstilførselen ved kraftige sammenstøt (f.eks. ulykker). Man kjenner igjen driftstilstanden til kollisjonssensoren på stillingen til den gule nullstillingsknappen (Bilde 132,8):
- Når den gule nullstillingsknappen (Bilde 132,8) er trykket inn, er kollisjonssensoren klar til drift.
 - Når den gule nullstillingsknappen (Bilde 132,8) står ut, er kollisjonssensoren **ikke** klar til drift. Igangsetting, se under.

- Slangebruddsikring** Slangebruddsikringen (Bilde 132,2) stenger av gasstilførselen hvis den tilkoblede slangen skades. Slangebruddsikringen må aktiveres ved å trykke på den grønne knappen.

- Eis-Ex** DuoControl-kontrollsystemet kan varmes opp (Eis-Ex). Hvis kontrollpanelet er innstilt til vinterdrift, varmes DuoControl-kontrollsystemet automatisk opp. Dermed unngås feil i gassanlegget på grunn av frost.

- 1 Gul kontrolllampe - Eis-Ex
- 2 Posisjonen vinterdrift
- 3 Posisjonen AV
- 4 Posisjonen sommerdrift
- 5 Rød kontrolllampe - driftsflaske tom
- 6 Grønn kontrolllampe - tilførsel fra driftsflaske
- 7 Vippebryter

Bilde 133 Kontrollpanel (DuoControl)

- Kontrollpanel** Kontrollpanelet viser statusen til driftsflasken. Hvis den grønne kontrollampen (Bilde 133,6) lyser, er driftsflasken full. Hvis den røde kontrollampen (Bilde 133,5) lyser, er driftsflasken tom. Gassforsyningen foregår deretter via reserveflasken.

Når varmeanlegget til DuoControl-kontrollsystem (Eis-Ex) er aktiv, lyser den gule kontrollampen Eis-Ex (Bilde 133,1).

I tillegg brukes kontrollpanelet (Bilde 133) til å stille inn sommerdrift eller vinterdrift.

- Innstilling av sommerdrift:*
- Trykk vippebryteren (Bilde 133,7) nede (posisjonen sommerdrift (Bilde 133,4)).

- Innstilling av vinterdrift:*
- Trykk vippebryteren (Bilde 133,7) oppe (posisjonen vinterdrift (Bilde 133,2)).

- Ta i bruk:*
- Koble til gassflasker.
 - Med dreiebryteren (Bilde 132,6) på omkoblingsventilen velger du gassflasken som først skal brukes (driftsflaske). Drei dreiebryteren alltid til stopp.
 - Åpne gassflaskenes hovedventiler (Bilde 132,1).

- Trykk og hold inne den grønne knappen for slangebruddsikring (Bilde 132,2) i ca. 5 sekunder. Du vil se den grønne markeringen i sevinduet (Bilde 132,5).
- Når kollisjonssensoren er blitt utløst (den gule nullstillingsknappen (Bilde 132,8) står ut):
Trykk kraftig inn den gule nullstillingsknappen (Bilde 132,8), drei den lett med urviseren og hold den inne i 5 sekunder. Sikre at nullstillingsknappen blir værende i nedtrykket stilling ("driftsklar").
Hvis det ikke er mulig, må anlegget tilbakestilles på følgende måte: Bruk Torx-innsats T20 på den medfølgende skruhjelpen til å støtte dreiebevegelsen.

For å slå av:

- Sett vippebryteren (Bilde 133,7) i posisjonen AV (Bilde 133,3). Kontrolllampene slukkes.
- Lukk gassflaskenes hovedventiler (Bilde 132,1).

Bytte gassflasker

- ▶ Ved bytting av gassflaskene må man ikke røyke og ikke antenne åpen flamme.
- ▶ Etter at gassflaskene er byttet ut, må det kontrolleres om det siver ut gass fra koblingspunktet. Spray koblingspunktet med en lekkasjesøkingsspray. Tilbehørsforretninger har dette.

- ▷ Bruk den medfølgende skruhjelpen for å skru av og på høytrykksslange-ene. Med skruhjelpen kan du oppnå nødvendig tiltrekkingsmoment, og det forhindrer at skrueforbindelsen blir skadd av feil verktøy.
- ▷ Hvis det finnes et gassfilter, må filterputen også byttes ut hver gang gassflasken byttes ut (se avsnittet 12.6).

Hvis den grønne kontrollampen (Bilde 133,6) slukkes under drift og den røde kontrollampen (Bilde 133,5) begynner å lyse, er driftsflasken tom og må skiftes ut. Du vil se den røde markeringen i sevinduet (Bilde 132,5) til den tilhørende gassflasken. Reserveflasken forsyner gassforbrukeren videre med gass.

En tom gassflaske kan også skiftes ut mens gassapparatet er i bruk.

Skifte gassflaske:

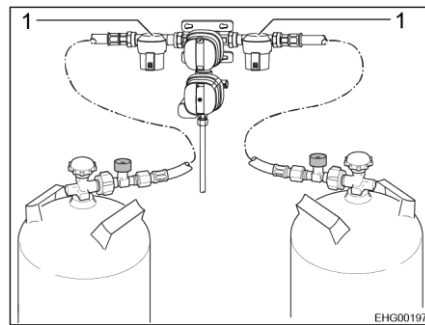
- Vri dreiebryteren (Bilde 132,6) til den stopper, i samme retning som gassflasken som brukes for øyeblikket. Da blir denne gassflasken driftsflasken, og den tomme gassflasken blir reserveflasken. Markeringen i sevinduet (Bilde 132,5) endres fra rød til grønn.
- Steng hovedventilen (Bilde 132,1) på den tomme gassflasken. Vær oppmerksom på pilens retning.
- Skru høytrykksslangen av den tomme gassflasken (som regel venstregjenge).
- Løsne remmene og ta ut den tomme gassflasken.
- Sett en full gassflaske i gasskapet og fest den med remmene.
- Koble høytrykksslangen til fylt gassflaske (som regel venstregjenge).
- Åpne hovedventilen på gassflasken.
- Trykk på den grønne knappen på slangebruddsikringen (Bilde 132,2).

7.8 Gassfilter

- ▷ Hvis gassstrykkregulatoren svikter på grunn av oljeutslipp eller fremmedlegemer, finnes det ingen garanti for gassstrykkregulatoren.

Gassfilteret (Bilde 134,1) må kontrolleres regelmessig. Ved bytte av gassflaske må filterputen byttes ut (se avsnittet 12.6).

1 Gassfilter

Bilde 134 Gassfilter

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

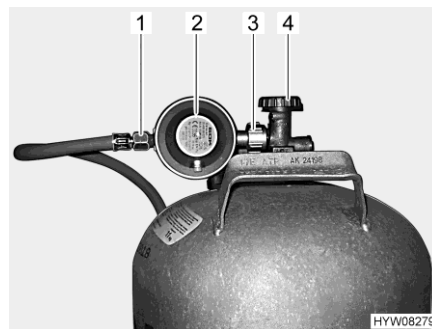
7.9 Å bytte gassflaske

- ▶ Ved bytting av gassflaskene må man ikke røyke og ikke antenne åpen flamme.
- ▶ Etter at gassflaskene er byttet ut, må det kontrolleres om det siver ut gass fra tilkoblingspunktet. Spray tilkoblingspunktet med en lekkasjesøkingsspray. Tilbehørsforretninger har dette.

- ▷ Fremgangsmåten som beskrives i påfølgende del, gjelder for kjøretøy som er utstyrt med en enkel gasstilkobling. Når kjøretøyet er utstyrt med et kontrollsystem: Ved skifte av gassflasken, må man gå frem slik det står beskrevet for kontrollsystemet.

- 1 Gas slang
- 2 Gasstrykkregulator
- 3 Fingerskrue
- 4 Hovedventil

Bilde 135 Tilkobling gassflaske

- Åpne luken til gasskapet.
- Steng hovedventilen (Bilde 135,4) på gassflasken. Vær oppmerksom på pilens retning.
- Hold fast gasstrykkregulatoren (Bilde 135,2) og åpne fingerskruen (Bilde 135,3) (som regel venstregjenge).
- Fjern gasstrykkregulatoren med gas slang (Bilde 135,1) fra gassflasken.
- Løsne remmene og ta ut gassflasken.
- Sett den fulle gassflasken inn i gasskapet.
- Fest gassflasken med remmene.
- Sett gasstrykkregulatoren (Bilde 135,2) med gas slangen (Bilde 135,1) på gassflasken og trekk til fingerskruen (Bilde 135,3) (som regel venstregjenge). Ikke trekk for hardt til.
- Lukk luken til gasskapet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om det elektriske anlegget i kjøretøyet. Betjeningen av de elektrisk drevne apparatene i boenheten beskrevet i kapittel 9.

8.1 Generelle sikkerhetsanvisninger

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Alle elektriske apparater (f.eks. mobiltelefoner, radioer, fjernsynsapparater eller DVD-spillere) som er ettermontert i kjøretøyet og som brukes under kjøring, må være CE-merket og i samsvar med DIN VDE 0100 721. Ta kontakt med et autorisert verksted.
Bare dette kan garantere funksjonssikkerheten til kjøretøyet under kjøring. Hvis dette ikke skjer kan kollisjonsputen bli utløst eller elektronikken i kjøretøyet bli forstyrret.

- ▷ Forsinkelser i sending eller videresending av elektriske impulser etter start av kjøretøyet er mulig.
Styreenheten på basiskjøretøyet frigir først signalet D+ når motoren har nådd full effekt. Dette kan f.eks. vare i inntil 15 sekunder ved kaldstart om vinteren.
Derfor avgis varselsignaler (f.eks. "Stigtrinn kjørt ut") av og til med en forsinkelse.
Også automatisk inntrekking av en satellittantenne kan bli forsinket.
- ▷ I tordenvær må for sikkerhets skyld 230 V-tilkoblingen kobles fra og antennene må trekkes inn for å beskytte de elektriske apparatene.

8.2 Begrep

Hvilespenning

Hvilespenning er batteriets spenning i hviletilstand, dvs. når det ikke tas ut strøm og batteriet ikke lades.

- ▷ Før målingen må batteriet være litt i ro. Etter siste lading eller siste strømforbruk fra forbrukere må du derfor vente ca. 2 timer før hvilespenningen måles.

Hvilestrøm

Enkelte elektriske forbrukere, som f.eks. kontrollampen, TV-anlegg eller USB-stikkontakter, krever konstant strøm, og kalles derfor også kontinuerlig innkoblede forbrukere. Denne hvilestrømmen finnes også når apparatet er slått av.

Fullstendig utlading

Det er fare for fullstendig utlading av batteriet når et batteri belastes av innkoblede forbrukere og av hvilespenning og hvilestrømmen faller under 12 V.

- ▷ Fullstendig utlading skader batteriet.

Kapasitet Kapasitet er elektrisitetmengden som et batteri kan mate. Kapasiteten til et batteri angis i amperetimer (Ah). Som regel brukes den såkalte K20-verdien til dette. K20-verdien angir hvor mye strøm et batteri kan levere over en tidsperiode på 20 timer, uten at det tar skade av det. Hvis et batteri kan avgi f.eks. 4 ampere i 20 timer, har det en kapasitet på $4 \text{ A} \times 20 \text{ h} = 80 \text{ Ah}$. Hvis det trekkes mer strøm, reduseres utladningstiden til batteriet proporsjonalt. Ytre påvirkninger som temperatur og alder forandrer mateevne til batteriet. Kapasitetsangivelsene gjelder nye batterier i romtemperatur.

- ▷ Kapasitetsangivelsene har, avhengig av batteriteknologien, en omregningsfaktor på 1,3 til 1,7, som reduserer den faktiske kapasiteten med denne verdien.
- ▷ Et praktisk eksempel er vist i avsnitt 8.4.4.

8.3 Bluetooth-tilkobling

- ▷ Bluetooth er et registrert varemerke for Bluetooth SIG, Inc. Bluetooth-tilkoblingen er kun tilgjengelig i forbindelse med et innebygd multimedieanlegg.

Med Bluetooth-tilkobling kan det innebygde multimedieanlegget kobles trådløst til en kompatibel mobilenhet (smarttelefon eller nettbrett).

Begge enhetene må være parvis tilkoblet for at du skal kunne bruke Bluetooth-tilkoblingen. Denne prosessen kalles parvis tilkobling. Du trenger bare opprette en parvis tilkobling til en mobilenhet én gang.

Bilde 136 Vippebryter (Bluetooth-tilkobling)

Parvis tilkobling av mobilenhet (Pairing) (kun når den er utstyrt med en DSP-boks):

- Trykk oppe på vippebryteren (Bilde 136), og vent i ca. 2 sekunder til LED-en på vippebryteren begynner å blinke.
- Koble til mobilenheten innen 60 sekunder (se mobilenhetens bruksanvisning). Multimedieanlegget vises med navnet "HY BT-DSP PP85" under den parvise tilkoblingen. LED-en i vippebryteren blinker i ca. 60 sekunder. I denne perioden er multimedieanlegget i modus for parvis tilkobling og kan kobles til mobilenheten. Når mobilenheten først er parvis tilkoblet, kan tilkoblingen enkelt slås av og på med vippebryteren.

Slå av Bluetooth-tilkoblingen:

- Trykk vippebryteren (Bilde 136) ned. LED-en slukker.

Slå på Bluetooth-tilkoblingen:

- Still vippebryteren (Bilde 136) i midtstilling. LED-en i vippebryteren lyser.

Teknisk informasjon

Avstand: Apparatene må ikke være i direkte siktlinje til hverandre. Den maksimale avstanden mellom apparatene kan ikke overskride 10 m. Tilkoblingen kan opprettes gjennom hindringer som f.eks. vegger og andre elektriske apparater.

Kompatibilitet: Funksjonen avhenger av mobilenhetens Bluetooth-teknologi (se bruksanvisningen til mobilenheten).

Tekniske data:

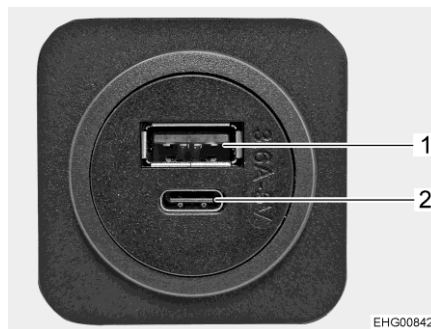
- Bluetooth-standard: V3.0+DER
- Bluetooth-profil: A2DP
- Bluetooth-kodeks: SBC og aptX
- Maksimalt antall tilkoblede apparater: 8

8.4 12 V-spenning

- ▷ Til stikkontaktene til 12 V-spenningen kan det kun tilkobles apparater med maks. 10 A.
- ▷ Koble kun apparater med maksimalt 2,5 A til USB-kontaktene.

8.4.1 USB-stikkontakter

- 1 USB-A-bøssing
- 2 USB-C-bøssing

Bilde 137 USB-stikkontakter

Kjøretøyet er som standard utstyrt med flere USB-stikkontakter. USB-stikkontaktene inneholder hver en port for USB-A-plugg (Bilde 137,1) og en port for en USB-C-plugg (Bilde 137,2).

8.4.2 Startbatteri

Startbatteriet er beregnet for start av motoren, og forsyner basiskjøretøyets elektriske forbrukere samt tilleggsutstyr som radio, navigasjonsutstyr eller sentrallås med strøm.

- ▷ Fullstendig utlading skader batteriet. Det kan oppstå deformasjoner, varmetvikling og brannskader.
- ▷ Hvis et batteri med syre lades ut, kan det fryse i kuldegrader. Dette ødelegger batteriet.
- ▷ Lad batteriet til riktig tid.

Startbatteriet kan over tid lades fullstendig ut av hvilestrøm (kontinuerlig innkoblede forbrukere). Kontinuerlig innkoblede forbrukere er f.eks. tilleggsapparater som radio, alarmanlegg, navigasjonsutstyr eller sentrallås. Kontinuerlig innkoblede forbrukere lader ut startbatteriet også når kjøretøyets motor er slått av.

Tilgjengelig kapasitet reduseres ved lave utetemperaturer.

- ▷ Hvis du bruker radioenheten på Mercedes-baserte kjøretøy uten at kjøretøyets motor er i gang, vil radioenheten belaste startbatteriet. For at du alltid skal kunne opprettholde kjøretøyets startevne, kan det imidlertid hende at det ikke er mulig å betjene radioen (avhengig av startbatteriets ladenivå).

Lade For sikkerhetsanvisninger og informasjon om oppladning av startbatteriet, se bruksanvisningen til basiskjøretøyene.

Moneringssted Startbatteriet er montert i fotrommet i førerhuset under en gulvlem.

8.4.3 Boenhets-batteri (HYMER-Smart-Battery-System)

HYMER-Smart-Battery-System med to litiumbatterier er installert i kjøretøyet.

- ▷ Ikke gjør noen endringer i fabrikkinstallasjonen av boenhets-batteriet.
- ▷ Boenhets-batteriet må ikke åpnes.
- ▷ Følg anbefalt driftstemperatur på 15–25 °C. Ytterligere informasjon om driftstemperaturen finnes i bruksanvisningen til produsenten.
- ▷ Lad opp batterisystemet helt hver 6. måned.
- ▷ Koble strømsentralen under installasjon og vedlikehold.
- ▷ Når du installerer og arbeider på ledninger, fjern sikringene mellom startbatteriet og boenhets-batteriet.
- ▷ Hvis indikatoren for batterikapasitet ikke når 100 %, selv etter lang tid, ring kundeservice.
- ▷ Bare transporter og avhend boenhets-batteriet i henhold til produsentens anvisninger.
- ▷ Følg bruksanvisningen til produsenten.
- ▷ Start reisen bare med et fullstendig ladet boenhets-batteri. Lad boenhets-batteriet minst 20 timer før du starter reisen.
- ▷ Benytt enhver anledning til å lade opp boenhets-batteriet under kjøring.

- ▷ Lad boenhets-batteriet helt etter reisen.
- ▷ Boenhets-batteriet må lades fullstendig før og etter en lagring.
- ▷ Koble boenhets-batteriet fra 12 V-strømmettet når kjøretøyet er i lagring, og kontroller spenningen regelmessig.

Boenhets-batteriet har en levetid på opptil 10 år når det brukes riktig. Det er utstyrt med en beskyttelsesfunksjon mot overbelastning og fullstendig utlading.

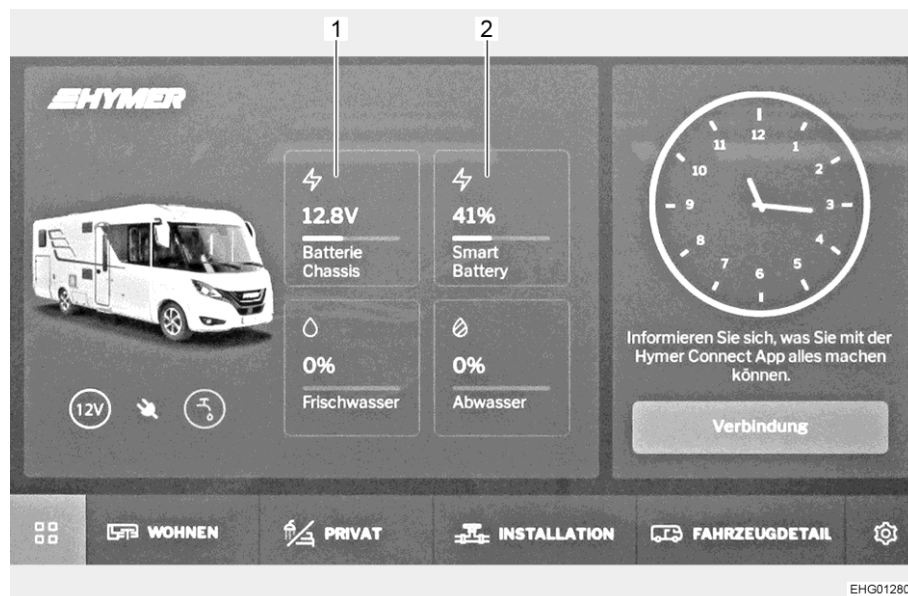
Når kjøretøyet ikke er tilkoblet 230 V-forsyningen, eller når 230 V-forsyningen er av, forsyner boenhets-batteriet boenheten med 12 V likespenning. Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor må elektriske strømforbrukere som f.eks. radio eller lys, ikke stå på over lengre tid uten 230 V-forsyning.

Tekniske data boenhets-batteri

Nominell spenning	12,8 V DC
Battericellene	LiFePO4
Brukelig litiumkapasitet	80 Ah/1024 Wh
Antall sykluser ved et temperaturområde mellom 1 °C og 25 °C	3000 fulle sykluser (80 % restkapasitet deretter)
Antall sykluser ved et temperaturområde mellom 0,3 °C og 25 °C	> 5000 fulle sykluser (80 % restkapasitet deretter)
Kontinuerlig lade-/utladningsstrøm	Maks. 80 A
Vekt	9,9 kg
Driftstemperatur (lading)	-30 °C til +60 °C (integreert varmeanlegg aktiv mellom -30 °C og +10 °C)
Driftstemperatur (utlading)	-20 °C til +60 °C
Beskyttelsesfunksjoner	Overstrøm, overspenning, kortslutning, overlading, fullstendig utlading, beskyttelse mot omvendt polaritet og temperaturbeskyttelse

Monteringssted Boenhets-batteriet er installert i dobbeltgulvet og er tilgjengelig via et servicedeksel mellom boenhetsdøren og sittegruppen.

Indikator Spenning- og lade-informasjon til batterisystemet vises på et 7"-panel.

Bilde 138 Startskjerm 7"-panel

- 1 Spenningsvisning startbatteri
- 2 Spenningsvisning boenhets-batteri

Startskjermen viser spenningen i startbatteriet (Bilde 138,1) og statusen for boenhets-batteriet (Bilde 138,2).

Ytterligere informasjon om startbatteriet og boenhets-batteriet kan hentes frem ved å navigere på displayet.

Visning av den totale ladetilstanden (SoC)

Den totale ladetilstanden vises på 7"-panelet og i hovedmenyen "FAHRZEUGDETAILS" (Kjøretøydetaljer) (Bilde 138) under BOS-batteri. Den samlede ladetilstanden kalles "State of Charge" (SoC). Verdien av batterikapasiteten er oppgitt i prosent, samt vist som et stolpediagram.

Lade

Lad boenhets-batteriet kun via den innebygde strømsentralen. Koble derfor kjøretøyet til en 230 V-forsyning så ofte som mulig. For tilkobling skal i hovedsak kun 230 V-tilkoblingen på kjøretøyet (CEE-stikkontakt) brukes.

Lad batterisystemet helt opp etter ny igangkjøring eller lengre driftsstans.

- ▷ Ved temperaturer under 0 °C tar boenhets-batteriet opp mindre strøm. Ved ca. -15 °C trekkes ikke strøm lenger. Boenhets-batteriet kan ikke lades lenger.

- ▷ Hvis boenhets-batteriet lades av et "smart" ladeapparat med vedlikeholdslading, kan ladeapparatet kobles til batteriet og være slått på under hele lagringsperioden.

Utladning

Hvilestrømmen (strømforbruket i standby-modus), som noen elektriske forbrukere bruker hele tiden, tapper boenhets-batteriet.

Et eldre batteri har ikke lenger full kapasitet.

Jo fler elektriske forbrukere som er innkoblet, desto raskere forbrukes boenhets-batteriets energiforråd.

- ▷ Tilbakestill batteriet etter en fullstendig utlading.

Lagring

Lad batterisystemet helt opp før lagring og koble det fra strømsentralen (slå av batteri-skillebryteren på strømsentralen).

Sjekk ladestatusen på displayet til boenhets-batteriet senest etter 6 måneder. Når batteri-skillebryteren er slått av, kan batterinivået i boenhets-batteriet synke til ca. 40 til 80 %. For å sjekke ladestatusen slår du på batteri-skillebryteren på strømsentralen. Etterlad batteriet ved drift.

Under lengre lagringsperioder må du lade og utlade boenhets-batteriet flere ganger etter behov for å oppnå en full kapasitet i batterisystemet.

Oppbevar batterisystemet på et tørt, kjølig og godt ventilert sted.

Følg anbefalt lagringstemperatur på 10–20 °C. Ytterligere informasjon om lagringstemperaturen finnes i bruksanvisningen til produsenten.

Skifte av batteri

- ▷ Ved utskifting av batterier må man kun bruke batterier som tilsvarer minimumskapasiteten til ladeapparatet. Følg bruksanvisningen til ladeapparatet. Batterier med for lav kapasitet blir for varme under ladingen. Eksplosjonsfare!

Skift alltid ut boenhets-batteriet med et batteri av samme type og kapasitet. Boenhets-batterier må ha en kapasitet på minst 80 Ah.

Ved utskifting av batteriene må man kun bruke batterier som man kjenner ladekurven til. Ladekurven må stilles inn på strømsentralen hhv. det ekstra ladeapparatet etter at batteriet er skiftet ut.

Hvis boenhets-batteriet skiftes ut og ladeapparatet ikke kan få ladestrømmen til det nye batteriet opp til minst 10 % av nominell kapasitet, må man montere inn et ekstra ladeapparat.

Eksempel

Ved en batterikapasitet på 80 Ah må ladeapparatet levere minst 8 A ladestrøm.

- ▷ Før frakobling og tilkobling av batteriet, må kjøretøyets motor slås av, og 230 V-forsyningen og 12 V-forsyningen og alle apparater være utkoplet. Kortslutningsfare!
- ▷ Når startbatteriet og boenhets-batteriet er koblet ut, må ikke tenningen slås på. Kortslutningsfare pga. åpne kabelender!
- ▷ Ved utskifting må du påse at batteriene monteres korrekt. Monter batteriene slik at plusspolen på det ene batteriet ligger ved siden av minuspolen på det andre batteriet.
- ▷ Ved utskifting må du påse at batteriene kobles til korrekt.

Skifte batteri:

- Slå av kjøretøymotoren.
- Slå av forbrukere.
- Slå av 230 V-forsyningen.
- Slå av 12 V-forsyningen.
- Koble fra minuspolen.
- Koble fra plusspolen.
- Ta ut det gamle batteriet.
- Sett inn et nytt batterier med riktig plassering.

- Koble til plusspolen.
- Koble til minuspolen.
- Slå på 12 V-forsyning.
- Slå på 230 V-forsyningen.
- Slå på forbrukere etter behov.

- ▷ Etter at batteriet er byttet, må batterispenningsindikatorerne kontrolleres av et autorisert fagverksted/servicestasjon.

8.4.4 Energistatus til boenhets-batteri

Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor bør elektriske forbrukere ikke stå på over lengere tid uten 230 V-tilkobling.

Etterfølgende avsnitt beskriver hvordan den maksimale driftstiden for aktuell tilgjengelig batterikapasitet kan regnes ut.

- ▷ Eksempelregnestykket tar utgangspunkt i et nytt, helt oppladet batteri. Den faktiske tilgjengelige batterikapasiteten er avhengig av momentan ladetilstand og alderen på batteriet. Den momentane batterikapasiteten kan avleses med spesielle visningsapparater.
- ▷ Hvis det finnes et ekstra boenhets-batteri, dobles den tilgjengelige kapasiteten.
- ▷ Alle lamper er LED-lamper med svært lavt strømforbruk. Per LED-lampe kan man grovt regne med en effekt på 2 W.
- Før dagsbehovet i en protokoll. Noter brukstiden og effekten for de brukte apparatene (se tabellen nedenfor).

Eksempel: Fjernsynsapparat (effekt 36 W) med satellittanlegg (effekt 36 W) går hver dag i 2 timer.

- Regn om effektmålingene til den nødvendige kapasiteten ved bruk av følgende formler:

Effektbehov [W] : 12 V = Strømstyrke [A]

Strømstyrke [A] x Driftstid [h] = Kapasitet [Ah]

$36 \text{ W} + 36 \text{ W} = 72 \text{ W}$

$72 \text{ W} : 12 \text{ V} = 6 \text{ A}$

$6 \text{ A} \times 2 \text{ h} = 12 \text{ Ah}$

For en hel dag kan tabellen se slik ut:

**Energiforbrukerstatus
(eksempel)**

Apparat	Effektbehov [W]	Strømstyrke [A]	Driftstid [h]	Kapasitet [Ah]
Dykkpumpe	42	3,5	0,1	0,35
Varmeanlegg	12	1,5	3,0	4,50
Fjernsynsapparat	36	3,0	2,0	6,00
Satellittanlegg	36	3,0	2,0	6,00
Kjøleskapstyring	2	0,2	24,0	4,00
Belysning (10 LED-lamper à 2 W)	20	1,6	3,0	4,80
Gjennomsnittlig dagsbehov				25,65

- Beregn den maksimale tilgjengelige energien med følgende formel eller les av på et spesielt visningsapparat:
Momentan kapasitet [Ah] : Utladingsvern = Maksimal tilgjengelig energi [Ah]

Eksempel: 95 Ah : 1,4 (blybatteri) = 67,9 Ah

- Beregn maksimal driftstid med følgende formel:
Maks. tilgjengelig energi [Ah] : Dagsbehov [Ah] = Maks. drifttid (i dager)

Eksempel: 67,9 Ah : 25,65 Ah = 2,65

Den momentane batterikapasiteten varer mer enn to og en halv dag hvis dagsbehovet er det samme.

Solceller Det uavhengige tidsrommet kan utvides ved bruk av solceller.

To solceller à 90 W gir følgende ytelse:

- Sommer: Ca. 60 Ah/dag (uavhengig drift nådd)
- Vinter: Ca. 15,5 Ah/dag (for å forlenge det uavhengige tidsrommet her, må man installere et boenhets-batteri til)

8.4.5 Senere montering av en vekselretter

- ▷ Montering av en vekselretter kan føre til skader på det elektriske anlegget. Vi påtar oss intet ansvar for slike skader.

Montering av en 230 V-vekselretter fører til en svært høy strømbelastning. F.eks. har en vekselretter med en utgangseffekt på 800 W på 12 V siden et strømpoptak på opp til 75 A.

Denne strømmen er for stor for utgangene på strømsentralen (se avsnittet 8.13.1).

Når vekselretteren kobles direkte til batteriet, registreres ikke strømpoptaket til vekselretteren via panelet. Den høye utladningsstrømmen gjør at polspenningen på batteriet synker kraftig. Det installerte målesystemet registrerer da underspenning og kobler eventuelt fra 12 V-spenningen. I tillegg brukes boenhetens batteri svært raskt opp ved drift av en vekselretter.

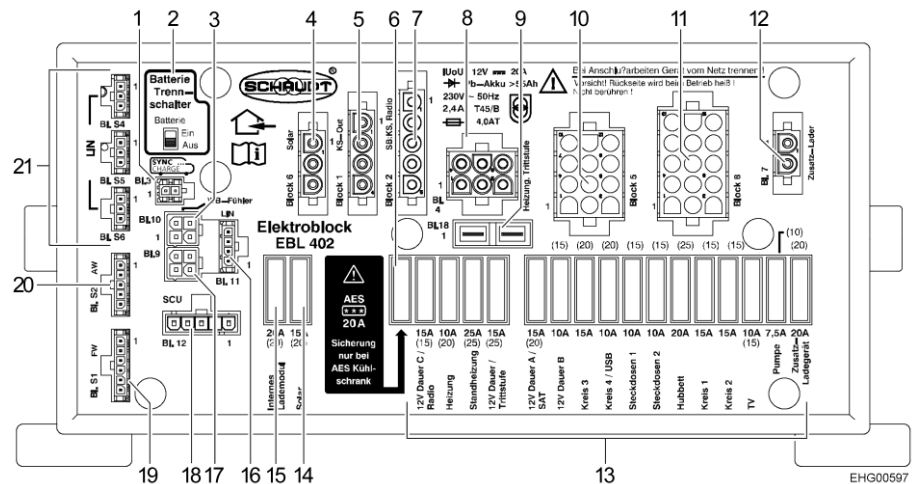
8.5 Strømsentral (EBL 402)

- ▶ Apparatet inneholder deler som inneholder 230 V-nettspenning. Livsfare pga. elektrisk støt eller brann!
Ikke foreta vedlikehold eller reparasjoner på apparatet. Ved skader på kabler eller huset må ikke apparatet brukes mer og man må koble fra nettspenningen. La ikke væsker trenge inn i apparatet.
- ▶ Defekte sikringer skal kun skiftes ut når nettspenningen er frakoblet.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Sikringer må aldri forbikobles eller repareres.
- ▶ Bruk kun originalsikringer med verdier som er angitt på apparatet.
- ▶ Deler av apparatet kan bli varme under drift. Ikke berør.
- ▶ Luftingsåpningene må ikke tildekkes. Fare for overheting!
- ▶ Varmefølsomme objekter må ikke oppbevares nær apparatet (f.eks. temperaturfølsomme plagg, hvis apparatet er installert i klesspaket).
- ▶ Følg sikkerhetsanvisningene og informasjonen i den separate bruksanvisningen fra produsenten av apparatet.

- ▷ Hvis boenhets-batteriet blir fullstendig utladet, blir det kanskje skadet og kan ikke repareres. Derfor må boenhets-batteriet lades fullstendig før og etter lagring.
- ▷ Hvis grenseverdiene på 230 V-nettspenning overskrides, kan strømsentralen, 12 V-forbrukere eller tilkoblede apparater bli ødelagt. Derfor må du sørge for at en generator er helt i samsvar med strømtilkoblingsverdiene.
- ▷ Kjøretøyet må bare kobles til en generator når generatoren går stabilt.
- ▷ Strømsentralen må ikke kobles til nettspenningen om bord i bilferger (nettspenningen på bilferger har ikke alltid perfekt spenning).

Bilde 139 Strømsentral (EBL 402)

- 1 Blokk 3 SYNCCHARGE®
- 2 Batteri-skillerbryter ("Batterie Ein/Aus" (batteri på/av))
- 3 Blokk 10 TSF01 (parallelt med blokk 9)
- 4 Blokk 6 laderegulator for solcelleanlegg
- 5 Blokk 1 kjøleskap
- 6 Sikring AES 20 A (kun dersom kjøretøyet er utrustet med AES kjøleskap)
- 7 Blokk 2 inngang D+, startbatteri, kjøleskapskontroll
- 8 Blokk 4 varmeanlegg, stigtrinn
- 9 Blokk 18 kupévarme (ikke brukt)
- 10 Block 5 forsyning 12 V-forbrukere
- 11 Block 8 forsyning 12 V-forbrukere
- 12 Blokk 7 ekstra ladeapparat (ikke brukt)
- 13 Bladsikringer (sikring av 12 V-forbrukere)
- 14 Solar sikring (ikke brukt)
- 15 Sikring intern lademodul
- 16 Blokk 11 LIN-BUS
- 17 Blokk 9 TSF01 (parallelt med blokk 10)
- 18 Blokk 12 (ikke i bruk)
- 19 Blokk S1 sonde ferskvann
- 20 Blokk S2 sonde/sensorer spillvann
- 21 Blokk S4, blokk S5, blokk S6 LIN-BUS

Moneringssted Strømsentralen er installert i dobbeltgulvet og er tilgjengelig via et service-deksel mellom boenhetsdør og kjøkken.

Betjening Strømsentralen betjenes via det tilkoblede 7"-betjeningspanelet (unntak: Batterifrakobling når den lagring, se nedenfor).

Ved normal drift er ingen brukerskritt påkrevd på strømsentralen.

I de følgende tilfellene er det påkrevd med innstillingsarbeider:

- Ved første igangkjøring.
- Når du skifter batteritype.
- Når tilbehør oppgraderes.

Slike innstillingsarbeider må utføres av en autorisert servicestasjon.

Bruksformål Strømsentralen EBL 402 utgjør sammen med kontrollenheten SCU og BUS-modulene det sentrale styrings- og strømforsyningssystemet for alle 12 V-forbrukerne i det elektriske anlegget i kjøretøyet.

- Oppgaver**
- Strømsentralen lader boenhets-batteriet. Startbatteriet blir kun vedlikeholdsladet av strømsentralen.
 - Strømsentralen overvåker spenningen i boenhets-batteriet.
 - Strømsentralen skiller startbatteriet elektrisk fra boenhets batteri når kjøretøymotoren er slått av. På denne måten kan 12 V-forbrukerne i boenheten ikke lade ut startbatteriet.
 - Strømsentralen styrer og overvåker den tilkoblede laderegulatoren for solcelleanlegg og ekstra ladeapparate.
 - Strømsentralen forsyner alle BUS-modulene samt de tilkoblede sensorene og forbrukerne med strøm.
 - Strømsentralen sørger for kommunikasjon med BUS-modulene, panelet og styreenheten SCU via BUS-ledningene.

Strømsentralen fungerer bare i sammenheng med et BUS-aktivert panel.

Stømmen som er tilgjengelig i strømsentralen, deler seg opp i ladestrøm og forbrukerstrøm. Ladestrømmen er alltid kun den andelen som forbrukerne ikke trenger for øyeblikket. Når forbrukerstrømmen overstiger den tilgjengelige strømmen, lades boenhets-batteriet ut.

- Lagring** Selv om 12 V-forsyningen er slått av på panelet, er noen kretser strømførende. Alle disse er forbrukere som er koblet til 12 V permanent, for eksempel:

- Stigtrinn
- Varmeanlegg

Ved lagring kobles også disse forbrukerne fra batteriet.

- Lagring:**
- Slå av 12 V-forsyningen på panelet.
 - Flytt batteriets skillebryter (Bilde 139,2) på strømsentralen EBL 402 til posisjon "Aus" (av).

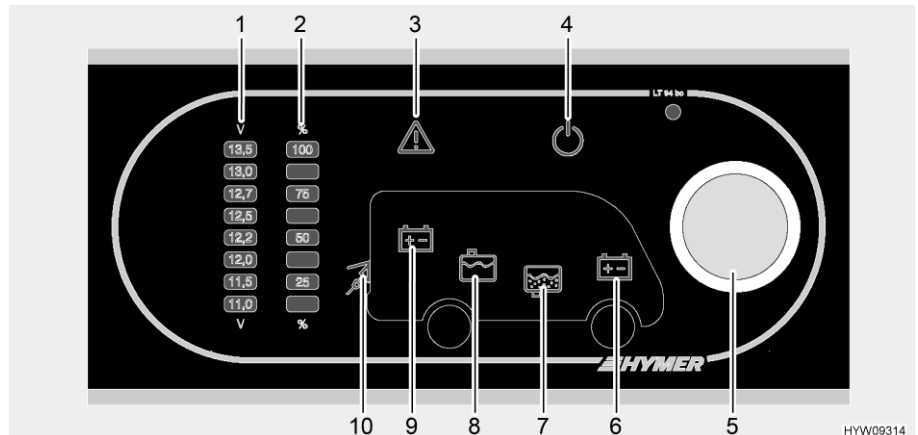
- ▷ Når batteri-skillebryteren er slått av, åpner sentrallåsen bare passasjer-døren hhv., avhengig av kjøretøyet, passasjer-døren foran. Hvis kjøretøyet er immobilisert, må boenhetsdøren låses opp manuelt med den mekaniske nøkkelen (se avsnittet 6.1.1).

- Opphev lagring:**
- Skyv batteriets skillebryter (Bilde 139,2) på strømsentralen EBL 402 til posisjon "Ein" (på).
 - Slå på 12 V-forsyningen på panelet.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

8.6 Panel (LT 94)

Bilde 140 Panel (LT 94)

- 1 Indikatorskala batterispenning
- 2 Indikatorskala tankens fyllenivå
- 3 Varsellampe alarm
- 4 12 V-kontrolllampe
- 5 Dreieknapp
- 6 Symbol startbatteri
- 7 Symbol spillvannstank
- 8 Symbol vanntank
- 9 Symbol boenhets-batteri
- 10 230 V-kontrolllampe

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

8.6.1 Koble inn/ut 12 V-forsyning

Dreieknappen (Bilde 140,5) kobler panelet og 12 V-forsyningen i boenheten inn og ut.

Unntak: Varmeanlegg, grunnbelysning (belysning i inngangområde), stigtrinn og kjøleskap er alltid klare til bruk.

- For å slå på:*
- Trykk dreieknappen (Bilde 140,5): 12 V-forsyningen i boenheten er aktivert. Den 12 V-kontrollampen (Bilde 140,4) lyser.

- For å slå av:*
- Trykk dreieknappen (Bilde 140,5): 12 V-forsyningen i boenheten er deaktivert. Den 12 V-kontrollampen (Bilde 140,4) slukker.

- ▷ Slå alltid av 12 V-forsyningen med dreieknappen når du forlater kjøretøyet. Slik forhindres unødvendig utlading av boenhets-batteriet.
- ▷ Forbrukere som styreenheter (f.eks. laderegulator for solcelleanlegg, Eis-Ex eller panel) eller innebygde apparater (f.eks. varmeanlegg, kjøleskap eller stigtrinn) tar i tillegg strøm fra batterikapasiteten, også når 12 V-forsyningen på panelet er avslått. Derfor må boenhets-batteriet kobles fra kjøretøyets 12 V-spenning med bryteren på strømsentralen når kjøretøyet ikke skal benyttes på lengre tid.

8.6.2 Indikere batterispenning

- ▷ Panelet viser batterispenningen til hele batterisystemet. Hvis kjøretøyet har et **HYMER-Smart-Battery-System** (tilleggsutstyr), er enda en indikatorpanel integrert. På dette ekstra indikatorpanelet kan de nåværende spenningsverdien leses av.
- ▷ Etter å ha hentet fram vises batterispenningen i ca. 20 sekunder.

Med dreieknappen (Bilde 140,5) kan man få vist både spenningen i boenhets-batteri og spenningen i startbatteriet. Spenningen vises på indikatorskalaen for batterispenningen (Bilde 140,1).

Indikeringer:

- Vri dreieknappen (Bilde 140,5) til symbolet lyser for batteriet hvis spenning skal undersøkes.

Symbol	Betydning
	Boenhets-batteriets spenning vises (Bilde 140,9)
	Startbatteriets spenning vises (Bilde 140,6)

- Les av spenningen på indikatorskalaen for batterispenning (Bilde 140,1). Følgende tabeller hjelper til å forklare den anviste batterispenning.

Merknader for batterispenningen

Batterispenning (verdi ved løpende drift)	Kjøredrift (kjøretøyet kjører, ingen 230 V-tilkobling)	Batteridrift (kjøretøyet står, ingen 230 V-tilkobling)	Nettdrift (kjøretøyet står, 230 V-tilkobling)
Mindre enn 11 V Fare for fullstendig utlading	Ingen lading via dynamoen	Når forbrukere er utkoblet: Batteriet tomt	Ingen lading via strømsentralen
	12 V-spenning overbelastet	Når forbrukere er innkoblet: Batteri overbelastet	12 V-spenning overbelastet
11,5 V til 13 V	Ingen lading via dynamoen ¹⁾	Normalt område	Ingen lading via strømsentralen ¹⁾
	12 V-spenning overbelastet ¹⁾		12 V-spenning overbelastet ¹⁾
13,5 V og over	Batteriet lades	Inntreer kun kort etter ladingen	Batteriet lades

¹⁾ Når spenningen ikke overstiger dette området etter flere timer.

Verdi for hvilespenning	Batteriets ladetilstand
Mindre enn 12 V	Fullstendig utlading
12,2 V	25 %
12,3 V	50 %
Mer enn 12,8 V	100 %

- ▷ Langvarig fullstendig utlading skader batteriet kan ikke repareres.

- ▷ Mål helst hvilespenningen flere timer etter siste opplading (f.eks. om morgenen) og ikke umiddelbart etter et strømforbruk.

8.6.3 Visning av tankens fyllenivå

- ▷ Etter å ha hentet fram vises tankfyllenivået i ca. 20 sekunder.

Med dreieknappen (Bilde 140,5) kan man få vist både fyllenivået i vanntanken og fyllenivået i spillvannstanken. Fyllenivået vises på tankfyllingsindikatorkalaen (Bilde 140,2).

Indikeringer:

- Vri dreieknappen (Bilde 140,5) til symbolet lyser for tanken hvis fyllenivå skal undersøkes.

Symbol	Betydning
	Fyllenivået i vanntanken vises (Bilde 140,8)
	Fyllenivået i spillvannstanken vises (Bilde 140,7)

- Les av fyllenivået på indikatorkalaen for tankfyllenivå (Bilde 140,2).

- ▷ Hvis indikatorene på indikatorkalaen blinker under avlesing av fyllenivået, foreligger det en sensorfeil. Rengjør sensoren eller oppsøk kundeservice.

8.6.4 Alarmer

Varsellampen Alarm (Bilde 140,3) blinker straks fastsatte grenseverdier overskrides eller underskrides.

Batterialarm

Varsellampen Alarm (Bilde 140,3) blinker straks batterispenningen underskrides 11 V. Hvis 12 V-forsyningen er slått på lyser dessuten det tilhørende batterisymbolet (Bilde 140,6 eller 9), og indikatoren "11,0" på indikatorkalaen for batterispenning (Bilde 140,1) blinker. Fare for fullstendig utlading.

- ▷ Fullstendig utlading skader batteriet.

- ▷ Dersom batterispenningen synker under 10,5 V, kobler batteriovervåkingen i strømsentralen ut alle 12 V-forbrukere.

Forholdsregler:

- Ved batterialarm må alle forbrukere slås av og batteriet lades, enten ved kjøredrift eller ved tilkobling av 230 V-spenning.

Tankalarm Varsellampen Alarm (Bilde 140,3) blinker og det tilhørende tanksymbolet (Bilde 140,7 eller 8) lyser straks vanntanken er tom eller spillvannstanken er full.

Forholdsregler: ■ Fyll vanntanken eller tøm spillvannstanken.

230 V-kontrolllampe

▷ Hvis kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen, lyser også 230 V-kontrolllampen når 12 V-forsyningen er slått av med dreiebryteren.

230 V-kontrolllampen (Bilde 140,10) lyser når det er nettspenning ved inngangen til strømsentralen.

8.7 7"-panel

7"-panelet monteres kun dersom kjøretøyet er utrustet med et BUS-system (ekstrautstyr). (Andre komponenter hos BUS-systemet er EBL 402, systemkontrollen SCU, samt appen HYMER Connect). På 7"-panelet kan ulike funksjoner vises, overvåkes og styres. 7"-panelet kan forbindes med appen HYMER Connect.

Bilde 141 7"-panel, startskjerm

Monteringssted 7"-panelet er installert over boenhetsdøren.

Startskjerm Startskjermen (Bilde 141) viser følgende informasjon:

- Batterienes ladetilstand
- Fyllenivå hos ferskvann- og spillvannstanken
- Informasjon om appen HYMER Connect
- Hovedmeny

Via knappene på hovedmenylinjen kan ytterligere undermenyer hentes frem.

8.8 HYMER Connect-app

Mobilenheter kan kobles til kjøretøyet via HYMER Connect-appen.

Krav for å koble en mobil enhet til SCU:

- Fullført installasjon av HYMER Connect-appen på en mobil enhet
- QR-kode for kjøretøy
- Kompatibelt kjøretøy utstyrt med en SCU

For hvert kjøretøy som er utstyrt med en SCU, kan en hovedbruker koble til SCU via mobilenheten sin (ved å bruke HYMER Connect-appen og kjøretøyets QR-kode). Denne hovedbrukeren kan opprette gjestetilgang for andre mobile enheter via HYMER Connect-appen og også administrere dem der.

- ▷ HYMER Connect-appen kan lastes ned gratis i Apple App Store (iOS) og i Google Play Store (Android).
- ▷ Kjøretøyets QR-kode finner du i kjøretøyets dokumentveske.
Oppbevar kjøretøyets QR-kode sikkert.
Hvis du mister kjøretøyets QR-kode, kontakt produsentens kundeservice eller en autorisert forhandler.

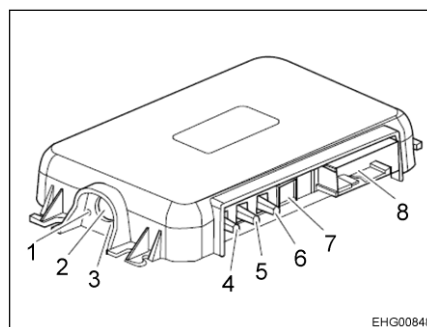
For å koble mobilenheten til kjøretøyet, følg instruksjonene for HYMER Connect-appen.

8.9 System Control Unit (SCU)

- ▷ Vanlige spørsmål om hvordan du betjener SCU og HYMER Connect-appen finner du via følgende lenke:
<https://www.hymer.com/de/en/connect-app>
Listen over ofte stilte spørsmål blir stadig utvidet.
- ▷ Hvis SCU-en svikter/er defekt, ta kontakt med et autorisert fagverksted.

SCU overtar sentrale kontroll- og overvåkningsfunksjoner i kjøretøyet. Betjeningen av kontroll- og overvåkningsfunksjonene foregår via 7"-panelet eller via HYMER Connect-appen. På selve SCU-en er betjeningen begrenset til å utløse tilkoblingsprosessen (Pairing).

- 1 LED-visning (grønn)
- 2 Sammenkoblingsknapp for å koble til Bluetooth-aktivert apparat
- 3 LED-visning (blå)
- 4 Tilkobling Bluetooth-antenne (curry)
- 5 Tilkobling GPS-antenne (blå)
- 6 Tilkobling LTE-antenne (bordeaux)
- 7 Tilkobling diagnose
- 8 Tilkobling kjøretøys-kommunikasjon

Bilde 142 System Control Unit

Aktiv drift 7"-panelet viser følgende data:

- 12 V på/av
- Skjerm 230 V
- Skjerm vannpumpe på/av (bare hvis 12 V er på)
- Skjerm startbatteri
- Visning boenhets-batteri med litumbatteri. i %
- Innstillinger
- Menylinje

- ▷ Etter lengre tids fravær kan det ta opptil to minutter før 7-panelet viser gjeldende data (se energisparemodus).

Nøddrift

Hvis kjøretøyfunksjonene ikke lenger kan styres via 7"-panelet eller HYMER Connect-appen, kan nøddrift aktiveres manuelt. Under nøddrift er følgende funksjoner aktive:

- 12 V-forsyning
- Lamper via lysknapper
- Vannpumpe

- ▷ Under nøddrift av kjøretøyet er SCU-skjermvisningen-uten funksjon. Batteri- og vannnivå kan ikke hentes.

Forutsetninger for nøddrift:

- Ingen ekstern strømforsyning tilkoblet
- Motoren slått av
- Alle vannkraner lukket

- ▷ Før du aktiverer nøddrift, så sørg for at alle vannkraner i kjøretøyet er stengt.
Hvis ikke alle vannkraner er stengt, vil pumpen kunne gå tom og vann kan slippe ut ukontrollert. Det vil kunne oppstå materielle skader.

Aktiver nøddrift:

- Sørg for tilgang til strømsentralen.
- Slå batteri-skillebryteren ("Batterie Ein/Aus" (batteri på/av)) av og på igjen fire ganger etter hverandre.
- La batteri-skillebryteren stå i "På"-stilling ("Ein").

Energisparemodus

SCU-en vil automatisk gå over i energisparemodus etter 48 timer hvis ingen bruker er koblet til SCU-en og kjøretøyet ikke er koblet til en ekstern strømforsyning.

Energisparemodusen avsluttes, for eksempel ved følgende handlinger, SCU-en går deretter tilbake til "Aktiv drift"-modus:

- Tilkobling av kjøretøyet til ekstern strømforsyning
- Lås opp/lås kjøretøyet (avhengig av kjøretøytype)
- Aktivering av kjøretøyets tenning
- Berøring av skjerm
- Start opp HYMER Connect-appen på en mobilenhet koblet til SCU

- ▷ Etter lengre tids fravær kan det ta opptil to minutter før skjermen viser gjeldende data.

Moneringssted SCU-en er installert under gulvlemmen bak førerasetet.

8.10 Vekselretter (MSI 1812T)

- ▶ Frakoblingen av 230 V-tilkoblingen eller utkoblingen av 230 V-hovedsikringen aktiverer ikke stikkontaktene når vekselretteren er på, etter som de forsynes av vekselretteren.
- ▶ Ledningsbeskyttelsesbryteren i den ekstra sikringsboksen ved vekselretteren sikrer og kobler bare fra stikkontaktene i kjøretøyet.
- ▶ En fullstendig aktivisering av nettet skjer kun når begge sikringsboksene slås av og vekselretteren kobles ut.

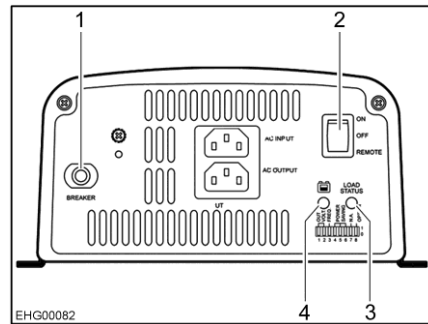
- ▷ Ved tilkobling av apparater må alltid de tillatte verdiene for utgangseffekt og topp-utgangseffekt overholdes:
 - Utgangseffekt (for 10 min ved 25 °C): 1800 W
 - Topputgangseffekt: 3200 W

Det er ikke tillatt å koble til apparater som har et høyere effektbehov.

- ▷ Luftingsåpningene må ikke tildekkes. Fare for overheting!
- ▷ Ved kontinuerlig drift kan sikringen bli utløst grunnet overoppheting. Monteringsstedet til sikringen, se avsnittet 8.13.2.
- ▷ Ikke legg ekstra gjenstander i oppbevaringsrommet til vekselretteren. Fare for overheting!
- ▷ Kontroller jordfeilbryteren ved hver tilkobling til 230 V-forsyningen, minimum hver 6. måned.
- ▷ Når kjøretøyet ikke er koplet til 230 V-forsyningen og det ikke er behov for strøm, må vekselretteren slås av. Vekselretteren trekker strøm fra boenhets-batteriet også når den er i hviletilstand.

- ▷ Vekselretteren er utstyrt med en 230 V-prioritetskobling. Når en ekstern 230 V-spenning foreligger, har bruken av denne prioritet. Kun når ingen ekstern 230 V-spenning foreligger, brukes boenhets-batteriet til spenningsforsyningen.
- ▷ Når ingen ekstern 230 V-forsyning er koblet til, tar vekselretteren energi fra boenhets-batteriet. Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor bør elektriske forbrukere ikke stå i stikkontaktene over lengre tid uten 230 V-tilkobling.
- ▷ For å beskytte boenhets-batteriet mot fullstendig utlading, slås vekselretteren automatisk av ved underspenning. Vekselretteren slås automatisk på igjen når spenningen har nådd normalverdi igjen.
- ▷ Ved overlast eller utilstrekkelig kjøling, slås vekselretteren automatisk av. Vekselretteren slås automatisk på igjen når det ikke lenger er overlast og apparattemperaturen er sunket til en ufarlig verdi.
- ▷ Når apparatsikringen har utløst, må den trykkes inn igjen manuelt.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

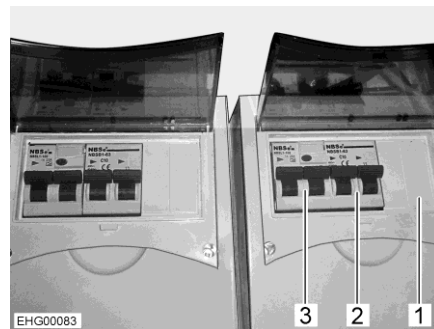
- 1 Apparat sikring
- 2 Hovedbryter ON/OFF/REMOTE
- 3 LED for inngangsspenningsområde
- 4 LED LOAD LEVEL

Bilde 143 Vekselretter (eksempelvis fremstilling)

Oppgaver Vekselretteren har følgende oppgaver:

Når ingen ekstern 230 V-forsyning er koblet til, genererer vekselretteren en 230 V-spenning for alle stikkontaktene i kjøretøyet fra 12 V-likespenningen til boenhets-batteriet.

Når en ekstern 230 V-forsyning er koblet til, brukes denne til forsyningen til stikkontaktene. Det er dermed ingen strømforbruk fra boenhets-batteriet via vekselretteren.

- 1 Sikringsboks
- 2 Ledningsbeskyttelsesbryter for stikkontakter
- 3 Jordfeilbryter for stikkontakter

Bilde 144 Ekstra sikringsboks

En ledningsbeskyttelsesbryter (Bilde 144,2) og en jordfeilbryter (Bilde 144,3) i den ekstra sikringsboksen (Bilde 144,1) sikrer stikkontaktene.

Moneringssted Vekselretteren og den ekstra sikringsboksen er montert i dobbeltgulvet og er tilgjengelig via en gulvlem.

Betjening på vekselretteren

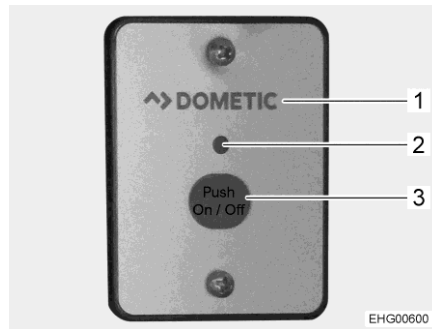
Betjeningselementene er plassert på framsiden av vekselretteren.

For å slå på:

- Sett hovedbryteren (Bilde 143,2) i stilling ON. LED-en for inngangsspenningsområde (Bilde 143,3) lyser grønt.
- Sett hovedbryteren (Bilde 143,2) i stilling REMOTE. Styringen via fjernbetjeningsbryteren er aktivert.

For å slå av:

- Sett hovedbryteren (Bilde 143,2) i stilling OFF. LED-en for inngangsspenningsområde (Bilde 143,3) slukker.

- 1 Ekstern bryter
- 2 LED
- 3 Knapp On/Off

Bilde 145 Ekstern bryter (vekselretter)

Monteringssted for ekstern bryter

Den eksterne bryteren (Bilde 145,1) er montert i veggskapet over bordet.

For å slå på:

▷ Hovedbryteren direkte på veksleretteren må stå i stillingen REMOTE.

■ Trykk på knappen On/Off (Bilde 145,3). LED-en (Bilde 145,2) lyser.

For å slå av:

■ Trykk på knappen On/Off (Bilde 145,3). LED-en (Bilde 145,2) slukker.

Brytere og indikatorer

I normaldrift krever veksleretteren ingen betjening utenom inn- og utkobling via den eksterne bryteren. Indikatorene på veksleretteren brukes frem for alt til diagnose av feil.

Posisjonsnr. i Bilde 143	Betegnelse	Funksjon
1	Apparatsikring	Beskytter veksleretteren mot overbelastning. Før apparatsikringen trykkes inn igjen, må årsaken til feilen utbedres
2	Hovedbryter	Stilling OFF = Veksleretter slått av Stilling ON = Veksleretter slått på Stilling REMOTE = Ekstern bryter er aktivert
3	LED for inngangsspenningsområde	Viser spenningsområdet, som inngangsspenningen ligger i: Rødt, langsom blinking = Underspenning (< 10,6 V) Rødt = Underspenning (10,6 til 11,0 V) Oransje = Underspenning (11,0 til 12,0 V) Grønt = Inngangsspenning ok (12,0 til 14,2 V) Oransje, blinkende = Overspenning (14,2 til 15,0 V) Rødt, hurtig blinking = Overspenning (> 15,0 V)
4	LED LOAD LEVEL	Viser effektområdet, som avgis av veksleretteren: Av = 0 til 160 W Grønt = 160 til 640 W Oransje = 640 til 1440 W Rødt, langsom blinking = 1440 til 1600 W Rødt, hurtig blinking = > 1600 W

- Kontrollere jordfeilbryter:
- Når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen, trykker du på prøvetasten på jordfeilbryteren (Bilde 144,3). Jordfeilbryteren (FI) må utløses.

8.11 230 V-spenning

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Det elektriske anlegget i kjøretøyet må kontrolleres minst hvert tredje år av en elektrisk fagperson. Ved hyppigere bruk av kjøretøyet anbefales en årlig kontroll.

230 V-spenning forsyner følgende apparater (hvis tilgjengelig):

- Stikkontaktene med jordet kontakt for apparater med maks. 10 A
- Kjøleskapet
- Strømsentralen
- Ekstra ladeapparat
- Klimaanlegget

De strømforbrukende apparatene som er tilkoblet 12 V-spenningen i boenheten, forsynes med strøm fra boenhets-batteriet.

Koble kjøretøyet til en ekstern 230 V-forsyning så ofte som mulig. På denne måten lader lademodulen i strømsentralen boenhets-batteriet automatisk. I tillegg blir startbatteriet vedlikeholdsladet med 2 A.

Avhengig av utstyret er tilleggsapparater sikret med en egen topolet sikringsautomat.

8.11.1 230 V-tilkobling (CEE-stikkontakt)

- ▷ Overspenning kan skade apparater som er tilkoblet. Årsaker til overspenning kan f.eks. være lynnedslag, uregulerte spenningskilder (f.eks. bensingeneratorer) eller strømtilkoblinger ved kjøring.

Krav til 230 V-tilkoblingen

- Tilkoblingsledningen, pluggforbindelsene til forsyningspunktet og pluggforbindelsen til kjøretøyet må tilsvare IEC 60309. Handelsbetegnelsen for pluggforbindelsene er "CEE blå".
- Bruk gummislangeledning H07RN-F med minst 2,5 mm² ledningstverrsnitt og maksimal 25 m lengde.
- Pluggforbindelser med jordet kontakt (schuko) er ikke tillatt. Seriekobling av CEE-/schuko-adaptore er heller ikke tillatt.

8.11.2 Kople til 230 V-forsyning

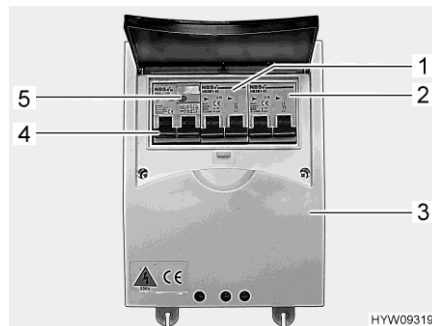

- ▶ Den eksterne 230 V-forsyningen må sikres via en jordfeilbryter (FI-bryter, 30 mA).
- ▶ Ledningen må være viklet helt av kabeltrommelen for å unngå oppheting.
- ▶ I tvilstilfeller eller hvis 230 V-forsyningen ikke er tilgjengelig eller er defekt, må du kontakte leverandøren av forsyningsanlegget.

- ▷ 230 V-tilkoblingen i kjøretøyet er utstyrt med en FI-bryter.
- ▷ FI-brytere (30 mA) er påbudt for tilkoblingspunktene på campingplasser (campingfordelingstavler).

Kjøretøyet kan tilkobles en ekstern 230 V-forsyning. For tilkobling skal i hovedsak kun 230 V-tilkoblingen på kjøretøyet (CEE-stikkontakt) brukes.

- 1 Ledningsbeskyttelsesbryter
- 2 Ledningsbeskyttelsesbryter
- 3 Sikringsboks
- 4 FI-bryter
- 5 Prøvetast

Bilde 146 Ledningsbeskyttelsesbryter og FI-bryter (230 V-sikringsboks)

- ▷ Den andre ledningsbeskyttelsesbryteren (Bilde 146,2) er valgfri. Det er avhengig av kjøretøyet utstyr om denne ledningsbeskyttelsesbryteren er tilgjengelig.

Koble til kjøretøyet:

- Kontroller om strømforsyningsapparatet er egnet med tanke på tilkobling, spenning, frekvens og strøm.
- Kontroller om ledningene og tilkoblingene er egnet.
- Kontroller pluggforbindelsene og ledningene med tanke på synlige skader.
- Slå av begge ledningsbeskyttelsesbrytere (Bilde 146,1 og Bilde 146,2) i sikringsboksen (Bilde 146,3).

Bilde 147 230 V-tilkobling til kjøretøyet
(CEE-stikkontakt)

- Åpne dekselet for 230 V-tilkoblingen til kjøretøyet (Bilde 147) og sett i stikkontakten. Pass på at låsetappen til det fjærbelastede dekselet har gått i lås.
- Sett støpselet til tilkoblingsledningen i stikkontakten på campingfordeleren. Pass på at låsetappen på det fjærbelastede dekselet også har gått i lås.
- Slå på begge ledningsbeskyttelsesbrytere i sikringsboksen.

Kontrollere FI-bryteren:

- Når kjøretøyet er koblet til 230 V, trykker du på prøvetasten (Bilde 146,5) på FI-bryteren (Bilde 146,4) i sikringsboksen (Bilde 146,3). FI-bryteren må utløses.
- Slå på FI-bryteren (Bilde 146,4) igjen.

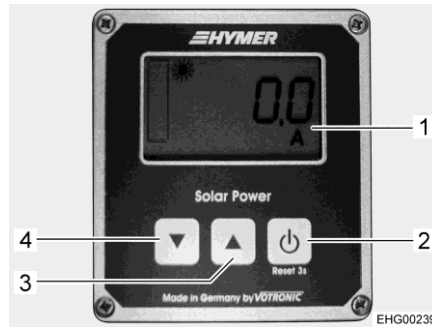
Koble fra forbindelsen:

- Slå av begge ledningsbeskyttelsesbrytere (Bilde 146,1 og 2) i sikringsboksen (Bilde 146,3).
- Løsne låsetappen på campingfordeleren og trekk støpselet til tilkoblingsledningen ut av stikkontakten.
- Løsne låsetappen på kjøretøyet, trekk ut stikkontakten og lukk dekselet for 230 V-tilkoblingen.

8.12 Solaranlegg

Informasjon om solaranlegget vises på et indikatorpanel.

Monteringssted Indikatorpanelet er montert i veggskapet over bordet.

- 1 Indikator
- 2 Slå på/av knappen for visning, tilbakestill målerstand
- 3 Knapp tilbake/opp
- 4 Knapp frem/ned

Bilde 148 Indikatorpanel for solaranlegg

Skru på/av Solaranlegget kobles ikke manuelt. Så snart sollys foreligger vil solcelleregulatoren lade boenhets-batteriet. Indikatorpanelet forsynes med strøm av solcelleregulatoren.

Driftstilstander Apparatet har følgende driftstilstander:

- Standby: Ingen visning bortsett fra Charge-symbolet (dersom batteriet er utladet) og solsymbolet (dersom solcelleregulatoren er aktiv)
- Visning med og uten belysning: Dersom en vilkårlig knapp trykkes på indikatorpanelet, blir visningsbelysningen koblet inn og forblir innkoblet i 3 minutter.
Hvis ingen knapp trykkes innen 3 minutter, slås belysningen automatisk av igjen. Symbolene på displayet vises fortsatt. Tastefunksjonene utføres kun når en knapp trykkes, så lenge belysningen er innkoblet.

Betjening Følgende informasjon vises etter trykking på Frem-knappen (Bilde 148,4) i tur og orden:

- Aktuell strøm fra solaranlegget i ampere (A)
- Spenning for batteriet i volt (V)
- Energi som dannes av solaranlegget (telles fortløpende og vises som ampère-timer (Ah) samt Watt-timer (Wh)/Kilowatt-timer (kWh))
For å tilbakestille målerstand: Vis ønsket målerverdi, trykk på På/av-knappen (Bilde 148,2) ca. 3 sekunder til visningen "Set ----" vises.
- Aktuell effekt fra solaranlegget i watt (W)

▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

8.13 Sikringer

- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når strømforsyningen er frakoblet.
- ▶ Skruede sikringer må ikke skiftes selv. Oppsøk et autorisert fagverksted for å få dem skiftet ut.
- ▶ Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.
- ▶ Defekte sikringer må alltid skiftes ut med en ny sikring med samme verdi.

8.13.1 12 V-sikringer

De strømbrukende apparatene som i boenheten er tilknyttet 12 V-forsyningen, er sikret med separate sikringer. Sikringene er tilgjengelige på forskjellige monteringssteder i kjøretøyet.

Før du skifter sikringene, må du følge angivelsene nedenfor vedr. funksjon, verdi og farge til de aktuelle sikringene. Ved skifting av sikringer, bruk kun bladsikringer med verdier som er angitt nedenfor.

Enkelte signaler er beskyttet av såkalte "polyswitch"-sikringer. Polyswitch er en intern, selvregulerende sikring. Etter opphevelse av overstrøm eller kortslutning blir driftsstrømmen frigitt automatisk. Dette kan ta flere sekunder (kjølefase).

8.13.2 Monteringssteder sikringer

- ▷ Alle monteringssteder og verdier på sikringer er merket med klistremerker.

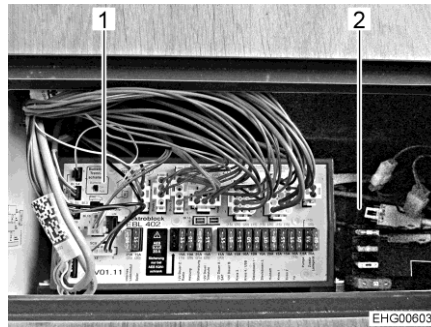
De fleste sikringer finnes på en av følgende monteringssteder:

- I strømsentralen
- I begge sikringsholder ved siden av strømsentralen
- I setekonsollen til førersete

Strømsentral med sikringsholder

På. EBL 402 (Bilde 149,1) er det plassert flere sikringer. Sikringene kan identifiseres entydig via fargen og angivelsene for funksjon og verdi. Ved siden av strømsentralen befinner sikringsholderen (Bilde 149,2) seg med flere sikringer.

Strømsentralen og sikringsholderne er montert i et rom i dobbeltgulvet og tilgjengelig via et servicedeksel.

- 1 EBL 402
- 2 Sikringsholder

Bilde 149 Strømsentral EBL 402 og sikringsholder

Setekonsoll fører sete

Sikringen til setekonsoll til fører sete er tilgjengelige via et avtagbart deksel. Et klistremerke på setekonsollen eller et separat koblingsskjema informerer om de innebygde sikringene.

Bilde 150 Setekonsoll til fører sete

Videre informasjon om monteringssted for sikring:**Sikringer ved startbatteriet**

Se bruksanvisning til basiskjøretøyene.

Sikring for Thetford-toalett

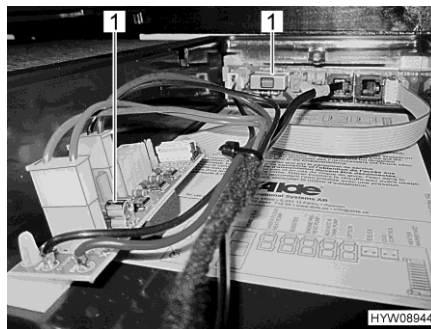
Toalettet har en vedlikeholdsfri automatisikring.

Sikring ventilasjonssystem

Sikringen (10 A) for det elektriske ventilasjonssystemet til toalettet befinner seg på krets 1 eller krets 2 hos strømsentralen.

Sikringer for varmtvanns-varmeanlegg (Alde)

Elektronikken til varmtvanns-varmeanlegget beskyttes av to sikringer.

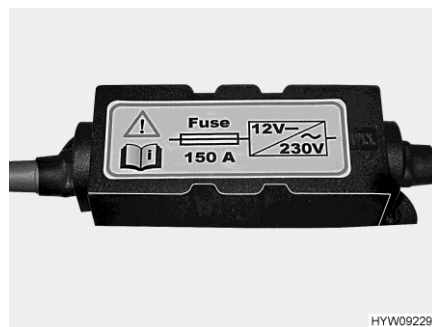
1 Glassrørsikring 3,5 A

Bilde 151 Sikringer (varmtvanns-varmeanlegg)

Begge finsikringene (glassrørsikringer) 3,5 A (Bilde 151,1) er montert bak service-luken på venstre kjøretøyside under et deksel. Dette dekselet kan løsnes oppover ut av låsen.

Sikring for vekselretteren

Sikringene for vekselretteren er i nærheten av boenhets-batteriet.

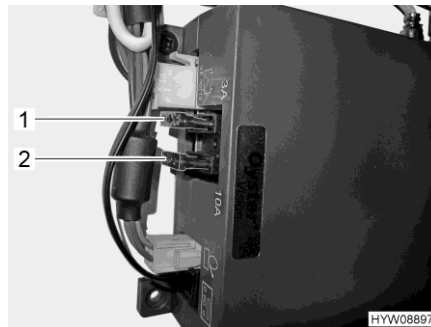

Bilde 152 Sikring (vekselretter (150 A))

Sikringen lar seg identifisere ut fra sin etikett.

Sikringer for satelittanlegget

Styringsenheten er montert i klesskapet.

- 1 Sikring 3 A/fiolett
- 2 Sikring 10 A/rød

Bilde 153 Styreenhet (TV-satellittanlegg)

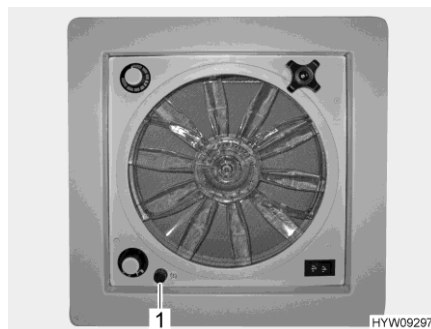
Sikring for nedfellbar seng

Sikringen (25 A) for motoren til den nedfellbare sengen befinner seg i strømsentralen (grunnlys).

Sikringen (2 A) for kontroll av den nedfellbare sengen er montert i sikringsholder ved siden av strømsentralen (F3).

Sikring for takluken

Sikringen for takluken med vifte befinner seg i en hette på takluken.

- 1 Hette med glassikring 4 A/type "SLO BLO"

Bilde 154 Sikring (takluke)

8.13.3 230 V-sikring

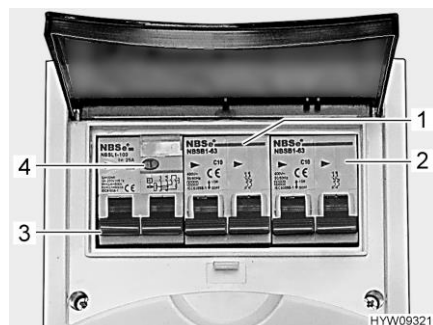
Vær oppmerksom på følgende ved kjøretøy med vekselretter som tilleggsutstyr:

- ▶ Frakoblingen av 230 V-tilkoblingen eller utkoblingen av 230 V-hovedsikringen aktiverer ikke stikkontaktene når vekselretteren er på, ettersom de forsynes av vekselretteren.
- ▶ Ledningsbeskyttelsesbryteren i den ekstra sikringsboksen ved vekselretteren sikrer og kobler bare fra stikkontaktene i kjøretøyet.
- ▶ En fullstendig aktivering av nettet skjer kun når begge sikringsboksene slås av og vekselretteren kobles ut.

- ▷ Kontroller jordfeilbryteren (FI-bryter) hver gang den kobles til 230 V-forsyningen, men minst hver 6. måned.

- 1 Ledningsbeskyttelsesbryter (10 A)
- 2 Ledningsbeskyttelsesbryter (16 A)
- 3 FI-bryter
- 4 Prøvetast

Bilde 155 Ledningsbeskyttelsesbryter og FI-bryter (230 V-sikringsboks)

En FI-bryter (Bilde 155,3) i sikringsboksen beskytter hele kjøretøyet mot feilstrøm (30 mA).

Den etterkoblede ledningsbeskyttelsesbryteren (10 A) (Bilde 155,1) sikrer 230 V-stikkontakten, strømsentralen, det ekstra ladeapparatet og kjøleskapet.

På kjøretøy med tilleggsutstyr, f.eks. takklimaapparat, sikrer en ekstra ledningsbeskyttelsesbryter (16 A) (Bilde 155,2) apparatet.

Kontrollere jordfeilbryter:

- Når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen, trykker du på prøvetasten (Bilde 155,4). FI-bryteren må utløses.

Moneringssted

Sikringsboksen er montert i nærheten av 230 V-koblingen i et rom i dobbeltgulvet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om innbyggingsapparatene i kjøretøyet.

Informasjonen gjelder kun betjeningen av innbyggingsapparatene.

Ytterligere informasjon om innbyggingsapparatene finner du i bruksanvisningene til innbyggingsapparatene, som er vedlagt kjøretøyet separat.

9.1 Generelt

- ▷ Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for varmeapparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Disse reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted.

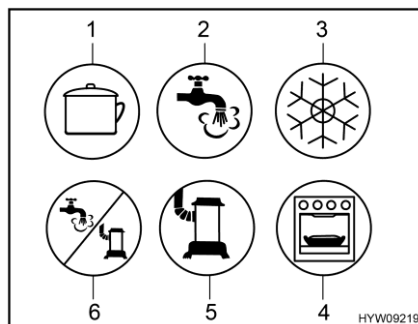

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for apparatet. Denne er vedlagt separat.

Avhengig av modell er kjøretøyet utstyrt med varmeanlegg/varmtvannsbereeder, kokeplass og kjøleskap.

I denne bruksanvisningen beskrives kun betjeningen av disse apparatene og deres spesifikasjoner.

Før et gassdrevet innbyggingsapparat settes i gang, må man åpne gassflaskens hovedventil og gassavstengeventilen.

- 1 Kokeplass
- 2 Varmtvann
- 3 Kjøleskap
- 4 Stekeovn/grill
- 5 Varmeanlegg
- 6 Varmtvann/varmeanlegg

Bilde 156 Mulige symboler på gassavstengeventilene

9.2 Varmeanlegg og varmtvannsbereeder

Med varmeanlegget kan man både varme opp kjøretøyet boenhet (gjennom oppvarming av romluft), samt varme opp bruksvannet (varmtvannsbereeder-funksjon). De etterfølgende tipsene gjelder også når varmeanlegget benyttes som varmtvannsbereeder.

Følgende varmeanlegg er beskrevet:

- Gass-varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereeder med digitalt kontrollpanel CP-plus (standard)
- Varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereeder Combi D med digital betjeningsdel CP-plus (valgfritt)
- Varmtvann-varmeanlegg og varmtvannsbereeder Alde (valgfritt)

- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Ved tanking, på ferger og i garasjer, må varmeanlegget aldri drives med gass. Eksplosjonsfare!
- ▶ Aldri bruk varmeanlegget i gassdrift i lukkede rom (f.eks. i garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Eksosavtrekket må ikke stenges av eller overbygges.
- ▶ Rommet bak varmeanlegget skal ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Vannet i varmtvannsberederen kan varmes opp til 65 °C. Fare for skålding!

- ▷ Varmtvannsberederen må aldri settes i gang uten vann.
- ▷ Tøm varmtvannsberederen ved frostfare når den ikke er i drift.
- ▷ Still varmtvannsberederen kun på maks. temperatur når det trengs mye varmtvann. Det beskytter varmtvannsberederen mot forkalkning.

- ▷ Ikke bruk vannet i varmtvannsberederen til drikkevann.
- ▷ Når strømforsyningen til varmeanlegget har vært avbrutt, må klokkeslettet legges inn på nytt.

Første igangsetting

Når varmeanlegget settes i gang for første gang, vil det for en kort tid avgi røyk og lukt. Still umiddelbart varmeanlegget på bryteren på høyeste trinn. Åpne vinduer og dører og luft godt. Røyk og lukt forsvinner av seg selv etter kort tid.

9.2.1 Riktig oppvarming

- ▷ Luftdysene må alltid være frie og må ikke blokkeres hhv. stenges for å tillate fri luftstrøm og for å unngå utvikling av varme.
- ▷ Gjenstander plassert foran luftdysene kan skades ved utvikling av varme.
- ▷ Hvis luftstrømmen blokkeres over lengre tid, kan utviklingen av varme føre til skade på kjøretøyet.

Bilde 157 Luftdyse (varmlufts-varmeanlegget)

Varmluftfordeling

Det er flere luftdyser (Bilde 157) installert i kjøretøyet, som leder varm luft fra kroppsvarmeren inn i boenheten. Still luftdysene slik at varmluften kommer ut der den er ønsket.

Hvis kjøretøyets luftdyser på dashbordet er i åpen stilling under oppvarming, kan luften fra varmeanlegget sirkulere og slippe ut. For å unngå dette, stenges luftdysene på dashbordet og sett basekjøretøyets luftfordeling til resirkulering.

Innstilling av luftdysene

- Fullstendig åpen: Full varmluftsstrøm
- Halv- eller delvis åpen: Redusert varmluftsstrøm

Hvis alle luftdysene er helt åpne, kommer mindre varm luft ut av hver enkelt dyse. Men hvis bare noen få luftdyser åpnes, strømmer mer varm luft ut av hver enkelt dyse.

9.2.2 Gass-varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder med digitalt kontrollpanel CP plus

- ▷ Hvis varmeanlegget er ute av drift på grunn av frostfare, må man tømme varmtvannsberederen.
- ▷ Resirkuleringsviften slår seg på automatisk når varmlufts-varmeanlegget settes i drift, og fortsetter å være i drift. Dermed blir boenhets-batteriet ekstremt belastet, når kjøretøyet ikke er tilkoblet en ekstern 230 V-forsyning. Ta hensyn til at boenhets-batteriet kun har et begrenset energiforråd.

- ▷ Drift er mulig med varmlufts-varmeanlegg ved tom varmtvannsbereder.
- ▷ Når strømforsyningen til varmeanlegget har vært avbrutt, må klokkeslettet legges inn på nytt.

Maksimal varmeeffekt

Gassdrift	Elektrisk drift	Blandingsdrift (Gass og elektrisk drift)
6000 W	1800 W	5800 W

Betjeningsdel

Betjeningsdelen er inndelt i to områder:

- Display
- Betjeningsknapper

- 1 Display
- 2 Dreie-/trykknapp
- 3 Tilbaketast

Bilde 158 Betjeningsdel (varmluftsvarmeanlegg og varmtvannsbereder)

Moneringssted Betjeningsdelen er installert over boenhetsdøren.

Etter innkobling aktiveres de siste innstilte verdiene/driftsparameterne.

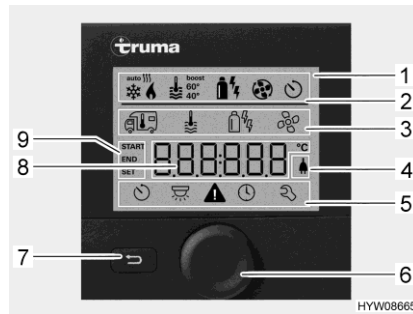
Når ingen knapp betjenes, kobles betjeningsdelen etter noen minutter til stand-by-modus.

Når klokkeslettet er stilt inn, skifter i stand-by-modus indikatoren i displayet mellom klokkeslett og innstilt romtemperatur.

Etter utkobling kan indikatoren i betjeningsdelen på grunn av etterløp til varmeanlegget enda være aktivert noen minutter.

Betjeningsknapper Betjeningsknappene har følgende funksjoner:

Knapp	Tastebetjening	Funksjon
Dreie-/trykknapp (Bilde 158,2)	Drei til høyre	Menyen går gjennom fra venstre til høyre
		Verdier økes
	Drei til venstre	Menyen går gjennom fra høyre til venstre
		Verdier reduseres
Lett trykk	Valg verdi lagres	
	Menypunkt velges til endring av verdier (valgt menypunktet blinker)	
Tilbaketast (Bilde 158,3)	Trykkes (3 sekunder)	Slå på eller av
	Trykkes	Hoppe tilbake fra et menypunkt, uten å lagre verdiene

- 1 Indikator
- 2 Statuslinje
- 3 Øvre menylinje
- 4 Indikator nettspenning 230 V
- 5 Nedre menylinje
- 6 Dreie-/trykknapp
- 7 Tilbaketast
- 8 Indikatorområde innstillinger og verdier
- 9 Indikator tidsbryter

Bilde 159 Betjeningsdel med displayer

Display Displayet er inndelt i fire områder:

- Statuslinje (Bilde 159,2)
- Øvre menylinje (Bilde 159,3)
- Indikatorområde (Bilde 159,8)
- Nedre menylinje (Bilde 159,5)

- ▷ Varmeanlegget kan betjenes enten via 7"-panelet eller betjeningsdelen (Bilde 158 og Bilde 159), men ikke samtidig via begge betjeningsselementene.
- ▷ Før du kontrollerer varmeanlegget på betjeningsdelen, må du gå ut av den tilsvarende menyen i 7"-panelet eller slå av 7"-panelet.

Slå kontrollpanel på/av:

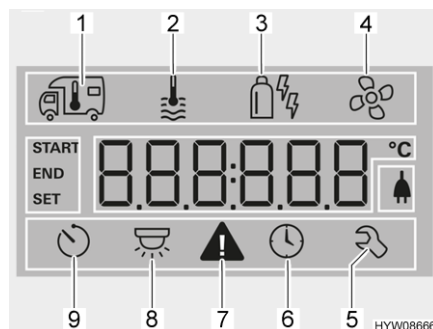
- Trykk dreie-/trykknappen (Bilde 159,6) i ca. 3 sekunder. Begge menylinjene (Bilde 159,3 og Bilde 159,5) vises. Det første symbolet blinker.

- ▷ Å slå betjeningsdelen på/av betyr å bytte mellom stand-by-modus og innstillingsmodus. I stand-by-modus vises den innstilte romtemperaturen og klokkeslettet i veksel.

Foreta innstillinger:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 159,6) til ønsket menysymbol blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises.
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 159,7).

- 1 Varmeanlegg
- 2 Varmtvann
- 3 Driftsmåte
- 4 Vifte
- 5 Servicemeny
- 6 Stille klokkeslett
- 7 Varselsymbol
- 8 Belysning (ikke brukt her)
- 9 Tidsbryter

Bilde 160 Display (kontrollpanel)

Slå på varmeanlegg:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
- Drei dreie-/trykkknappen (Bilde 159,6) til menysymbolet varmeanlegg (Bilde 160,1) blinker.
- Trykk dreie-/trykkknappen.
- Drei dreie-/trykkknappen, til ønsket verdi vises.
- Trykk dreie-/trykkknappen, for å lagre innstilt verdi. Symbolet i statuslinjen (Bilde 159,2) blinker, til innstilt romtemperatur er nådd. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 159,7).

Slå av varmeanlegg:

- Drei tilbake temperaturverdien, til OFF vises. Trykk dreie-/trykkknappen for å lagre.

- ▷ Ønsket romtemperatur kan også endres i stand-by-modus ved å dreie dreie-/trykkknappen.

Slå på varmtvannsberedning:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
- Drei dreie-/trykkknappen (Bilde 159,6) til menysymbolet varmtvann (Bilde 160,2) blinker.
- Trykk dreie-/trykkknappen.
- Drei dreie-/trykkknappen, til ønsket verdi vises:
 - OFF: Varmtvannsberedning er slått av.
 - 40°: Varmtvann varmes opp til 40 °C.
 - 60°: Varmtvann varmes opp til 60 °C.
 - BOOST: Rask oppvarming av varmtvann (varmtvannsbereder forrang) i maks. 40 minutter. Deretter holdes vanntemperaturen i to ettervarming sykluser på det høyere nivået (omtrent 62 °C).
- Trykk dreie-/trykkknappen, for å lagre innstilt verdi. Symbolet i statuslinjen (Bilde 159,2) blinker, til innstilt varmtvannstemperatur er nådd. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 159,7).

Slå av varmtvannsberedning:

- Drei dreie-/trykkknappen, til OFF vises. Trykk dreie-/trykkknappen for å lagre.

Sikkerhets-/avtappingsventil

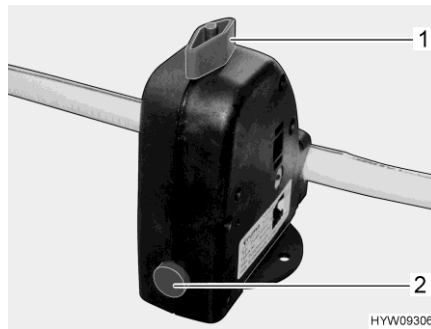
Bobilen er utstyrt med en sikkerhets-/avtappingsventil (Bilde 161). Sikkerhets-/avtappingsventil hindrer at vannet i varmtvannsberederen fryser når varmeanlegget ikke er på når det er frost.

- ▷ Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen og tøm varmtvannsberederen når kjøretøyet ikke brukes over lang tid.
- ▷ Ved temperaturer under 3 °C åpner sikkerhets-/avtappingsventilen automatisk. Først når temperaturen på sikkerhets-/avtappingsventilen er over 7 °C, kan sikkerhets-/avtappingsventilen lukkes igjen.
- ▷ Sikkerhets-/avtappingsventilen beskytter ikke vannpumpen og vannarmaturene mot frost.

- ▷ Tømmestussene til sikkerhets-/avtappingsventilen må alltid holdes fri for smuss (f.eks. løv, is).

- 1 Dreiebryter
- 2 Trykknapp

Bilde 161 Sikkerhets-/avtappingsventil (varmtvannsbereder)

Monteringssted

Monteringssted for sikkerhets-/avtappingsventil, se avsnittet 10.7.

Fylle/tømme varmtvannsberederen

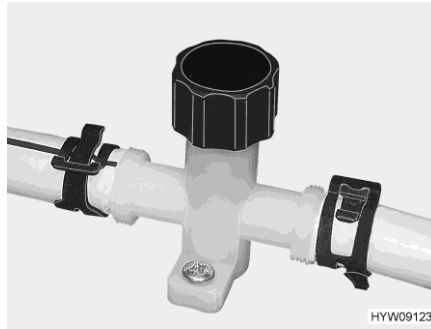
Varmtvannsberederen forsynes med vann fra vanntanken.

Fyll varmtvannsberederen med vann:

- Slå på 12 V-forsyningen på panelet.
- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen. Drei dreiebryteren (Bilde 161,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykknappen (Bilde 161,2).
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsledningene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsberederen er fylt med vann.
- Steng alle vannkraner.

Tømme varmtvannsberederen:

- Slå av varmtvannsberedning.
- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen. Vri dreiebryteren (Bilde 161,1) langs med sikkerhets-/avtappingsventilen. Trykknappen (Bilde 161,2) hopper ut. Varmtvannsberederen tømmes ut via sikkerhets-/avtappingsventilen.
- Kontroller at alt vannet renner ut av varmtvannsberederen (ca. 10 liter).

Bilde 162 Tappekran (vannledning)

- Steng tappekranene. Drei hetten til tappekranen (Bilde 162) med urviseren.

Driftsmåter Varmtvanns-varmeanlegget med varmtvannsberederen kan drives med forskjellige energikilder.

- Velge driftsmåte:*
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 159,6) til menysymbolet driftsmåte (Bilde 160,3) blinker.
 - Trykk dreie-/trykknappen.
 - Drei dreie-/trykknappen, til ønsket driftsmåte vises:
 - Gassdrift
 - Elektrisk drift, effektnivå 1 (900 W)
 - Elektrisk drift, effektnivå 2 (1800 W)
 - Gassdrift og elektrisk drift, effektnivå 1 (900 W)
 - Gassdrift og elektrisk drift, effektnivå 2 (1800 W)
 - Trykk dreie-/trykknappen for å lagre den driftsmåten som er stilt inn. Dersom den opprinnelige innstillingen likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 159,7).

- ▷ 230 V elektrisk drift er kun mulig, når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen.
- ▷ Ved effektnivå 1 (900 W) brukes et strømforbruk på 3,9 A. Ved effektnivå 2 (1800 W) brukes et strømforbruk på 7,8 A.

- Stille inn vifte:*
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 159,6) til menysymbolet vifte (Bilde 160,4) blinker.
 - Trykk dreie-/trykknappen.
 - Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises:
 - OFF: Viften er slått av.
 - VENT: Omluft
 - ECO: Lav viftehastighet
 - HIGH: Høy viftehastighet
 - BOOST: Rask romoppvarming. Boost er tilgjengelig, når den aktuelle romtemperaturen ligger minst 10 °C under den valgte romtemperaturen.

- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 159,7).

Stille inn tidsbryter:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 159,6) til menysymbolet tidsbryter (Bilde 160,9) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen. Starttiden vises, timeindikeringen blinker.
- Drei dreie-/trykknappen, til time for ønsket starttid vises.
- Trykk dreie-/trykknappen. Minuttindikatorene blinker.
- Drei dreie-/trykknappen, til minutt for ønsket starttid vises.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- På samme måte stiller en etter hverandre inn utkoblingstid, ønsket romtemperatur, varmtvannstrinn og viftetrinn.
- Trykk dreie-/trykknappen. Tidsbryteren er aktivert. Symbolet tidsbryter (Bilde 160,9) blinker, når tidsbryteren er programmert og aktivert.

- ▷ Servicemenyen inneholder punkt, som vanligvis kun må stilles inn en gang (språk, bakgrunnsbelysning, kalibrering), samt spesifikasjoner for servicestasjoner (versjonsnummer).

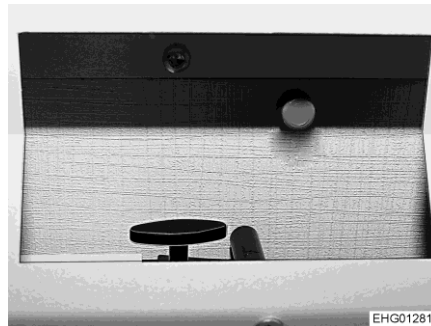
Feilindikator

Ved en varslings blinker varselsymbolet (Bilde 160,7). Varmeanlegget forsøker å gå. Hvis det kun dreier seg om en midlertidig feil, slukner varselsymbolet automatisk.

Ved en feil viser betjeningsdelen omgående feilkoden til feilen. Varmeanlegget slås av. Trykk dreie-/trykknappen, for å starte varmeanlegget på nytt.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Bilde 163 Strupeventil (åpnet)

Varmefordeling i det bakre område

Varmeanlegget for det bakre området kan stilles inn separat ved bruk av strupeventiler (Bilde 163).

Strupeventilene er montert på høyre og venstre side av madrassen til den nedslagbare sengen i kjøretøyets sidevegger.

Varmeeffekten varierer avhengig av posisjonen til strupeventilene.

9.2.3 Varmelufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder Truma Combi D med digital betjeningsdel CP plus

- ▶ Hvis det oppstår utettheter i varmeanlegget eller eksosanlegget, er det fare for forgiftning! Hvis en lekkasje oppdages: Slå av dieselvarmlufts-varmeanlegget. Åpne vinduer og dører. La anlegget kontrolleres av en autorisert servicestasjon.
- ▶ Overhold sikkerhetsforskriftene og sikkerhetsanvisningene til produsenten, se separat bruksanvisning til produsenten.

- ▷ Hvis varmeanlegget er ute av drift på grunn av frostfare, må man tømme varmtvannsberederen.
- ▷ Resirkuleringsviften slår seg på automatisk når varmlufts-varmeanlegget settes i drift, og fortsetter å være i drift. Dermed blir boenhets-batteriet ekstremt belastet, når kjøretøyet ikke er tilkoblet en ekstern 230 V-forsyning. Ta hensyn til at boenhets-batteriet kun har et begrenset energiforråd.

- ▷ Drift er mulig med varmlufts-varmeanlegg ved tom varmtvannsbereder.
- ▷ Når strømforsyningen til varmeanlegget har vært avbrutt, må klokkeslettet legges inn på nytt.

Maksimal varmeeffekt

Dieseldrift	Elektrisk drift *	Blandingsdrift (diesel og elektrisk drift) *
6000 W	1800 W	6900 W

* (valgfritt ved Truma DE)

Betjeningsdel Betjeningsdelen er inndelt i to områder:

- Display
- Betjeningsknapper

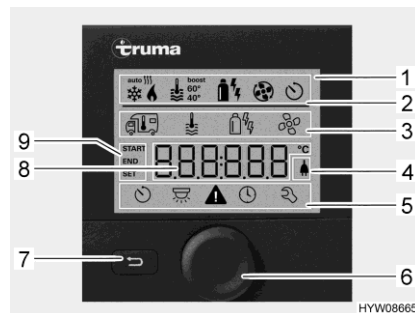
- 1 Display
- 2 Dreie-/trykknapp
- 3 Tilbaketast

Bilde 164 Betjeningsdel (varmluftsvarmeanlegg og varmtvannsbereider)

Monteringssted Betjeningsdelen er installert over boenhetsdøren.

Betjeningsknapper Betjeningsknappene har følgende funksjoner:

Knapp	Tastebetjening	Funksjon
Dreie-/trykknapp (Bilde 164,2)	Drei til høyre	Menyen går gjennom fra venstre til høyre Verdier økes
	Drei til venstre	Menyen går gjennom fra høyre til venstre Verdier reduseres
	Lett trykk	Valg verdi lagres Menypunkt velges til endring av verdier (valgt menypunktet blinker)
	Trykkes (3 sekunder)	Slå på eller av
Tilbaketast (Bilde 164,3)	Trykkes	Hoppe tilbake fra et menypunkt, uten å lagre verdiene

- 1 Indikator
- 2 Statuslinje
- 3 Øvre menylinje
- 4 Visning nettspenning 230 V (valgfritt)
- 5 Nedre menylinje
- 6 Dreie-/trykknapp
- 7 Tilbaketast
- 8 Indikatorområde innstillinger og verdier
- 9 Indikator tidsbryter

Bilde 165 Betjeningsdel med display

Display Displayet er inndelt i fire områder:

- Statuslinje (Bilde 165,2)
- Øvre menylinje (Bilde 165,3)
- Indikatorområde (Bilde 165,8)
- Nedre menylinje (Bilde 165,5)

- ▷ For å unngå funksjonsfeil må du ikke styre varmeanlegget på 7"-panelet eller i HYMER Connect-appen og på betjeningsdelen (Bilde 164 og Bilde 165) samtidig.
- ▷ Før du kontrollerer varmeanlegget på betjeningsdelen, må du gå ut av den tilsvarende menyen i 7"-panelet eller slå av 7"-panelet.

Slå på/av betjeningsdelen

Etter innkobling aktiveres de siste innstilte verdiene/driftsparameterne.

Når ingen knapp betjenes, kobles betjeningsdelen etter noen minutter til stand-by-modus.

Når klokkeslettet er stilt inn, skifter i stand-by-modus indikatoren i displayet mellom klokkeslett og innstilt romtemperatur.

Etter utkobling kan indikatoren i betjeningsdelen på grunn av etterløp til varmeanlegget enda være aktivert noen minutter.

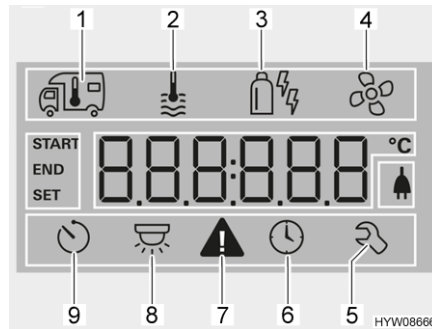
- Trykk dreie-/trykknappen (Bilde 165,6) i ca. 3 sekunder. Begge menylinjene (Bilde 165,3 og Bilde 165,5) vises. Det første symbolet blinker.

- ▷ Å slå betjeningsdelen på/av betyr å bytte mellom stand-by-modus og innstillingsmodus. I stand-by-modus vises den innstilte romtemperaturen og klokkeslettet i veksel.

Foreta innstillinger:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 165,6) til ønsket menyymbol blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises.
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 165,7).

- 1 Varmeanlegg
- 2 Varmtvann
- 3 Driftsmåte
- 4 Vifte
- 5 Servicemeny
- 6 Stille klokkeslett
- 7 Varselsymbol
- 8 Belysning (ikke brukt her)
- 9 Tidsbryter

Bilde 166 Display (betjeningsdel)

Slå på varmeanlegg:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 165,6) til menysymbolet varmeanlegg (Bilde 166,1) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises.
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Symbolet i statuslinjen (Bilde 165,2) blinker, til innstilt romtemperatur er nådd. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 165,7).

Slå av varmeanlegg:

- Drei tilbake temperaturverdien, til OFF vises. Trykk dreie-/trykknappen for å lagre.

- ▷ Ønsket romtemperatur kan også endres i stand-by-modus ved å dreie dreie-/trykknappen.

Slå på varmtvannsberedning:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 165,6) til menysymbolet varmtvann (Bilde 166,2) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises:
 - OFF: Varmtvannsberedning er slått av.
 - 40°: Varmtvann varmes opp til 40 °C.
 - 60°: Varmtvann varmes opp til 60 °C.
 - BOOST: Rask oppvarming av varmtvann (varmtvannsbereder forrang) i maks. 40 minutter. Deretter holdes vanntemperaturen i to ettervarming sykluser på det høyere nivået (omtrent 62 °C).
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Symbolet i statuslinjen (Bilde 165,2) blinker, til innstilt varmtvannstemperatur er nådd. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 165,7).

Slå av varmtvannsberedning:

- Drei dreie-/trykknappen, til OFF vises. Trykk dreie-/trykknappen for å lagre.

Sikkerhets-/avtappingsventil

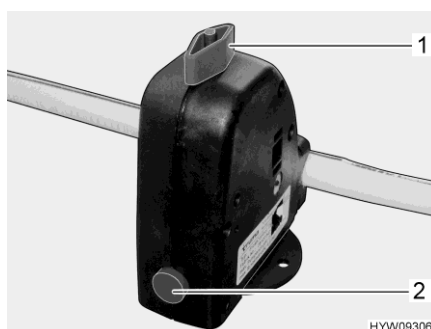
Bobilen er utstyrt med en sikkerhets-/avtappingsventil (Bilde 167). Sikkerhets-/avtappingsventil hindrer at vannet i varmtvannsberederen fryser når varmeanlegget ikke er på når det er frost.

- ▷ Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen og tøm varmtvannsberederen når kjøretøyet ikke brukes over lang tid.
- ▷ Ved temperaturer under 3 °C åpner sikkerhets-/avtappingsventilen automatisk. Først når temperaturen på sikkerhets-/avtappingsventilen er over 7 °C, kan sikkerhets-/avtappingsventilen lukkes igjen.
- ▷ Sikkerhets-/avtappingsventilen beskytter ikke vannpumpen og vannarmaturene mot frost.

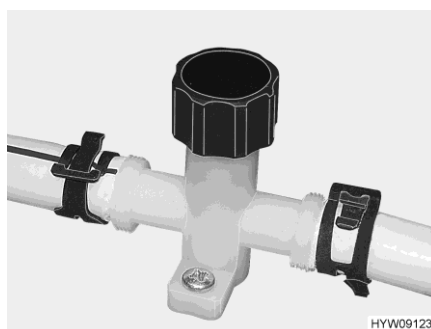

- ▷ Tømmestussene til sikkerhets-/avtappingsventilen må alltid holdes fri for smuss (f.eks. løv, is).

- 1 Dreiebryter
- 2 Trykknapp

Bilde 167 Sikkerhets-/avtappingsventil (varmtvannsbereder)

Bilde 168 Tappekran (vannledning)

Monteringssted

Sikkerhets-/avtappingsventilen monteres i seteboksen ved siden av varmtvannsberederen. Tappekranen (vannledning) er montert under en gulvlem.

Fylle/tømme varmtvannsberederen

Varmtvannsberederen forsynes med vann fra vanntanken.

Hvis kjøretøyet er koblet til en sentral vannforsyning, må det brukes en trykkreduksjon. Trykk som er høyere enn 2,8 bar må ikke forekomme i varmtvannsberederen.

Fyll varmtvannsberederen med vann:

- Slå på 12 V-forsyningen på panelet.
- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen. Drei dreiebryteren (Bilde 167,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykknappen (Bilde 167,2).
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsledningene fylles med vann.

*Tømme
varmtvannsberederen:*

- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsberederen er fylt med vann.
- Steng alle vannkraner.
- Slå av varmtvannsberedning.
- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen. Vri dreiebryteren (Bilde 167,1) langs med sikkerhets-/avtappingsventilen. Trykknappen (Bilde 167,2) hopper ut. Varmtvannsberederen tømmes ut via sikkerhets-/avtappingsventilen.
- Kontroller at alt vannet renner ut av varmtvannsberederen (ca. 10 liter).
- Steng tappekranene. Drei hetten til tappekranen (Bilde 168) med urviseren.

Driftsmåter

Varmtvanns-varmeanlegget med varmtvannsberederen kan drives med ulike energikilder, avhengig av utstyr.

Velge driftsmåte:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 165,6) til menysymbolet driftsmåte (Bilde 166,3) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket driftsmåte vises:

- Dieseldrift
- Elektrisk drift, effektnivå 1 (900 W) *
- Elektrisk drift, effektnivå 2 (1800 W) *
- Dieseldrift og elektrisk drift, effektnivå 1 (900 W) *
- Dieseldrift og elektrisk drift, effektnivå 2 (1800 W) *

* (valgfritt ved Truma DE)

- Trykk dreie-/trykknappen for å lagre den driftsmåten som er stilt inn. Dersom den opprinnelige innstillingen likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 165,7).

- ▷ 230 V elektrisk drift er kun mulig, når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen.
- ▷ Ved effektnivå 1 (900 W) brukes et strømforbruk på 3,9 A. Ved effektnivå 2 (1800 W) brukes et strømforbruk på 7,8 A.

Stille inn vifte:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 165,6) til menysymbolet vifte (Bilde 166,4) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises:
 - OFF: Viften er slått av.
 - VENT: Omluft
 - ECO: Lav viftehastighet
 - HIGH: Høy viftehastighet
 - BOOST: Rask romoppvarming. Boost er tilgjengelig, når den aktuelle romtemperaturen ligger minst 10 °C under den valgte romtemperaturen.
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 165,7).

- Stille inn tidsbryter:*
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 165,6) til menysymbolet tidsbryter (Bilde 166,9) blinker.
 - Trykk dreie-/trykknappen. Starttiden vises, timeindikeringen blinker.
 - Drei dreie-/trykknappen, til time for ønsket starttid vises.
 - Trykk dreie-/trykknappen. Minuttindikatorene blinker.
 - Drei dreie-/trykknappen, til minutt for ønsket starttid vises.
 - Trykk dreie-/trykknappen.
 - På samme måte stiller en etter hverandre inn utkoblingstid, ønsket romtemperatur, varmtvannstrinn og viftetrinn.
 - Trykk dreie-/trykknappen. Tidsbryteren er aktivert. Symbolet tidsbryter (Bilde 166,9) blinker, når tidsbryteren er programmert og aktivert.

- ▷ Servicemenyen inneholder punkt, som vanligvis kun må stilles inn en gang (språk, bakgrunnsbelysning, kalibrering), samt spesifikasjoner for servicestasjoner (versjonsnummer).

Feilindikator

Ved en varsling blinker varselsymbolet (Bilde 166,7). Varmeanlegget forsetter å gå. Hvis det kun dreier seg om en midlertidig feil, slukner varselsymbolet automatisk.

Ved en feil viser betjeningsdelen omgående feilkoden til feilen. Varmeanlegget slås av. Trykk dreie-/trykknappen, for å starte varmeanlegget på nytt.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

9.2.4 Varmtvanns-varmeanlegg og varmtvannsbereder Alde

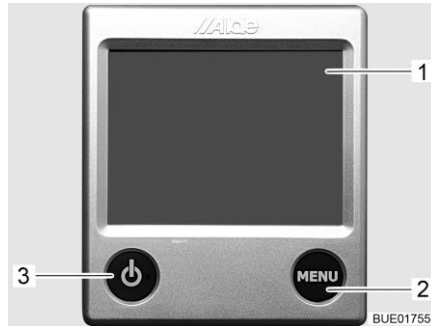
- ▷ Varmtvanns-varmeanlegget må aldri brukes uten varmevæske. Se anvisningene i kapittel 12.
- ▷ Bor aldri hull i gulvet. Varmtvannsrørene kan bli skadet.
- ▷ Kontroller at tilstrekkelig ferskvann er tilgjengelig i ferskvannstank, for påfylling av varmtvannsberederen.

- ▷ Dersom varmtvanns-varmeanlegget er i drift, må sirkulasjonspumpen alltid være slått på.
- ▷ Etter første oppvarmingsdrift anbefaler vi at varmesystemet utluftes og glykolkonsentrasjonen kontrolleres. Se anvisningene i kapittel 12.
- ▷ Når varmeanlegget er slått på, starter det med de innstillingene som sist ble anvendt.
- ▷ Se den separate bruksanvisningen fra produsenten for ytterligere informasjon. Følg instruksjonene om vedlikehold i kapittel 12.

Betjeningsdel Betjeningsdelen er inndelt i to områder:

- Display (berøringsskjerm)
- Betjeningsknapper

- 1 Display (berøringsskjerm)
- 2 Knapp MENU
- 3 På/av-knapp

Bilde 169 Betjeningsdel (varmtvannsvarmeanlegg)

Monteringssted Betjeningsdelen er installert over boenhetsdøren.

- ▷ Når ingen knapp betjenes, kobles betjeningsdelen etter to minutter automatisk til hvilestilling.
- ▷ Endringer av innstillingene lagres automatisk etter 10 sekunder.

Betjeningsknapper Betjeningsknappene har følgende funksjoner:

Pos. i Bilde 169	Knapp	Funksjon
2	MENU	Åpne innstillingsmenyen
3		Aktivere varmeanlegget

Display Displayet (Bilde 169,1) er konstruert som kontaktflate (berøringsskjerm). Berøringen av symboler henter opp den tilordnede funksjonen.

Bilde 170 Startskjerm (betjeningsdel)

Startbilde Etter at varmeanlegget er slått på, vises startbildet på displayet. Startbildet inneholder følgende informasjon:

Symbol	Betydning
	Dette symbolet vises når sirkulasjonspumpen er aktivert
	Dette symbolet vises når automatisk start av varmeanlegget er aktivert
	Dette symbolet vises når dagsautomatikk er aktivert
	Dette symbolet vises når nattautomatikk er aktivert
	Dette symbolet vises når et omkoblingsanlegg for gassflasker er aktivert
	Dette symbolet vises når det foreligger en spenning på 230 V på varmeanlegget
	Ved siden av dette symbolet indikeres innetemperaturen
	Ved siden av dette symbolet indikeres utetemperaturen såfremt det er montert en utendørs føler

Innstillingsmeny Knappen MENU åpner innstillingsmenyen. De enkelte symbolenes betydning beskrives i den følgende tabellen.

Bilde 171 Innstillingsmeny (betjeningsdel)

Via symbolene + eller – kan verdiene økes eller reduseres.

Symbol	Betydning
	Stille inn ønsket temperatur på +5 °C til +30 °C
	Stille inn vanntemperaturen i varmtvannsberederen
	Stille inn varmeeffekten i elektrisk drift
	Knapp Oppvarming i gassdrift på/av
	Knapp Verktøymeny
	Knapp AC for å slå på klimaautomatikken (kun synlig når klimaanlegget Truma Aventa er installert)
	Knapp for aktiverte funksjoner

Verktøymenyer

Via verktøymenyene kan man hente opp og stille inn varmeanleggets forskjellige funksjoner. Pilsymbolene tjener til å skifte mellom menyene. De enkelte symbolenes betydning beskrives i bruksanvisningen fra produsenten.

Velge driftsmåte

Varmtvanns-varmeanlegget kan drives av følgende energikilder:

- Gassdrift
- 230 V elektrisk drift
- Gass og 230 V elektrisk drift

Driftsmåten velges via betjeningsdelen.

Velge gassdrift:

- Trykk på knappen . Knappen lyser grønt. Gassdrift aktiveres.
- Trykk på knappen igjen. Knappen lyser blått. Gassdrift er slått av.

Velge 230 V elektrisk drift:

- Trykk på knappen + ved siden av symbolet ⚡ helt til ønsket varmeeffekt er oppnådd.

- ▷ Velg effekttrinnet ved 230 V elektrisk drift slik at sikringen til 230 V-tilkoblingen tilsvarer:

Trinn 1 (1 kW) ved 6 A

Trinn 2 (2 kW) ved 10 A

Trinn 3 (3 kW) ved 16 A

Velge gass og 230 V elektrisk drift:

- Velg både gassdrift og 230 V elektrisk drift på betjeningsdelen.
- ▷ Når gass- og 230 V elektrisk drift blir valgt, og kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen, arbeider varmtvanns-varmeanlegget først og fremst kun i 230 V elektrisk drift. Først når varmeanlegget ikke er tilstrekkelig lenger, kobles gassdriften inn automatisk.
- ▷ Gassdrift er kun mulig når hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen er åpnet.
- ▷ 230 V elektrisk drift er kun mulig, når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen.

Når varmeanlegget er slått på, starter det med den sist innstilte driftsmåten.

Slå på varmeanlegg:

- Trykk på knappen . Startbildet vises på displayet. Varmeanlegget starter automatisk.

Slå av varmeanlegg:

- Trykk på knappen . Varmeanlegget kobles ut.

Stille inn vanntemperaturen i varmtvannsberederen:

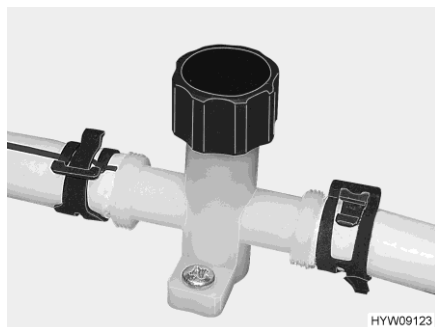
- For å stille inn temperaturtrinn 1: Trykk én gang på knappen + ved siden av symbolet . Kilesymbolet ved siden av knappen + blir halvt sort.
- For å stille inn temperaturtrinn 2: Trykk to ganger på knappen + ved siden av symbolet . Kilesymbolet ved siden av knappen + blir helt sort. Etter 30 minutter går varmtvannsberederen automatisk tilbake fra trinn 2 til trinn 1.

Fylle/tømme varmtvannsberederen

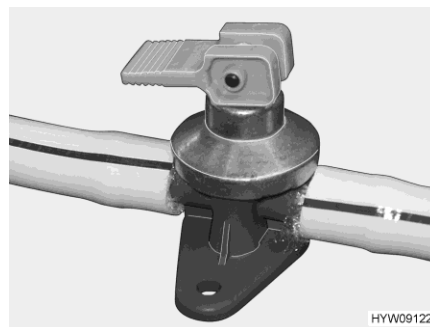

Varmtvannsberederen forsynes med vann fra vanntanken.

- ▷ Det må være nok ferskvann tilgjengelig i ferskvannstanken for at varmtvannsberederen skal kunne fylles.

Bilde 172 Tappekran (vannledning)

Bilde 173 Tappekran (varmtvannsbere-der Alde)

Fylle varmtvannsbere-der med vann:

- Steng tappekrane. Drei hetten (Bilde 172) med urviseren og still vippearmen (Bilde 173) vannrett.
- Slå på 12 V-forsyningen på panelet.
- Still alle vannkraner på Varmt, og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsledningene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsbere-der er fylt med vann.
- Steng alle vannkraner.

Tømme varmtvannsbere-der:

- Slå av varmtvannsbere-der.
- Åpne tappekrane. Drei hetten (Bilde 172) mot urviseren og still vippearmen (Bilde 173) loddrett.
- Kontroller at alt vannet renner ut av varmtvannsbere-der (ca. 7-10 liter).

- ▷ For mer informasjon om tømning av vannanlegget se avsnittet 10.2.6.
- ▷ Se den separate bruksanvisningen fra produsenten for ytterligere informasjon om varmtvannsbere-der. Følg instruksjonene om vedlikehold i kapittel 12.

Varmefordeling

Avhengig av modell, kan temperaturen på konvektorene i sengedelen styres separat. I sengedelen i kjøretøyet er det dessuten installert en stoppekran og en strupeventil.

Stoppekranen styrer gjennomstrømningen til konvektorene i sengedelen.

Strupeventilen styrer gjennomstrømningen i omløpsledningen i sengedelen. Omløpsledningen beskytter ferskvannsledningene i sengedelen mot frost, og opprettholder varmekretsløpet selv om ledningene til konvektorene i sengedelen er stengt.

- ▷ Ved fare for frost, må du kontrollere at strupeventilen ikke er helt stengt. Hvis den er litt åpen vil det forhindre at ferskvannsslange fryser til.

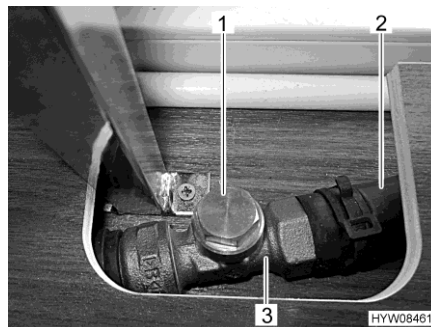
Bilde 174 Stoppekran (åpnet)

Åpne for tilførsel til konvektorene:

- Sett stangen (Bilde 174) parallelt med rørledningen. Jo mer stoppekranen blir åpnet, desto høyere er varmeeffekten.

Stenge tilførselen til konvektorene:

- Sett stangen (Bilde 174) på tvers av rørledningen. Varmekretsløpet opprettholdes gjennom omløpsledningen.

- 1 Reguleringskrue strupeventil
- 2 Omløpsledning
- 3 Strupeventil

Bilde 175 Strupeventil (åpnet)

Kontrollere varmekretsløp:

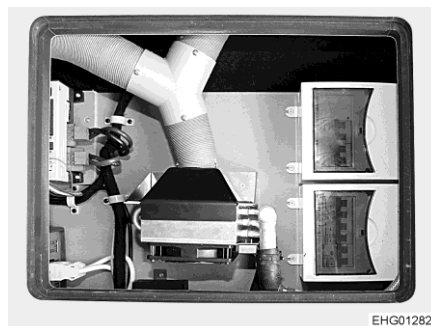
- Ta tak i omløpsledningen (Bilde 175,2) bak strupeventilen (Bilde 175,3). Slangen må være lunken.

Tilleggsvifte

Tilleggsviften sørger for å hjelpe en integrerte varmeveksler med en bedre varmfordeling i kjøretøyet.

Tilleggsviften er montert 3 steder i kjøretøyet. Bilde 176 viser et eksempel på en monterings situasjon.

Tilleggsviften styres via betjeningsdelen (Bilde 177) til varmtvanns-varmeanlegget.

Bilde 176 Tilleggsvifte med varmeveksler (eksempel)

Bilde 177 Innstillingsmeny (tilleggsvifte)

- Trykk på knappen MENU på kontrollpanelen.
- Trykk på knapp A (Bilde 177). Tilgjengelige funksjoner vises.

Bilde 178 Booster-funksjon (tilleggs-
vifte)

Bilde 179 Kontroll (tilleggsvifte)

- Trykk på knappen Booster (Bilde 178). Styringsskjermen (Bilde 179) for tilleggsviften vises.
- Still inn ønsket vifteeffekt med knappene + og – (Bilde 179).

Varmeveksler for motorvarmer

Den ekstra varmeveksleren og den ekstra sirkulasjonspumpen har følgende funksjoner:

- Varmefordeling bak i kjøretøyet under kjøring
- Motorvarmer (kupévarmer)

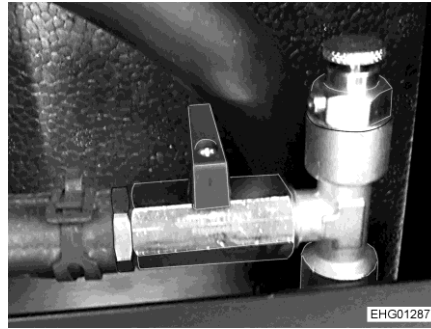

Bilde 180 Funksjon motorvarmer (til-
leggsvifte)

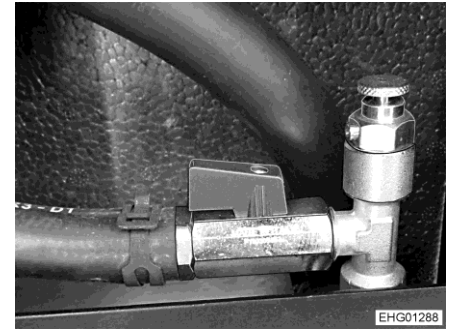
Slå på motorvarme: ■ Trykk på knappen Motorvarmer (Bilde 180).

Sommerdrift

En uønsket oppvarming av varmeveksleren og varmeanlegget om sommeren kan forhindres ved å stenge kulventilen til varmeveksleren.

Bilde 181 Kuleventil (stengt)

Bilde 182 Kuleventil (åpnet)

*Lukk kuleventilen
(sommerdrift):*

- Sett stangen (Bilde 181) på tvers av rørledningen.

Åpne kuleventilen:

- Sett stangen (Bilde 182) parallelt med rørledningen.

Monteringssted kuleventil

Kjøretøy med gasskap bak bakakselen: Kuleventilen er bygd inn bak fører-setet i sittebenken. Tilgang er via en luke til oppbevaringsrom fra utsiden.

Kjøretøy med gasskap foran bakakselen: Kuleventilen er bygd inn i gulvet under bordet. Tilgang er fra innsiden via et bakdeksel.

9.2.5 Varmtvanns-varmeanlegg bakre lasteluke

- ▷ Bor aldri hull i gulvet. Varmtvannsrørene kan bli skadet.

- ▷ Bakre lasteluke kan kun varmes når varmtvanns-varmeanlegget er i drift.
- ▷ Varmeeffekten er avhengig av temperaturen på væsken i varmtvanns-varmeanlegget.
- ▷ Med tilløpsventilene stiller man bare inn fordelingen av varmtvannet som benyttes til oppvarming. Temperaturen og dermed også selve varmeeffekten stilles inn på betjeningsdelen.

Bilde 183 Tilløpsventil (oppvarming
bakre lasteluke)

Slå på baklukevarme:

- Still håndtaket (Bilde 183) på tilløpsventilen for baklukevarmeren slik at det står parallelt med varmeledningen. Baklukevarmeren jobber nå med maksimal effekt.

- Regulere varmeeffekten:*
- Still håndtaket (Bilde 183) på tilløpsventilen for baklukevarmeren i en hvilken som helst stilling. Fordelingen av varmtvann til den bakre lastelukken kan på den måten stilles inn trinnløst.
- Slå av baklukevarmer:*
- Still håndtaket (Bilde 183) på tilløpsventilen for baklukevarmeren slik at det står på tvers av varmeledningen. Baklukevarmeren er nå slått av.

9.2.6 Veggpipe

Friskluft og avgasser fra varmeanlegget ledes i en to-kammers veggpipe.

- ▷ Parker kjøretøyet slik, at veggpipen får tilstrekkelig friskluft.
- ▷ Veggpipen må alltid være fri. Veggpipen må ikke tildekkes.
- ▷ Ved vintercamping må veggpipen holdes fri for snø og is.
- ▷ Kontroller veggpipen regelmessig, avhengig av været (snø, løvfall, smuss osv.). Om nødvendig, rengjør veggpipen.
- ▷ Ved rengjøring av kjøretøyet må vannstrålen ikke rettes direkte på veggpipen.
- ▷ Ved ignorering kan en feilfri funksjon av varmeanlegget ikke garanteres.

Bilde 184 Veggpipe (varmtvanns-varmeanlegg)

Bilde 185 Veggpipe (varmlufts-varmeanlegg)

Veggpipen er montert på den venstre sideveggen.

9.3 Klimaanlegg Truma Aventa

- ▷ Kjølekretsen må kun åpnes av produsenten eller et autorisert fagverksted.
- ▷ Luftinntakene og luftutløpene må ikke blokkeres.
- ▷ Kjør ikke i fall eller stigninger på mer enn 8 % når klimaanlegget er i gang. Ellers kan kompressoren skades.
- ▷ Enheten må ikke brukes i lengre tid i kjølemodus når bilen står skrått. Kondens kan trenge inn i interiøret.

- ▷ Klimaanlegget går kun når kjøretøyet er koblet til en 230 V-forsyning.
- ▷ Den eksterne 230 V-forsyningen må sikres med minimum 6 A. Ellers er ikke forskriftsmessig drift av klimaanlegget mulig.
- ▷ Varmeanlegg ved utetemperaturer under 4 °C er ikke mulig fordi varmeeffekten da avtar sterkt. Mellom 4 °C og 7 °C vil enheten midlertidig veksle til tinemodus. Ved utetemperaturer over 7 °C er oppvarmingsdrift mulig uten begrensninger.
- ▷ Fjernkontrollen må alltid rettes mot den infrarød-mottakeren når du bruker den.
- ▷ Følg også bruksanvisningen til produsenten.

Driftsmåter Klimaanlegget kan drives med følgende driftsmåter:

- Automatisk
- Kjøling
- Varmeanlegg
- Omluft

Fjernkontroll Alle funksjonene til klimaanlegget kan betjenes ved hjelp av fjernkontrollen.

- 1 Display
- 2 På/av-knapp
- 3 Bruk knappene + og – til temperaturvalg
- 4 Skyveklaff til panel med innstillingstaster
- 5 Valgtast vifteeffekttrinn (tre trinn)
- 6 Valgtast driftsmåte

Bilde 186 Fjernkontroll (klimaanlegg)

Automatisk drift I automatisk drift må ønsket temperatur innstilles.

Avhengig av romtemperatur velger klimaanlegget automatisk kjøle- eller oppvarmingsdrift og viftehastighet.

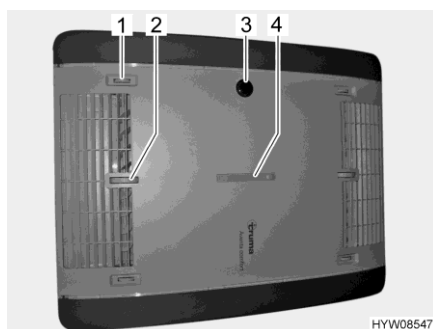
- For å slå på:*
- Trykk på på/av-knappen (Bilde 186,2). De sist brukte innstillingene brukes.

- ▷ Etter innkobling kjører resirkuleringsviften. Kompressoren starter senest etter 3 minutter, den blå LED-en (kjøling) eller den gule LED-en (varmeanlegg) blinker.

For å slå av:

- Still inn ønsket temperatur med knappene + og – (Bilde 186,3).
- Trykk på på/av-knappen (Bilde 186,2). Belysningen kan fortsatt betjenes.

- 1 Luftfordeling til høyre/venstre
- 2 Luftfordeling tak/gulv
- 3 IR-mottaker, funksjonsdisplay, manuell på/av
- 4 Luftfordeling, foran/bak

Bilde 187 Funksjonsdisplay og luftfordeling (klimaanlegg)

9.3.1 Betjening og visning på apparatet

Enkelte funksjoner kan kontrolleres direkte på apparatet.

Stille inn luftfordeling:

- Stille inn justeringshjul og glidebryter til trinnløs luftfordeling etter ønske.

Slå på/av manuelt:

- Trykk på mikroknappen (f.eks. med en penn, når fjernkontrollen ikke er innen rekkevidde).

Funksjonsdisplay

Tilstand LED	Betydning
Blå LED blinker	Kompressoren starter (kjølemodus)
Blå LED lyser	Kjøle drift
Gul LED blinker	Kompressoren starter (oppvarmingsdrift)
Gul LED lyser	Oppvarmingsdrift
Rød LED blinker	Data overføres
Rød LED lyser	Feil

Manuell drift

I manuell drift kan kjøling, varmeanlegg og omluft stilles inn hver for seg på fjernkontrollen.

Slå på kjøling:

- Trykk på på/av-knappen (Bilde 186,2).
- Trykk på valgknapp driftsmåte (Bilde 186,6) inntil kjølesymbolet vises på displayet (Bilde 186,1).
- Still inn ønsket temperatur med knappene + og – (Bilde 186,3).
- Still inn ønsket vifteeffekttrinn med valgknappen (Bilde 186,5).

Når romtemperaturen som er stilt inn med fjernkontrollen, er nådd, slås kompressoren av, den blå LED på IR-mottakeren slukker. Resirkuleringsviften fortsetter å kjøre.

Hvis romtemperaturen stiger over innstilt temperatur, vil enheten automatisk veksle tilbake til kjølemodus.

Slå på varmeanlegg:

- Trykk på på/av-knappen (Bilde 186,2).
- Trykk på valgknapp driftsmåte (Bilde 186,6) inntil varmesymbolet vises på displayet (Bilde 186,1).
- Still inn ønsket temperatur med knappene + og – (Bilde 186,3).
- Still inn ønsket vifteeffekttrinn med valgknappen (Bilde 186,5).

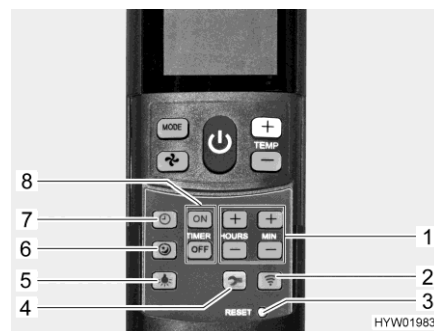
Når romtemperaturen som er stilt inn med fjernkontrollen, er nådd, slås kompressoren av, det gule lyset på IR-mottakeren slukker. Resirkuleringsviften fortsetter å kjøre.

Hvis romtemperaturen synker under innstilt temperatur, vil enheten automatisk veksle tilbake til oppvarmingsdrift.

Slå på omluft:

- Trykk på på/av-knappen (Bilde 186,2).
- Trykk på valgknapp driftsmåte (Bilde 186,6) inntil omluftsymbolet vises på displayet (Bilde 186,1).
- Still inn ønsket temperatur med knappene + og – (Bilde 186,3).
- Still inn ønsket vifteeffekttrinn med valgknappen (Bilde 186,5).

I omluftdrift blir inneluften sirkulert og renses av filteret. Ingen LEDer lyser i IR-mottakeren.

- 1 Knapper for å stille klokken og tidsuret
- 2 Send-knapp (ny dataoverføring)
- 3 Mikrobryter RESET (tilbakestilling til fabrikkinnstillinger)
- 4 Knapp Setup for igangsetting
- 5 Lysknapp (operere lysene)
- 6 Stille drift-knapp (stillegående kjøle-drift)
- 7 Klokkeslett-knapp (til å stille inn klokkeslett)
- 8 Slå på/av knapper "TIMER" for tidsforvalg

Bilde 188 Fjernkontroll med innstillingsknapper (klimaanlegg)

Slå på stille drift:

- Trykk på stille drift-knappen (Bilde 188,6). I kjølemodus kjører viften da med lavere hastighet og er derfor veldig stillegående.

Stille klokkeslett:

- Trykk på klokkeslett-knappen (Bilde 188,7).
- Still inn timer og minutter med knappene (Bilde 188,1).

Slå på tidsur:

- Trykk på på/av-knappen (Bilde 186,2).
- Still inn ønsket driftsmåte og temperatur.

Programmere innkoblingstid:

- Trykk på knappen ON (Bilde 188,8).
- Trykk på knappen for tidsinnstilling (Bilde 188,1) til ønsket tidsperiode til innkobling er nådd.
- Trykk på knappen ON (Bilde 188,8).

Programmere utkoblingstid:

- Trykk på knappen OFF (Bilde 188,8).
- Trykk på knappen for tidsinnstilling (Bilde 188,1) til ønsket tidsperiode til utkobling er nådd.
- Trykk på knappen OFF (Bilde 188,8).

- Deaktivere tidsur:** ■ Trykk på ON- eller OFF-knappen (Bilde 188,8) på nytt.
Med det integrerte tidsuret kan inn-/utkoblingstiden for klimaanlegg stilles inn mellom 15 minutter og 24 timer i forveien (beregnet ut fra gjeldende klokkeslett).
- Slå på belysning:** ■ Trykk på belysningsknappen (Bilde 188,5). Lyset blir slått på med det siste dempetrinnet.
- Dempe belysningen:** ■ Trykk på belysningsknappen (Bilde 188,5) og hold til ønsket lysstyrke er oppnådd.
- Slå av belysning:** ■ Trykk på belysningsknappen (Bilde 188,5).

- ▷ Knappen Setup (Bilde 188,4) brukes til å koble fjernkontrollen til klimaanlegget ved første igangsetting.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

9.4 Kokeplass

- ▶ Når gasskomfyren er i bruk, må du ikke la den stå uten tilsyn. Selv om gasskomfyren bare vil være uten tilsyn i en kort periode (f.eks. hvis du må gå på toalettet), må du slå den av.
- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Ikke bruk gasskomfyr eller gass-stekeovn til oppvarming.
- ▶ Når man håndterer varme gryter, panner og lignende gjenstander må man bruke votter eller grytekluter. Fare for personskade!
- ▶ Ikke plasser gardiner i nærheten av kokeplass. Brannfare!
- ▶ Hvis en varmekilde er i drift, må du alltid sette en kjele eller panne over flammen.

- ▷ Ikke plasser varme gjenstander, som kasseroller, på vaskbeskyttelsen, gasskomfyrdekslet eller benkeplaten.

9.4.1 Gasskomfyr

- ▶ Mens den slås på og når gasskomfyren er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kopphåndklær, servietter osv. i nærheten av gasskomfyren. Brannfare!
- ▶ Hele tenningsprosessen må være synlig ovenfra og må ikke dekkes til av kasseroller.
- ▶ Hvis du har en flammevernplaten, skal denne alltid brukes når gasskomfyren brukes. Før kjøring må flammevernplaten tas av og lagres trygt.
- ▶ Gasskomfyrdekslet lukkes med fjærkraft. Fare for skader når dekslet lukkes!

- ▷ Ikke bruk gasskomfyrdekslet i glass som koketopp.
- ▷ Lukk ikke gasskomfyrdekslet når komfyren er i bruk.
- ▷ Ikke utøv press på gasskomfyrdekslet når det er lukket.
- ▷ Etter kokingen må man la gasskomfyrdekslet være åpent så lenge brennerne avgir varme. Ellers kan glassplaten eksplodere.

- ▷ Bruk kun gryter og panner som passer til diameteren på brennerristen til gasskomfyren.
- ▷ Når flammen slukkes, stenger tennsikringsventilen automatisk gasstilførselen.
- ▷ Når gasskomfyrdekslet av glass er lukket, avbrytes gasstilførselen.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Kjøkkenbenken i kjøretøyet er utstyrt med en gasskomfyr med 3 flammer.

Bryterne for gasskomfyren er plassert på forsiden under benkeplaten.

Tenningsautomatikk med tenningsknapp

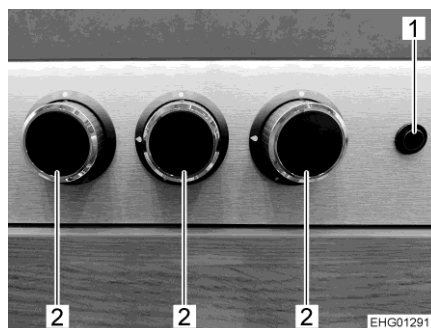
Gasskomfyren har elektronisk tenning.

Bilde 189 Gasskomfyr

For å slå på:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen på "Kokeplass".
- Åpne gasskomfyrdekslet (Bilde 189).

- 1 Tenningsknapp
- 2 Dreieregulator

Bilde 190 Brytere (gasskomfyr)

- Drei dreieregulatoren (Bilde 190,2) til ønsket varmekilde til tenningsposisjon (stor flamme).
- Trykk inn dreieregulatoren og hold den inne.

- Trykk på tenningsknappen (Bilde 190,1). Det dannes gnister ved brenneren.
- Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne, til tennsikringsventilen holder gasstilførselen åpen.
- Slipp dreieregulatoren løs og dreier den til ønsket innstilling.

For å slå av:

- Vri dreieregulatoren til 0-posisjon. Flammen slukkes.
- Steng gassavstengeventilen "kokeplass" og hovedventilen på gassflasken.

9.4.2 Komfyr med gassgrill og gass-stekeovn (tilleggsutstyr)

Kjøkkenbenken i kjøretøyet er utstyrt med en komfyr, en gassgrill og en gass-stekeovn.

Komfyr

Komfyren i kjøretøyet er utstyrt med 3 gassbluss.

- ▶ Mens det tennes og når et gassbluss er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kopphåndklær, servietter osv. i nærheten av brenneren. Brannfare!
- ▶ Prosessen ved tenning av et gassbluss må hele tiden være synlig ovenfra og må ikke dekkes til av kasseroller.
- ▶ Hvis brennerflammen slukker ved et uhell, dreier man dreieregulatoren til 0-posisjon og lar brenneren være avslått i minst 1 minutt. Tenn den på nytt først da.
- ▶ Komfyrdekselet lukkes med fjærkraft. Fare for skader når dekslet lukkes!

- ▷ Ikke bruk komfyrdekselet i glass som koketopp.
- ▷ Lukk ikke komfyrdekselet når komfyren er i bruk.
- ▷ Ikke utøv press på komfyrdekselet når det er lukket.
- ▷ Ikke sett varme kasseroller på komfyrdekselet.
- ▷ Etter bruk må man la komfyrdekselet være åpent så lenge gassblussene til komfyren avgir varme. Ellers kan glassplaten eksplodere.

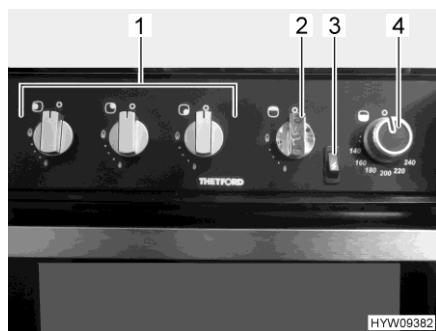
- ▷ Bruk kun gryter og panner som passer til diameteren på brenneristen til gasskomfyren.
- ▷ Når flammen i et gassbluss slukkes, stenger tennsikringsventilen automatisk gasstilførselen.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Bilde 191 Komfyr med gassbluss

Gassbluss Komfyren er utstyrt med 3 gassbluss (Bilde 191).

- Tenne gassbluss:*
- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen på "Kokeplass".
 - Åpne komfyrdekselet (Bilde 191).

- 1 Dreieregulator (kokeplater)
- 2 Dreieregulator (gassgrill)
- 3 Tenningsknapp
- 4 Dreieregulator (gass-stekeovn)

Bilde 192 Brytere (kjøkkenbenk)

- Trykk dreieregulatoren (Bilde 192,1) til ønsket varmekilde, drei til tenningsposisjon (stor flamme) og hold den nedtrykket helt til flammen brenner (maks 15 sekunder).
- Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne, til tennsikringsventilen holder gasstilførselen åpen.
- Slipp dreieregulatoren løs og drei den til ønsket innstilling.
- Hvis tenningen mislykkes, vent ett minutt og gjenta prosedyren fra begynnelsen.

- Slukke gassbluss:*
- Vri dreieregulatoren til 0-posisjon. Flammen slukkes.
 - Steng gassavstengeventilen "kokeplass" og hovedventilen på gassflasken.

Gassgrill Gassgrillen er plassert under bryterne (Bilde 192).

- ▶ Når gass-stekeovnen er i bruk kan det også hende at grillområdet blir svært varmt, selv om gassgrillen er slått av. Ikke ta på varme deler med bare hendene.
- ▶ Klaffen på gassgrillen må alltid holdes åpen under tenning og bruk av grillen.
- ▶ Ved tenningsprosessen og når gassgrillen er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kopphåndklær, servietter osv. i nærheten av gassgrillen. Brannfare!

- ▶ Hvis tenningen ikke lykkes, gjenta prosessen fra begynnelsen. Ved behov må man undersøke om det mangler gass og/eller strøm i gassgrillen.
- ▶ Hvis gassgrillen likevel ikke fungerer, må du stenge gassavstengeventilen og ta kontakt med en autorisert servicestasjon.
- ▶ Hvis brennerflammen slukker ved et uhell, dreier man dreieregulatoren til 0-posisjon og lar brenneren være avslått i minst 1 minutt. Tenn den på nytt først da.

- ▷ Før gassgrillen tas i bruk for første gang, må den varmes opp og stå på høyeste trinn i 20 minutter for å fjerne gjenværende belegg fra produksjonen. Det kan forekomme røykdannelse som ikke er giftig når du gjør dette. Åpne alle vinduer, og luft godt ut.

Slå på gassgrill:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen på "Kokeplass".
- Åpne klaffen på gassgrillen helt.
- Trykk lett på dreieregulatoren (Bilde 192,2) og vri den til tenningsposisjon (stor flamme).
- Trykk inn tenningsknappen (Bilde 192,3) inntil flammen brenner (ikke lenger enn 15 sekunder).
- Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne, til tennsikringsventilen holder gasstilførselen åpen.
- Slipp dreieregulatoren løs og dreier den til ønsket innstilling.
- Hvis tenningen mislykkes, vent ett minutt og gjenta prosedyren fra begynnelsen.

Slå av gassgrill:

- Vri dreieregulatoren til 0-posisjon. Flammen slukkes.
- Steng gassavstengeventilen "Kokeplass" og hovedventilen på gassflasken.

Gass-stekeovn

Gass-stekeovnen er montert under gassgrillen.

- ▶ Når gass-stekeovnen er i bruk kan det også hende at grillområdet blir svært varmt, selv om gassgrillen er slått av. Ikke ta på varme deler med bare hendene.
- ▶ Ved tenningsprosess og når stekeovnen er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kophåndklær, klær osv. i nærheten av gass-stekeovnen. Brannfare!
- ▶ Stekeovnsluken må være åpen når stekeovnen tennes.
- ▶ Hvis tenningen ikke lykkes, gjenta prosessen fra begynnelsen. Ved behov må man teste om det mangler gass og/eller strøm i gass-stekeovnen.
- ▶ Hvis gass-stekeovnen likevel ikke fungerer, lukker man gassavstengeventilen og underretter servicestasjonen.
- ▶ Hvis brennerflammen slukker ved et uhell, dreier man dreieregulatoren til 0-posisjon og lar brenneren være avslått i minst 1 minutt. Tenn den på nytt først da.

- ▷ Før gass-stekeovnen tas i bruk for første gang, må den varmes opp og stå på 200 °C i 30 minutter for å fjerne gjenværende belegg fra produksjonen. Det kan forekomme røykdannelse som ikke er giftig når du gjør dette. Åpne alle vinduer, og luft godt ut.
- ▷ Temperaturen i gass-stekeovnen blir regulert med en termostat. Varmen kan justeres fra 130 °C til 240 °C. Den innstilte temperaturen refererer til midten av gass-stekeovnen. Temperaturen vil være høyere øverst i gass-stekeovnen, og lavere nederst.

Slå på gass-stekeovn:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Kokeplass".
- Åpne klaffen på gass-stekeovnen helt.
- Trykk lett på dreieregulatoren (Bilde 192,4) og vri den til høyeste trinn (240 °C).
- Trykk inn tenningsknappen (Bilde 192,3) inntil flammen brenner (ikke lenger enn 15 sekunder).
- Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne i enda 10 til 15 sekunder, til tennsikringsventilen holder gasstilførselen åpen.
- Slipp dreieregulatoren løs og drei den til ønsket innstilling.
- Sett ovnsristen inn i ønsket rillehøyde, og lukk klaffen på gass-stekeovnen.
- Hvis tenningen mislykkes, vent ett minutt og gjenta prosedyren fra begynnelsen.

Slå av gass-stekeovn:

- Vri dreieregulatoren til 0-posisjon. Flammen slukkes.
- Steng gassavstengeventilen "Kokeplass" og hovedventilen på gassflasken.

9.5 Kjølenskap

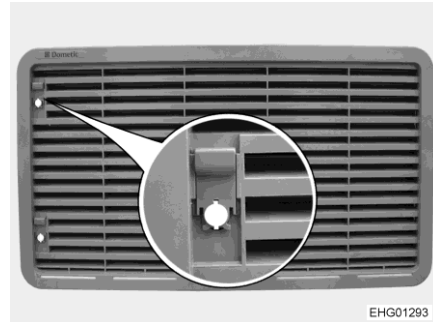
Hvis det ikke finnes et gasstrykk-kontrollsystem med kollisjonssensor, skal kjøleskapet bare drives av 12 V-spenning under kjøring. Ved høye omgivelsestemperaturer kommer ikke kjøleskapet opp i full kjøleeffekt lenger.

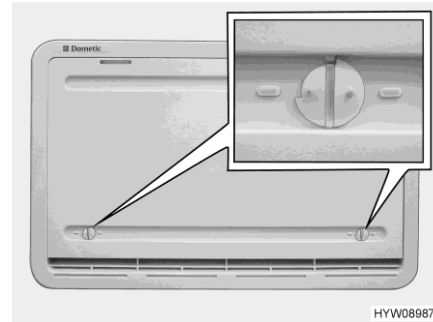
- ▷ Sett alltid på kjøleskapets luftegitter når du forlater kjøretøyet. Hvis ikke kan det trenge inn vann når det er regnvær.
- ▷ Kjøleskapets kjøleeffekt er avhengig av hvordan kjøretøyet er parkert. Kjøleeffekten kan synke allerede fra 5° skråstilling. Derfor må man alltid parkere kjøretøyet vannrett på oppstillingsplassen.
- ▷ Absorbasjonskjølenskap arbeider ved normal romtemperatur (ca. 21 °C) i det angitte temperaturområdet. Kjøleeffekten reduseres ved betydelig høyere omgivelsestemperaturer (> 30 °C).

9.5.1 Kjøleskapets luftegitter (tilleggsutstyr)

Ved høye utetemperaturer oppnår kjøleaggregatet full kjøleeffekt kun når kjøleskapet får tilstrekkelig lufttilførsel.

Bilde 193 Skyver på kjøleskapets luftegitter

Bilde 194 Vinterdeksel (kjøleskapets luftegitter)

- Demontering:**
- Skyv skyveren (Bilde 193) oppover.
 - Ta av kjøleskapets luftegitter.

Vinterdeksel Vinterdekslene (Bilde 194) beskytter kjøleaggregatet mot kald luft. Vinterdekslene settes foran hvert kjøleskapets luftegitter når utetemperaturen synker under +10 °C (både ved gassdrift og elektrisk drift). Hos mindre apparater (med en kapasitet på under 130 l) benyttes ved gassdrift kun det **underste** vinterdekslet.

Ved svært lave temperaturer (-5 °C til -30 °C) skal det **isolerte** vinterdekslet benyttes. Det isolerte vinterdekslet benyttes i stedet for det **underste** kjøleskap-luftegitteret.

Ta av vinterdeksler når temperaturen stiger igjen.

- Montering:**
- Åpne begge låseanordningene (Bilde 194) (sporet står vannrett).
 - Sett vinterdekslet foran luftegitteret.
 - Lås låseanordningene med en liten mynt (sporet står loddrett).

- Demontering:**
- Åpne begge låseanordningene (Bilde 194) (sporet står vannrett).
 - Ta av vinterdekslet fra luftegitteret.

- ▷ Ta av vinterdeksler når temperaturen stiger over +10 °C. Ellers kan kjøleskapet skades.
- ▷ Ta av **isolerte** vinterdeksler når temperaturen stiger over -5 °C. Ellers kan kjøleskapet skades.

- ▷ Under kjøring kan vinterdekslet forbli montert.

9.5.2 Thetford serie N3000 E/A

Avhengig av utstyret er det montert ulike modeller av kjøleskapet.

Utførelse Thetford N3000 E

Manuelt energivalgsystem, automatisk tenning

Utførelse Thetford N3000E+ / N3000 A

Automatisk og manuelt energivalgsystem, automatisk tenning

Driftsmåter

Kjøleskapet har 3 driftsmåter:

- 230 V-drift
- 12 V-drift
- Gassdrift

- ▷ Kjøleskapet trenger alltid en 12 V-styrespenning, uavhengig av hvilken energitype det drives med. Styrespenning foreligger så snart strømsentralen slås på. Det strømmer derfor alltid en hvilestrøm, også når kjøleskapet er slått av. Ved midlertidig lagring må man alltid slå av strømsentralen.
- ▷ Lukk gassavstengeventilen "Kjøleskap" når kjøleskapet drives elektrisk.

230 V-drift

Kjøleskapet drives via et eksternt strømnett.

12 V-drift

Kjøleskapet drives via bilbatteri.

- ▷ I automatisk modus velges 12 V-drift kun når kjøretøymotoren er i gang.

Gassdrift

Kjøleskapet drives med gass fra en tilkoblet gassflaske.

- ▷ Ved bruk av propangass må et filter brukes. Filteret må installeres av en kvalifisert tekniker.

Å veksle mellom energikildene

Ved veksling mellom de ulike energikilder oppstår det forsinkelser som er innebygd med hensikt. Derfor er kjøleskapet ikke driftsklart rett etter omkobling til en ny energikilde. Ved veksling fra 12 V-drift til gassdrift er forsinkelsen 15 minutter. Dette forhindrer at det kobles om til gassdrift under korte opphold (f.eks. bensinstasjon).

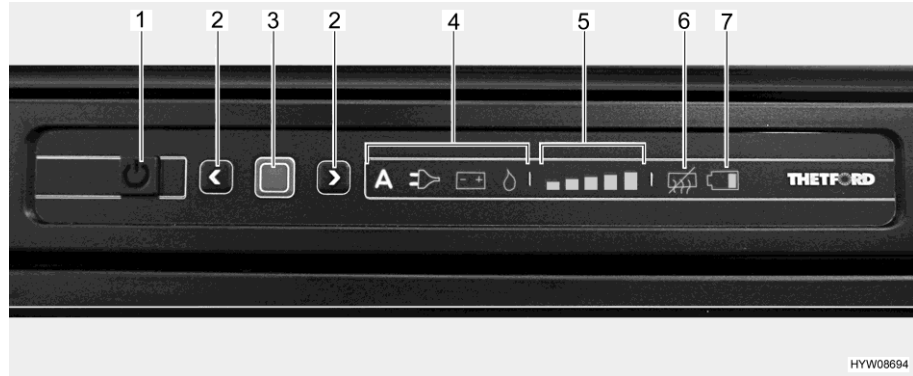
Bensinstasjon

- ▶ Åpen ild er forbudt ved bensinstasjoner.
- Hvis kjøleskapet ble manuelt stilt inn til gassdrift mens man kjører: Slå av kjøleskap på bensinstasjonen eller bytt til 12 V-drift.
- Hvis kjøleskapet ble brukt i automatisk modus under kjøring (kun ved utførelse med automatisk energivalg) og stoppet varer i mer enn 15 minutter: Slå av kjøleskapet. Ellers byttes det automatisk energivalgsystemet automatisk til gassdrift 15 minutter etter at man har slått av kjøretøymotoren.

Tennsikring Ved valg av gassdrift åpnes tennsikringen automatisk, slik at gass kan strømme ut til brenneren. Samtidig koples den elektroniske tenneren inn. Hvis gassflammen går ut, f.eks. pga. trekk, aktiveres tenneren umiddelbart og antenner gassen på nytt.

Betjening

Bilde 195 LED-betjeningsfelt (kjøleskap Thetford)

- 1 På/av-knapp
- 2 Piltaster
- 3 Bekreftelsestast
- 4 Visning av driftsmåte (A ikke tilgjengelig i alle versjoner)
- 5 Kjølenivåindikator
- 6 Indikator for "Anti-kondensering av"
- 7 Indikator for "Batteri tomt" (ikke aktiv)

- Hvis kjøleskapet skal drives med gass: Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Kjøleskap".

For å slå på:

- Trykk på på/av-knappen (Bilde 195,1) i 1 sekund. Knappen lyser grønt. Etter ca. 10 sekunder dempes displayet for å spare strøm.
- Trykk på bekreftelsestasten (Bilde 195,3). Den siste valgte driftsmåten vises.

Velge driftsmåte:

- Trykk på bekreftelsestasten (Bilde 195,3) i ca. 2 sekunder. Symbolet for driftsmåte blinker.
- Manuell energivalg: Velg den ønskede energikilden med piltastene (Bilde 195,2).
- Automatisk energivalg (kun ved utførelse med automatisk energivalg): Bruk piltastene (Bilde 195,2) for å velge driftsmåte A.
- Bekreft valget med bekreftelsestasten (Bilde 195,3).

I versjonen med automatisk energivalg utføres energivalget i denne rekkefølge, avhengig av tilgjengelige energikilder:

- 230 V vekselspanning
- 12 V likespenning
- Gass

Still inn kjøletemperatur:

- Trykk på bekreftelsestasten (Bilde 195,3) i ca. 2 sekunder. Symbolet for driftsmåte blinker.
- Trykk på bekreftelsestasten (Bilde 195,3) på nytt. Kjølenivåindikatoren (Bilde 195,5) blinker.

- For å endre innstillingen trykker du på piltastene (Bilde 195,2) til ønsket innstilling vises.
- Bekreft valget med bekreftelsetasten (Bilde 195,3).

For å slå av:

- Trykk på på/av-knappen (Bilde 195,1) i ca. 2 sekunder. Alle lysene går ut. Kjøleskapet er slått av.
- Hvis kjøleskapet ble drevet med gass: Steng gassavstengeventilen "Kjøleskap" og hovedventilen på gassflasken.

Regulering av kjøleskaptemperatur

Etter at det er slått på, velger kjøleskapet automatisk sist valgte termostatinnstilling. Denne innstillingen kan etterjusteres manuelt med hjelp av piltastene (Bilde 195,2). Det tar et par timer før kjøleskapet når normal driftstemperatur. Termostatinnstillingen beholdes selv om det velges en annen driftsmåte.

Tilleggsfunksjoner

Blinkende lamper på kontrollpanelet viser en feil. Merknader til feilretting, se kapittel 14.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen "Kjøleskap" som er vedlagt separat.

9.5.3 Kjøleskapdør-lås

Avhengig av modellen har kjøleskapet et separat frysenskap. Informasjonen i dette avsnittet gjelder også for døren på frysenskapet.

- ▷ Under kjøring må kjøleskapdøren alltid være lukket og låst i lukket posisjon.

- ▷ Når kjøleskapet er avslått, låses kjøleskapdøren i luftestilling. På denne måten unngår man at det danner seg mugg.

Kjøleskapdøren kan stå i to stillinger:

- Lukket kjøleskapdør mens man kjører og når kjøleskapet er i bruk
- Kjøleskapdøren litt åpen for å lufte når kjøleskapet er avslått

- ▷ For ytterligere informasjon om låsing, se separat bruksanvisning fra produsenten.

Thetford Kjøleskapet åpnes og lukkes med håndtaket på døren.

Luftestilling Kjøleskapdøren kan blokkeres i luftestilling med hjelp av en svingbar bøyle.

Bilde 196 Låseanordning (normalstilling)

Bilde 197 Låseanordning (luftestilling)

Låse i luftestilling:

- Åpne kjøleskapsdøren.
- Vri bøylen (Bilde 196) framover (Bilde 197).
- Lukk kjøleskapsdøren til første hasp, da er den låst i luftestilling.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om sanitæranlegget i kjøretøyet. På slutten av kapitlet finner du monteringsstedene til sanitæranleggets komponenter.

10.1 Vannforsyning, generelt

- ▶ Vanntanken må kun fylles fra drikkevannsnettet slik at kvaliteten på drikkevannet er sikret.
- ▶ Til påfylling må det kun brukes slanger eller beholdere som er tillatt for bruk til drikkevann.
- ▶ Påfyllingsslanger eller beholdere må skylles grundig med drikkevann (to til tre ganger kapasiteten).
- ▶ Påfyllingsslanger eller beholdere må tømmes fullstendig etter påfylling, og åpningene på påfyllingsslanger eller beholdere må lukkes.
- ▶ Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Sørg derfor for at vannledningene og vanntanken rengjøres grundig hver gang før du tar i bruk kjøretøyet. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.
- ▶ Hvis kjøretøyets vannanlegg er ute av bruk i mer enn en uke, må det desinfiseres før det tas i bruk igjen (se kapittel 11).

- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at vannpumpen er koblet ut. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.
- ▷ Hvis den er tom for vann, går vannpumpen varm og kan skades senest etter ett minutt. Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.

Kjøretøyet er utstyrt med en vanntank. En elektrisk vannpumpe pumper vann til de ulike kranene. Når en vannkran åpnes, slår vannpumpen seg automatisk på og pumper vann til uttappingspunktet.

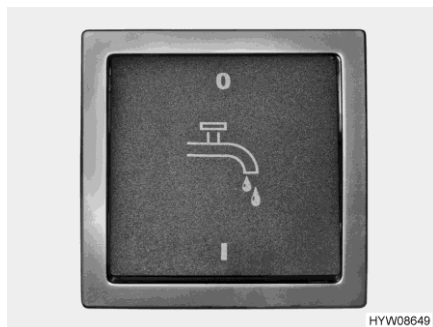
Spillvannstanken fanger opp spillvannet. På panelet vises hvor full vanntanken eller spillvannstanken er.

Vannpumpe

Avhengig av hvordan kjøretøyet er utstyrt, slås vannpumpen på eller av via hhv. en separat bryter eller via 7"-panelet.

- ▷ Før du bruker vannarmaturene, må du slå på vannpumpen på bryter eller på 7"-panelet.
- ▷ Når vanntanken fylles, kan det dannes en luftboble på bunnen av pumpen. Denne luftboblen forhindrer at vannet suges opp. Rist vannpumpen kraftig opp og ned i vannet.

Bilde 198 Bryter for vannpumpe

Kjøretøy med panel LT 94

For kjøretøy utstyrt med panel LT 94 (se avsnittet 8.6), styres 12 V-forbrukerne analogt. I dette tilfellet er det montert en separat bryter for vannpumpen i kjøretøyet. Bryteren er plassert i baderomsskapet.

Kjøretøy med 7"-panel

For kjøretøy utstyrt med et BUS-system med 7"-panel (se avsnittet 8.7), styres 12 V-forbrukerne digitalt. I dette tilfellet betjenes vannpumpen over 7"-panelet.

10.2 Vannanlegg**10.2.1 Vanntank**

Vanntanken rommer ca. 180 l.

Monteringssted for vanntanken, se avsnittet 10.2.4.

Varmluft fra boenhets-varmeanlegget varmer opp vanntanken. Vanntanken er dermed beskyttet mot frost.

- ▷ Når boenhets-varmeanlegget er ute av drift, har ikke lenger vanntanken tilfredstillende beskyttelse mot frost. Ved frostfare må man tømme vanntanken og la tappekranen stå åpen.

- ▷ På grunn av kjøresikkerheten og tekniske tillatelser må fyllemengden reduseres til ca. 20 l under kjøring. Når vannet tappes ved hjelp av dreiehandtaket for sikkerhetsavløpet (se avsnittet 10.2.5), blir det igjen en restmengde på ca. 20 l i vanntanken.

10.2.2 Påfylling av vannanlegget

► Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.

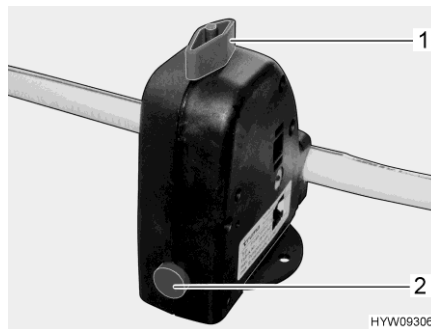

▷ Hvis den er tom for vann, går vannpumpen varm og kan skades senest etter ett minutt. Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.

▷ Man kan kontrollere vannmengden på panelet mens vanntanken fylles.

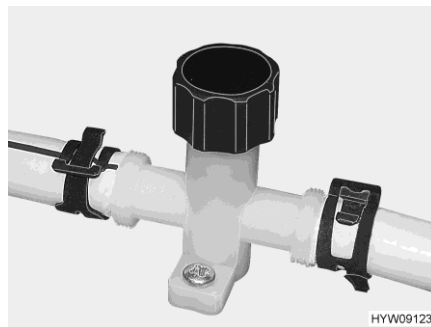
- Still kjøretøyet vannrett.
- Slå på 12 V-forsyningen på panelet.

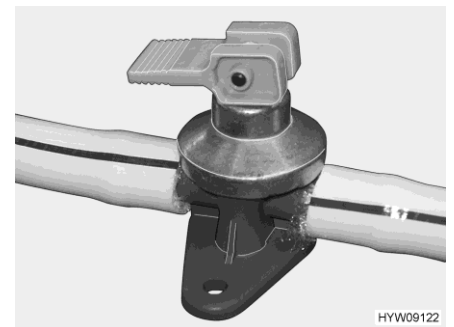
- 1 Dreiebryter
- 2 Trykknapp

Bilde 199 Sikkerhets-/avtappingsventil (Truma)

- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen (Truma). Drei dreiebryteren (Bilde 199,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykknappen (Bilde 199,2).
- Det er ikke mulig å lukke sikkerhets-/avtappingsventilen ved temperaturer under 6 °C.

Bilde 200 Tappekran (vannledning)

Bilde 201 Tappekran (varmtvannsbereider Alde)

- Steng tappekranene (Bilde 200 og Bilde 201). Trekk til hettene med urviseren hhv. still vippearmen vannrett. Monteringsstedet for sikkerhets-/avtappingsventilen og tappekranene finnes i avsnittet 10.7 på slutten av dette kapitlet.
- Steng alle vannkraner.
- Lukk utløpsåpningen på vanntanken.
- Åpne drikkevann-påfyllingsstussen på utsiden av kjøretøyet.

- Fyll vanntanken med drikkevann. Bruk vannslange, vannkanne med trakt eller lignende til å fylle på vann.
- Koble inn vannpumpen på bryteren.
- Still alle vannkraner på Varmt, og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsledningene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsberederen er fylt med vann.
- Still alle vannkraner på Kaldt, og la dem stå åpne. Kaldtvannsrørene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler.
- Steng alle vannkraner.
- Lukk drikkevann-påfyllingsstussen.
- Kontroller at dekslet på vanntanken er tett.

10.2.3 Etterfyll med vann

- ▶ Dekslene for påfyllingsstussene for drivstoff og for drikkevann-påfyllingsstussene er svært like. Før man fyller tanken skal merkingen kontrolleres.
- ▶ Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.

Bilde 202 Deksel (drikkevann-påfyllingsstuss)

Drikkevann-påfyllingsstussen er, avhengig av modellutførelse, plassert på venstre eller høyre side av kjøretøyet.

Drikkevann-påfyllingsstussen er merket med symbolet .

Åpne drikkevann-påfyllingsstussen:

- Sving den utvendige luken (Bilde 202) oppover.
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen, og drei den en kvart omdreining. Dekselet er låst opp.
- Trekk ut nøkkelen.
- Drei det blå dekselet (Bilde 202) en kvart omdreining.
- Fjern dekslet.

Fylle på vann:

- Fyll vanntanken med drikkevann. Bruk vannslange, vannkanne med trakt eller lignende til å fylle på vann.

Lukk drikkevann-påfyllingsstussen:

- Sett dekslet på drikkevann-påfyllingsstussen.
- Drei dekslet en kvart omdreining.
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen, og drei den en kvart omdreining. Dekselet er låst.
- Trekk ut nøkkelen.
- Kontroller at dekslet sitter godt fast på drikkevann-påfyllingsstussen.
- Sving den utvendige luken ned og lukk den.

10.2.4 Redusere vannmengden for kjøring

Dreihåndtak Dreihåndtaket er montert på vanntanken.

Bilde 203 Dreihåndtak (vannavløp)

- For å åpne:*
- Drei dreihåndtaket (Bilde 203) på vanntanken mot urviseren til første stopp. Vannet renner ut opptil ca. 20 liter.
- For å stenge:*
- Drei dreihåndtaket (Bilde 203) på vanntanken til stopp med urviseren.

Monteringssted Se avsnittet 10.7.

10.2.5 Tappe vann (dreihåndtak for sikkerhetsavløp)

- På vanntanken dreier du dreihåndtaket (Bilde 203) mot urviseren fra du møter motstand til stopp for å åpne utløpsåpningen fullstendig.

10.2.6 Tømme vannanlegg

- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La sikkerhets-/avtappingsventilen (Truma) og alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.

- ▷ Følg miljøvernansvisningene i dette kapitlet.

Monteringsstedet for sikkerhets-/avtappingsventilen og tappekranene finnes i avsnittet 10.7 på slutten av dette kapitlet.

Gå fram på følgende måte for å tømme og lufte vannanlegget. Slik unngår man frostskafer:

- Still kjøretøyet vannrett.
- Slå av 230 V-forsyningen.
- Slå av 12 V-forsyningen på panelet.
- Ta varmtvannsberederen ut av drift (se avsnittet 9.2).
- Åpne tappekranene. Drei hetten mot urviseren eller still vippearmen loddrett.
- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen (Truma). Vri dreiebryteren langs med sikkerhets-/avtappingsventilen.
- Åpne vanntankens avløp.
- Åpne alle vannkraner og still dem i midtstilling.
- Heng opp hånddusjen i dusjstilling.
- Skru av låseringen på vanntanken.
- Ta vannpumpen (festet på lokket) så langt ut som det er mulig for tilkoblingsledningene.
- Hold opp vannpumpen til vannledningen er helt tom.
- Kontroller at vanntanken er helt tom.
- Legg hånddusjen i dusjkaret.
- Blås ut vannet som er igjen i vannledningene (maks. 0,5 bar). Skill vannledningen fra vannpumpen og blås inn i vannledningen i retning av forbruker.
- Tøm spillvannstanken. Følg miljøvernansvisningene i dette kapitlet.
- Tøm toalett-kassetten. Følg miljøvernansvisningene i dette kapitlet.
- Rengjør vanntanken og spyl den deretter grundig.
- La vannanlegget tørke så lenge som mulig.
- La alle vannkraner stå åpne i midtstilling etter tømning.
- La sikkerhets-/avtappingsventilen (Truma) og alle tappekranene stå åpne.

10.3 Vannfilter (valgfridd)

- ▶ Vannfilteret må ikke benyttes til filtrering av brønnvann, spillvann, elvevann eller regnvann. Vannfilteret egner seg ikke til utvinning av drikkevann på denne måten.
- ▶ Vannfilteret må ikke benyttes til filtrering av varmtvann.
- ▶ For sikker håndtering av vannfilteret, følg produsentens separate bruksanvisning (spesielt sikkerhetsanvisningene).

Bruksformål Vannfilteret er kun ment for filtrering av kaldt drikkevann. Vannfilteret danner hygienisk ferskvann av dette.

Moneringssted Vannfilteret er montert på venstre side av kjøretøyet, og er tilgjengelig via en utvendig luke. Filterpatronen til vannfilteret er forbundet med filterhodet via en bajonettlås. Filterhodet har en integrert stoppeventil. Ingen ekstra stoppeventiler påkrevd i innløp og avløp.

- ▷ Fremgangsmåten ved filterskift samt ytterligere informasjon er å finne i den separate bruksanvisningen fra produsenten.

10.4 Spillvannstank

Spillvannstanken rommer ca. 150 l.

Moneringssted og tilgang, se avsnittet 10.7.

Varmluft fra boenhets-varmeanlegget varmer spillvannstanken. Spillvannstanken er dermed beskyttet mot frost.

- ▷ Hvis boenhets-varmeanlegget ikke er i drift, er spillvannstanken ikke lenger tilstrekkelig beskyttet mot frost. Ved frostfare må man tømme spillvannstanken og la tappekranen stå åpen.
- ▷ Hell aldri kokende vann rett i utslagsvasken. Kokende vann kan føre til deformasjon eller utettheter i rørsystemet.

- ▷ Spillvannstanken må kun tømmes på deponier, campingplasser eller oppstillingsplasser.

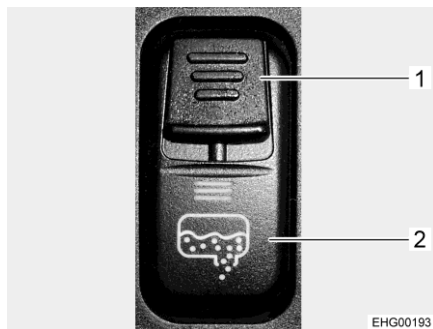
Avhengig av utstyret åpnes og lukkes tappekranen mekanisk via en betjeningshendel eller elektrisk via en vippebryter.

- ▷ Det er bare mulig å tømme spillvannstanken ved bruk av vippebryter når kjøretøyet står stille og kjøretøymotoren er slått av.

Elektrisk styrt tappekran

Tappekranen for spillvannstanken åpnes og lukkes med en vippebryter på bryterkonsollen i førerhuset. Vippebryteren er utstyrt med en skyvesikring for å forhindre utilsiktet åpning av tappekran.

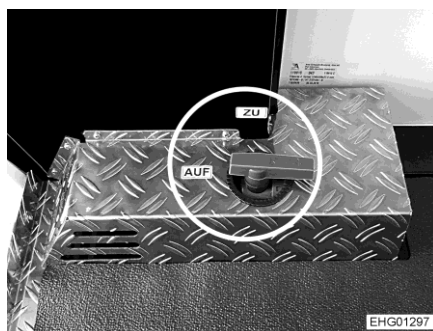
Bilde 204 Vippebryter (tømming av spillvann)

Tømme spillvannstanken:

- Manøvrer kjøretøyet rett over avløpet til tømmestasjonen for spillvann.
- Skyv skyvesikringen (Bilde 204,1) på vippebryteren ned og slå samtidig vippebryteren (Bilde 204,2) ned. Dermed åpnes spillvannsventilen og spillvannstanken tømmes. LED-en lyser så lenge spillvannsventilen er åpen.

Betjening med betjeningshendel

Tappekranen åpnes og lukkes ved hjelp av en betjeningshendel.

Bilde 205 Betjeningshendel (tappekran)

Monteringssted for betjeningshendel

Betjeningshendelen (Bilde 205) for tømming av spillvann er plassert i bakre lasteluke. Avløpsrøret med tilkobling for spillvannsslange befinner seg under kjøretøyet.

Bilde 206 Spillvannsslange (gasskap)

Bilde 207 Avløpsrør med spillvannsslange

Spillvannsslange

Spillvannslangen (Bilde 206) er plassert i gasskapet eller i gasskaputtrekket, og kan stikkes på avløpsrøret (Bilde 207) som forlengelse.

- For å tømme:*
- Stikk spillvannsslangen på avløpsrøret.
 - Åpne tappekranen. Vri betjeningshendelen (Bilde 205) til stillingen AUF (åpen). Spillvannet renner ut.
 - Tøm spillvannstanken fullstendig.
 - Når spillvannet er tappet helt av, skal tappekranen lukkes igjen. Vri betjeningshendelen (Bilde 205) til stillingen ZU (stengt).
 - Trekk av spillvannsslangen og pakk den bort.

10.5 Bad

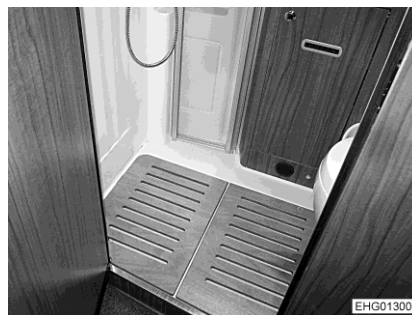
- ▷ Det må ikke transporteres last i dusjkabinettet. Dusjkabinettet eller andre gjenstander i toalettrommet kan bli skadet.

- ▷ For å lufte under eller etter bruk av dusjen eller til tørking av våte klær; lukk toalettromsdøren og åpne vinduet eller takluken i toalettrommet. Da sirkulerer luften bedre.
- ▷ Vask bort såperester i dusjkaret etter bruk av dusjen, ellers kan det med tiden dannes sprekker i dusjkaret.
- ▷ Tørk dusjen etter bruk, ellers kan det dannes fuktighet.
- ▷ Sett kjøretøyet slik at det står mest mulig vannrett. Ellers kan ikke vannet renne riktig ut av dusjkaret.
- ▷ Ytterligere informasjon angående rengjøring av toalettrommet finner du i avsnittet 11.3.

Innleggsbrett for dusj

Innleggsbrettet er laget av massivt tre. Innleggsbrettet beskytter dusjkaret og sørger for et tørt gulv, selv etter dusjing.

Bilde 208 Innleggsbrett (eksempel)

Overhold følgende anvisninger for å få en lang levetid:

- Før du skal dusje tar du innleggsbrettet (Bilde 208) ut av dusjen.
- Sett innleggsbrettet tilbake i dusjkaret etter dusjing.
- Rengjør innleggsbrettet minst hver sjetten måned.

10.6 Toalett

- ▷ Toalettet må maksimalt belastes med 120 kg.
- ▷ Tøm kassett-toalettet når det er frostfare og kjøretøyet ikke er oppvarmet.
- ▷ Ikke sitt på toalettlokket. Lokket er ikke konstruert for å bære personer og det kan brette.
- ▷ Bruk kjemiske midler som egner seg til toalett. Lufteanlegget fjerner kun lukt, ikke bakterier og gasser. Bakterier og gasser angriper tetningsgummen.

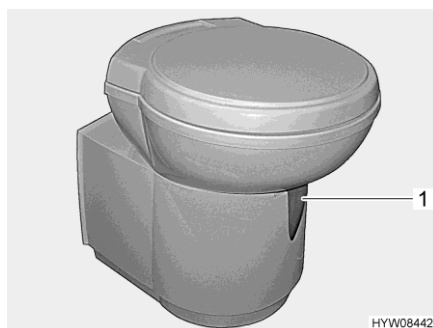
- ▷ Hvis kjøretøyet er utstyrt med et elektrisk ventilasjonssystem, starter viften automatisk når toalettskålen åpnes.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

- ▷ Tøm toalett-kassetten bare på anvist tømmestasjon på campingplasser eller parkeringsplasser for bobiler.

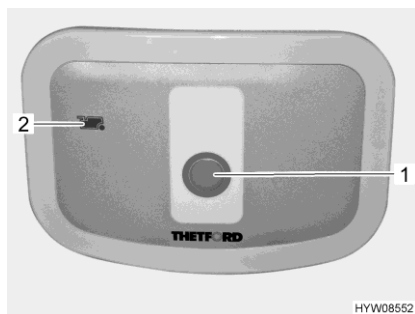
10.6.1 Svingbarttoalett

Thetford-toalettets nedspyling skjer direkte via kjøretøyets vannsystem. Om nødvendig kan toalettskålen snus i ønsket posisjon.

1 Skyvearm

Bilde 209 Thetford-toalettskål (svingbar)

1 Spyleknapp
2 Kontrollampe

Bilde 210 Spyleknapp/kontrollampe (eksempel)

Kontrollpanelet befinner seg i nærheten av toalettskålen.

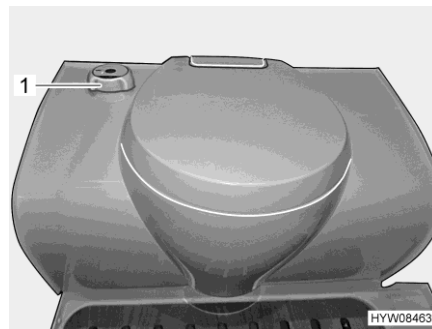
For å spyle ned:

- Før det spyles ned må skyveren på Thetford-toalettet åpnes. Skyv skyvearmen (Bilde 209,1) mot urviseren.
- Trykk den blå spyleknappen (Bilde 210,1) for å spyle ned.
- Lukk skyveren etter skylling. Skyv skyvearmen med urviseren. Kontrolllampen (Bilde 210,2) lyser når toalett-kassetten må tømmes.

10.6.2 Toalett med fast benk

Toalettet spyles direkte via ferskvannstanken.

Toalettet kan brukes med åpen eller lukket skyver.

1 Dreiehåndtak

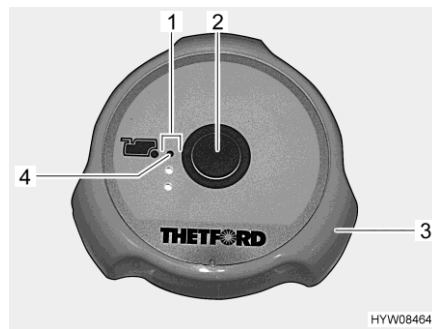
Bilde 211 Thetford-toalett

Åpne skyver:

- Drei dreiehåndtaket (Bilde 211,1) mot urviseren.

Lukke skyver:

- Drei dreiehåndtaket (Bilde 211,1) med urviseren.

1 Kontrolllamper
2 Spyleknapp
3 Dreiehåndtak
4 Kontrolllampe

Bilde 212 Spyleknapp/kontrolllamper (Thetford-toalett)

For å spyle ned:

- Før det spyles ned må skyveren på Thetford-toalettet åpnes. Drei dreiehåndtaket (Bilde 212,3) mot urviseren.
- Trykk den blå spyleknappen (Bilde 212,2) for å spyle ned.
- Lukk skyveren etter skylling. Drei dreiehåndtaket (Bilde 212,3) med urviseren.

Kontrolllampene (Bilde 212,1) viser fyllenivået til toalett-kassetten. Når den røde kontrollampen (Bilde 212,4) lyser, må toalett-kassetten tømmes.

10.6.3 Tøm toalett-kassetten

- ▷ Når kjøretøyet er utstyrt med et elektrisk ventilasjonssystem: Før du tømmer toalett-kassetten, må du fjerne slangen til ventilasjonssystemet fra toalett-kassetten.

- ▷ Toalett-kassetten kan tas ut bare når skyver er lukket.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten.

- 1 Låsesylinder
- 2 Trykkklås

Bilde 213 Klaff (toalett-kassett)

- Skyv skyvearmen på toalettskålen med urviseren. Skyveren lukkes.
- Åpne klaffen for toalett-kassetten på utsiden av kjøretøyet. For å gjøre dette stikker du nøkkelen i låsesylindere til trykklåsen (Bilde 213,1) og dreier den en kvart omdreining med urviseren.
- Trekk ut nøkkelen.
- Trykk på begge trykklåsene (Bilde 213,2) samtidig med tomlene for å åpne klaffen på toalett-kassetten.
- Når kjøretøyet er utstyrt med et elektrisk ventilasjonssystem: Koble slangen fra ventilasjonssystemet.

- 1 Toalett-kassett
- 2 Håndtak
- 3 Sikringsklemme

Bilde 214 Toalett-kassett (i kjøretøy)

- Trekk sikringsklemmen (Bilde 214,3) opp og trekk ut toalett-kassetten (Bilde 214,1) med håndtaket (Bilde 214,2).

- 1 Tømmestuss
- 2 Deksel
- 3 Lufteknapp

Bilde 215 Toalett-kassett

- Sving tømmestussen (Bilde 215,1) på en markert tømmestasjon og skru av dekslet (Bilde 215,2).
- Trykk inn den fargede lufteknappen (Bilde 215,3) og hold den inne helt til toalett-kassetten er tom.
- Rengjør toalett-kassetten med ferskvann.
- Lukk tømmestussen med deksel og sving den tilbake.
- Skyv toalett-kassetten så langt inn i sjakten til den klikker på plass.
- Når kjøretøyet er utstyrt med et elektrisk ventilasjonssystem: Koble slangen til ventilasjonssystemet.
- Lukk klaffen for å stenge toalett-kassetten.
- Fyll på ny sanitærvæske.

10.6.4 Elektrisk ventilasjonssystem

Det elektriske ventilasjonssystemet som suger luften ut fra toalettrommet, fører først luften gjennom toalett-kassetten og deretter gjennom et utløp i gulvet, i døren eller i taket til utsiden.

- ▷ Hvis kjøretøyet er utstyrt med et elektrisk ventilasjonssystem, starter viften automatisk når toalett-skålen åpnes.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

10.6.5 Vinterdrift

- ▷ Bruk ingen frostvæske. Frostvæske kan føre til skade på toalettet.

Når kjøretøyet er oppvarmet, befinner toalett, vanntank og toalett-kassett seg i et frostfritt område. Toalettet kan dermed også brukes om vinteren. Hvis kjøretøyet ikke blir oppvarmet, må vanntank, toalett-kassett og vannledninger tømmes ved frostfare. På denne måten unngår man frostskafer.

10.6.6 Midlertidig lagring

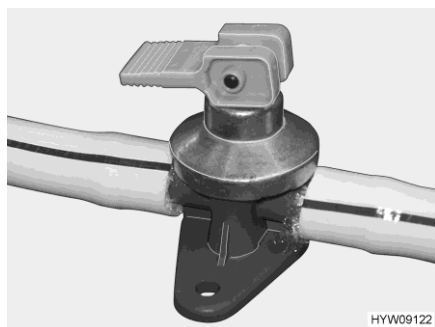

- ▷ Dersom toalettet ikke brukes over lengre tid, tøm vanntanken, toalett-kassetten og vannledningene.

Stenge av toalettet:

- Tøm vanntanken.
- Betjen toalettspylingen inntil det ikke renner mer vann i toalettet. Vær oppmerksom på at pumpen kan skades senest etter ett minutt hvis den går tørr.
- Tøm toalett-kassetten.
- Skyll toalett-kassetten grundig.
- La tømme-stussen på toalett-kassetten stå åpen.
- La toalett-kassetten tørke godt.

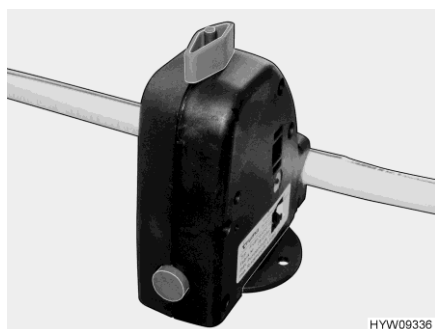
10.7 Monteringssteder

Bilde 216 Tappekran (varmtvannsbeholder Alde)

Bilde 217 Tappekran (vannledning)

Bilde 218 Sikkerhets-/avtappingsventil (Truma)

Avhengig av modell, er komponentene i sanitæranlegget tilgjengelig på følgende monteringssteder:

Ferskvannstank (tilgang)	Spillvannstank (tilgang, rengjøre)	Spillvannstank (tilgang, tappekran)	Vannavtappingsventiler	Sikkerhets-/avtappingsventil
I dobbeltgulvet under gulvlem	I dobbeltgulvet under gulvlem	Kuleventil med håndtak i den bakre lastelukken	I oppbevaringsrommet på førersiden	I oppbevaringsrommet på førersiden

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om stell av kjøretøyet.

På slutten av kapitlet finner du sjekklister med forholdsregler som må tas når kjøretøyet ikke skal brukes over lengre tid.

11.1 Generelt

- ▷ Kjøretøyet er beregnet for fritidsbruk. Bruk som går utover en normal fritidsbruk (permanent bruk) kan føre til at det oppstår fuktighet inne i bodelen. Innredningen kan påvirkes av dette.

11.2 Utvendig stell

Vanlig utvendig stell består av regelmessig vask. Det avhenger av bruken og omgivelsene hvor ofte kjøretøyet må vaskes. I områder med mye luftforurensing eller når man kjører på veier hvor det er brukt veisalt, må kjøretøyet vaskes oftere. Hvis kjøretøyet utsettes for saltholdig og fuktig luft (kystområder, fuktig og varmt klima), må det vaskes oftere.

Hvis det er mulig, bør man unngå å parkere under trær. Det kvaelignende stoffet som drypper fra noen trær, gir lakken et matt utseende og igangsetter en mulig korrosjonsprosess.

Fugleskitt må vaskes av umiddelbart og grundig, da syren i fugleskitten virker etsende.

11.2.1 Vaske med høytrykksspyler

- ▷ Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. Dekkene kan ta skade av det.
- ▷ Ikke sprut direkte på klistremerkene (pyntefolier) med høytrykksspyleren. Klistremerkene kan løse seg opp.

Les bruksanvisningen for høytrykksspyleren før denne brukes til å vaske kjøretøyet.

Ved vasking med rundstråledyse mellom kjøretøyet og rengjøringsdysen må det være en minimumsavstand på ca. 700 mm.

Påse at vannstrålen kommer ut av rengjøringsdysen med trykk. Ukyndig håndtering av høytrykksspyleren kan føre til skader på kjøretøyet. Vanntemperaturen må ikke overskride 60 °C. Beveg vannstrålen under vasking. Vannstrålen må ikke rettes direkte mot dørsprekken, elektriske deler, stikkontakter, pakninger, luftegitter eller taklukene. Kjøretøyet kan bli skadet eller det kan trenge inn vann.

11.2.2 Vaske kjøretøyet

- ▷ Ved rengjøring i automatiske vaskehaller kan vann komme inn i åpninger som kjøleskaps luftegitter eller eksosavtrekk. Rengjør aldri kjøretøyet i automatiske vaskegater. Når du vasker manuelt, må du påse at det ikke kommer vann inn gjennom åpningene.
- Rengjør kjøretøyet kun på vaskeplasser som er beregnet for vasking av kjøretøyer.
- Ved rengjøring i direkte sollys, må du påse at rengjøringsmidlet som brukes ikke forårsaker skadelige reaksjoner.
- Følg produsentens anvisninger ved bruk av rengjøringsmidler. Rengjøringsmiddelet må være pH-nøytralt.
- Prøv først rengjøringsmiddelets egnethet på et lite synlig område.
- Til rengjøringen av utvendige klistremerker og deler av plast skal det utelukkende brukes rikelig med varmt vann, oppvaskmiddel og en myk klut.
- Vask kjøretøyet med rikelig vann, en ren svamp eller en myk børste. Vanskelige flekker fjernes ved å tilsette vaskevannet litt oppvaskmiddel.
- Lakkerte yttervegger kan i tillegg rengjøres med et spesialmiddel.
- Gummipakningene må ikke behandles med silikonholdige eller etsende midler (f.eks. alkoholer, myknere, organiske løsemidler). Bruk av talkum eller hvit vaselin er problemfritt. HYMER anbefaler et høykvalitets, perfluorert smøremiddel for gummipleie.
- Låsesylindere på dører og luker til oppbevaringsrom behandles med grafittstøv.

11.2.3 Vindusruter av akrylglass

Fordi vindusrutene av akrylglass er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling.

- ▷ Tørk aldri av akryl-vindusruter med en tørr klut. Støvkorn kan skade overflaten.
- ▷ Rengjør akrylglass-vindusruter kun med rikelig med varmt vann, litt oppvaskmiddel og en myk klut.
- ▷ Glassrens med kjemiske, slipende eller alkoholholdige tilsetningsstoffer må under ingen omstendigheter brukes. Resultatet vil da være at rutene blir sprø fortere og deretter danner sprekker.
- ▷ Rengjøringsmidler som brukes i karosseriområdet (f.eks. tjære- eller sili-konfjerner) må ikke komme i kontakt med akrylglass.
- ▷ Kjør ikke i vaskehaller.
- ▷ Ikke fest klistremerker på akrylglass-vindusruten.
- ▷ Etter at kjøretøyet vindusruter i akrylglass er rengjort, skal de spyles med rikelig med rent vann.
- ▷ Gummilister behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi.

- ▷ Akrylglass-rengjøringsmiddel med antistatisk virkning er godt egnet til etterbehandling. Små riper kan behandles med akrylglass-politur. Tilbehørsforretninger har dette.

11.2.4 Deler i glassfiberforsterket plast (GRP)

- ▷ Unngå at politur kommer i kontakt med vindusgummi og profiler.
- ▷ Glassfiberforsterket plast (GRP) må ikke bli for varm. Derfor må man ved polering med poleringsmaskin bevege denne hele tiden.

- ▷ For store byggkomponenter av GRP, kan det oppstå aldersbetingede overflateriss. Dette er en egenskap for GRP-materialer med belegg, som ikke har noen innvirkning på funksjonen til komponenten. Dette utgjør derfor ingen reklamasjonsrett.

Deler i GRP kan gulne eller blekne på grunn av manglende vedlikehold av kjøretøyet og materialets naturlige aldring.

GRP-deler må derfor etterbehandles. Dermed unngår du at GRP-delene gulner, og forseglingen på overflaten opprettholdes.

Etterbehandle GRP-deler:

- Kjøretøyet vaskes og tørkes som beskrevet over. Kontroller at GRP-deler er rene og tørre.
- Poleringsmiddel påføres jevnt på overflaten av GRP-delen med en myk klut.
- Vent til det har dannet seg en gråhvit overflate.
- Poler GRP-delene med en tørr, myk klut. Beveg kluten i sirkler på overflaten til GRP-delene.

Vi anbefaler at du bruker en poleringsmaskin til dette arbeidet.

- ▷ For å konservere polituren må du benytte lakkbeskyttelse. Følg bruksanvisningen til lakkebeskyttelsen.

11.2.5 Undergulv

Kjøretøyets undergulv har et belegg som delvis beskytter mot slitasje. Skader på undergulvbeskyttelsen bør straks utbedres. Flater som er innsatt med beskyttelsesmidler må ikke behandles med sprayolje.

- ▷ Bruk kun produkter som er godkjente av produsenten. Våre autoriserte forhandlere og servicestasjoner hjelper deg gjerne.

11.2.6 Motorrom

- ▷ Rengjøring og pleie av motorrommet må kun utføres mens tenningen er slått av.
- ▷ La motoren avkjøles før alle arbeider i motorrommet. Det består fare for forbrenning ved berøring av motordeler som fortsatt er varme!
- ▷ Før alle arbeider i motorrommet må de tilsvarende varsel- og håndteringsanvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyprodusenten leses og følges.
- ▷ Motorvask må kun utføres av et autorisert fagverksted.
- ▷ Dampstrålen må ikke rettes direkte på lampeinnfatninger, servomotorer og tetninger. På denne måten unngås det fuktighet i lyskasterne og feil som resulterer av dette.

- ▷ Dampstrålen må ikke rettes mot vindusviskermotoren og vindusviskerstengene.
- ▷ Motorbeskyttelseslakk må kun påføres, når komponentene i motorrommet er avkjølt og fri for smuss.
- ▷ Bruk kun smøremidler, fett og væsker som er godkjent av produsenten til basiskjøretøyet.

Produsenten overtar ingen garanti for skader, utettheter eller svikt på elektriske komponenter, som oppstår etter en motorvask.

11.2.7 Vindusspyleranlegg og vindusvisker

- ▷ Spylervæskebeholderen skal utelukkende fylles med rengjøringsmidlene (med/uten frostbeskyttelse) som er angitt i bruksanvisningen til produsenten til basiskjøretøyet i det foreskrevne blandingsforholdet. Ikke bruk kjølesystem-frostvæske eller andre midler. Disse midlene forringer rengjøringsvirkningen og angriper viskerbladene.
- ▷ Ikke slå på vindusspyleranlegget eller vindusviskerne, når viskerbladene er frosset fast. Løsne først viskerbladene med avisingsmiddel.
- ▷ Ikke bruk vindusviskerne til å fjerne snø som har samlet seg på frontruten. Fei først bort snøen fra frontruten.
- ▷ Ikke slå på vindusviskerne når frontruten er tørr.
- ▷ Ikke rengjør vindusviskerstengene og vindusviskermotoren med høytrykksspyler.
 - Kontroller vindusspyler og vindusvisker regelmessig for korrekt funksjon.
 - Kontroller fyllenivået til spylervæskebeholderen regelmessig. Det er kun når det tilføres tilstrekkelig med spylervæske på frontruten, at vindusviskerne kan rengjøre denne. Fri sikt er avgjørende for sikker kjøring.
 - Før frostperioden begynner må spylervæskebeholderen fylles med vindusspylervæske som har tilstrekkelig frostbeskyttelse.
 - Etterfyll vindusspylervæske i tide. Bruk kun rent vann til fortykning av vindusspylervæsken.
 - Insektrester skal fjernes snarest mulig fra viskerbladene.
 - Rengjør viskerbladene regelmessig med vindusspylervæske. Til dette føres en svamp eller en klut langs gummileppen.
 - Fjern voksrester etter kjøretøyvask med en voksløsende vindusspylervæske.
 - Rengjør dysene til vindusspyleranlegget regelmessig for smussavleiringer.
 - Etter kjøring på sterkt tilsmusset strekning skal vindusspylerdysene skylles med rent vann, for å forebygge avleiringer.
 - Rengjør tilstoppede vindusspylerdyser med en tynn nål.

11.2.8 Klimaanlegg

- ▷ Klimaanlegget skal ikke rengjøres med en høytrykksspyler. Dersom vann trenger inn kan det skade klimaanlegget.
- ▷ Kjør ikke i vaskehaller.
- ▷ Ikke benytt noen skarpe eller harde gjenstander ved rengjøringen. Dette kan føre til skader på klimaanlegget og takvinduet.

- ▷ Ved rengjøring av takvinduet skal man kun benytte det rengjøringsmiddelet som produsenten har anbefalt. Våre autoriserte forhandlere og servicestasjoner hjelper deg gjerne.

- Klimaanlegget skal kun rengjøres med vann og et skånsomt rengjøringsmiddel.
- Kabinettet til klimaanlegget og luftutslippsenheten skal tørkes iblant med en fuktig klut.
- Fjernkontrollen skal iblant rengjøres med en lett fuktig klut. Displayet rengjøres med en brilleklut.
- Rullegardiner rengjøres ved behov med mild såpelut og mye vann.
- Løv og annet smuss skal fjernes regelmessig fra klimaanleggets ventilasjonsåpninger.
- Dreneringen av kondensvann kontrolleres regelmessig, for å se om kondensvannet som oppstår kan flyte vekk fritt.
- Filter på hver side av luftuttaksenheten rengjøres regelmessig.
- Hvert år skiftes aktivkullfilter på hver side av luftuttaksenheten.
- Hvert år kontrolleres profiltetningen på kjøretøytaket for å oppdage eventuelle skader.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

11.2.9 Stigtrinn

Når stigtrinnene smøres kan store smussbiter feste seg i smøremidlet under kjøring og dermed ødelegge funksjonen til trinnene eller føre til skade på stigtrinnene. Derfor skal stigtrinnets bevegelige deler ikke smøres med fett eller olje.

11.3 Innvendig stell

- ▷ Om mulig bør du alltid fjerne flekker umiddelbart.
- ▷ Fordi kunststoffdeler i bad og boenhet er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling. Det må ikke brukes løsemidler eller alkoholholdige rengjøringsmidler eller skuremidler. Slik unngår du at delene blir sprø og får riper.
- ▷ Hårfargemiddel, neglelakk, sigarettaske og lignende stoffer kan forårsake flekker eller misfarginger på plastdeler, som ikke lar seg fjerne. Unngå derfor at disse stoffene kommer i kontakt med plastdeler. Fjern disse stoffene straks hvis de likevel skulle komme i kontakt med plastdeler.
- ▷ Ikke tøm etsende midler i avløpsåpningene. Ikke tøm kokende vann i avløpsåpningene. Etsende middel og kokende vann skader avløpsrørene og vannlås.
- ▷ Ikke bruk eddikessens til rengjøring av toalettet og vannanlegget, heller ikke når vannanlegget skal avkalkes. Eddikessens kan skade pakninger eller deler på anlegget. Til avkalking skal det brukes avkalkingsmidler som er å få i vanlig handel.
- ▷ Bruk lite vann. Tørk opp alle rester av vann.

- ▷ Våre representanter og servicestasjoner står til disposisjon for ytterligere informasjon om bruk av midler til vedlikehold.

- Møbelflater, møbelhåndtak, lamper og samtlige kunststoffdeler i bad og boenhet rengjøres med vann og en ullklut. Vannet kan tilsettes et mildt rengjøringsmiddel. Ved behov behandles lakkflater med møbelpolitur.
- Gardiner og stores skal renses kjemisk på renseri.
- Tepegulvene skal rengjøres med teppekum og støvsuges ved behov.
- PVC-gulvbelegg rengjøres med et mildt, såpeholdig rengjøringsmiddel for PVC-gulv. Ikke legg teppegulv på vått PVC-gulvbelegg. Tepegulv og PVC-gulvbelegg kan klistres sammen.
- Børst myggnettingen/insektnettsjalusien med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børsteoppsats.
- Børst blendingsgardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børsteoppsats. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.
- Børst blendingsfoldegardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børste. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.
- Sikkerhetsbelter kan rengjøres med varmt såpevann når det er rullet ut. Sikkerhetsbeltene må være helt tørre før de rulles opp igjen.

11.4 Veggbelegg, innvendig (Renolit)

- ▷ Det må ikke benyttes noen skurende (slipende) rengjøringsmidler, som f.eks. Ata eller Viss.
- ▷ Ikke bruk noen blekende/oksidierende rengjøringsmidler.
- ▷ Ikke bruk noen pleiende rengjøringsmidler med tilsetningsstoffer som voks eller polymerdispersjon. Herunder også førerhus- eller kunststoff-spray.
- ▷ Ikke bruk noen midler for trepleie eller pussemidler.
- ▷ Ikke bruk damprenseutstyr.
- ▷ Ikke bruk konsentrert alkohol (rødsprit, isopropanol).
- ▷ Før bruk av fortynnet alkohol eller av alkoholholdige rengjøringsmidler, må det utføres en test på et tildekt sted.
- Urenheter fjernes med varmt, fortynnet såpevann. Bruk her eksempelvis en myk børste eller en myk svamp. Fortynninger av ethvert vanlig rengjøringsmiddel som anbefales for kunststoffoverflater (ioniske og ikke-ioniske tensider) vil være egnet. Fjern rester av såpevannet med rent vann og gni tørt med en myk klut. Foreta en forhåndskontroll av egnetheten til rengjøringsmidler av enhver art på et tildekt sted.
- Urenheter som ikke lar seg fjerne med såpevann kan fjernes med fortynnet alkohol (etanol), eller med alkoholholdige rengjøringsmidler (f.eks. spylevæske). Foreta en test på forhånd på et tildekt sted. Tørk over det urene stedet kun kjapt og med lite trykk. Ikke la rengjøringsmidlet virke over lengre tid.

11.5 Kjøkkeninnredning

11.5.1 Generelle vedlikeholdsanvisninger

- Utslagsvaskene og gasskomfyren må ikke vaskes med sandholdige skuremidler. Unngå alt som kan forårsake riller og furer.
- Overflaten til kjøkkenarbeidsplaten er ikke ripefast. Bruk alltid et underlag ved arbeid med skarpe gjenstander. Bruk kun milde rengjøringsmidler til rengjøring og pleie. Det må ikke brukes skurende eller slipende pleieprodukter eller skuresvamper.
- Rengjør vaskbeskyttelsen for hånd med vann og oppvaskmiddel. Vaskbeskyttelsen må ikke rengjøres i oppvaskmaskin.
- Brennerne på gasskomfyren må kun rengjøres med en fuktig klut. Vann må ikke komme inn i åpningene på brennerdekslene. Vann kan skade brennerne på gasskomfyren.
- Ved rengjøring av brennerringen må det påses, at hullene ikke er tilstoppet.
- Kokeplassens overflate og særlig kokefeltet rengjøres med varmt vann og litt oppvaskmiddel. Flytende skuremiddel og skarpe gjenstander skader overflaten på kokeflaten. Kokeflatens overflate er lettere å rengjøre når den fortsatt er litt varm. Før rengjøringen må det sikres at kokeflaten bare er lunken (restvarmeindikatoren er slukket). Kokeflaten må under alle omstendigheter rengjøres før den benyttes på nytt.

- Dreieknappene kan trekkes av for rengjøring.
- Rengjør de ytre flatene til kjøkkeninnredningen med enfuktig klut uten skurende, korrosive eller klorholdige rengjøringsmidler. Ikke bruk stålull.
- Syreholdige eller alkaliske substanser (eddik, salt, sitronsaft og liknende) må fjernes omgående.
- La stekeovnen eller grillen kjøles av før rengjøringen. Varme overflater kan skades av kaldt vann eller en fuktig klut. Emaljerte flater må kun rengjøres med vann tilsatt såpe eller oppvaskmiddel.

11.5.2 Kjøleskap

- Rengjør kjøleskapet utvendig og innvendig med en myk klut og lunkent vann (tilsatt et mildt rengjøringsmiddel).
- Skyll deretter kjøleskapet med rent vann og la det tørke.
- Hold avløpsrennen for kondensvann fri for avleiringer.
- For å unngå materialendringer, må det ikke brukes såpe og ingen skarpe, kornete eller sodaholdige rengjøringsmidler.
- Sørg for at det ikke kommer olje eller fett på dørpakningen.

11.6 Overflater i rustfritt stål

- ▷ Overflater i rustfritt stål skal ikke rengjøres med blekemidler, med produkter som inneholder klor eller saltsyre, med bakepulver eller med pussemiddel for sølv.
- ▷ Det skal ikke benyttes flytende skuremiddel eller grove svamper.

- ▷ Før rengjøringen testes på et lite iøynefallende sted om rengjøringsproduktet som benyttes egner seg for denne overflaten.
- ▷ Etter rengjøringen skal overflatene tørkes grundig for å unngå kalkspor.
- ▷ Hos børstede overflater i rustfritt stål tørkes i sliperetningen.

Fjerne riper fra overflaten:

- Overflater i rustfritt stål behandles med en myk rengjøringsklut og med spesialmiddel for rengjøring/glans på overflater i rustfritt stål.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerne krevende smuss og fastbrent fett:

- Overflater i rustfritt stål rengjøres med en vanlig svamp og med rengjøringsmelk.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerne fingeravtrykk:

- Overflater i rustfritt stål rengjøres med en myk rengjøringsklut og med oppvaskmiddel eller glassrens.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerne flekker fra kaffe og te:

- Overflater i rustfritt stål behandles med en natron-blanding. La natronblandingen virke i 15 minutter.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerne rustflekker:

- Overflater i rustfritt stål rengjøres med en vanlig svamp og med rengjøringsmelk. Benytt evt. en myk rengjøringsklut og et rengjøringsmiddel for rustfritt stål.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

11.7 Puter

De instruksene til stell og rengjøring som står oppført nedenfor er kun ment som en hjelp. Instruksene gir ingen garanti for at rengjøringen blir vellykket. Instruksene berettiger ikke til noen garantikrav.

- ▷ Om mulig bør du alltid fjerne flekker umiddelbart.
- ▷ Flekker skal aldri fjernes med husholdningsrensere (f.eks. oppvaskmiddel).
- ▷ Før flekker behandles, må rensemidlet testes på et skjult sted på putetrekkene. Slik kan du se om rengjøringen har en negativ innvirkning på stoffene eller fargene.
- ▷ Fuktige eller oljeholdige flekker må kun bare tørkes av, men aldri gnis. Det mest effektive er å bruke en klut med god sugesevne eller en svamp og trykke denne lett på flekken.
- ▷ Putetrekkene skal ikke vaskes.
- ▷ Når skinntrekk rengjøres, må det påses at skinnet ikke blir gjennomfuktet og at vannet ikke trenger inn i sømmene på skinntrekket.

- ▷ Flekken skal behandles utenfra og innover. På denne måten kan flekken ikke spre seg utover.
- ▷ Ved faste eller bløtere forurensninger skal først de grove delene fjernes. Deretter behandles flekken forsiktig av med en sløv kniv eller en spatel.
- ▷ Dersom flekken allerede har tørket, skal de grove delene børstes forsiktig av. Deretter tørkes flekken forsiktig av med en fuktig klut eller svamp.
- ▷ Når putetrekkene utsettes for sollys, falmer de etter hvert. Hvis temperaturen samtidig stiger i kjøretøyet, påskyndes fargeendringen. Derfor anbefaler vi at man lukker blendingsgardinene på vinduene ved sterkt sollys. Påse at det ikke oppstår noen varmeakkumulering når vinduene blendes.
- ▷ Avhengig av utstyret du har valgt, har puttene et flekkbeskyttet trekk.

Fjerne fett, olje, vin, melk, alkoholfrie drikkevarer:

- Fukt klut med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer ammoniakk med 1 liter vann.)
- Tørk forsiktig av med kluten.
- Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

Fjerne urin, svette:

- Fukt klut med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer ammoniakk med 1 liter vann.)
- Tørk forsiktig av med kluten.
- Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

Fjerne sjokolade, kaffe:

- Fukt kluten med lunkent vann.
- Tørk flekken forsiktig av med kluten.

Fjerne fruktresten:

- Fukt kluten med kaldt vann.
- Tørk flekken forsiktig av med kluten.

Fjerne stearin/voks:

- Skrap voksen forsiktig av med en sløv kniv eller en spatel.
- Dekk til flekken med flere lag blekkpapir og stryk den.

- Fjerne blod:*
- Bland 2 spiseskjeer salt og 1 liter vann.
 - Fukt flekken og tørk den av med en tørr klut.
 - Ved vanskelige flekker tørker man forsiktig av med salmiakkspiritus.

- Fjerne blekk (fra kulepenn):*
- Fukt kluten med white spirit.
 - Tørk forsiktig av flekken med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

- Fjerne søle:*
- Fjern forsiktig så mye smuss som mulig med en sløv kniv eller en spatel.
 - La smusset tørke og fjern det med en støvsuger.
 - Ved vanskelige flekker fukter du kluten med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer salmiakkspiritus med 1 liter vann.)
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

- Fjerne blyantflekker:*
- Fukt klut med milde rene tekstilrensere uten vann.
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

- Fjerne oppkast:*
- Fjern oppkassen forsiktig.
 - Tørk puter av med kaldt vann.
 - Fukt klut med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer ammoniakk med 1 liter vann.)
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

11.8 Vannanlegg

11.8.1 Rengjør vanntanken

Bilde 219 Rengjøringsåpning (vanntank)

- Tøm vanntanken og steng av avløpsåpningen.
- Ta av dekselet (Bilde 219) på vanntanken.
- Fyll på vann med litt oppvaskmiddel i vanntanken (ikke bruk skuremiddel).

- Skrubbe vanntanken med en vanlig oppvaskbørste inntil det ikke finnes synlig belegg i den.
- Skrubbe også pumpehuset.
- Hvis det er mulig skal drikkevannssonnen rengjøres for hånd gjennom rengjøringsåpningen.
- Skyll vanntanken med rikelige mengder med drikkevann.

- ▷ I tilfelle det på grunn av byggeformen på vanntanken ikke er mulig å rengjøre den mekanisk: Benytt et egnet kjemisk rengjøringsmiddel.

De autoriserte forhandlerne er gjerne behjelpelig ved utvalg av et egnet rengjøringsmiddel.

Følg anvisningene til produsenten av rengjøringsmidlet.

11.8.2 Rengjøre vannledninger

- ▷ Bruk kun tillatte rengjøringsmiddel fra forhandleren.
- ▷ Rengjøringsmiddelet må oppfylle nasjonale krav og være godkjent (hvis nødvendig).

- ▷ Samle opp blandingen av vann og rengjøringsmiddel og sørg for korrekt avfallshåndtering.

- Tøm vannanlegget.
- Steng av alle avløpsåpninger og tappekraner.
- Fyll en blanding av vann og rengjøringsmiddel i vanntanken.

Overhold produsentens angivelse av blandingsforhold.

- Åpne tappekranene en etter en.
- La tappekranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Steng tappekranene igjen.
- Still alle vannkraner på Varmt, og åpne dem.
- La vannkranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Still alle vannkraner på Kaldt, og åpne dem.
- La vannkranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Steng alle vannkraner.
- Betjen toalettspylingen flere ganger.
- La rengjøringsmidlet virke slik produsenten angir.
- Tøm vannanlegget. Samle deretter opp blandingen av vann og rengjøringsmiddel og sørg for korrekt avfallshåndtering.
- For å skylle hele vannanlegget skal det fylles opp med drikkevann og tømmes gjentatte ganger.

11.8.3 Desinfisere vannanlegget

- ▷ Bruk kun tillatte desinfeksjonsmidler fra forhandleren. Ta hensyn til kompatibilitet for mennesker og dyr.
- ▷ Desinfeksjonsmiddelet må oppfylle nasjonale krav og være godkjent (hvis nødvendig).

- ▷ Samle opp blandingen av vann og desinfeksjonsmiddel som tappes ut, og sørg for korrekt avfallshåndtering.

Gå frem på samme måte ved desinfeksjon av vannanlegget som ved rengjøringen av vannledningene (se avsnittet 11.8.2). Bruk desinfeksjonsmiddel i stedet for rengjøringsmiddel.

11.8.4 Rengjør spillvannstanken

Rengjør spillvannstanken etter hver gangs bruk.

Bilde 220 Rengjøringsåpning (spillvannstank)

- Rengjøre:*
- Tømme spillvannstanken.
 - Åpne rengjøringsåpningen (Bilde 220) på spillvannstanken og tappekranen.
 - Skyll spillvannstanken grundig med rent vann.
 - Avløpssonden rengjøres for hånd gjennom rengjøringsåpningen hvis mulig.

Tilgang til rengjøring, se avsnittet 10.7.

11.9 Takluke med vifte

- ▶ Slå ikke på viften uten myggnett. Ikke grip inn i viften når den kjører. Koble fra strømforsyningen før rengjøring.

Rengjøring av takluke:

- Rengjør alle plastdeler med en fuktig klut.
- Bruk et mildt rengjøringsmiddel ved behov.
- Skru ut skruene på myggnettingen og fjern det.
- Rengjør myggnettingen med en støvsuger eller børste.

11.10 Stell ved bruk av kjøretøyet om vinteren

Veisalt skader undergulvet og de delene som er utsatt for skvettvann. Vi anbefaler å vaske kjøretøyet oftere om vinteren. Mekaniske og overflatebehandlede deler og bilens understell er spesielt utsatt, og de må derfor rengjøres grundig.

- ▷ Ved frostfare må varmeanlegget alltid drives med minst 15 °C. Sett resirkuleringsviften (hvis den finnes) på auto. Ved ekstreme utetemperaturer bør også møbelklaffer og -dører stå litt på gløtt. Innstrømming av varmluft kan motvirke frysing av f.eks. vannledninger og at det dannes kondens i oppbevaringsrommene.
- ▷ Ved frostfare må i tillegg vinduene på utsiden av kjøretøyet dekkes til om natten med vinterisolasjonsmatter.

11.11 Lagring

11.11.1 Midlertidig lagring

- ▶ Ta hensyn til at vannet er ubrukelig etter kort tid.
- ▶ Kabelskader forårsaket av dyr kan føre til kortslutning. Brannfare!

Dyr (spesielt mus) kan forårsake store skader inne i bilen. Det gjelder spesielt dersom dyr får oppholde seg uforstyrret i det parkerte kjøretøyet.

For å unngå eller begrense skader forårsaket av dyr som har kommet seg inn, bør du regelmessig kontrollere kjøretøyet for skader eller spor etter dyr.

Hvis du oppdager spor etter dyr, må du kontakte en autorisert forhandler eller servicestasjon. Dersom det foreligger kabelskader, kan disse skadene føre til kortslutning. Kjøretøyet kan begynne å brenne.

11.11.2 Anbefaling ved lengre stillstans for bobiler (Mercedes-Benz)

Følg merknadene og informasjonen i Mercedes-Benz-dokumentet "Anbefalinger for lengre stillstans for bobiler".

11.11.3 Lagring generelt / vinterlagring

Hvis kjøretøyet skal stå en lengre tid (f.eks. på slutten av reisesesongen), må man implementere noen tiltak, slik at starten går knirkefritt når kjøretøyet skal tas i bruk igjen.

Men det er ikke bare basiskjøretøyet hhv. chassiset som er i fokus her, men hele påbygget med alle monterte komponenter (vannanlegg, gassanlegg, elektrisk anlegg, møbler og puter).

- ▷ I kjøretøy med display av batterikapasitet tilbakestilles dataene når hovedbryteren på strømsentralen skrur av. Derfor må systemet kalibreres når kjøretøyet tas i drift igjen ved å utføre en full ladesyklus. I tillegg må dato og klokkeslett stilles inn på nytt. Hvis gasstrykk-kontrollsystemet Duomatic L-Plus er montert i kjøretøyet (tilleggsutstyr), må Eis-Ex-funksjonen omprogrammeres igjen fra "Automatic" til "Off".
- ▷ Ad-Blue® fryser ved temperaturer fra -11 °C. Pumpen og ledningene for Ad-Blue®-injeksjonen kan skades. Merknader om håndtering av Ad-Blue® finnes i produsentens dokumentasjon. Ikke utsett kjøretøyet som er tatt ut av drift for temperaturer under -10 °C for å forhindre at Ad-Blue® fryser.

- ▷ Kjøretøyet er utstyrt med et "nød P-batteri" slik at girvalg også er mulig dersom startbatteriet er defekt. Dette nød P-batteriet lades kun når kjøretøyets motor er i gang. Lading via ekstern ladeapparat er ikke mulig. Når kjøretøyet er under lagring, må derfor nød P-batteriet kobles fra kjøretøyets elektriske system (se sjekklistene).
- ▷ Vær oppmerksom på merknadene om sesongmessig utkobling av vannfilteret i produsentens separate bruksanvisning.

Før lagring må følgende tiltak gjennomføres:

Basiskjøretøy

Generelle tiltak for lagring	Utført
Fyll drivstofftanken helt full. På denne måten unngås rustskader på de indre veggene i drivstofftanken	
Luftrykket i dekkene økes med 0,5 bar for å forebygge skader pga. stillestående dekk	
Avlast hjulene eller beveg kjøretøyet hver 3. til 4. uke. Hvis kjøretøyet står på naturlig bakke, legges ev. passende tre eller plastplater under dekkene	
Beskytt dekkene mot direkte sollys. Fare for sprekkdannelse!	
Kontroller dekkene. Nedslitte dekk eller dekk som er eldre enn 6 år skal ikke brukes lenger	
Sørg for god lufting på oppstillingsplassen. Tilstrekkelig luftsirkulasjon er spesielt viktig for undergulvet. Fuktighet eller oksygenmangel kan føre til skader	
Gummilister behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi	
Følg anvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyet	

Tilleggstiltak ved vinterlagring	Utført
Hvis det er et dieselskjøretøy, fyll drivstofftanken med vinterdiesel	
Karosseriet og understellet må rengjøres grundig og sprayes med varmvoks eller med lakkpleiemiddel	
Utbedre lakkskader	
Sjekk kjølesystem-frostvæsken og fyll på ved behov	
Sjekk frostbeskyttelsen i vindusspyleranlegget og fyll på ved behov	

Karosseri (utvendig)

Generelle tiltak for lagring	Utført
Dekk alle avtrekk med de tilhørende dekkhettene og tett alle gjenværende åpninger (bortsett fra luftesystemet). Slik hindrer du dyr (f.eks. mus) i å trenge inn	
For å unngå at det danner seg kondens og for at dette ikke føre til muggvekst: Luft boenheten, alle oppbevaringsrom som nås utvendig og oppstillingsplassen (f.eks. garasjen) hver tredje uke	

Tilleggstiltak ved vinterlagring	Utført
 ▷ Automatisk luftesystem må stå åpent! Plasser tildekkingen slik at lufteåpningene ikke tildekkes, eller bruk presenninger som tillater luftgjennomstrømning	
Rengjøre kjøretøyet grundig utvendig	
Påmonterte støtter skal rengjøres og smøres	
Samtlige dør- og klaffehengsler må rengjøres og smøres	
Låser skal pensles med olje eller glyserin	
Låsesylindrene skal behandles med grafittstøv	
Alle gummilistene behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi	
Bruk kjøleskap-vinterdeksel	

Karosseri (innvendig)

Generelle tiltak for lagring	Utført
Still opp putene til lufting og dekk dem til	
Rengjør kjøleskap (og fryseskap) og sett døren i luftestilling (se avsnittet 9.5.3)	
Koble flatskjermen fra strømmen	
Åpne rullegardiner og avlast slik fjærene	

Tilleggstiltak ved vinterlagring	Utført
Sett opp avfukter (granulater)	
Lagre puter og madrasser tørt	
Tøm alle skap og oppbevaringsrom og åpne klaffer, dører og skuffer	
Rengjør boenheten grundig	
Boenheten må luftes hver tredje uke	
Ved frostfare må flatskjermen tas ut av kjøretøyet	

Gassanlegg

Generelle tiltak for lagring	Utført
Steng hovedventilen på gassflasken	
Lukk alle gassavstengeventiler	
Ta alltid gassflaskene ut av gasskapet, selv om de er tomme.	

Vannanlegg

Generelle tiltak for lagring	Utført
 ▷ Vannpumpen må ikke drives uten vann!	
Tøm ferskvannsanlegget. Blås restvannet ut av vannledningene (maks. 0,5 bar)	
Rengjør ferskvannsanlegget med et egnet rengjøringsmiddel som fås hos en forhandler. For å tømme åpnes alle tappekraner og vannkraner (se avsnittet 11.8.2)	
La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne.	
Rengjør og tøm spillvannstanken (husk sonden) (se avsnittet 11.8.4), la tappekranen stå åpen	

Tilleggstiltak ved vinterlagring	Utført
Hvis mulig, tøm vannlåsene på vasken og utslagsvasken, for å hindre et det fryser	

Elektrisk anlegg

Det elektriske anlegget til en bil har to separate forsyningskretser:

- Startbatteri, starter og dynamo (generator)
- Boenhets-batteri, strømsentral (EBL) og betjeningspanel

Generelle tiltak for lagring	Utført
Rengjør batteripolene på startbatteriet	
Hvis nødvendig, fyll på batterivann i startbatteriet	
Utfør en fullstendig lading av startbatteriet via et eksternt ladeapparat	
Aktiver hvilemodusen til kjøretøyet (se avsnittet 11.11.4)	
Følg anvisningene om startbatteriet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet	
Utfør en fullstendig lading av boenhets-batteriet via en kupélader (ladetid avhengig av utstyret). Lad batteriet ved temperaturer over 0 °C for at batteriet også kan ta opp kapasitet	
Ta ut sikringen fra vannpumpen på strømsentralen	
Trekk ut sikringene 31 og 32 for nød P-batteriet	
Koble boenhets-batteriet fra 12 V-spenningen. Til dette må hovedbryteren til strømsentralen skrus av	
Kontroller batterispenningen regelmessig når kjøretøyet står lagret. Når batterispenningen synker under 12,5 V: Etterlad batteriet	

Tilleggstiltak ved vinterlagring	Utført
Demonter starterbatteri og boenhets-batteri og lagre det frostfritt eller koble kjøretøyet til en 230 V-forsyning. Fjern sikringene på boenhets-batteriet før demontering	

11.11.4 Aktiver hvilemodusen til kjøretøyet

- ▶ Komfortfunksjonene til kjøretøyet bruker strøm fra startbatteriet også når kjøretøyet står stille og strømsentralen er slått av. Etter lengre tid stillstand kan det derfor oppstå problemer med å starte.

Når kjøretøyet er i hvilemodus, blir energiforbruket redusert til en minimum. Det tar bedre vare på startbatteriet. Dette gjør at kjøretøyet også som regel kan startes igjen uten problemer etter lengre tid stillstand.

Aktivere hvilemodus:

- Avhengig av utstyret, kan du aktivere hvilemodus på MBUX-displayet eller på kombiinstrumentet via rattastene. Betjeningen er beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

Avbryte hvilemodus:

- Slå på tenningen. Hvilemodus avsluttes når man aktiverer tenningen, og må aktiveres på nytt ved behov.

11.11.5 Igangsetting av kjøretøyet etter midlertidig lagring eller etter overvintring

- ▷ I kjøretøy med display av batterikapasitet tilbakestilles dataene når hovedbryteren på strømsentralen skrur av. Derfor må systemet kalibreres når kjøretøyet tas i drift igjen ved å utføre en full ladesyklus. I tillegg må dato og klokkeslett stilles inn på nytt. Hvis gasstrykk-kontrollsystemet Duomatic L-Plus er montert i kjøretøyet (tilleggsutstyr), må Eis-Ex-funksjonen omprogrammeres igjen fra "Automatic" til "Off".

- ▷ Følg merknadene for omstart av vannfilteret i produsentens separate bruksanvisning.
- ▷ I kjøretøy med SCU (System Control Unit) starter 12 V-systemet automatisk. Manuell aktivering er ikke nødvendig.

Gjennomgå følgende sjekklister før igangsetting:

	Ting å gjøre	Utført
Basiskjøretøy	Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremseanlegget kontrolleres på et autorisert verksted	
	Sjekk trykket i reservehjulet, hvis tilgjengelig	
	Kontroller trykket i dekkene	
Karosseri	Rengjør stigtrinnets dreielager	
	Kontroller at støttene fungerer	
	Kontroller at dører, vinduer og takluker fungerer	
	Kontroller at alle utelåser fungerer, som f.eks. luke til oppbevaringsrom, påfyllingsstuss og døren til boenheten	
	Let etter spor etter dyr som har kommet seg inn	
	Fjern dekslet foran eksosavtrekket (der det finnes)	
	Fjern vinterdekslet foran kjøleskapets luftgitter (der det finnes)	

	Ting å gjøre	Utført
Gassanlegg	Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må gassanlegg kontrolleres på et autorisert verksted	
	Sett inn gassflasker i gasskapet, surr dem fast og koble dem til gassstrykkregulatoren	
Elektrisk anlegg	Koble til 230 V-forsyning via utvendig stikkontakt	
	Monter boenhets-batteri og startbatteri, sett inn sikringene til boenhets-batteriet og lad opp batteriene helt	
	 Etter lagring skal batteriet lades opp i minst 20 timer.	
	Koble boenhets-batteriet til 12 V-spenningen. Slå på batteri-skillebryteren på strømsentralen (se kapittel 8)	
	Sett inn sikringene 31 og 32 for nød P-batteriet i de rette kontaktene	
	Kontroller at det elektriske anlegget, f.eks. innelamper, stikkontakter og installerte elektriske apparater, fungerer	
Vannanlegg	Desinfisere vannledninger og vanntank	
	Kontroller at betjeningshendelen på spillvannstanken fungerer	
	Steng tappekraner og vannkraner	
	Kontroller at vannanlegget er tett	
Innebygde apparater	Kontroller funksjonen for innebygde apparater	

11.12 Parker kjøretøyet

De omfattende komfortfunksjonene til kjøretøyet resulterer i en økt hvilestrømforbruk. Dersom kjøretøyet skal parkeres over lengre tid, må derfor tiltakene som er oppført nedenfor utføres.

Mulighet 1: Koble kjøretøyet til en ekstern 230 V-forsyning.

Mulighet 2: Koble kjøretøyet fra strømmen på følgende måte:

- Slå av strømsentralen.
- Trekk ut 50 A-sikringen.
- Trekk ut 2 A-sikringen til sensorkabelen (ved siden av boenhets-batteriet).

- ▷ Når de ovennevnte tiltakene er tatt, vil funksjonene til Hymer Connect-systemet ikke lenger være tilgjengelige.
- ▷ Avhengig av kjøretøyets utstyr skal nevnte tiltak utføres etter en parkeringsperiode på kun noen få dager.

For å sette kjøretøyet i drift igjen, sett inn sikringene du har trukket ut inn i kontaktene igjen.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om inspeksjons- og vedlikeholdsarbeid på kjøretøyet.

På slutten av kapitlet finner du viktige råd om bestilling av reservedeler, og om våre handelspartnere og servicestasjoner.

12.1 Service- og distribusjonspartnere

De godkjente service- og distribusjonspartnere er kontaktpunkt når du trenger reservedeler og/eller reparasjoner.

Adresser og telefonnummer for godkjente service- og distribusjonspartnere finner du:

Hymer: på Internett under www.hymer.com/de/en/service/dealer-search

Mercedes: på Internett under <https://www.mercedes-benz.de/vans/de/content-pool/apps/dealer-locator>

- ▷ Sjekk hvilke muligheter som finnes tilgjengelig ved havari før du starter reisen.
- ▷ Vær oppmerksom på at man ikke har produsentens service- og mobilitetsgarantier tilgjengelig på alle reisemål.
- ▷ Ved reiser i land uten servicepartnere skjer reisen på eget ansvar!

12.2 Lovlige kontroller

Avhengig av de lovpålagte bestemmelsene må følgende kontroller gjennomføres regelmessig:

- Hovedkontroll
- Avgasskontroll
- Kontroll av gassanlegget

Kontrollintervaller i henhold til nasjonale lovbestemmelser må overholdes. Kjøretøysmonterte prøveskilt angir når neste kontroll er nødvendig.

For Tyskland gjelder for eksempel følgende lovbestemmelser:

Fra 1. april 2022 bortfaller kontrollplikten for gassanlegg som del av hovedkontrollen (HK). I stedet for må en selvstendig gasskontroll (etter DVGW-arbeidsark G 607) for campingkjøretøy (bobiler og campingvogner) gjennomføres. Gasskontrollen dokumenteres gjennom korrekt utfylt gul kontrollbok og en gyldig kontrolletikett på kjøretøyet.

Mer informasjon om gasskontroll og om hvor ofte disse må gjennomføres kan hentes på følgende webside:

- Departementet for digital- og transportinfrastruktur i Tyskland (BMDV): www.bmvi.de
- Tysk forening for gass og vann (DVGW): www.dvgw.de
- Tysk forening for flytende gass (DVG): www.dvfg.de

Dersom det ikke er regulert ved lov hvor ofte gasskontroll må gjennomføres, anbefaler DVGW kontroll annethvert år.

Mange campingplass-drivere forlanger bevis på gyldig gasskontroll for til-
deling av oppstillingsplass.

- ▷ Endringer på gassanlegget må godkjennes av en sertifisert sakkyndig for gassanlegg.
- ▷ Selv med ikke-registrerte kjøretøyer er det nødvendig med en kontroll av gassanlegget.

12.3 Inspeksjonsarbeider

I likhet med alle tekniske apparater, må kjøretøyet undersøkes med jevne mellomrom.

Fagfolk må utføre disse inspeksjonsarbeidene.

Dette arbeidet forutsetter spesielle fagkunnskaper som ikke kan beskrives innenfor rammen av denne bruksanvisningen. Denne fagkunnskapen fås hos alle servicestasjoner. Erfaring og regelmessig teknisk opplæring fra fabrikkens samt fasiliteter og verktøy garanterer en profesjonell inspeksjon av kjøretøyet som samsvarer med de siste funnene.

Servicestasjonen som utfører arbeidet bekrefter arbeidet som er utført.

Inspeksjonsarbeider på chassis skal bekreftes av chassisprodusenten i kundeserviceheftet.

- ▷ Legg merke til inspeksjonene som er fastsatt av produsenten, og sørg for at de utføres i de foreskrevne intervaller. På denne måten tas kjøretøyet godt vare på.
- ▷ Bekreftelse av de utførte inspeksjonsarbeidene gjelder samtidig som bevis ved eventuelle skader og garantisaker.

12.4 Vedlikeholdsarbeid

Som ethvert annet teknisk apparat trenger kjøretøyet vedlikehold. Omfang og hyppighet retter seg etter de ulike drifts- og bruksforholdene. Vanskeligere driftsforhold krever hyppigere vedlikehold.

Vedlikehold basiskjøretøyet og innbyggingsapparatene ved intervallene som er oppgitt i de aktuelle bruksanvisningene.

12.5 Smør bakakselen

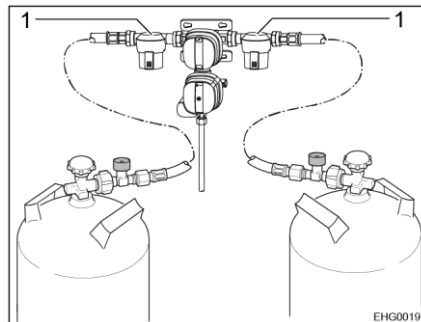

- ▷ I tillegg til forskriftene og henvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyet samt vedlikeholdshåndboken, må man etter 20 000 km, minimum hver 12. måned, ettersmøre bakakslingene. For å gjøre dette, ta kontakt en autorisert forhandler/servicepartner.
 - ▷ Bevis på utførelsen av arbeid.
- Merknader for servicepartneren, se kapittel 17.

12.6 Bytte gassfilterets filterpute

- ▶ Brannfare! Ikke røyk når gassfilteret åpnes! Ikke åpne gassfilteret i nærheten av åpne flammer!
Gassfilteret må kun åpnes i trykløs tilstand.

1 Gassfilter

Bilde 221 Gassfilter

Filterputen må byttes ut hver gang gassflasken byttes ut. Bruk kun originale Truma-filterputer.

Byttet av filterputene til gassfilteret (Bilde 221,1) er beskrevet i bruksanvisningen til produsenten.

- ▷ Filterputer er tilgjengelige fra din autoriserte forhandler.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

12.7 Varmtvanns-varmeanlegg Alde

- ▷ Kontroller nivået på varmevæsken regelmessig på ekspansjonstanken.
- ▷ Under og etter de første driftstimene til varmtvanns-varmeanlegget kan væsknivået synke under minimum. I så fall må det fylles varmevæske.
- ▷ Etter første oppvarmingsdrift anbefaler vi at varmesystemet utluftes og glykolkonsentrasjonen kontrolleres.
- ▷ La den autoriserte forhandleren eller servicestasjon skifte varmevæske ca. hvert femte år, ettersom korrosjonsbeskyttelsen avtar med tiden.
- ▷ Varmesystemet skal kun etterfylles med en standard G12 EVO vann-glykol-blanding (60:40). Denne blandingen gir frostbeskyttelse ned til ca. -25 °C. Følg informasjonen i bruksanvisningen fra produsenten ved etterfylling av varmtvanns-varmeanlegg som er koblet til kjølekretsløpet på kjøretøyets motor.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.
- ▷ Standard G12 EVO er blandbar med standard G13 og kan brukes til å etterfylle varmesystemet som drives med standard G13.

12.7.1 Skifte ut varmevæske

La en autorisert forhandler skifte ut varmevæsken hvert femte år.

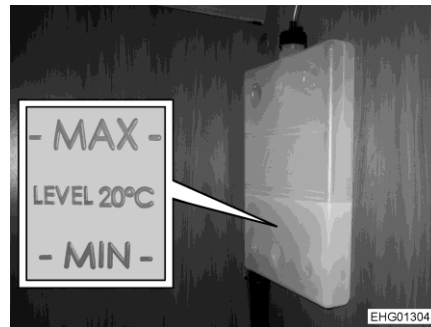
12.7.2 Kontroll av væsknivået

- ▷ Åpningene på forsiden og baksiden av ekspansjonstanken brukes til monteringen. Ekspansjonstanken er likevel lukket, og væskelekkasje er ikke mulig.

Bilde 222 Ekspansjonstank
(varmtvanns-varmeanlegg)

Bilde 223 Markering "MIN/MAX"

- Varmtvanns-varmeanlegget må være slått av og avkjølt.
- Ta av dekselet på ekspansjonstanken til høyre oppe i dusjen.
- Kontroller at væsknivået i ekspansjonstanken står mellom "MIN"- og "MAX"-merkene (Bilde 223).

12.7.3 Etterfylling av varmevæske

- Still kjøretøyet vannrett. På denne måten unngår man bæredannelse.
- Varmtvanns-varmeanlegget må være slått av og avkjølt.
- Skru hhv. dra av dekselet.
- Skru opp skrudekslet på ekspansjonstanken.
- Fjern dekslet.
- Kontroller frostvæsken med en frostvæske-spindel. Frostvæskeskonsentrasjonen må være 40 % eller tilsvare frostbeskyttelse ned til -25 °C.
- Etterfyll vann-frostvæske-blanding (standard G12 EVO) langsomt på ekspansjonstanken.

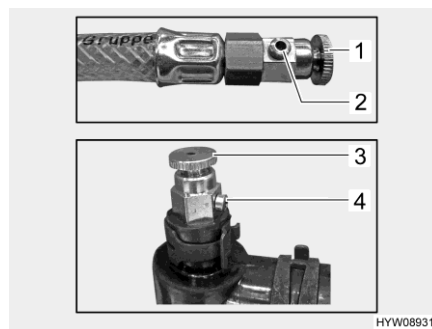
- ▷ Optimalt væsknivå er nådd når væsken i avkjølt tilstand står 1 cm over "MIN" merket i ekspansjonstanken.

12.7.4 Utlufting av varmeanlegget

Lufteventilene til varmtvanns-varmeanlegget er plassert på følgende steder i kjøretøyet:

- Tilkomstluke på dashbordet
- Sittegruppe under vinduet
- Kjøkken (bak skuffer)
- Ved boosterens i det elektriske installasjonsrommet
- Ved boosterens i trappen opp til sengen
- På høyre og venstre side ved hodeenden av den bakre sengen
- Bak den lille sittebenken ved inngangsdøren (kun på noen versjoner)

For å få tilgang til lufteventilene, må det tilhørende luftegitteret over konvektoren delvis fjernes. Tilgang er delvis mulig via deksler (f.eks. i ryggputeluftingen). Lufting skal gjennomføres på alle lufteventilene.

- 1 Lufteventil på slangeforlengelsen
- 2 Ventilåpning
- 3 Lufteventil på rørledningen
- 4 Ventilåpning

Bilde 224 Lufteventiler (varmtvanns-varmeanlegg)

- Utlufting:**
- Varmtvanns-varmeanlegget må være slått av og avkjølt.
 - Åpne lufteventilen (Bilde 224,1 eller 3) og la den være åpen, til det ikke lenger kommer ut luft fra ventilåpningen (Bilde 224,2 eller 4).

- ▷ Alt etter monteringssted er en av de to lufteventiltypene montert.

12.8 Kokeplass/stekeovn/kjøleskap

Produsenten anbefaler at det gjennomføres en årlig inspeksjonsservice i et autorisert fagverksted, for å opprettholde en effektiv apparatytelse. Etter service- eller vedlikeholdsarbeider må apparatet kontrolleres for elektrisk sikkerhet så vel som gassikkerhet.

12.8.1 Kjøleskap

Rengjør gassbrenneren for tilsmussing ved behov, men minst en gang årlig. Ved bruk av propangass (tank eller flaske som kan etterfylles) må vedlikeholdet gjennomføres hvert halvår eller kvartalsvis.

Ta vare på bevis for gjennomførte vedlikehold på kjøleskapet.

12.9 Skifte vindusviskerblad

- ▷ Spylervæskebeholderen skal utelukkende fylles med rengjøringsmidlene (med/uten frostbeskyttelse) som er angitt i bruksanvisningen til produsenten til basiskjøretøyet i det foreskrevne blandingsforholdet. Ikke bruk kjølesystem-frostvæske eller andre midler. Disse midlene forringer rengjøringsvirkningen og angriper viskerbladene.
- ▷ Det anbefales å skifte ut begge de to vindusviskerbladene samtidig.

- ▷ Vindusviskerbladene skiftes som på en personbil.

- 1 Vindusviskerblad
- 2 Vindusspylerdyse
- 3 Vindusviskerarm

Bilde 225 Skifte vindusviskerblad

- Trekk ut tenningsnøkkelen, for å unngå utilsiktet igangsetting av vindusviskeren.
- Løft vindusviskerarmen (Bilde 225,3) fra frontruten og vipp den opp frem til anslaget.
- Skyv festeelementet av plast på vindusviskerbladet (Bilde 225,1) ut av den bøyde holderen på vindusviskerarmen (pil).

- ▷ Det må skyves forbi en motstand. Klem evt. festeelementet av plast litt sammen.
- Monter nytt vindusviskerblad i omvendt rekkefølge. Skyv festeelementet av plast i den bøyde holderen til vindusviskerarmen, til den går i lås.
- Rengjør vindusspylerdysene (Bilde 225,2).

12.10 Utskiftning av lyspærer, utvendig

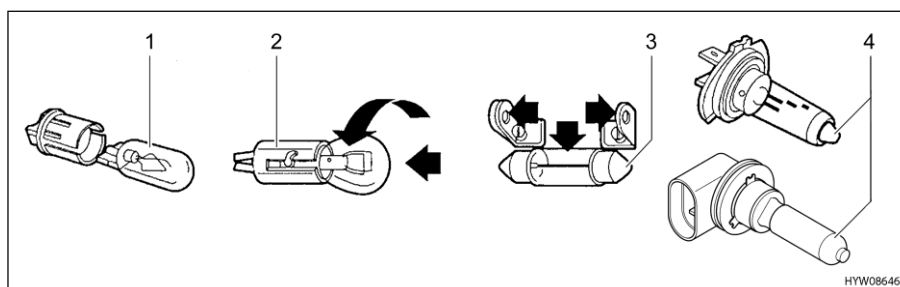

- ▶ Xenon-lyskastere står under høyspenning. Når kontaktene på xenon-lampene blir berørt, kan det føre til alvorlige eller dødelige skader på grunn av strømstøt. Kapslingsdekslet til xenon-lyskasterne må ikke tas av.
- ▶ La et kvalifisert fagverksted skifte lampe på xenon-lyskastere. Verkstedene har nødvendig fagkunnskap og verktøy. **HYMER GmbH & Co. KG** anbefaler **HYMER**-servicestasjoner.
- ▶ Lyspærer og lampeholdere kan være meget varme. La dem derfor alltid avkjøles før de byttes ut.
- ▶ Oppbevar lyspærer utilgjengelig for barn.
- ▶ Ikke bruk lyspærer som er falt ned eller som har riper i glasset. Lyspærene kan sprekke.

- ▷ Ikke ta på en ny lyspære med bare fingre. Bruk en klut når du skal sette inn en ny lyspære.
- ▷ Bruk kun lyspærer av samme type og med riktig styrke (se avsnittet 12.10.4).
- ▷ Når lysdiodene i lampene er defekte, oppsøk en autorisert forhandler eller servicestasjon.

Lyspæretyper I kjøretøyet blir det benyttet forskjellige lyspæretyper. I det følgende er skifte av den aktuelle lyspæretypen beskrevet.

Bilde 226 Lyspæretyper

Pos. i Bilde 226	Sokkeltype/lyspæretype	Skifte
1	Pluggsokkel	For å ta ut må man trekke ut lyspæren For å sette inn skyves lyspæren med et lett trykk inn i sokkelen
2	Bajonettsockel	For å ta ut trykkes lyspæren nedover, og drei mot urviseren For å sette inn settes lyspæren inn i sokkelen, og drei med urviseren
3	Sylindriske lyspærer	For å ta ut og for å sette inn bøyes kontaktene til lampeholderen forsiktig utover
4	Halogenpære	Løsne holde fjæren eller bajonettlåsen for å ta den ut Etter at den er satt inn, må holde fjæren henges inn igjen, eller halogenpæren må settes inn i bajonettlåsen

12.10.1 Belysning front

- ▷ Når tenningen er slått på, lyser dagkjørelyset.
- ▷ Når dagkjørelyset er på, lyser ikke markeringslysene på siden.
- ▷ Når nærlyset slås på, slukker dagkjørelyset.
- ▷ På innsiden av klarglass-lyskasterne kan det ved store temperaturforskjeller eller ekstreme værforhold dannes litt dugg av kondensvann. Lyskasteren er konstruert slik at denne duggen for dunster når lyskasteren slås på eller under kjøring. En negativ innvirkning på lyseffekten eller en skade på lyskasteren på grunn av kondensvann behøver man ikke å frykte.

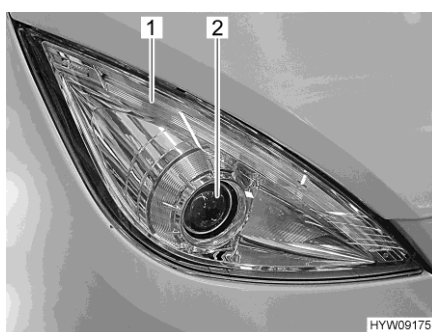

- 1 Frontlys
- 2 Kurvelys/tåkelys

Bilde 227 Belysning front

Frontlys

Dagkjørellys og retningsvisere er integrerte i frontlyset (Bilde 227,1). Lyspærene til nærlys og fjernlys skiftes fra motorrommet.

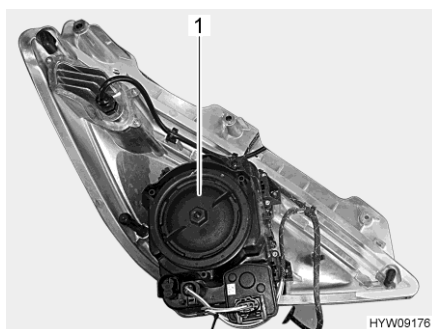
- 1 LED-lys (dagkjørellys, retningsviser)
- 2 Nærlys/fjernlys

Bilde 228 Frontlys

Dagkjørellys og retningsviser

Dagkjørellys og retningsvisere er LED-lys (Bilde 228,1). Kontakt en autorisert forhandler eller servicestasjon for å skifte lysdiodene.

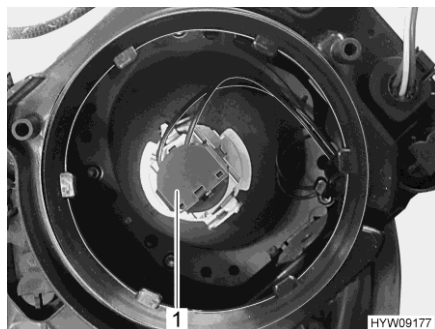
Nærlys/fjernlys (Bilde 228,2)

- 1 Husdeksel

Bilde 229 Frontlys (bakside)

- Slå av tenningen og belysningen.
- Åpne motorlokket (se kapittel 4).
- Drei husdekselet (Bilde 229,1) mot urviseren og ta det av.

1 Sokkel

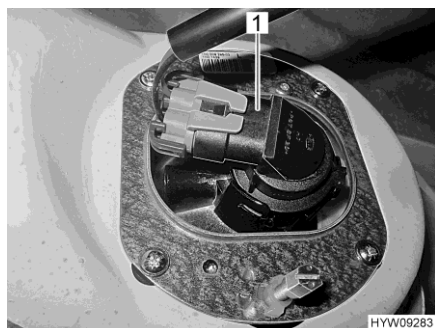
Bilde 230 Lyspære (nærlys/fjernlys)

- Drei sokkelen (Bilde 230,1) med pæren mot urviseren og ta den ut av lampehuset.
- Trekk lyspæren ut av sokkelen.
- Deretter setter du en ny lyspære (H7 - 12 V/55 W) inn i sokkelen slik at bunnen passer inn i sokkelen.
- Sett sokkelen (Bilde 230,1) med lyspæren tilbake i lampehuset og drei den med urviseren. Sokkelen klikker på plass.
- Sett på husdekslet (Bilde 229,1) igjen og drei det med urviseren for å feste det.
- Lukk motorlokket.

Kurvelys/tåkelys (Bilde 227,2)

Bilde 231 Kurvelys/tåkelys

1 Sokkel

Bilde 232 Kurvelys/tåkelys (sett bakfra)

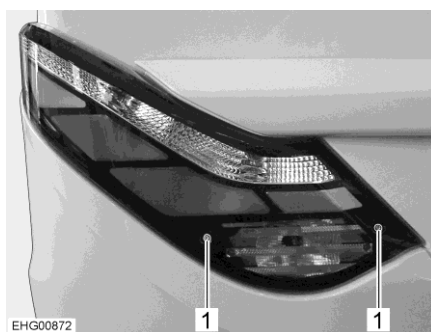
- Grip bak det kombinerte frontlyset for kurvelys/tåkelys (Bilde 231), drei sokkelen (Bilde 232,1) med lyspæren mot urviseren og ta den ut av lampehuset.

- Trekk lyspæren ut av sokkelen.
- Deretter setter du en ny lyspære (H7, 12 V/55 W) inn i sokkelen slik at bunnen passer inn i sokkelen. Ikke rør lyspæren med bare fingre.
- Sett sokkelen (Bilde 232,1) med lyspæren tilbake i lampehuset og dreid den med urviseren. Sokkelen klikker på plass.

12.10.2 Belysning bak

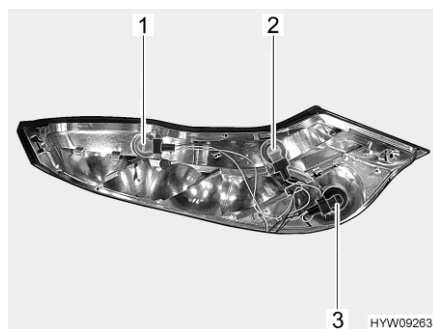
- ▷ Kontakt en autorisert forhandler eller servicestasjon for å skifte lampene som er utstyrt med LED.

1 Innvendig sekskantskrue

Bilde 233 Baklysenhet

- Løsne de innvendige sekskantskruene (Bilde 233,1).
- Ta av baklysenhet.

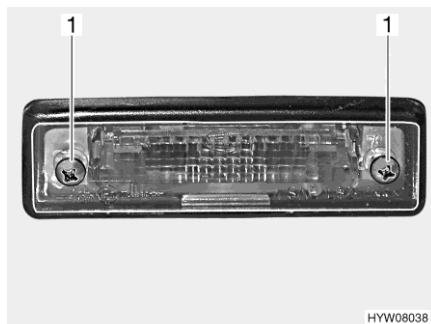

1 Retningsviser
2 Ryggelys
3 Tåkebaklys

Bilde 234 Baklysenhet (demontert)

- Drei defekt lyspære (Bilde 234) mot urviseren for å låse opp bajonett-sokkelen.
- Skift den defekte lyspæren.

Nummerskiltlys Nummerskiltlyset er likt for alle modeller.

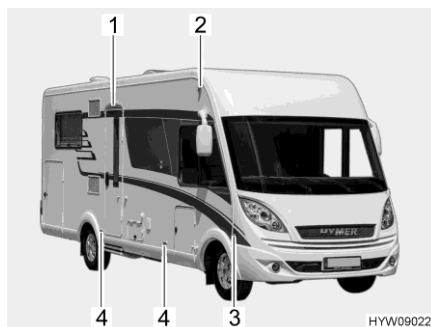
1 Husskrue

Bilde 235 Belysning bak (nummerskiltlys)

- Løsne to husskruer (Bilde 235,1).
- Ta av huset.
- Skift den defekte lyspæren.

Tredje bremselys Bremselysene er utstyrt med lysdioder. Kontakt en autorisert forhandler eller servicestasjon for å skifte lysdiodene.

12.10.3 Belysning side

1 Forteltlampe
2 Konturlys
3 Retningsviser
4 Markeringslys

Bilde 236 Belysning side

- Konturlys**
- Løft av dekslet med egnet verktøy (f.eks. skrutrekker). Sett verktøyet på innsnevringen i huset.
 - Ta av huset.
 - Skift lyspære.

- Retningsviser**
- Lampen er limt inn. Når lyspæren er defekt, henvend deg til en autorisert forhandler eller en servicestasjon.

- Markeringslys**
- Lampene er utstyrt med lysdioder. Kontakt en autorisert forhandler eller servicestasjon for å skifte lampene.

- Forteltlampe**
- Lampen er utstyrt med lysdioder. Kontakt en autorisert forhandler eller servicestasjon for å skifte lampen.

12.10.4 Lyspæretyper for utelys

	Posisjonsnr. i Bilde 227	Utelys	Lyspæretype
Front	1	Nærlys/fjernlys	H7 12 V 55 W
	2	Kurvelys/tåkelys	H7 12 V 55 W

	Posisjonsnr. i Bilde 234	Utelys	Lyspæretype
Bak	1	Retningsviser	P 12 V 21 W
	2	Ryggelys	P 12 V 21 W
	3	Tåkebaklys	P 12 V 21 W
	-	Bremselys	Henvend deg til en forhandler eller en service-stasjon
	-	Baklys	Henvend deg til en forhandler eller en service-stasjon
	-	Nummerskiltlys	Henvend deg til en forhandler eller en service-stasjon
	-	Tredje bremselys	Henvend deg til en forhandler eller en service-stasjon

	Posisjonsnr. i Bilde 236	Utelys	Lyspæretype
Side	1	Fortelllampe	Henvend deg til en forhandler eller en service-stasjon
	2	Konturlys	C 12 V 5 W
	3	Retningsviser	Henvend deg til en forhandler eller en service-stasjon
	4	Markeringslys	Henvend deg til en forhandler eller en service-stasjon

12.11 Belysning i boenheten

- ▶ Lysdiodene i lampene må ikke erstattes med vanlige lyspærer. Brannfare pga. kraftig varmeutvikling.

I boenheten er alle lampene utstyrt med LED-teknologi.

LED-lamper er økonomiske, vedlikeholdsfrie og har en svært lang levetid. Det er vanligvis ikke nødvendig å skifte lyspære.

- ▷ Når lysdiodene i lampene er defekte, oppsøk en autorisert forhandler eller servicestasjon.

12.12 Luftfjæring

- ▷ Luftfjærings-komponentene kan ikke rengjøres med dampvasker eller høytrykkspyler. Ikke benytt organiske løsningsmidler eller slipemidler. Tillatte rengjøringsmidler er såpeløsning (lut), metanol, etanol og isopropanol.

Kontroller luftfjæringsbelgene og luftledningene regelmessig for skader og lekkasjer.

Ved lengre tids stillstand kan det forekomme at kjøretøyets nivå gradvis synker. For å unngå varige misforminger og skader på luftbelgene: Benytt støttebeina til stabilisering av kjøretøy som har støttebein, eller fyll luftbelgene med trykkluft en gang i uken.

12.13 Elektrisk ventilasjonssystem

Hvis inntaksluften kanaliseres ut gjennom et utløp i døren eller gulvet, skift aktivkullfilter en gang i året. Når luften ledes inn i atmosfæren via taket, er ventilasjonssystemet vedlikeholdsfritt.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

12.14 Reservedeler

- ▶ Enhver endring av kjøretøyets forinnstilte tilstand kan redusere kjøre- og trafikksikkerheten.
- ▶ Tilleggsutstyret og original-reservedelene som anbefales av **HYMER GmbH & Co. KG** er utviklet og godkjent spesielt for ditt kjøretøy. Den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen fører disse produktene. Den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen er informert om tilatte tekniske enkeltheter og utfører nødvendige arbeider faglig korrekt.
- ▶ Tilbehør og påbygde, ombygde eller innebygde deler som ikke er godkjent av **HYMER GmbH & Co. KG** kan forårsake skader på kjøretøyet og føre til redusert trafikksikkerhet. Selv om det foreligger en uttalelse fra sakkyndig, en generell driftstillatelse eller en typegodkjenning, kan det ikke dermed garanteres at produktet er av tilfredsstillende kvalitet.
- ▶ Vi påtar oss ikke ansvar for skader forårsaket av produkter som ikke er godkjent av **HYMER GmbH & Co. KG**. Dette gjelder også for ulovlige endringer på kjøretøyet.

Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for apparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted. Autoriserte forhandlere og servicestasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.

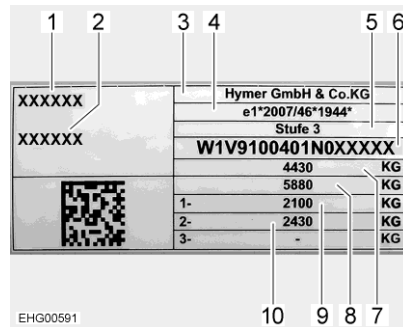
Noen eksempler på viktige reservedeler:

- Sikringer
- Lyspærer
- Vannpumpe (dykkpumpe)

Ved bestilling av reservedeler må man oppgi serienummer og kjøretøysmodell til den autoriserte forhandleren eller servicestedet.

Kjøretøyet som beskrives i denne bruksanvisningen er konstruert og utrustet i samsvar med fabrikknormene. Avhengig av bruksområde tilbys det nyttig tilleggsutstyr. Ved montering av tilleggsutstyr må det undersøkes om disse må føres inn i vognkortet. Ta hensyn til teknisk tillatt totalvekt. Autoriserte forhandlere eller servicestasjoner hjelper deg gjerne.

12.15 Typeskilt kjøretøy

- 1 Kjøretøytype
- 2 Fortløpende serienummer
- 3 Produsent
- 4 Godkjenning for kjøretøytype
- 5 Påbygg
- 6 Chassisnummer
- 7 Teknisk tillatt totalvekt
- 8 Tillatt total tilhengerlast (ved alternativet tilhengerkobling)
- 9 Teknisk tillatt totalvekt på 1. aksel
- 10 Teknisk tillatt totalvekt på 2. aksel

Bilde 237 Typeskilt

Typeskiltet med serienummeret er festet nede på bakre høyre sidevegg.

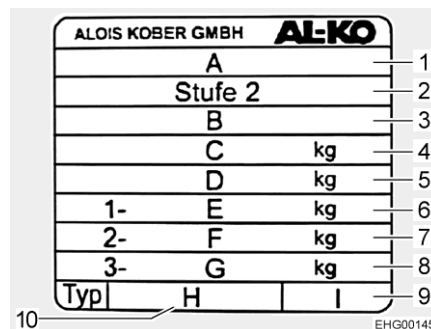
Ikke fjern typeskiltet. Typeskiltet:

- Identifiserer kjøretøyet
- Er til hjelp ved bestilling av reservedeler
- Dokumenterer sammen med vognkortet hvem som eier bilen

▷ Oppgi alltid **serienummeret** ved spørsmål til kundeservicestasjonen.

12.16 Typeskilt Chassis

- 1 EG-godkjenningsnummer
- 2 Spesifikasjonsnivå
- 3 Basiskjøretøy-identifiseringsnummer (17-siffer)
- 4 Tillatt totalvekt for kjøretøyet
- 5 Tillatt vogntogvekt for kjøretøyet med tilhenger
- 6 Tillatt framaksel
- 7 Tillatt bakakseltrykk (akse 2)
- 8 Tillatt bakakseltrykk (akse 3)
- 9 Serienummer
- 10 Typebeskrivelse

Bilde 238 Typeskilt Chassis

Typeskiltet er festet til setekonsollen på føreraset, på siden mot førerens inngang.

Ikke fjern typeskiltet.

Hvis du har spørsmål til kundeservice, har du informasjon på typeskiltet.

12.17 Varsel- og henvisningsklistremerker

På og i kjøretøyet finnes det varsel- og henvisningsklistremerker. Varsel- og henvisningsklistremerker er der av hensyn til sikkerheten, det er ikke tillatt å fjerne dem.

- ▷ Reserve-klistremerker kan bestilles hos autoriserte forhandlere eller på servicestasjoner.

12.18 Reservenøkkel

Følgende informasjon er viktig ved bestilling av reservenøkler:

Låser fra:	Nødvendig for bestilling:	Anskaffes hos:	Info telefon:
Basiskjøretøy Mercedes-Benz	Chassisnummer	Mercedes-Benz-kontraktswerksted	–
Karosseri	Serienummer, chassisnummer, ekstranøkkel eller nøkkelnummer	Forhandler	–

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om dekkene i kjøretøyet.

På slutten av kapitlet er det en tabell hvor du finner korrekt dekktrykk for ditt kjøretøy.

13.1 Generelt

- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 13.8).

- ▷ Kontroller dekktrykket når dekkene er kalde. Et for høyt dekktrykk i varme dekk må ikke reduseres.
- ▷ Det er montert slangefrie dekk på kjøretøyet. Monter aldri slanger i disse dekkene.
- ▷ Følg bruksanvisningen for basiskjøretøyet.
- ▷ Den maksimale vanddybden som et kjøretøy kan kjøre gjennom uten å bli skadet, omtales som "vadedybden". Maksimal vadedybde bestemmes av støtfangerens underkant, men er maksimalt 40 cm. Dette gjelder alle lasteforhold.
Kjør aldri gjennom dypere vann. Vann og skitt kan skade kjøretøyet. Før han/hun kjører gjennom vann eller gjørme, eller kjører over forhøyede hindringer, må sjåføren sørge for at intet utstyr kan bli skadet. Ytterligere detaljer finner du i Mercedes-Benz bruksanvisningen.

- ▷ Avhengig av utførelse, er kjøretøyet som standard utstyrt med et dekkparasjonssett.
- ▷ Kjør ut på siden av veibanen ved punktering. Sikre kjøretøyet med varseltrekant. Slå på varselblinkanlegget.
- ▷ Dekkene må ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden. Det firesifrede DOT-nummeret på siden av dekket viser produksjonsdatoen. De to første sifrene viser uken, de to siste produksjonsåret.

Eksempel: 0723 Uke 07, produksjonsår 2023

- OBS:**
- Foreta regelmessig (hver 14. dag) kontroll av dekkene, kontroller om det er jevn mønsterslitasje, mønsterdybde og utvendige skader.
 - Ta hensyn til påbudt minste mønsterdybde.
 - Bruk alltid dekk av samme modell for hver aksel.
 - Vær oppmerksom på merknadene i vognkortet.
 - Bruk bare dekk som er tillatt for felgtypen. Tillatte felgstørrelser og dekkdimensjoner er angitt i kjøretøyets vognkort, men den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen hjelper deg også gjerne.
 - Nye dekk skal kjøres inn på en ca. 100 km lang strekning i middels hastighet - først da er godt veigrep garantert.

- Kontroller regelmessig at hjulmutrene og hjulskruene er godt festet.
- Ved lagring eller ved lengre stillstand må man hindre trykk på dekk og hjullagre:
Jekk opp kjøretøyet, slik at dekkene ikke belastes, eller beveg kjøretøyet hver 4 uke slik at stillingene til hjulene forandrer seg.

13.2 Dekkutvalg

- ▶ Under kjøringen kan feil dekkvalg føre til alt fra skade på dekkene til punktering.

- ▷ Når det monteres dekk som ikke er tillatt for kjøretøyet, kan det oppheve driftstillatelsen for kjøretøyet og dermed forsikringsbeskyttelsen. Autoriserte forhandlere eller servicestasjoner hjelper deg gjerne.

Tillatte dekkstørrelser for ditt kjøretøy står i vognkortet eller du kan få det oppgitt hos de autoriserte forhandlerne eller på servicestasjonene. Hvert dekk må passe til kjøretøyet som det skal brukes på. Dette gjelder først og fremst for utvendige mål (diameter, bredde) som angis gjennom den standardiserte størrelsesbetegnelsen. I tillegg må dekkene oppfylle kravene kjøretøyet stiller med tanke på vekt og hastighet.

Ved vekt går man ut fra teknisk tillatt totalvekt på akselen som fordeles på to dekk. Maksimal bæreevne til et dekk utvises gjennom lastindeksen (= LI, bæreevne-karakteristikk).

Et dekkets tillatte maksimalhastighet (ved full bæreevne) angis ved en speed-indeks (= GSY, hastighetssymbol). Last-indeks og speed-indeks utgjør til sammen kjørespesifikasjonen til et dekk. Det er offisiell bestandel til den fullstendige, standardiserte dimensjonsbetegnelsen som står på hvert dekk. Disse angivelsene på dekket må stemme over ens med angivelsene i vognkortet.

13.3 Betegnelser på dekket

215/70 R 15C 109/107 Q
(eksempel)

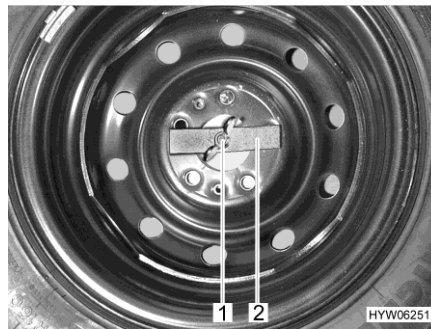
Betegnelser	Forklaring
215	Dekkets bredde i mm
70	Forhold høyde/bredde til dekket i prosent
R	Dekkonstruksjon (R = radial)
15	Felgdiameter i tommer
C	Commercial (Transporter)
109	Bæreevne-karakteristikk enkeltdekk
107	Bæreevne-karakteristikk tvillingdekk
Q	Hastighetssymbol (Q = 160 km/t)

13.4 Håndtering av dekkene

- Kjør på skrå over kantsteiner. Hvis ikke kan dekkene bli klemt på flanken. Hvis man kjører over kantstein i spiss vinkel, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kjør sakte over høye kloakklokk. Hvis ikke kan dekkene bli klemt. Hvis man kjører over høye kloakklokk med stor fart, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kontroller støtdemperne med jevne mellomrom. Hvis man kjører med dårlige støtdempere fører det til betydelig større slitasje.
- Ved ujevn mønsterslitasje kontakt kundeservice.
- Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. I løpet av få sekunder kan dekkene blir skadet, noe som kan føre til punktering.

13.5 Reservehjul

Reservehjulet er lagret i det bakre oppbevaringsrommet.

- 1 Vingemutter
- 2 Presstykke

Bilde 239 Reservehjul i bakre oppbevaringsrom

Ta av reservehjulet:

- Løsne vingemutteren (Bilde 239,1) for hånd og skru den opp.
- Fjern presstykket (Bilde 239,2).
- Ta av reservehjulet.

13.6 Nødsett

- ▶ Legg merke til sikkerhetsanvisningene i bruksanvisningen fra produsenten.

Kjøretøyet er, avhengig av utstyr, utstyrt med nødsettet Tyrekit.

Betjeningsanvisningene er å finne i bruksanvisningen fra produsenten.

13.7 Hjulbytte

13.7.1 Generelle råd

- ▶ Kjøretøyet må stå på et jevnt, hardt og sklisikkert underlag.
- ▶ Sett bilen i første gir. Med automatgir setter du bilen i stilling "P".
- ▶ Trekk til håndbremsen før kjøretøyet heves.
- ▶ Sikre kjøretøyet med støtteklosser på motsatt side, slik at det ikke begynner å trille.
- ▶ Kjøretøyet må ikke løftes ved hjelp av de påmonterte støttene.
- ▶ Når en tilhenger er tilkoblet: Koble fra tilhengeren før kjøretøyet løftes.
- ▶ Sett jekken på festepunktene som er beregnet til dette.
- ▶ Jekken må aldri overbelastes. Maks. tillatt belastning er angitt på jekkens typeskilt.
- ▶ Bruk jekken kun til kortvarig løfting av kjøretøyet under dekkskiftet.
- ▶ Ikke start motoren mens kjøretøyet er hevet.
- ▶ Ingen må legge seg under kjøretøyet når det er løftet.

- ▷ Påse at gjengeboltens gjenger eller hjulskruene ikke skades under hjulbyttet.
- ▷ Hjulmutre eller hjulskruer trekkes til diagonalt.
- ▷ Hvis du skal bytte til andre felger (f.eks. alufelger eller hjul med vinterdekk) må det brukes tilhørende hjulskruer i riktig lengde og form. Sikkert feste av hjulet og funksjonen til bremseanlegget er avhengig av dette.
- ▷ Alle 4 hjulene må være av samme type og størrelse og godkjent for kjøretøyet.
- ▷ Felger og dekk som ikke er godkjent for kjøretøyet, kan føre til nedsatt trafiksikkerhet og må vurderes og skiftes av godkjent kontrollinstans.
- ▷ Hjulene må ikke skiftes kryssvis.

- ▷ Kjøretøyet skal sikres i henhold til nasjonale forskrifter, f.eks. med varseltrekant.
- ▷ Før hjulbytte må felg- og dekkdimensjonen kontrolleres, likeså dekkenes belastningsevne og hastighetindeksen på dekket. Bruk kun de felg- og dekkdimensjoner som står oppført i vognkortet.
- ▷ Håndverktøyet er tilpasset de monterte hjulmutrene eller hjulskruene. Hvis det er montert alufelger, må du alltid ha med et egnet verktøy til reservehjulet (stålfelg).
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

Håndverktøyet er lagret i fotrommet i førerhuset under en gulvplate.

13.7.2 Tiltrekningsmoment

Felger	Tiltrekningsmoment
Stålfelg	250 Nm ± 20 Nm
Alufelg	190 Nm ± 20 Nm

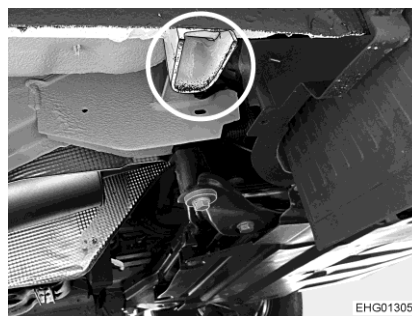
13.7.3 Bytte hjul

- ▶ Fotplaten til jekken må stå jevnt på gulvet.
- ▶ Med reservehjulet må du kun kjøre til neste verksted.
- ▶ Kjøretøyer med tre aksler (tandemaksler bak) kan ikke heves med en vanlig jekk. Et hjulbytte må utføres ved et fagverksted.

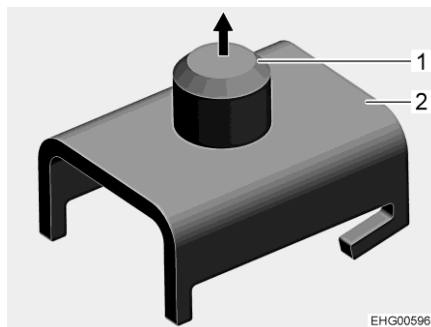

- ▷ Bruk en vanlig jekk.
- ▷ Dersom kjøretøyet er utrustet med et reservehjul (tilleggsutstyr), vil en adapter for å holde jekken på bakakselen være inkludert i leveringsområdet.
- ▷ Adapteren er ment for bruk med en vanlig jekk.
- ▷ Sørg for å få reparert hjulet som er byttet ut umiddelbart.
- ▷ Følg generelle anvisninger i dette kapitlet.
 - Parker kjøretøyet på et så flatt og fast underlag som mulig.
 - Sett bilen i første gir. Ved automatgir setter du bilen i stilling "P".
 - Trekk til håndbremsen.
 - Legg under bremseklosser eller lignende egnede gjenstander for å sikre kjøretøyet.
 - Løsne reservehjulet fra festeanordningen for reservehjulet.
 - Hvis underlaget er mykt, må man legge et stødig underlag under jekken, f.eks. en treplate.

Bilde 240 Holder framaksler

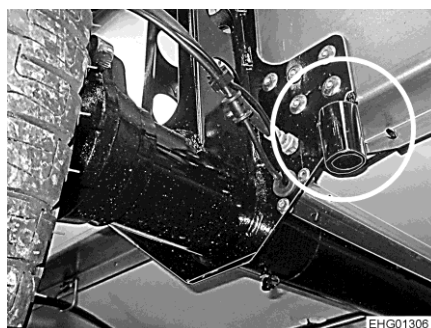
- Når et hjul skal veksles på framakselen: Sett jekken på den dertil mente holderen (Bilde 240).

- 1 Bolt
- 2 Adapter

Bilde 241 Adapter for holder til bakaksel

- Når et hjul skal veksles på bakakselen: Fest adapteren (Bilde 241,2) på jekken.

Bilde 242 Holder til bakaksel

- Før boltene (Bilde 241,1) inn i holderen til bakakselen (Bilde 242).
- Løsne hjulskruene noen omdreiningar med hjulnøkkelen, men skru dem ikke ut.
- Hev kjøretøyet til hjulet er 2 til 3 cm over bakken.
- Skru ut hjulskruene og ta av hjulet.
- Sett reservehjulet på hjulnavet og rett det ut.
- Skru inn hjulskruene og trekk til i kryss.
- Jekk ned jekken og ta den bort.
- Trekk hjulskruene jevnt til med hjulnøkkel (tiltrekkingsmoment se avsnittet 13.7.2).

13.7.4 Bytte hjul med alufelger

- ▶ Det skal brukes ulike hjulskruer ved alufelger og stålfelger. Når det er montert alufelger, følger det med riktige hjulskruer for reservehjulet (stålfelger).

Hjulbytte med alufelger gjøres på samme måte som med stålfelger (se avsnittet 13.7.3).

13.8 Dekktrykk

- ▶ For lavt dekktrykk fører til overoppheting av dekket. Alvorlige skader på dekket kan være resultatet.
- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet.
- ▶ Bruk bare ventiler som er tillatt for det foreskrevne dekktrykket.
- ▶ Ved et dekktrykk over 4,5 bar anbefales bruk av en metall- eller hybrid-ventil.

- ▷ Kontroller dekktrykket når dekkene er kalde. Et for høyt dekktrykk i varme dekk må ikke reduseres.

Bæreevnen og dekkets holdbarhet er umiddelbart avhengig av dekktrykket. Luft er et flyktig medium som uunngåelig også siver ut av dekk.

Som tommelfingerregel kan man regne med et trykktap på 0,1 bar hver andre måned når et dekk er fylt. Kontroller dekktrykket regelmessig for å unngå dekkskader eller punktering.

- ▷ Dekktrykk-verdiene gjelder for lastete kjøretøy med kalde dekk.
- ▷ Ved varme dekk må trykket være 0,3 bar høyere enn ved kalde dekk. Kontroller trykket på nytt med kalde dekk.
- ▷ Dekktrykk-toleransen er +/- 0,05 bar.
- ▷ Informasjon om tillatt akseltrykk finner du i vognkortet hhv. på typeskiltet.

Luftrykk framaksel

Dekkdimensjoner	Dekk-produzent	Tillatt akseltrykk	
		1850 kg	2100 kg
225/75 R16	Alle	3,5 bar	4,1 bar
235/60 R17	Alle	3,6 bar	4,2 bar

Luftrykk bakaksel

Dekkdimensjoner	Dekk-produzent	Tillatt akseltrykk			
		1800 kg*	2100 kg	2430 kg	2500 kg
225/75 R16	Alle	4,0 bar	4,8 bar	5,5 bar	5,5 bar
235/60 R17	Alle	4,0 bar	4,8 bar	5,3 bar	-

* Ved 3-aksler (tandemaksel bak): Bakakseltrykk per bakaksel

- ▷ Tillatt aksellast se typeskiltet.

Avhengig av utstyret er kjøretøyet utrustet med et reservehjul. Hvis det er angitt forskjellige luftrykkverdier for fremre og bakre aksel: Brukes den høyeste av de to verdiene for reservehjulet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om mulige feil på kjøretøyet.

Feilen er listet opp med mulige årsaker og forslag til hvordan de kan utbedres.

De nevnte feilene kan utbedres på egenhånd uten store fagkunnskaper og med noen få grep. Hvis de tiltak som er angitt i denne bruksanvisningen ikke løser problemene, må et autorisert fagverksted foreta feilsøkingen og utbedringen.

14.1 Bremseanlegg

- ▶ Defekter ved bremseanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.

14.2 Luftfjæring

- ▶ Veil ved luftfjæringen må straks repareres på et autorisert fagverksted.

14.3 Takluke

Hvis viften ikke virker, sjekk sikringen og bytt om nødvendig. Bruk kun sikringer av samme type (glassikring 4 A/type "SLO BLO"). For informasjon om plassering og bytte av sikringen se kapittel 8.

- ▶ Dersom dette tiltaket ikke fører til utbedring av feilen, oppsøk kundeservice.

14.4 Elektrisk anlegg

- ▷ Skift alltid ut boenhets-batteriet med et batteri av samme type og kapasitet.

- ▷ For skifte av sikringer, se kapittel 8.

Feil	Årsak	Tiltak
Lysanlegget fungerer ikke helt som det skal	Lyspære defekt	Skift lyspære. Vær oppmerksom på angitte Volt- og Watt-verdier
	Sikring defekt	Skift sikring
Den innebelysningen fungerer ikke	Feil på lyspærer, kontakter eller kabling	Ta kontakt med kundeservice
Elektriske stigtrinn kan ikke skyves ut eller trekkes inn	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
Stigtrinnet går ikke ut eller bare delvis ut (om vinteren)	Mekanikken er frosset Verneinnretningen (klemvern) ble utløst på grunn av overbelastningsstrøm	Rengjøre stigtrinn, fjerne is
Ingen 230 V-forsyning på tross for tilkoblet nett	230 V-sikringsautomat har utløst	Slå 230 V-sikringsautomat på
Start- eller boenhets-batteri lades ikke ved 230 V-drift	Stor sikring på start- eller boenhets-batteriet defekt	Skift stor sikring på start- eller boenhets-batteriet
	Ingen nettspenning tilstede	Slå på sikringsautomat ene i kjøretøyet
	Strømsentralen er overopphetet	Omgivelsestemperaturen er for høy eller lufting av strømsentralen er hindret
	For mange forbrukere er på	Slå av unødvendige forbrukere
Boenhets-batteriet lades ikke av kjøretøyet	Lademodul i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Sikring på dynamo klemme D+ defekt	Skift sikring
Kontrollampen 12 V lyser ikke	Ladeboosteren er defekt	Ta kontakt med kundeservice
	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skildebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skildebryteren
	Start- eller boenhets-batteriet er ikke oppladet	Lad startbatteriet eller boenhets-batteriet
	Sikringen på boenhets-batteriet er defekt	Skift sikringen på boenhets-batteriet

Feil	Årsak	Tiltak
12 V-forsyning i boenhetsen fungerer ikke	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skildebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skildebryteren
	Boenhets-batteriet er utladet	Lad boenhets-batteri
	Stor sikring på boenhets-batteri defekt	Skift stor sikring på boenhets-batteri
12 V-forsyning fungerer ikke ved 230 V-drift	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skildebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skildebryteren
	230 V-sikringsautomat har utløst	Ta kontakt med kundeservice
	Lademodul i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Stor sikring på boenhets-batteri defekt	Skift stor sikring på boenhets-batteri
230 V-kontrollampen lyser ikke, selv om 230 V nettspenning er tilkoblet	Strømforsyningen er uten spenning	Kontroller ekstern nettspenning
	230 V-automatsikring er utløst før strømsentralen eller er slått av	Tilbakestill 230 V-sikringsautomat
Ingen spenning på en tilkoblet forbruker	Den selvtilbakestillende polyswitch-sikring er utløst	Kontroller kontakter og ledninger, slå av 12 V-forsyningen i ca. 2 minutter og deretter på igjen
	Selvtilbakestillende polyswitch-sikring har blitt utløst flere ganger (3-ganger), systemet har slått av den aktuelle utgangen permanent	Fjern årsaken til utløsning av polyswitch-sikringen Opphev den permanente frakoblingen (slå på 12 V-forsyning til boenhet, trykk dreieknapp og hold den inne minst 3 sekunder)
Ingen spenning fra boenhets-batteriet	Boenhets-batteriet er utladet	Lad boenhets-batteriet umiddelbart
	Boenhets-batteri er slått av for å beskytte det mot fullstendig utlading	Hvis kjøretøyet ikke skal brukes på lang tid, må boenhets-batteriet lades helt opp Utlading skjer gjennom kontinuerlig innkoblet forbruker (se kapittel 8)
Batterilading med av solaranlegg fungerer ikke	Feil med elektrisk tilkobling til solaranlegget	Kontroller kontakter og ledninger
	Sikring defekt	Skift sikring
	Laderegulator for solaranlegg defekt	Ta kontakt med kundeservice

14.5 Vekselretter

Feil	Årsak	Tiltak
Stikkontakter uten spenning (med vekselretter som tilleggsutstyr)	Vekselretteren er slått av på grunn av en feil	Hvis vekselretteren ikke starter på nytt etter en stund, må du kontakte kundeservice
	Ledningsbeskyttelsesbryteren i den ekstra sikringsboksen er utløst	Slå på ledningsbeskyttelsesbryteren

14.6 Gassanlegg

- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingsspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Feil på gassanlegget må utbedres av et autorisert fagverksted.

Feil	Årsak	Tiltak
Ingen gass	Gassflasken er tom	Bytt gassflaske
	Gassavstengeventil stengt	Åpne gassavstengeventilen
	Hovedventilen på gassflasken er stengt	Åpne hovedventilen på gassflasken
	For lav utetemperatur (-42 °C ved propangass, 0 °C ved butangass)	Vent til utetemperaturen har steget
	Innebygget apparat defekt	Ta kontakt med kundeservice

14.7 Kokeplass

Feil	Årsak	Tiltak
Tennsikringene går ikke på (flammen brenner ikke når reguleringshåndtaket slippes løs)	For kort oppvarmingstid	Hold reguleringshåndtaket nedtrykket i ca. 15 til 20 sekunder etter tenning
	Tennsikring defekt	Ta kontakt med kundeservice
Flammen går ut når den stilles på svakt	Tennsikringsføleren står ikke riktig	Still tennsikringsføleren riktig (ikke bøy den). Følerspissen skal stikke 5 mm over brenneren. Følerhalsen skal ikke ha mer enn 3 mm avstand til brennerkransen; oppsøk eventuelt kundeservice

14.8 Varmeanlegg/varmtvannsbereder

Ved feil må du ta kontakt med nærmeste kundeservice for vedkommende fabrikat. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.

14.8.1 Varmtvannsbereder for varmeanlegg med digitalt kontrollpanel CP plus

Feil	Årsak	Tiltak
Varmeanlegget tennes ikke	Temperaturføler på betjeningsdelen eller den eksterne føleren er defekt	Trekk ut støpslet på betjeningsdelen. Varmeanlegget fungerer da uten termostat. Oppsøk kundeservice så snart som mulig
Ingen indikator på kontrollpanelet	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Sikringen i den elektroniske styreenheten har utløst	Ta kontakt med kundeservice
	Defekt boenhets-batteri	Lad eller bytt boenhets-batteri
Feil med feilkode vises	Se tabell "Veiledning for feilsøk"	Se tabell "Veiledning for feilsøk"
Varmtvannsberederen tømmes, sikkerhets-/avtappingsventilen har åpnet seg	Innetemperatur under 8 °C	Varm opp boenheten
Sikkerhets-/avtappingsventilen kan ikke lukkes	Temperatur på sikkerhets-/avtappingsventilen under 8 °C	Varm opp boenheten
Viftehjulet går med høy lyd eller ikke jevnt	Viftehjulet er tilsmusset	Oppsøk Truma-service

Veiledning for feilsøk

Feilkode	Årsak	Utbedring
# 17	Sommerdrift med tom vannbeholder	Slå av apparatet og la det avkjøles. Fyll varmtvannsberederen med vann
	Varmluftutganger utgang blokkert	Kontroller utgangsåpninger
	Innsuging av omluft blokkert	Fjern blokkeringen til innsuging av omluft
# 18	Gasstrykkregulator isete	Bruk regulatoroppvarming (Eis-Ex) (hvis tilgjengelig)
	For høy andel butangass i gassflasken	Bruk propangass (særlig ved temperaturer under 10 °C er butangass ikke egnet til oppvarming)
# 21	Romtemperatursensor eller kabel defekt	Ta kontakt med kundeservice
# 24	Truende underspenning For lav batterispenning < 10,4 V	Lad batteri
# 29	Kortslutning i varmeelementet for Frost-Control	Trekk av pluggen til varmeelementet på den elektroniske styreenheten. Skift ut varmeelement
# 41	Elektronikk sperret	Ta kontakt med kundeservice
# 42	Sikkerhetsbryteren har utløst	(ikke brukt her)
# 43	Overspenning > 16,4 V	Kontroller batterispenning og spenningskilder (f.eks. ladeapparatet)
# 44	Underspenning For lav batterispenning < 10,0 V	Lad batteriet. Eventuelt skifte ut gammelt batteri
# 45	Ingen 230 V-forsyning	Kontroller ekstern nettspenning
	230 V-sikringsautomat har utløst	Slå 230 V-sikringsautomat på
	Vern mot overoppheting har utløst	Tilbakestill vern mot overoppheting. La varmeanlegget avkjøles, ta av tilkoblingsdekselet og trykk tilbakestillingsknappen
#112, #202, #121, #211	Gassmangel	Åpne gassavstengeventilen og hovedventilen
		Kople til en full gassflaske
#122, #212	Forbrenningslufttilførsel eller avgassutgang lukket	Kontroller åpninger for smuss (snø, is, løv osv.) og eventuelt rengjør
#255	Ingen forbindelse mellom varmeanlegg og kontrollpanel	Ta kontakt med kundeservice
	Kabel defekt	Ta kontakt med kundeservice

Dersom tiltakene ikke fører til utbedring av feilen, oppsøk kundeservice.

14.8.2 Varmeanlegg/varmtvannsbereder Alde

▷ Når det oppstår en feil i systemet, vises årsaken i displayet.

Feil	Årsak	Tiltak
Varmeanlegget tennes ikke ved gassdrift	Gassmangel	Åpne gassavstengeventilen og hovedventilen
		Kople til en full gassflaske
Varmeanlegget tennes ikke	For lav batterispenning	Lad batteriet. Når batterispenningen stiger over 11 V, starter varmeanlegget automatisk
Varmeanlegget tenner ikke ved 230 V elektrisk drift	Ingen 230 V-forsyning	Slå 230 V-sikringsautomat på
		Kople til 230 V-forsyning
Varmeanlegget kobles ut	Overoppheting	La varmeanlegget avkjøles. For å tilbake stille visningen, avbryter man 12 V-strømforsyningen til varmeanlegget og kobler det til igjen
Varmeanlegget går, men det er ingen varme på konvektorene	Sirkulasjonspumpen fungerer ikke	Slå på romtermostat
		Ta kontakt med kundeservice
Varmeanlegget og sirkulasjonspumpen går, men det er ingen varme på konvektorene	Luft i varmeanlegget	Luft varmtvanns-varmeanlegget

14.9 Klimaanlegg

Feil	Årsak	Tiltak
Klimaanlegge kjøler ikke	Ingen 230 V-forsyning	Kople til 230 V-forsyning
	Sikring defekt	Kontroller sikring og event. bytt
	Temperatur under 16 °C	-
	Temperaturen er stilt inn feil	Still inn temperatur
	Luftfilteret er tilsmusset	Bytt luftfilter

14.10 Kjøleskap

14.10.1 Generelt

Ved feil må du ta kontakt med nærmeste kundeservice for vedkommende fabrikk. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Feil	Årsak	Tiltak
Kjøleskapet er ikke kaldt nok	Ventilasjon fra aggregatet er ikke tilstrekkelig	Sjekk om luftegitteret er tildekket, fjern evt. tildekkinger
		Ta av luftegitteret og rengjør rommet bak (f.eks. for løv)
	Termostat innstilt for lavt	Still inn termostaten på en høyere verdi
	Kjøleribber kraftig belagt med is	Kontroller om kjøleskapdøren lukker riktig
	For mange varme matvarer er blitt lagt inn i løpet av kort tid	La varme matvarer avkjøles før de legges i kjøleskapet
	Apparatet har ikke vært så lenge i drift ennå	Kontroller på nytt om kjøleskapet kjøler etter ca. 4 til 5 timer
	Omgivelsestemperatur er for høy	Ta av luftegitteret fra tid til annen
	Kjøretøyet står ikke vannrett	Still kjøretøyet vannrett
Kjøleskapet kjøler ikke i gassdrift	Gassmangel	Kople til en full gassflaske
		Åpne gassavstengeventilen og hovedventilen
	Luft i gassledning	Slå av apparatet av og start det på nytt (gjenta prosedyren evt. 3 til 4 ganger)
Kjøleskapet kjøler ikke i 12 V-drift	Sikring defekt	Skift sikring
	Batteriet er utladet	Kontroller og lad opp batteriet
	Tenningen er slått av	Slå på tenningen
	Varmeelement defekt	Ta kontakt med kundeservice

Feil	Årsak	Tiltak
Kjøleskapet kjøler ikke i 230 V-drift	Sikring defekt	Skift sikring, slå på sikringen i sikringsboksen igjen
	Ingen 230 V-forsyning	Kople til 230 V-forsyning
	Varmeelement defekt	Ta kontakt med kundeservice
Kjøleskapet kobler til gassdrift til tross for nettilkobling	For lav nettspenning	Kontroller nettspenningen (kjøleskapet blir ved korrekt nettspenning koblet automatisk tilbake i 230 V-drift)

14.11 Vannforsyning

Feil	Årsak	Tiltak
Lekkasjevann i kjøretøyet	Utett sted	Lokaliser det utette stedet, tilkoble vannledningene på nytt
Ikke vann	Vanntanken er tom	Fylle på drikkevann
	Tappekranen ikke stengt	Steng tappekranen
	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Bryter for vannpumpe slått av	Slå på vannpumpen
	Sikring for vannpumpe defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Vannpumpe defekt	Bytt vannpumpe (lassen)
	Vannledningen er knekt	Rett ut eller skift vannledningen
	Strømsentral defekt	Ta kontakt med kundeservice
Toalettet uten spylevann	Vanntanken er tom	Fylle på drikkevann
Indikator for vann og spillvann viser feil verdi	Målesonden i spillvannstanken eller vanntanken er tilsmusset	Rengjør spillvannstanken/vanntanken
	Målesonde defekt	Bytt målesonde
Ikke mulig å tømme spillvannstanken	Tappekranen tiltettet	Åpne rengjøringsdekslet på spillvannstanken og tapp av spillvannet. Spyl spillvannstanken grundig
Utløpet på engrepsblanden tilstoppet	Perlator forkalket	Klips ut perlatoren, avkalles i eddikvann (gjelder kun metallprodukter)
Vanddysene på dusjhodet tilstoppet	Vanddysene er forkalket	Avkalk dusjhodet i eddikvann eller tørk av skitt i dysene (gjelder kun metallprodukter)
Vannet renner sakte eller ikke i det hele tatt ut av dusjkaret	Kjøretøyet står ikke vannrett	Still kjøretøyet vannrett

Feil	Årsak	Tiltak
Uklart drikkevann	Tilsmusset vann påfylt	Rengjør vanntanken mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
	Avsetninger i vanntanken eller i vannanlegget	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
Endring av smak eller lukt på vannet	Tilsmusset vann påfylt	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
	Drivstoff er uforvarende fylt i vanntanken	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann. Hvis dette er resultatløst: Oppsøk fagverksted
	Mikrobiologiske avleiringer i vannanlegget	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
Avleiringer i vanntanken og/eller i vannledende komponenter	For lang ståtid for vannet i vanntanken og i vannledende komponenter	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann

14.12 Karosseri

Feil	Årsak	Tiltak
Hengsler på luker/dører tunge å bevege	Hengsler på luker/dører ikke/for lite smurt	Smør hengsler på luker/dører med syre- og harpiksfritt fett
Hengsler/ledd i våt-rom/toalettrom tunge å bevege/knirker	Hengsler/ledd ikke/for lite smurt	Smør hengsler/ledd med løsemiddel-/syrefri olje ▷ Oljen på spraybokser inneholder ofte løsemidler
Hengsler på skap tunge å bevege/knirker	Hengsler på skap ikke/for lite smurt	Smør skaphengslene med syre- og harpiksfri syntetisk olje
Motorlokkets hevesylinder går tungt	Motorlokkets hevesylinder ikke/for lite smurt	Smør motorlokkets hevesylinder med syrefritt og harpiksfritt fett
Takluke med sveiveløfting går tungt	Gjengespindel ikke smurt	Smør gjengespindel
	Gjengespindel defekt	Sett inn ny gjengespindel
Elektrisk nedfellbar seng beveger seg ikke	Sikring defekt	Skift ut sikringen
	Boenhets-batteriet er tomt, eller strømsentralen har koblet ut på grunn av for lav spenning	Lad boenhets-batteri
	Motoren er defekt	Den nedfellbare sengen kan beveges manuelt i nøddrift, og deretter kontaktes kundeservice

▷ Autoriserte forhandlere og servicestasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.

15.1 Vekt og tilleggsutstyr

- ▶ Tilbehør og påbygde, ombygde eller innebygde deler som ikke er godkjent av **HYMER GmbH & Co. KG** kan forårsake skader på kjøretøyet og føre til redusert trafiksikkerhet. Selv om det foreligger en uttalelse fra sakkyndig, en generell driftstillatelse eller en typegodkjenning, kan det ikke dermed garanteres at produktet er av tilfredsstillende kvalitet.
- ▶ Enhver endring av kjøretøyets forinnstilte tilstand kan redusere kjøre- og trafiksikkerheten.
- ▶ Vi påtar oss ikke ansvar for skader forårsaket av produkter som ikke er godkjent av **HYMER GmbH & Co. KG**. Dette gjelder også for ulovlige endringer på kjøretøyet.

Ulike tilleggsutstyr tilbys avhengig av modellserien. Du kan finne ut hvilket tilleggsutstyr som er tilgjengelig for kjøretøyet ditt fra den separat tilgjengelige tilbehørslisten. Du finner også informasjon om vektene til det enkelte tilleggsutstyret der.

16.1 Tekniske data

- ▷ Opplysningene i kjøretøyspapirene vedr. tekniske data er bindende.
- ▷ Ved montering av tilleggsutstyr eller spesialutstyr kan kjøretøyets mål og egenvekt forandres. Avvik innenfor rammen av fabrikkstoleransene (+/- 5 %) er mulig og tillatt.

16.2 Dimensjoner og tillatt antall personer

BMC	Hjulbase i cm	Lengde i cm	Bredde i cm	Høyde i cm	Tillatt antall personer Regelmessig / i tillegg
550	390	699	229	296	4 + 1
580	390	699	229	296	4
600	400	719	229	296	4 + 1
680	420	739	229	296	4 + 1
690	420	739	229	296	4 + 1

Mer informasjon om tekniske data finnes i kjøretøyspapirene eller bruksanvisning til basiskjøretøyet. De autoriserte forhandlerene og servicestasjonene gir også informasjon om nødvendig.

Smør bakakselen

- ▷ Bakakselen må fornyes av en autorisert spesialist/servicepartner.
- ▷ Smør kun når bakakslingen er avlastet.
- ▷ Bruk kun følgende smørefett for smøringen:
Stabutherm GH 461, fra firma Klüber
(eller et annet smørefett godkjent av chassis-produsenten)

Vektangivelsene og -kontrollene for biler er enhetlige innenfor EU og oppført i kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2021/535 (til juni 2022: Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU). 1230/2012). Nedenfor har vi sammenfattet og forklart de viktigste begrepene og lovbestemte kravene fra denne forordningen. Hos våre forhandlere og av HYMER-konfiguratoren på nettstedet vårt får du mer hjelp når det gjelder konfigurering av kjøretøyet.

1. Teknisk tillatt totalvekt

Kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt (også: teknisk tillatte maksimalvekt i lastet tilstand) (f.eks. 3500 kg) er produsentens vektspesifikasjon som kjøretøyet ikke må overskride. Opplysninger om teknisk tillatt totalvekt for den modellen som du har valgt, finner du i tekniske data. Hvis kjøretøyet i praktisk kjøredrift overskrider den teknisk tillatte totalvekten, er dette en lovovertrødelse som kan straffes med bøter.

2. Vekt i kjøreklar tilstand

Enkelt sagt er vekten i kjøreklar tilstand basiskjøretøyet med standardutstyr pluss en lovfestet spesifisert standardvekt på 75 kg for føreren. Dette omfatter først og fremst følgende punkter:

- vekten av det tomme kjøretøyet pluss ettermonteringer inkludert alle driftsstoffer, som smørefett og olje samt kjølevæske,
- standardutstyr, dvs. alle utstyrsgjenstander som er del av leveringsomfanget og som er montert fra fabrikken,
- ferskvannstank fylt 100 % i kjøredrift (kapasitet iht. produsentens angivelser, 20 liter) og aluminiumsflaske med flytende gass fylt 100 % med en vekt på 16 kg,
- drivstofftank fylt 90 % samt drivstoff,
- føreren, hvis vekt – uavhengig av faktisk vekt – er satt til 75 kg som standard ifølge EU-rett.

Opplysninger om vekt i kjøreklar tilstand for hver modell finner du i våre salgsdokumenter. Det som er viktig er at den verdien som er oppført i salgsdokumentene angående vekt i kjøreklar tilstand, er en standardverdi som ble spesifisert i typegodkjenningsprosessen og som ble kontrollert av myndighetene. Det er rettslig tillatt og mulig at vekten av det kjøretøyet i kjøreklar tilstand som er levert til deg, kan avvike fra den nominelle verdien som er oppført i salgsdokumentene. Lovbestemt, tillatt toleranse utgjør $\pm 5\%$. Dette betyr at EU-lovgiver tar med i beregningen at det kan forekomme vektvariasjoner på leverte deler samt visse variasjoner som skyldes prosess- og værforhold når det gjelder vekt i kjøreklar tilstand. Vektavvikene kan illustreres utfra en eksempelberegning:

- Vekt i kjøreklar tilstand iht. salgsdokumentene: 2850 kg
- Lovbestemt tillatt toleranse på $\pm 5\%$: 142,50 kg
- Lovbestemt tillatt margin for vekt i kjøreklar tilstand: 2707,50 kg til 2992,50 kg

Den konkrete marginen for tillatte vektavvik finner du i de tekniske dataene for hver modell. HYMER bestreber seg veldig på å redusere vektvariasjonene til en så lav minimumsverdi som produksjonsteknisk er mulig. Derfor er det svært sjelden at det forekommer avvik i marginens øvre eller nedre ende, men det er teknisk ikke mulig å utelukke dette fullstendig, til tross for alle optimaliseringer. Derfor blir kjøretøyets faktiske vekt samt overholdelse av tillatt toleranse kontrollert av HYMER gjennom veiing ved produksjonsslutt.

3. Passasjervekt

Produsenten beregner passasjervekten med en standardverdi på 75 kg for hver person, uavhengig av hvor mye personene faktisk veier. Førervekten er allerede en del av kjøretøyets vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over) og beregnes derfor ikke på nytt. For en reisemobil som er tillatt for fire personer utgjør passasjervekten følgende $3 \times 75 \text{ kg} = 225 \text{ kg}$.

4. Tilleggsutstyr og faktisk vekt

Som tilleggsutstyr (også: spesialutstyr eller ekstrautstyr) teller, iht. juridisk definisjon, også alle valgfrie utstyrsdeler som ikke er inkludert i standardutstyret, som på produsentens ansvar – dvs. fra fabrikken – monteres på kjøretøyet og som kan bestilles av kunden (f.eks. markise, sykkel- eller motorsykkelholder, satellittanlegg, solcelleanlegg, stekeovn osv.). Opplysninger om enkelt- eller pakkevekt på det bestillbare tilleggsutstyret finner du i våre salgsdokumenter. Utfra denne definisjonen er annet tilbehør som ettermonteres av forhandleren eller deg selv på kjøretøyet ditt etter levering fra fabrikken, ikke del av tilleggsutstyret.

Kjøretøyets vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over) og vekten på tilleggsutstyr som fabrikken monterer på kjøretøyet, betegnes samlet som faktisk vekt. Under punkt 13.2 i samsvarssertifikatet (Certificate of Conformity, CoC) finner du de angivelsene som gjelder for ditt kjøretøy etter levering. Vær oppmerksom på at også disse angivelsene er en standardisert verdi. Siden det gjelder en lovbestemt, tillatt toleranse på $\pm 5 \%$ (se nr. 2) for vekten i kjøreklar tilstand – som element for faktisk vekt – kan den faktiske vekten avvike tilsvarende i forhold til angitt, nominell vekt.

5. Nyttelast og minste nyttelast

Montering av tilleggsutstyr er også gjenstand for tekniske og rettslige grenser: Det kan kun bestilles og fabrikkmonteres så mye tilleggsutstyr at det fremdeles er tilstrekkelig ledig plass til bagasje og annet tilbehør (såk. nyttelast), uten at teknisk tillatt totalvekt overskrides. Nyttelasten beregnes ved å trekke vekten i kjøreklar tilstand (nominell verdi iht. salgsdokumentene, se nr. 2 over), tilleggsutstyrvekten og passasjervekten (se nr. 3 over) fra teknisk tillatt totalvekt (se nr. 1 over). For reisemobiler forutsetter EU-regelverket en fastlagt minste nyttelast, som minst må være igjen for bagasje eller annet tilbehør som fabrikken ikke har montert. Minste nyttelast beregnes som følger:

Minste nyttelast i kg $\geq 10 \times (n + L)$

Her gjelder: "n" = maks. antall passasjerer utenom føreren, og "L" = kjøretøyets totale lengde i meter.

For en 6 m lang reisemobil som er tillatt for 4 personer utgjør minste nyttelast altså f.eks. $10 \text{ kg} \times (6 + 4) = 100 \text{ kg}$.

For at minste nyttelast skal kunne overholdes, foreligger det en maksimalt bestillbar kombinasjon av tilleggsutstyr for hver kjøretøymodell. I eksempelet over med en minste nyttelast på 100 kg vil f.eks. tilleggsutstyrets totalvekt på et kjøretøy som er tillatt for fire personer og en vekt på 2850 kg i kjøreklar tilstand utgjøre maksimalt 325 kg:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2850 kg vekt i kjøreklar tilstand
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 100 kg minste nyttelast
= 325 kg tillatt totalvekt på tilleggsutstyr

Det er viktig å være klar over at denne beregningen av vekt i kjøreklar tilstand baserer seg på den standardverdien som er spesifisert i typegodkjenningsprosessen, uten at det tas hensyn til de tillatte avvikene for vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over). Hvis tilleggsutstyrets tillatte totalvekt (i eksempelet) på 325 kg tilnærmet eller fullstendig fylles opp, kan det ved et vektavvik hende at den anslåtte minste nyttelasten på 100 kg riktignok fremdeles er riktig i forhold til standardverdien på vekten i kjøreklar tilstand, men at det faktisk ikke lenger foreligger tilsvarende lastemulighet. Nedenfor har vi oppført enda et eksempel på en beregning av vekten på et kjøretøy som er tillatt for fire personer, hvis faktiske vekt i kjøreklar tilstand ligger 2 % over nominell verdi:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2907 kg faktisk målt vekt i kjøreklar tilstand (+ 2 % i forhold til angitt verdi på 2850 kg)
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 325 kg tilleggsutstyr (tillatt totalvekt)
= 43 kg faktisk lastemulighet (< minste nyttelast på 100 kg)

For å unngå en slik situasjon reduserer HYMER den tillatte totalvekten på samtidig bestillbart, modellrelatert tilleggsutstyr enda mer. Begrensningen for tilleggsutstyr skal garantere at minste nyttelast, dvs. lovbestemt spesifisert fri vekt for bagasje og ettermontert tilbehør, faktisk står til disposisjon som tilleggslast for levert HYMER. Siden vekten av et bestemt kjøretøy først kan konstateres ved veiing etter produksjonsslutt, kan det i svært få tilfeller skje at minste nyttelast ikke lengre kan garanteres ved produksjonsslutt, til tross for denne begrensningen av tilleggsutstyr. For å garantere minste nyttelast selv i slike tilfeller kontrollerer HYMER, sammen med forhandleren og deg, om man skal øke nyttelasten i kjøretøyet, f.eks. ved å redusere tillatt antall personer eller fjerne tilleggsutstyr, før kjøretøyet leveres.

6. Hvordan toleransene for vekt i kjøreklar tilstand har konsekvenser for nyttelasten

Også uavhengig av minste nyttelast bør du ta hensyn til at uunngåelige, produksjonsbetingede variasjoner i vekten i kjøreklar tilstand – både oppover og nedover – gjengir hvordan dette virker inn på gjenværende lastemulighet: Hvis du bestiller kjøretøyet i eksempelet (se nr. 3 over), f.eks. med tilleggsutstyr med en totalvekt på 150 kg, resulterer dette i en anslått nyttelast på 275 kg basert på standardverdien på vekten i kjøreklar tilstand. Den faktiske lastemuligheten du har til disposisjon kan avvike fra denne verdien og være høyere eller lavere på grunn av toleransene. Hvis den tillatte vekten på kjøretøyet ditt i kjøreklar tilstand er 2 % høyere enn det som er angitt i salgsdokumentene, blir lastemuligheten redusert fra 275 kg til 218 kg:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2907 kg faktisk målt vekt i kjøreklar tilstand (+ 2 % i forhold til angitt verdi på 2850 kg)
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 150 kg bestilt tilleggsutstyr for gjeldende kjøretøy
= 218 kg faktisk lastemulighet

For å sikre at beregnet nyttelast faktisk foreligger bør du for sikkerhets skyld ta mulige og tillatte toleranser for vekten i kjøreklar tilstand med i beregningen når du konfigurerer kjøretøyet.

Dessuten anbefaler vi at du veier den ferdig lastede reisemobilen før hver reise på en automatisk vekt og tar hensyn til passasjerenes individuelle vekt for å fastslå om den teknisk tillatte totalvekten og den teknisk tillatte totalvekten på akselen overholdes.

12 V-forsyning		
Feillokalisering	259	
Slå av	143	
Slå på	143	
12 V-kontrollampe	143	
12 V-spenning	133	
230 V-forsyning se 230 V-tilkobling	152	
230 V-kontrollampe	146	
230 V-sikring	160	
230 V-sikringsboks	160	
230 V-spenning	152	
230 V-tilkobling	152, 153	
Feillokalisering	258	
A		
Ad-Blue	62	
Alarmanlegg	37	
Alufelger	254	
Anhengsbord		
Forminske	99	
Gjør om til en sengebase	99	
Med delbart støtteben	99	
Utvide	99	
App HYMER Connect	147	
Armlenene, stille inn	52	
Automatisk energivalgssystem (AES)	195	
Automatisk luftesystem	13, 79	
B		
Bad	207	
Lufting	207	
Bakakseltrykk	34	
Baklukevarmer	183	
Bakre lasteluke	31	
Bakre oppbevaringsrom	31	
Bakre seng	107	
Barnesenger	105, 108	
Barnesikringssystemer	47	
Batteri se startbatteri eller		
boenhets-batteri	134	
Batteri, lading med solarstrøm	155	
Batterialarm	145	
Batterienes kapasitet	132	
Batterispenning, indikere	144	
Belastning	25	
Bakre lasteluke	31	
Bakre oppbevaringsrom	31	
Lastestativ for taklast	29	
Sykkelstativ	33	
Belastning se også last	25	
Belysing for bakre område	64	
Belysning		
Bak	241	
Bakre område	64	
Boenhet	244	
Feillokalisering	258	
Førerhus	104	
Front	238	
Innstillingstrinn	105	
Lamper, rengjøre	218	
Lyspærer, skifte	237	
Lyspæretyper, utvendige	243	
Side	242	
Betegnelser på dekket	250	
Betjeningsdel, varmeanlegg	171	
Betjeningsdel, varmlufts-varmeanlegg	163	
Blendingsfoldegardin, førervindu	58	
Åpne	85	
Sikre	58	
Stenge	85	
Blendingsfoldegardin, passasjervindu	58	
Åpne	85	
Sikre	58	
Stenge	85	
Blendingsfoldegardin, rengjøre	218	
Blendingsfoldegardin, takluke med		
sveiveløfting		
Åpne	90	
Stenge	90	
Blendingsfoldegardin, vinduer		
Åpne	84	
Stenge	84	
Blendingsfoldegardin, vippe-takluke		
Åpne	89	
Stenge	89	
Blendingsgardin, rengjøre	218	
Blendingsgardin, taklukesveiv		
Åpne	87	
Stenge	87	
Blinklys, se retningsviser	242	
Bluetooth	132	
Parvis tilkobling av mobilenhet		
(Pairing)	132	
Slå på/av	132	
Boenhets-batteri		
Batterialarm	145	
Energistatus	138	
Feillokalisering	258	
Monteringssted	135	
Spenning, indikering	144	
Boenhetsdør	73	
Myggnetting	77	
Boenhetsdør, innvendig		
Åpne	74	
Låse	74	
Boenhetsdør, utvendig		
Åpne	74	
Låse	74	

Bord.....	96, 97, 98
Dreie	97
Forminske	98
Forskyve	97
Utvide.....	97
Bord med søylebordben	
Bordplate, dreie	98
Bordplate, forskyve	98
Brann	
Oppførsel ved	13
Slukking	13
Brannfare, unngå	13
Brannvern	13
Bremseanlegg, feillokalisering	257
Bremser	46
Kontrollere.....	46, 257
Buffet, multifunksjonsratt.....	94
Butangass	17, 120

C

Campingflasker, bruke	18, 121
-----------------------------	---------

D

Dekk	
Bæreevne	252
Dekktrykk	255
Dekkvalg	250
Generelle råd	249
Håndtering av dekkene.....	251
Merking	250
Økt slitasje	15, 40, 249, 255
Dekkskifte se hjulbytte	252
Deler se spesialutstyr.....	14
Dimensjoner, se tekniske data.....	271
Dobbeltsekk	110
Dører	
Boenhetsdør	73
Feillokalisering	267
Lås	74, 75
Dørlås.....	74, 75
Driftsmåter, kjøleskap (Thetford)	195
Driftsmåter, klimaanlegg (Truma)	185
Driftsmåter, varmlufts-varmeanlegg.....	168, 175
Driftsmåter, varmtvannsbereder (Alde).....	179
Driftsmåter, varmtvannsbereder (Truma)	168, 175
Driftsmåter, varmtvanns-varmeanlegg.....	179
Drikkevann-påfyllingsstuss	
Åpne.....	202
Stenge.....	203
Drivstoffpåfylling.....	61
Dugg se kondens	79, 80
Dusj.....	207

E

Ekstern gasstilkobling.....	122
Ekstrasete.....	54, 56
Elektrisk anlegg	
230 V-tilkobling, feillokalisering	258
Begrepsforklaringer	131
Belysning, feillokalisering	258
Feillokalisering	258
Sikkerhetsanvisninger	18
Elektrisk justerbare ytterspeil	58
Energistatus, boenhets-batteri	138

F

Faktisk kjøretøyvekt	20, 23
Feillokalisering	
12 V-forsyning	259
230 V-tilkobling.....	258
Batteri	258
Belysning	258
Boenhets-batteri	258
Bremseanlegg	257
Elektrisk anlegg.....	258
Gassanlegg	260
Gasskomfyr	260
Innvendig dør	267
Karosseri	267
Kjøleskap.....	264
Klimaanlegg.....	263
Luffjæring	257
Møbelklaffer.....	267
Startbatteri.....	258
Takluke.....	257
Toalett	265
Vannforsyning	265
Varmeanlegg	261
Varmlufts-varmeanlegg	261
Varmtvannsbereder.....	261
Vekselretter	260
Felgdimensjoner.....	252
Felgtype.....	249
Fjernkontroll, sentrallås	73
Fjernsynsapparat.....	37
Flatskjerm	37, 101, 102
Før kjøring	19
Fører dør, innvendig	
Åpne	75
Låse.....	75
Fører dør, utvendig	
Åpne	75
Låse.....	75
Førerhusbelysning.....	104
Førersete	51
Armlenene, stille inn	52
Dreie i kjøreposisjon.....	51
Innstilles i setets lengderetning	51

Ryggstø, stille inn	52
Setehelling, stille inn	51
Setehøyde, stille inn	51
Førheng, førervindu	58
Førheng, frontrute	58
Førheng, passasjervindu.....	58
Første igangsetting	19
Fortelllampe	242
Frostfare.....	199, 204
Fullstendig utlading	131
Fyllenivåmåler for toalett.....	209

G

Garasjeport	76
Nøddopplåsing.....	76
Gassanlegg	
Betjening	125
Defekt.....	16, 119, 260
DuoControl.....	125
Feillokalisering	260
Gassflasker, skifte	125
Generelle råd	16
Ingen gass	260
Omkoblingsautomatikk	125
Gassavstengeventil.....	121
Symboler.....	121, 161
Gassbluss	191
Slå av	191
Slå på.....	191
Gassfilter	128
Skifte	233
Gassflasker	120
Sikkerhetsanvisninger.....	17, 120
Skifte	127, 129
Utskifting (med gasskaputtrekk)	123
Gassgrill	190, 191
Slå av	192
Slå på.....	192
Gasskap.....	17, 120, 124
Uttrekkbar	123
Gasskaputtrekk	123
Gasskomfyr	
Feillokalisering	260
Rengjøre	219
Slå av	190
Slå på.....	189
Gasskomfyr se også komfyr	190
Gasslukt	16, 119, 260
Gassregulator	39
Gass-stekeovn	190
Slå av	193
Slå på.....	193
Gasstilkobling, ekstern.....	122
Gasstrykkregulator, skrueforbindelser	121

Grill	191
Slå av	192
Slå på	192
GRP-deler, stell	215
Grunnutstyr.....	21
Gulvoppbevaringsrom	93

H

Håndbremse	63
Dra til	14
Håndtering av dekkene	251
Henvisningsklistremerker	247
Hevebord	96
Bordhøyde, stille inn.....	96
Bordplate, forskyve	96
Ominnredning til sengebase	96
Hjelp ved uhell.....	44
Hjulbytte.....	252
Tiltrekningsmoment	253
Ved alufelger	254
Holdebremse, se håndbremse	63
Hovedbryter 12 V	143
Høyt gassforbruk	16, 119, 260
Høytrykkspyler, vaske med	213
Hvilemodus, kjøretøy, aktiver	229
Hvilespenning.....	131
Hvilestrøm	131
Hvilestrømforbruk	230
Hydrauliske støttebein.....	66
HYMER Connect-App	147

I

Igangsetting	
Etter lagring over vinteren	229
Etter midlertidig lagring	229
Indikeringer	
Batterispenning	144
Fyllenivå spillvannstank	145
Fyllenivå vanntank	145
Innebelysning	244
Innebelysning, feillokalisering.....	258
Innebygde apparater	161
Anvisninger.....	14
Innfellbart bord i kjøkkenbenken	100
Innvendig dør, feillokalisering.....	267
Innvendig stell.....	218
Insektnettjalusi, rengjøre	218
Insektnettjalusi, takluke med sveiveløfting	
Åpne	90
Stenge	90
Insektnettjalusi, vinduer	
Åpne	85
Stenge	85

Insektnettsjalusi, vippe-takluke		
Åpne.....	89	
Stenge.....	89	
Inspeksjoner.....	232	
Isofix festesystem for barnesete.....	50	
J		
Jordfeilbryter.....	152	
Kontrollere.....	160	
K		
Kabeltrommel.....	153	
Kjettinger.....	40	
Kjøleskap.....	69, 193	
Å veksle mellom energikildene.....	195	
Dørlås.....	197	
Driftsmåter.....	195	
Feillokalisering.....	264	
Luftegitter, ta av.....	194	
Slå på.....	196	
Vinterdeksel.....	194	
Kjøleskapdør		
Åpne.....	198	
Blokkere i luftestilling.....	198	
Kjøleskapets luftegitter, ta av.....	194	
Kjørehastighet.....	45	
Kjøretøy, vaske.....	214	
Kjøretøylysning, se belysning.....	237	
Kjøring.....	43	
Klaffelås		
Åpne.....	78	
Stenge.....	78	
Klimaanlegg (Truma).....	185	
Automatisk drift.....	185	
Belysning.....	188	
Driftsmåter.....	185	
Fjernkontroll.....	185	
Kjøling.....	186	
Luftfordeling.....	186	
Omluft.....	187	
Slå av.....	186	
Slå på.....	185	
Stille drift.....	187	
Timer.....	187	
Varmeanlegg.....	187	
Klimaanlegg, feillokalisering.....	263	
Kobling av tilhenger.....	16	
Generelle råd.....	34	
Sikkerhetsanvisninger.....	16	
Kokeplass.....	188	
Komfyr.....	190	
Slå av.....	191	
Slå på.....	191	
Komfyr se gasskomfyr eller gasstekeovn.....	188	
Kondens på akrylglass-dobbeltvinduet.....	80	
Kondens på gulv-understellforskringer.....	79	
Kontrolllampe, 12 V.....	143	
Kontrolllampe, 230 V-forsyning.....	146	
Kontrolllampe, toalett.....	209	
Kontroller se sjekklister.....	40	
Kontroller, lovlige.....	231	
Kontrollfrister.....	231	
Konturlys.....	242	
Konvensjonell belastning.....	22	
Kvelningsfare.....	13, 79	
L		
Lagring		
Generelt.....	225	
Midlertidig.....	225	
midlertidig (toalett).....	212	
Lamper.....	244	
Innstillingstrinn.....	105	
Rengjøre.....	218	
Langsgående benk, ominnredning til senger.....	116	
Lås		
Boenhetsdør.....	74	
Førerør.....	75	
Utvendig luke.....	78	
Last se også belastning.....	19	
Lastestativ for taklast.....	29	
Lekkasjevann i kjøretøyet.....	265	
Leselampe, slå på/av.....	104	
Lettmetallfelger se alufelger.....	254	
Lovlige kontroller.....	231	
L-sittegruppe, ominnredning til senger.....	115	
Luftdyser, innstilling.....	163	
Luftfjæring.....	244	
Feillokalisering.....	257	
Heve kjøretøy.....	45	
Senk kjøretøyet.....	45	
Lufting.....	79	
Bad.....	207	
Lyspærer, se lyspærer.....	237	
Lyspærer, skifte.....	237	
Belysning bak.....	241	
Belysning front.....	238	
Belysning side.....	242	
Boenhet.....	244	
Lyspæretyper, utvendige.....	243	
Nummerskiltlys.....	242	
Tredje bremselys.....	242	
Utelys.....	237	

M

Markeringslys.....	242
Markise.....	70
Mekaniske støttebein	
Lengde, justere.....	65
Skyve ut.....	65
Trekke in.....	65
Miljøvernansvisninger.....	10
Møbelflater, rengjøre.....	218
Møbelklaffer, feillokalisering.....	267
Monteringssted	
230 V-sikringsboks.....	160
7"-panel.....	146
Ad-Blue-tank.....	62
Betjeningsdel satellittanlegg.....	103
Betjeningsdel varmeanlegg.....	164, 171, 177
Betjeningshendel spillvannstank.....	206
Boenhets-batteri.....	135
Indikatorpanel for solaranlegg.....	155
Kuleventil varmeveksler.....	183
Nedbruddsanrop.....	44
SCU.....	149
Sikkerhets-/avtappingsventil	
varmtvannsbereder.....	174
Sikringer.....	156
Startbatteri.....	134
Strømsentral.....	141
Vannfilter.....	205
Vekselretter.....	150
Motorlokk.....	59
Åpne.....	59
Stenge.....	60
Motorrom, stell.....	215
Multifunktions-Buffer.....	94
Multimedia-System.....	37
Myggnetting, rengjøre.....	218
Myggnetting, sveivetakluke	
Åpne.....	87
Stenge.....	87

N

Nakkestøtter.....	53
Demontering.....	53
Justere.....	53
Nedfellbar seng	
Åpne.....	106
Sikkerhetsnett.....	106
Stenge.....	106
Stige.....	107
Nedfellbar seng, elektrisk betjent.....	108
Nøddrift.....	110
Senke.....	109
Sikkerhetsbelter, stramme.....	109
Stige.....	110
Nødsett.....	251
Nøkkelsett.....	19

O

OEM-Service.....	40
Oljenivå, kontrollere.....	60
Ominnredning til senger	
Langsgående benk og enkeltsete.....	116
L-sittegruppe og enkeltsete.....	115
L-sittegruppe til ekstraseng.....	115
Oppbevaringsrom.....	93
Oppkjøringsklosser.....	63
Overbelastning.....	25
Overflater i rustfritt stål, rengjøres.....	220

P

Påfyllingsstuss for drivstoff.....	61
Åpne.....	61
Stenge.....	61
Panel (LT 94).....	143
Panel, 7 tommer.....	146
Monteringssted.....	146
Panel, se også indikeringer.....	143
Passasjersete.....	51
Armlenene, stille inn.....	52
Dreie i kjøreposisjon.....	51
Innstilles i setets lengderetning.....	51
Ryggstø, stille inn.....	52
Setehelling, stille inn.....	51
Setehøyde, stille inn.....	51
Passasjervindu	
Åpne.....	80
Stenge.....	80
Personlig utstyr.....	23
Plastdeler i toalett- og boenhet, rengjøre.....	218
Propangass.....	17, 120
Putetrekk, rengjøre.....	221
PVC-gulvbelegg, rengjøre.....	218

R

Reisebarnesenger.....	105, 108
Rengjøre se stell.....	213
Reservedeler.....	245
Reservehjul.....	251
Reservenøkkel.....	247
Resirkuleringsvifte.....	163, 170
Retningsviser.....	242
Ryggekamera.....	59

S

Sanitæranlegg.....	199
Satellittanlegg.....	103
Med automatisk antenneposisjonering.....	103
SCU.....	147
Monteringssted.....	149

Senger.....	105	Smart-Battery-System	134
Bakre seng; utvidelse	113	Smør bakakselen	232, 273
Dobbelt seng, kan justeres mekanisk i høyden	110	Solaranlegg	155
Enkelt seng bak, liggeflate forlengelse	115	Solceller.....	139
Skjerm/sengehest	112	Spesialutstyr	
Sentrallås	73	Sikkerhetsanvisninger	14
Fjernkontroll	73	Spillvannsmengde, indikere	145
Serienummer	246	Spillvannsslange	207
Service- og distribusjonspartnere	231	Spillvannstank	205
Seter, dreie	92	Betjeningshendel tappekran.....	206
Setevarme.....	52	Bryter for tappekran	205
Sikkerhets-/avtappingsventil		Feillokalisering	265
varmtvannsbereder	167, 173	Fyllnivå, indikere	145
Monteringssted	167, 174, 212	Rengjøre.....	224
Sikkerhetsanvisninger	13	Stell	224
Brannvern	13	Tankalarm	146
Elektrisk anlegg	18	Tappekran	205, 206
Hjulbytte	252	Tømme	207
Kobling av tilhenger	16	Startbatteri	
Kokeplass	188	Batterialarm	145
Trafikksikkerhet.....	14	Feillokalisering	258
Vannanlegg.....	18	Lade	134
Sikkerhetsbeltepanel.....	47, 95	Monteringssted.....	134
Montering	95	Spenning, indikering.....	144
Sikkerhetsbelter	46	Stell.....	213
Rengjøre	218	Blendingsfoldegardin.....	218
Riktig festing	47	Blendingsgardin	218
Sikkerhetsnett, nedfellbar seng	106, 109	GRP-deler	215
Sikringer		Høytrykksspyler, vaske med	213
230 V-sikring.....	152, 160	Innvendig stell	218
For nedfellbar seng.....	159	Innvendige plastdeler	218
For satelittanlegget	159	Insektnettshalusi.....	218
For startbatteri	158	Kjøkkeninnredning	219
For takluken	159	Lagring	225
For Thetford-toalett.....	158	Lamper	218
For varmtvanns-varmeanleg.....	158	Møbelflater	218
For vekselretter	158	Motorrom	215
For ventilasjonssystem	158	Myggnetting.....	218
Monteringssteder	156	Om vinteren.....	225
Sikringer 12 V	156	Overflater i rustfritt stål	220
Sikringer 12 V	156	Putetrekk	221
For Thetford-toalett.....	158	PVC-gulvbelegg	218
For vekselretter	158	Sikkerhetsbelte.....	218
Startbatteri	158	Skinntrekk.....	221
Ventilasjonssystem.....	158	Spillvannstank	224
Sikringsknapp, vindu med åpning utover.....	81	Stigtrinn	217
Sitteplassforordning	57	Teppegulv.....	218
Sjekkliste		Undergulv	215
Før kjøring.....	40	Utvendig stell.....	213
Til idriftsetting etter lagring.....	229	Vannanlegg	222
Trafikksikkerhet.....	40	Vannledninger	223
Skifte ut varmevæske	233	Vanntank	222
Skinntrekk, rengjøre.....	221	Varmtvanns-varmeanlegg.....	233
Skumringslys, slå på/av	105	Vaske	214
Slepeøye, montere.....	62	Ved midlertidig lagring.....	225
Sleping	62	Veggbelegg, innvendig.....	219

Vindusruter.....	214	Taklukevindu	
Vindusspyleranlegg	216	Åpne	83
Vindusvisker.....	216	Langvarig lufting	84
Stige bak	29	Stenge	83
Folding nedover	30	Takrail, belastning	29
Folding oppover	30	Takreling.....	29
Stige, nedfellbar seng	107	Tanklokk, se påfyllingsstuss til drivstoff	61
Stigtrinn	35, 63	Tappekraner, monteringssted	212
Skyve ut	35	Teknisk tillatt totalvekt	20, 23
Stell	217	Tekniske data	271
Trekke in	35	Tepegulv, rengjøre	218
Varselsignal	35	Thetford-toalett	
Stigtrinn, førerdør	36	Fyllnivåmåler	209
Still inn sete.....	51	Skyver, åpne	209
Støttebein.....	65	Skyver, lukke	209
Lengde, justere	65	Spyle ned	209
Nødbetjening.....	68	Tilbehør, montering	14
Skyve ut	65, 68	Tilhengerkobling	34
Trekke in	65, 68	Med avtagbar kulehals	34
Støttekloss	63	Tilkoblingsledning se 230 V-tilkobling	153
Støttelast	34	Tillatt totalvekt, se teknisk tillatt totalvekt	20
Støtter se støttebein.....	65	Tilleggslast.....	19
Strømsentral	140	Beregning	23
Lagring	142	Eksempel på beregning	21
Monteringssted	141	Sammensetning	21
Oppgaver	142	Tilleggsutstyr	22
Sveivetakluke.....	87	Beskrivelse	9
Åpne.....	87	Merking.....	9
Blendingsgardin, åpne	87	Vekter	269
Blendingsgardin, lukke.....	87	Tilleggsvifte varmtvanns-varmeanlegg.....	181
Myggnetting, åpne	87	Tiltrekkingsmoment, hjul.....	253
Myggnetting, stenge	87	Toalett.....	208
Stenge.....	87	Feillokalisering.....	265
Sykkelstativ		Kontrolllampe	209
Belastning	33	Midlertidig lagring	212
Kjøring med lastet sykkelstativ	33	Sikring	158
Symboler for gassavstengeventil.....	121, 161	Spyle ned	209
Symboler for sikkerhetsanvisninger	9	Ventilasjonssystem.....	211
System Control Unit	147	Vinterdrift	211
		Toalett-kassett	
T		Tømme	210
Tåkelys.....	240	Uttak	210
Taklast.....	29	Tømming	
Takluke med sveiveløfting	89	Kloakk.....	10
Åpne.....	90	Søppel	10
Blendingsfoldegardin	90	Spillvann	10
Feillokalisering	267	Trafikksikkerhet	40
Insektnettsjalusi	90	Anvisninger for	14
Stenge.....	90	Sjekkliste	40
Taklucker	86, 91	TV-anlegg.....	101
Feillokalisering, Fantastic Vent	257	Typeskilt	246
Med vifte	91		
Sikring	159		
Sveivetakluke.....	87		
Takluke med sveiveløfting	89		

U	
Undergulv, stell	215
USB-stikkontakter	133
Utelys	41
Feillokalisering	258
Lyspærer, skifte	237
Utvendig stell	213
Utvendige luker	78
Klaffelås	78
V	
Vannanlegg	
Desinfisering	224
Påfylling	201
Rengjøre	222
Sikkerhetsanvisninger.....	18
Stell	222
Tømme.....	204
Vannfilter	205
Vannforsyning	
Feillokalisering	265
Generelt	199
Vannledninger, rengjøre	223
Vannmengde, indikere	145
Vannpumpe.....	199, 201
Vanntank	
Fyllenivå, indikere	145
Påfylling	202
Rengjøre	222
Tankalarm	146
Vann, fylling	202
Vann, tappe	203
Vannmengde, redusere	203
Varme i frontruten	36
Slå av	36
Slå på.....	36
Varme, ytterspeil	58
Varmeanlegg.....	161
Feillokalisering	261
Første igangsetting	162
Luftdyser, innstilling	163
Resirkuleringsvifte	163, 170
Utlufting.....	235
Varmluftfordeling.....	163
Varmevæske, etterfylling	234
Varmluftfordeling.....	163
Varmluft-varmeanlegg.....	163, 170
Betjeningsdel	163, 171
Driftsmåter	168, 175
Feillokalisering	261
Resirkuleringsvifte	163, 170
Varmtvannsbereder	161
Varmtvannsbereder (Alde)	
Tømme.....	180
Vann, fylling	180
Vanntemperatur, stille inn	179
Varmtvannsbereder (Truma)	163, 170
Driftsmåter	168, 175
Feillokalisering	261
Sikkerhets-/avtappingsventil	167, 173
Tømme	167, 174
Vann, fylling.....	167, 174
Varmtvannsberedning, slå av.....	166, 173
Varmtvannsberedning, slå på	166, 173
Varmtvanns-varmeanlegg	
230 V elektrisk drift, velge	179
Betjeningsdel.....	176, 177
Driftsmåter	179
Gass og 230 V elektrisk drift, velge	179
Gassdrift, velge	179
Innstillingsmeny.....	178
Startbilde	178
Stell	233
Tilleggsvifte	181
Væsknivået, kontroller.....	234
Varmeanlegg, slå av	179
Varmeanlegg, slå på	179
Varmevæske, etterfylling.....	234
Varmeveksler	182
Vedlikeholdsarbeid	233
Verktøymenyer	179
Varselmerker	247
Varselsignal, stigtrinn	35
Vaskbeskyttelse	39
Vaske med høytrykksspyler	213
Vedlikeholdsarbeid	232
Kjøleskap.....	235
Kokeplass.....	235
Luftfjæring	244
Varmtvanns-varmeanlegg	233
Veggbelegg, innvendig, stell	219
Vekselretter	139, 149
Feillokalisering	260
Monteringssted.....	150
Vekt i kjøreklar tilstand	20
Vekt og tilleggsutstyr	269
Ventilasjonssystem (toalett)	211, 244
Vindu med åpning utover	
Åpne	81
Blendingsfoldegardin.....	84
Insektnettjalusi.....	85
Langvarig lufting	82
Stenge	81
Vinduer	79
Blendingsfoldegardin.....	84
Insektnettjalusi.....	84
Vindusheis	57
Vindusruter, rengjøre.....	214
Vindusspyleranlegg, stell.....	216
Vindusspylervæske, fylling.....	60
Vindusvisker, stell.....	216
Vindusviskerblad, skifte.....	236
Vintervedlikehold	225

Vippe-takluke	88
Åpne.....	88, 89
Blendingsfoldegardin	89
Insektnettsjalusi	89
Låse i luftestilling	88
Stenge.....	88

Y

Ytterspeil, elektrisk justerbare, justere	58
---	----

